ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ринок електричної енергії

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 27-28, ст.312)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами України
№ 2189-VIII від 09.11.2017*, ВВР, 2018, № 1, ст.1*
№ 2581-VIII від 02.10.2018*, ВВР, 2018, № 46, ст.371*
№ 2628-VIII від 23.11.2018*, ВВР, 2018, № 49, ст.399*
№ 2712-VIII від 25.04.2019*, ВВР, 2019, № 23, ст.89*
№ 107-IX від 18.09.2019*, ВВР, 2019, № 40, ст.220*
№ 124-IX від 20.09.2019*, ВВР, 2019, № 46, ст.295*
№ 145-IX від 02.10.2019*, ВВР, 2019, № 46, ст.302*
№ 264-IX від 31.10.2019*, ВВР, 2020, № 2, ст.6*
№ 330-IX від 04.12.2019*, ВВР, 2020, № 11, ст.64*
№ 394-IX від 19.12.2019*, ВВР, 2020, № 26, ст.172*
№ 719-IX від 17.06.2020*, ВВР, 2020, № 47, ст.407*
№ 738-IX від 19.06.2020
№ 810-IX від 21.07.2020*, ВВР, 2020, № 50, ст.456*
№ 832-IX від 01.09.2020*, ВВР, 2020, № 50, ст.462*
№ 1396-IX від 15.04.2021
№ 1639-IX від 14.07.2021
№ 1657-IX від 15.07.2021*, ВВР, 2021, № 44, ст.354 - окремі положення набирають чинності з* 20.02.2023
№ 1818-IX від 21.10.2021*, ВВР, 2022, № 2, ст.8*
№ 1909-IX від 18.11.2021*, ВВР, 2023, №№ 12-13, ст.28*
№ 1931-IX від 02.12.2021*, ВВР, 2022, № 3, ст.13*
№ 2046-IX від 15.02.2022*, ВВР, 2023, № 14, ст.41*
№ 2371-IX від 08.07.2022
№ 2465-IX від 27.07.2022*, ВВР, 2023, №№ 18-19, ст.81*
№ 2479-IX від 29.07.2022*, ВВР, 2023, №№ 19-20, ст.83*
№ 2486-IX від 29.07.2022
№ 2801-IX від 01.12.2022*, ВВР, 2023, № 54, ст.159*
№ 2849-IX від 13.12.2022*, ВВР, 2023, №№ 47-50, ст.120*
№ 2956-IX від 24.02.2023*, ВВР, 2023, № 61, ст.203*
№ 3141-IX від 10.06.2023*, ВВР, 2023, № 77, ст.270*
№ 3220-IX від 30.06.2023*, ВВР, 2023, № 82, ст.301*
№ 3293-IX від 28.07.2023*, ВВР, 2023, № 88, ст.333*

№ 3484-IX від 21.11.2023, *ВВР, 2023, № 134, ст.785*
№ 3577-IX від 07.02.2024, *ВВР, 2024, № 12, ст.64*
№ 3764-IX від 04.06.2024, *ВВР, 2024, № 39, ст.246*
№ 3915-IX від 21.08.2024, *ВВР, 2024, № 52, ст.300*
№ 4017-IX від 10.10.2024, *ВВР, 2025, №№ 11-14, ст.35*
№ 4059-IX від 19.11.2024, *ВВР, 2025, №№ 15-17, ст.40*
№ 4196-IX від 09.01.2025, *ВВР, 2025, №№ 28-29, ст.94*
№ 4213-IX від 14.01.2025, *ВВР, 2025, № 30, ст.98*
№ 4695-IX від 03.12.2025, *ВВР, 2026, №№ 7-9, ст.14*
№ 4777-IX від 10.02.2026
№ 4825-IX від 25.03.2026
№ 4834-IX від 07.04.2026
№ 4888-IX від 27.05.2026
№ 4937-IX від 15.07.2026*}*

{У тексті Закону слова "балансуюча група виробників за "зеленим" тарифом" в усіх відмінках замінено словами "балансуюча група гарантованого покупця" у відповідному відмінку згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019}

{У тексті Закону слова "та нормативних документів", "і нормативних документів" та "нормативні документи" у всіх відмінках виключено згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" у всіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

{У тексті Закону, крім розділу XVII "Прикінцеві та перехідні положення", слова "порядок розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів" в усіх відмінках замінено словами "правила розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів" у відповідному відмінку згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

{У тексті Закону слово "анулювання" замінено словами "припинення дії" згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електричної енергії, регулює відносини, пов’язані з виробництвом, передачею, розподілом, купівлею-продажем, постачанням електричної енергії для забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам з урахуванням інтересів споживачів, розвитку ринкових відносин, мінімізації витрат на постачання електричної енергії та мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) Агентство Європейського Союзу з питань співробітництва енергетичних регуляторів (далі - ACER) - орган Європейського Союзу, створений відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/942 від 5 червня 2019 року про заснування Агентства Європейського Союзу з питань співробітництва енергетичних регуляторів;

2) агрегатор - учасник ринку, який здійснює діяльність з агрегації;

3) агрегація - діяльність на ринку електричної енергії, пов'язана з об'єднанням електричних потужностей (навантажень) або обсягів електричної енергії, виробленої (відпущеної) або спожитої (відібраної) електроустановками виробництва та/або споживання, та/або зберігання енергії, з метою купівлі-продажу електричної енергії (у тому числі балансуючої електричної енергії), надання допоміжних послуг та/або послуг з гнучкості на ринку електричної енергії;

4) агрегована група - учасники ринку електричної енергії, електроустановки яких входять до одиниці агрегації та які агрегує агрегатор;

5) адміністратор комерційного обліку електричної енергії (далі - адміністратор комерційного обліку) - юридична особа, яка забезпечує організацію та адміністрування комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії, а також виконує функції центральної агрегації даних комерційного обліку;

6) адміністратор розрахунків - юридична особа, яка забезпечує організацію проведення розрахунків на балансуючому ринку та ринку допоміжних послуг;

7) активний споживач - споживач (або група споживачів, які діють спільно), що споживає електричну енергію та виробляє електричну енергію та/або здійснює діяльність із зберігання енергії, та/або продає надлишки виробленої та/або збереженої електричної енергії, або бере участь у заходах з гнучкості або енергоефективності відповідно до вимог закону, за умови що ці види діяльності не є його основною професійною та/або господарською діяльністю;

8) алгоритм зіставлення у межах безперервної торгівлі - алгоритм, що використовується під час єдиного сполучення внутрішньодобових ринків для безперервного зіставлення заявок щодо купівлі-продажу електричної енергії та здійснення розподілу міжзональної пропускної спроможності після завершення торгів на ринку "на добу наперед" та впродовж доби фізичного постачання електричної енергії;

9) алгоритм розподілу коштів - порядок розподілу уповноваженими банками коштів з поточних рахунків із спеціальним режимом використання без платіжних доручень, що встановлюється Регулятором відповідно до цього Закону;

10) алгоритм сполучення цін - алгоритм, що використовується під час єдиного сполучення ринків "на добу наперед" для одночасного зіставлення заявок щодо купівлі-продажу електричної енергії та здійснення розподілу міжзональної пропускної спроможності;

11) алгоритм сполучення цін під час проведення внутрішньодобового аукціону - алгоритм, що використовується під час єдиного сполучення внутрішньодобових ринків у формі внутрішньодобових аукціонів для одночасного зіставлення заявок щодо купівлі-

продажу електричної енергії та здійснення розподілу міжзональної пропускної спроможності;

12) аукціонний офіс - оператор системи передачі або інша юридична особа, визначена відповідно до цього Закону, що забезпечує розподіл міжзональної пропускної спроможності шляхом проведення явних аукціонів;

13) баланс між попитом та пропозицією - задоволення прогнозованого попиту споживачів на електричну енергію без необхідності вжиття заходів для зменшення обсягу споживання;

14) балансування - усі дії та процеси, що здійснюються в будь-який період часу, за допомогою яких оператор системи передачі забезпечує постійне підтримання частоти в енергосистемі у межах попередньо визначеного діапазону стабільності та забезпечує підтримання необхідних обсягів резервів необхідної якості;

15) балансуюча група - об'єднання учасників ринку, що створюється на підставі договору про створення балансуючої групи, у межах якого визначений договором учасник ринку, що входить до такого об'єднання, несе фінансову відповідальність за баланс електричної енергії всіх інших учасників ринку, що входять до такого об'єднання;

16) балансуюча група гарантованого покупця - балансуюча група, в якій стороною, відповідальною за баланс електричної енергії, є гарантований покупець, у межах якої гарантований покупець несе відповідальність за баланс електричної енергії, за включені до такої групи об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (пусковий комплекс) суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії;

17) балансуюча електрична енергія - електрична енергія, яку використовує оператор системи передачі під час балансування;

18) балансуюча потужність - обсяг резервів для регулювання частоти та активної потужності, який постачальник послуг з балансування зобов'язався підтримувати та в межах якого має зобов'язання подати заявки оператору системи передачі на відповідний обсяг балансуючої електричної енергії відповідно до умов, визначених договором;

19) балансуючий ринок електричної енергії (далі - балансуючий ринок) - система інституційних, комерційних та операційних відносин щодо здійснення балансування на ринкових засадах;

20) безпека постачання електричної енергії - спроможність енергосистеми забезпечувати потреби споживачів в електричній енергії з чітко визначеним рівнем ефективності відповідно до вимог цього Закону;

21) бронювання потужності - послуга, яку надає оператор системи передачі замовнику бронювання потужності, з резервування за таким замовником на строк не більше двох років технічних рішень щодо схеми приєднання (видачі потужності) генеруючих установок замовника за договором про бронювання потужності;

22) вартість втраченого навантаження - максимальна ціна електричної енергії, визначена за результатами оцінювання, яку споживачі готові сплачувати, щоб уникнути перерви в електропостачанні;

23) вертикально інтегрований суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, фізична особа, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, що провадить діяльність з передачі та/або розподілу електричної енергії і виконує щонайменше одну з функцій з виробництва або постачання електричної енергії, або група таких осіб, пов'язаних між собою безпосередньо чи опосередковано відносинами контролю, що провадять діяльність з передачі та/або розподілу електричної енергії і виконують щонайменше одну з функцій з виробництва або постачання електричної енергії;

24) виробник електричної енергії (далі - виробник) - суб'єкт господарювання, що здійснює виробництво електричної енергії;

25) виробництво електричної енергії - діяльність, пов'язана з перетворенням енергії з енергетичних ресурсів будь-якого походження в електричну енергію за допомогою технічних засобів, крім діяльності із зберігання енергії;

26) відповідальність за баланс - зобов'язання учасників ринку повідомляти і виконувати графіки електричної енергії у розрахункові періоди відповідно до обсягів купленої та проданої електричної енергії та нести фінансову відповідальність за врегулювання небалансів;

27) вільна міжзональна пропускна спроможність (далі - вільна пропускна спроможність) - доступна пропускна спроможність між торговими зонами за вирахуванням величини пропускної спроможності, розподіленої на аукціонах, та пропускної спроможності, на яку надано звільнення відповідно до статті 24 цього Закону. У розрахунку вільної пропускної спроможності враховується невикористана величина пропускної спроможності, розподіленої на попередніх аукціонах;

28) внутрішньодобовий ринок електричної енергії (далі - внутрішньодобовий ринок) - сегмент ринку електричної енергії, на якому купівля-продаж електричної енергії здійснюється безперервно після завершення торгів на ринку "на добу наперед" та впродовж доби фізичного постачання електричної енергії;

29) вразливі споживачі - індивідуальні побутові споживачі, визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, які мають право на передбачені законом підтримку та/або захист від відключення у певні періоди;

30) встановлена потужність об'єкта електроенергетики - сумарна номінальна активна електрична потужність електрогенеруючого обладнання, призначеного для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, що входить до складу об'єкта електроенергетики, яка підтверджена технічною документацією або технічним паспортом електрогенеруючого обладнання;

31) гарантований покупець електричної енергії (далі - гарантований покупець) - суб'єкт господарювання, що відповідно до цього Закону зобов'язаний купувати електричну енергію у виробників, яким встановлено "зелений" тариф, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого

покупця, та придбавати послугу із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії (послуга за механізмом ринкової премії) у виробників, які уклали з ним договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії (договір про надання послуги за механізмом ринкової премії), а також виконувати інші функції, визначені законодавством;

32) гарантованість - гарантія того, що надане право на передачу залишиться доступним для використання і що відшкодування буде виплачено відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності, якщо таке право буде зменшено;

33) гнучке приєднання - приєднання електроустановок до системи передачі або системи розподілу, що включає умови обмеження дозволеної потужності, а також заходи контролю такого обмеження. Дозволена потужність при гнучкому приєднанні може бути частково гарантованою, тобто доступною до використання у будь-який період часу;

34) гнучкість - спроможність енергосистеми адаптуватися до зміни режимів споживання та виробництва електричної енергії, а також до доступності електричної мережі у відповідні часові періоди;

35) громадське енергетичне об’єднання - юридична особа, утворена фізичними особами та/або суб’єктами малого підприємництва, та/або мікропідприємництва незалежно від форми власності, та/або органами місцевого самоврядування, які добровільно об’єдналися на основі членства та відкритої участі для задоволення суспільних, зокрема економічних, екологічних та соціальних, інтересів своїх членів (учасників) та/або місцевих громад, не маючи своєю основною метою отримання прибутку, та мають право здійснювати діяльність з агрегації, виробництва, у тому числі з відновлюваних джерел енергії, розподілу, постачання електричної енергії, зберігання енергії, споживати електричну енергію, надавати своїм членам (учасникам) послуги електрозарядних станцій та інші послуги в порядку та на умовах, визначених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами;

36) двосторонній договір - договір купівлі-продажу електричної енергії, укладений між двома учасниками ринку поза організованими сегментами ринку, крім договору постачання електричної енергії споживачу;

37) демонстраційний проект - проект, що демонструє технологію, яка є істотно інноваційною в Енергетичному Співтоваристві та/або Європейському Союзі та випереджає сучасний рівень технологічного розвитку;

38) диспетчерське (оперативно-технологічне) управління - оперативно-технологічне управління об’єднаною енергетичною системою України із забезпеченням надійного і безперебійного постачання електричної енергії споживачам з додержанням вимог енергетичної безпеки;

39) довгострокове право на передачу - фізичне право на передачу або фінансові права на передачу (опціон чи зобов’язання), набуті в рамках довгострокового розподілу міжзональної пропускної спроможності;

40) договір купівлі-продажу електричної енергії на внутрішньодобовому ринку - договір, укладений в електронній формі між оператором ринку та учасником внутрішньодобових торгів, на купівлю-продаж електричної енергії за результатами

внутрішньодобових торгів, відповідно до якого здійснюється одночасне прийняття учасниками внутрішньодобових торгів прав та зобов’язань з купівлі-продажу електричної енергії за результатами проведення відповідних внутрішньодобових торгів;

41) договір купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" (далі - договір на ринку "на добу наперед") - договір, укладений в електронній формі між оператором ринку та учасником торгів "на добу наперед", на купівлю-продаж електричної енергії за результатами торгів "на добу наперед", відповідно до якого здійснюється одночасне прийняття учасником торгів "на добу наперед" і оператором ринку прав та зобов’язань з купівлі-продажу електричної енергії за результатами проведення відповідних торгів "на добу наперед";

42) договір про участь у розподілі пропускної спроможності - договір, який врегульовує відносини у процесі набуття, використання, продажу, зменшення, оплати та припинення права на передачу між зареєстрованим учасником та аукціонним офісом відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності;

43) дозволена потужність - максимальна величина потужності, дозволена до використання (відбору та/або відпуску) за кожним об’єктом користувача системи відповідно до умов договору, набута на підставі виконання договору про приєднання або у результаті набуття права власності чи користування на об’єкт (об’єкти);

44) допоміжні послуги - послуги, визначені цим Законом та правилами ринку, необхідні оператору системи передачі або оператору системи розподілу для забезпечення безпечного та надійного функціонування системи передачі або системи розподілу, зокрема послуги балансуючої потужності та допоміжні послуги, не пов’язані з регулюванням частоти, крім управління перевантаженнями;

45) допоміжні послуги, не пов’язані з регулюванням частоти, - послуги, визначені цим Законом та правилами ринку, необхідні оператору системи передачі або оператору системи розподілу для регулювання напруги та реактивної потужності, швидкого введення реактивного струму, забезпечення інерційності для стабільності локальної мережі, струму короткого замикання, забезпечення відновлення функціонування об’єднаної енергетичної системи України після системних аварій, можливості роботи в острівному режимі;

46) доступ третіх сторін - право будь-якого користувача системи використовувати систему передачі електричної енергії та системи розподілу електричної енергії на заздалегідь і публічно оголошених умовах відповідно до принципів прозорості і недискримінаційності;

47) доступна міжзональна пропускна спроможність (далі - доступна пропускна спроможність) - величина максимальної потужності електричної енергії, що може бути передана між торговими зонами у відповідному напрямку, за умови гарантованого забезпечення безпеки і надійності функціонування об’єднаної енергетичної системи України;

48) електрична енергія - енергія, яку виробляють на об’єктах електроенергетики і яка є товаром, призначеним для купівлі-продажу;

49) електрична мережа - сукупність електроустановок для передачі та/або розподілу електричної енергії;

50) електроенергетика - галузь економіки України, що забезпечує споживачів електричною енергією;

51) електроенергетичне підприємство - суб'єкт господарювання, крім споживачів, який здійснює один із таких видів діяльності: виробництво, передача, розподіл, агрегація, реагування попиту, постачання електричної енергії, зберігання енергії, трейдерська діяльність;

52) електронний аукціон з купівлі-продажу електричної енергії - аукціон, який проводять за допомогою програмного забезпечення організатора аукціону;

53) електропостачальник - суб'єкт господарювання, який здійснює продаж електричної енергії за договором постачання електричної енергії споживачу;

54) електростанція - електроустановка або група електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії;

55) електроустановка - комплекс взаємопов'язаних устаткування і споруд, призначених для виробництва або перетворення, передачі, розподілу, споживання електричної енергії чи зберігання енергії;

56) енергетична бідність - обмеженість доступу індивідуальних побутових споживачів до основних енергетичних послуг, які забезпечують базовий рівень та гідні стандарти життя і здоров'я, включаючи достатнє опалення, гарячу воду, охолодження, освітлення та електричну енергію для електроустановок, спричинена поєднанням факторів, зокрема через неможливість доступу, низький рівень доходу, високі витрати на енергетичні ресурси та низький рівень енергоефективності;

57) Європейська мережа операторів системи передачі електричної енергії (далі - ENTSO-E) - міжнародна некомерційна асоціація для співпраці європейських операторів систем передачі;

58) європейські платформи балансування - автоматизовані системи, що включають апаратне та програмне забезпечення, призначені для супроводу операцій з балансуючою електричною енергією та/або процесу неттінгу небалансу та проведення відповідних розрахунків у межах спільного загальноєвропейського інтегрованого ринку електричної енергії;

59) єдине сполучення внутрішньодобових ринків - процес, у межах якого здійснюють зіставлення зібраних заявок та розподіл міжзональної пропускної спроможності одночасно для різних торгових зон держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства на внутрішньодобовому ринку;

60) єдине сполучення ринків - єдине сполучення ринків "на добу наперед" та єдине сполучення внутрішньодобових ринків у межах держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства;

61) єдине сполучення ринків "на добу наперед" - аукціонний процес, у межах якого здійснюють зіставлення зібраних заявок та розподіл міжзональної пропускної

спроможності одночасно для різних торгових зон держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства на ринку "на добу наперед";

62) з'єднана система - системи передачі та системи розподілу держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, що з'єднані між собою однією або кількома міждержавними лініями електропередачі;

63) заборонена зона гідротехнічних споруд - територія, що прилягає до основної огорожі з внутрішнього боку території гідроелектротехнічної споруди, обладнана інженерно-технічними засобами та позначена попереджувальними знаками, а також ділянка водного об'єкта, б'єфу на відстані 500 метрів від греблі гідроелектростанції, позначена знаками, що попереджають про заборону доступу на цю територію сторонніх осіб, суден та плавучих об'єктів;

64) загальноєвропейські правила, порядки, умови, методики (методології) (далі - загальноєвропейські правила) - правила, порядки, умови, методики (методології), затверджені ACER або регуляторними органами відповідно до законодавства Європейського Союзу, яких учасники ринку зобов'язані додержуватись відповідно до міжнародних зобов'язань України;

65) замовник бронювання потужності - суб'єкт господарювання, що має намір приєднати електроустановки для виробництва електричної енергії з енергії вітру встановленою потужністю 20 МВт і більше за механізмом бронювання потужності;

66) запас надійності - зменшення міжзональної пропускної спроможності для покриття невизначеностей при розрахунку пропускної спроможності;

67) зареєстрований учасник - суб'єкт господарювання, у тому числі нерезидент, який відповідає вимогам, визначеним правилами розподілу міжзональної пропускної спроможності, та уклав договір про участь у розподілі пропускної спроможності з аукціонним офісом;

68) захищені споживачі - споживачі, до яких застосовується особливий режим відключення та/або обмеження електропостачання для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного характеру;

69) заходи управління попитом - комплекс організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування енергосистеми за рахунок керованої тимчасової (обмеженої у часі) зміни споживання електричної енергії на договірних засадах;

70) заявка - намір, виявлений учасником ринку та/або зареєстрованим учасником, придбати або продати електричну енергію та/або потужність, та/або право на передачу відповідно до визначених умов виконання;

71) зберігання енергії - діяльність, пов'язана з відбором електричної енергії з метою відкладення її кінцевого використання на момент пізніший, ніж коли вона була вироблена, з перетворенням електричної енергії в інший вид енергії, в якому вона може зберігатися, із зберіганням та подальшим перетворенням такої енергії в електричну енергію з метою її відпуску в систему передачі, систему розподілу, мережу електростанції або мережу споживача;

72) зменшення права на передачу - зменшення обсягу набутого права на передачу у разі дії обставин непереборної сили, надзвичайної ситуації або через неможливість забезпечення дотримання стандартів операційної безпеки;

73) зустрічна торгівля - міжзональний обмін, ініційований операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, між двома торговими зонами для зменшення фізичного перевантаження;

74) інсайдерська інформація на оптовому енергетичному ринку (далі - інсайдерська інформація) - інформація, яка одночасно відповідає всім таким критеріям:

є точною;

не була оприлюднена;

безпосередньо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів на оптовому енергетичному ринку;

у разі розкриття або оприлюднення може істотно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів;

75) комерційний облік електричної енергії - сукупність процесів та процедур із забезпечення формування даних щодо обсягів виробленої, відпущеної, переданої, розподіленої, спожитої, імпортованої та експортованої електричної енергії у визначений період часу з метою використання таких даних для здійснення розрахунків між учасниками ринку;

76) компетентний орган - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, у частині виконання ним завдань, пов’язаних із запобіганням та подоланням криз в електроенергетиці відповідно до цього Закону;

77) контрольована зона гідротехнічних споруд - позначена попереджувальними знаками територія бетонних та земельних гребель гідроелектротехнічних споруд і земельних ділянок, розташованих між водосховищами і дренажними каналами;

78) Координаційна група з безпеки постачання - група, сформована відповідно до рішення Ради міністрів Енергетичного Співтовариства для координації заходів з безпеки постачання електричної енергії та природного газу в межах Енергетичного Співтовариства та надання консультативної допомоги з питань безпеки постачання органам Енергетичного Співтовариства;

79) користувач мікромережі - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, або юридична особа, яка відпускає (постачає) електричну енергію або отримує електричну енергію через мікромережу;

80) користувач системи передачі / системи розподілу (далі - користувач системи) - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, або юридична особа, яка відпускає або відбирає електричну енергію до/з системи передачі / системи розподілу або використовує систему передачі / систему розподілу для передачі/розподілу електричної енергії;

81) криза в електроенергетиці - поточна або неминуча ситуація, що характеризується значним дефіцитом електричної потужності та/або електричної енергії та визначена планом готовності до ризиків, або ситуація, в умовах якої постачання електричної енергії споживачам у достатньому обсязі є неможливим;

82) кризовий координатор - уповноважена особа або група уповноважених осіб, або орган, якому доручено діяти як контактний пункт та координувати обмін інформацією під час кризи в електроенергетиці;

83) критична енергетична інфраструктура - об’єкти енергетичної інфраструктури, що є необхідними для забезпечення життєво важливих для суспільства функцій, безпеки та добробуту населення, виведення з ладу або руйнування яких матиме істотний вплив на національну безпеку та оборону, навколишнє природне середовище та може призвести до значних фінансових збитків і людських жертв, віднесені до критичної інфраструктури в порядку, визначеному законодавством;

84) критичний елемент мережі - елемент мережі в межах торгової зони або між торговими зонами, що враховується у процесі розрахунку пропускної спроможності та обмежує обсяг електричної потужності та/або електричної енергії, яка може бути передана мережею;

85) купівля-продаж електричної енергії за процедурою від’ємної ціни - купівля-продаж електричної енергії за умови надання покупцем електричної енергії продавцю електричної енергії послуги із стимулювання споживання електричної енергії в умовах недостатнього попиту та надлишку пропозиції електричної енергії та водночас із закупівлею покупцем у продавця відповідного обсягу електричної енергії за найменшою ціною, визначеною сторонами;

86) лінійна частина приєднання - електрична мережа для потреб замовника при нестандартному приєднанні від найближчої точки в існуючих (діючих) електричних мережах (повітряна лінія, трансформаторна підстанція або розподільний пункт) оператора системи розподілу відповідного ступеня напруги до точки приєднання електроустановок замовника;

87) мала система розподілу - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикань від точки приєднання до мереж оператора системи розподілу або оператора системи передачі до точок приєднання електроустановок користувачів, розташованих на обмеженій території об’єктів та/або земельних ділянок, які є власністю оператора малої системи розподілу і використовуються для розподілу електричної енергії користувачам, що відповідають вимогам, визначеним цим Законом;

88) малий непобутовий споживач - споживач, який не є побутовим споживачем і купує електричну енергію для власного споживання, електроустановки якого приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 50 кВт;

89) механізм забезпечення потужності - тимчасовий захід для забезпечення досягнення необхідного рівня достатності ресурсів, у межах якого здійснюється оплата за доступність ресурсів, крім заходів, пов’язаних з наданням допоміжних послуг або управлінням перевантаженнями;

90) міждержавна лінія електропередачі - лінія електропередачі, що перетинає державний кордон України і з'єднує об'єднану енергетичну систему України з енергетичною системою держави - сторони Енергетичного Співтовариства або держави - члена Європейського Союзу;

91) міждержавний перетин - сукупність міждержавних ліній електропередачі та електричних установок, що використовуються для з'єднання об'єднаної енергетичної системи України з системою передачі суміжної держави;

92) міжзональна пропускна спроможність - здатність з'єднаної системи забезпечити передачу електричної енергії між торговими зонами;

93) мікромережа - група взаємозв'язаних навантажень і розподіленої генерації із визначеними електричними мережами, що утворюють локальну електроенергетичну систему на рівні системи розподілу електричної енергії, яка діє як єдиний керований об'єкт і здатна працювати паралельно з об'єднаною енергетичною системою України (паралельний режим мікромережі) або в острівному режимі мікромережі;

94) надзвичайна ситуація в об'єднаній енергетичній системі України - ситуація, за якої виникає загроза порушення режиму роботи об'єднаної енергетичної системи України або її окремих частин, зокрема внаслідок дефіциту електричної енергії та/або потужності, зниження частоти нижче гранично допустимих меж, порушення режиму допустимих перетоків і перевантаження мережевих елементів, зниження напруги в контрольних точках енергосистеми до аварійного рівня;

95) національні правила, порядки, умови, методики (методології) (далі - національні правила) - правила, порядки, умови, методики (методології), розроблені відповідно до цього Закону і міжнародних зобов'язань України та ухвалені у спосіб та в порядку, визначених законами України;

96) небаланс електричної енергії - розрахована відповідно до правил ринку для кожного розрахункового періоду різниця між фактичними обсягами відпуску або споживання, імпорту, експорту електричної енергії сторони, відповідальної за баланс, та обсягами купленої і проданої електричної енергії, зареєстрованими відповідно до правил ринку;

97) незалежний агрегатор - учасник ринку, що провадить діяльність з агрегації, який не є неафілійованим з електропостачальником та/або постачальником універсальних послуг споживача;

98) непобутовий споживач - фізична особа - підприємець або юридична особа, яка купує електричну енергію, що не використовується нею для власного побутового споживання;

99) неринковий захід - будь-який захід, що впливає на пропозицію або попит на ринку електричної енергії, що здійснюється без додержання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, або укладених договорів, метою якого є пом'якшення кризи в електроенергетиці;

100) несанкціонований відбір електричної енергії - відбір електричної енергії за відсутності укладеного та діючого договору про постачання електричної енергії, відповідно до якого в установленому порядку здійснюється постачання електричної енергії споживачу

у розрахунковому періоді, або за наявності попередження про припинення постачання електричної енергії, наданого споживачу після дати, зазначеної в такому попередженні (за умови що такі заходи не припинені за рішенням суду), або у разі самовільного підключення до електричних мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу поза розрахунковим засобом комерційного обліку споживача;

101) неявний аукціон - механізм купівлі-продажу електричної енергії між торговими зонами, що передбачає одночасний розподіл фізичного права на передачу і купівлю-продаж електричної енергії та визначення відповідної сукупної ціни;

102) нова міждержавна лінія електропередачі - міждержавна лінія електропередачі, будівництво якої не завершено на день набрання чинності цим Законом;

103) номінований оператор ринку електричної енергії (далі - номінований оператор ринку) - юридична особа, призначена Регулятором, або юридична особа - нерезидент, паспортизована Регулятором, яка забезпечує виконання завдань, пов’язаних з єдиним сполученням ринків "на добу наперед" та/або єдиним сполученням внутрішньодобових ринків;

104) нормативно-технічний документ - норми, правила та інструкції, прийняті та зареєстровані в порядку, встановленому законодавством, щодо забезпечення належного технічного стану і експлуатації електричних установок та мереж;

105) об’єднана енергетична система України (далі - ОЕС України) - сукупність електростанцій, електричних мереж, інших об’єктів електроенергетики, що об’єднані спільним режимом виробництва, передачі та розподілу електричної енергії;

106) об’єкт електроенергетики - електростанція (крім ядерної частини атомної електричної станції), електрична підстанція, електрична мережа, установка зберігання електричної енергії;

107) одиниця агрегації - сукупність електроустановок, призначених для агрегації;

108) одночасна криза в електроенергетиці - криза в електроенергетиці, що одночасно впливає на більш як одну державу - сторону Енергетичного Співтовариства та/або державу - члена Європейського Союзу;

109) оператор малої системи розподілу - суб’єкт господарювання, що відповідає за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування малої системи розподілу і забезпечення спроможності малої системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії її користувачам з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності;

110) оператор ринку - юридична особа, що забезпечує функціонування ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та організацію купівлі-продажу електричної енергії на цих ринках, а також має право організовувати та проводити електронні аукціони з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами на підставі відповідних ліцензій, які видає Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

111) оператор системи передачі - юридична особа, відповідальна за експлуатацію, диспетчеризацію, забезпечення технічного обслуговування, розвиток системи передачі та міждержавних ліній електропередачі, а також за забезпечення довгострокової спроможності системи передачі щодо задоволення обґрунтованого попиту на передачу електричної енергії;

112) оператор системи розподілу - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності;

113) оператор установки зберігання енергії - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, або юридична особа, яка здійснює діяльність із зберігання енергії з метою купівлі-продажу електричної енергії (у тому числі балансуючої електричної енергії) та/або з метою надання допоміжних послуг;

114) операційна безпека - спроможність системи передачі функціонувати в нормальному режимі або якнайшвидше повертатися до нормального режиму роботи, що характеризується межами операційної безпеки відповідно до кодексу системи передачі;

115) оприлюднення інсайдерської інформації - надання учасником оптового енергетичного ринку доступу до інсайдерської інформації необмеженій кількості осіб у спосіб розміщення її на платформі інсайдерської інформації, а у випадках, визначених законодавством, - на своєму веб-сайті та/або платформі прозорості;

116) організатор електронного аукціону - суб’єкт господарювання, що забезпечує організацію та проведення аукціонів з продажу електричної енергії;

117) організований сегмент ринку електричної енергії - ринок "на добу наперед", внутрішньодобовий ринок та балансуючий ринок;

118) особливо важливі об’єкти електроенергетики - об’єкти, що забезпечують стале функціонування ОЕС України, руйнація або пошкодження яких призведе до порушення електропостачання суб’єктів господарювання і побутових споживачів, можливих людських жертв і значних матеріальних збитків;

119) острівний режим мікромережі - режим роботи, за якого мікромережа працює ізольовано в результаті від’єднання або непідключення до ОЕС України;

120) паспортизація - надання Регулятором юридичній особі - нерезиденту, що призначена номінованим оператором ринку в іншій державі - стороні Енергетичного Співтовариства та/або державі - члені Європейського Союзу, права на провадження діяльності в Україні як номінованого оператора ринку;

121) перевантаження - ситуація, за якої всі запити учасників ринку щодо торгівлі між енергосистемами та/або частинами енергосистеми не можуть бути задоволені, оскільки вони можуть істотно вплинути на фізичні перетоки електричної енергії в елементах мережі, прийняття яких не може бути забезпечено такими елементами мережі;

122) передача електричної енергії (далі - передача) - транспортування електричної енергії електричними мережами оператора системи передачі від електричних станцій до пунктів підключення систем розподілу та електроустановок споживання (не включаючи постачання електричної енергії), а також міждержавними лініями;

123) передиспетчеризація - захід, що вживає один або декілька операторів системи передачі та/або операторів системи розподілу держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства шляхом активації (ініціації) зміни графіків відпуску та/або відбору електричної енергії з метою зміни фізичних перетоків у системі та зменшення фізичного перевантаження або здійснення інших заходів для забезпечення безпеки систем, у тому числі для врегулювання системних обмежень;

124) період розрахунку небалансу - період часу, визначений правилами ринку, для якого розраховується небаланс електричної енергії сторін, відповідальних за баланс;

125) перспективне планування - здійснення планування необхідності майбутніх інвестицій у генеруючу потужність, потужність системи передачі та/або потужність системи розподілу на довгострокову перспективу (на п’ять років та більше) для задоволення потреб системи в електроенергії, а також забезпечення постачання електричної енергії споживачам;

126) планова недоступність електроустановок - планове виведення електроустановок з роботи внаслідок запланованого ремонту, технічного обслуговування та з інших причин;

127) плата за зміну електропостачальника або агрегатора (далі - плата за зміну) - штрафна санкція або плата за дострокову зміну електропостачальника або агрегатора, включаючи плату за розірвання договору, яка безпосередньо або опосередковано застосовується електропостачальниками, агрегаторами або оператором системи передачі, операторами систем розподілу, операторами малих систем розподілу;

128) плата за розірвання договору - штрафна санкція або плата, що застосовується електропостачальниками або агрегаторами до споживачів за дострокове розірвання договору постачання електричної енергії споживачу або договору про участь в агрегованій групі відповідно;

129) платіжна інформація - інформація, що міститься у платіжному документі (рахунку), який електроенергетичне підприємство надає споживачу, крім вимоги про оплату;

130) побутовий споживач - індивідуальний побутовий споживач (фізична особа, яка використовує електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, що не включають професійну та/або господарську діяльність) або колективний побутовий споживач (юридична особа, створена шляхом об’єднання фізичних осіб - побутових споживачів, яка розраховується за електричну енергію за показами загального розрахункового засобу обліку в обсязі електричної енергії, спожитої для забезпечення власних побутових потреб таких фізичних осіб, що не включають професійну та/або господарську діяльність);

131) повністю інтегровані елементи мережі - елементи мережі, які інтегровано в систему передачі чи систему розподілу, у тому числі установка зберігання енергії, та які використовуються виключно з метою забезпечення безпечного та надійного

функціонування відповідної системи передачі чи системи розподілу, але не використовуються для балансування або управління перевантаженнями;

132) позапланова недоступність електроустановок - виведення електроустановок в аварійний ремонт або їх недоступність внаслідок інших непередбачуваних обставин;

133) послуга із забезпечення розвитку генеруючої потужності - заходи з будівництва нової генеруючої потужності, проведення реконструкції (модернізації) діючої генеруючої потужності, які здійснюють суб'єкти господарювання, визначені за результатами конкурсу, проведеного відповідно до цього Закону;

134) послуги з балансування - купівля та продаж балансуючої електричної енергії та/або надання послуги балансуючої потужності;

135) послуги з гнучкості - послуги, що надаються учасниками ринку оператору системи розподілу та необхідні для покриття потреби у гнучкості системи розподілу з метою забезпечення безперебійного та ефективного надання послуг з розподілу електричної енергії;

136) постачальник допоміжних послуг, не пов'язаних з регулюванням частоти (далі - постачальник допоміжних послуг), - учасник ринку, який відповідає встановленим правилами ринку вимогам щодо надання допоміжних послуг, не пов'язаних з регулюванням частоти, та зареєстрований відповідно до правил ринку для надання таких послуг;

137) постачальник "останньої надії" - визначений відповідно до цього Закону електропостачальник, який за обставин, встановлених цим Законом, не має права відмовити споживачу в укладенні договору постачання електричної енергії на обмежений період часу;

138) постачальник послуг з балансування - учасник ринку, який відповідає вимогам щодо участі в балансуванні та надає оператору системи передачі послуги з балансування;

139) постачальник послуг комерційного обліку - суб'єкт господарювання, який надає послуги комерційного обліку на ринку електричної енергії відповідно до вимог цього Закону;

140) постачальник універсальної послуги - визначений відповідно до цього Закону електропостачальник, який виконує зобов'язання щодо надання універсальної послуги;

141) постачання електричної енергії - продаж, включаючи перепродаж, електричної енергії;

142) поточний рахунок із спеціальним режимом використання - рахунок, відкритий в уповноваженому банку і призначений для забезпечення проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

143) правила, порядки, умови, методики (методології) - загальноєвропейські, регіональні та національні правила, порядки, умови, методики (методології);

144) право на передачу міжзональної пропускної спроможності (далі - право на передачу) - фізичне право на передачу, фінансове право на передачу із зобов'язанням, фінансове право на передачу з опціонів;

145) приєднання електроустановки (далі - приєднання) - надання замовнику оператором системи передачі або оператором системи розподілу послуги із створення технічної можливості для відбору та/або відпуску в точці приєднання електроустановки замовника відповідної потужності з/до електричних мереж системи передачі або системи розподілу (у тому числі новозбудованих) електричної енергії необхідного обсягу з дотриманням показників її якості та надійності;

146) пріоритетна диспетчеризація - диспетчеризація електростанцій на основі критеріїв, відмінних від економічно обґрунтованого порядку заявок, з наданням пріоритету диспетчеризації окремих технологій генерації;

147) пропонована міжзональна пропускна спроможність (далі - пропонована пропускна спроможність) - пропускна спроможність між торговими зонами відповідного напряму, що пропонується для розподілу на відповідному аукціоні;

148) пряма лінія - лінія електропередачі, що з'єднує генеруючий об'єкт виробника, не приєднаний до системи передачі або системи розподілу (у тому числі через мережі інших власників), з електроустановками споживача, не приєднаними до системи передачі або системи розподілу (у тому числі через мережі інших власників), з метою безпосереднього постачання електричної енергії цьому споживачу, або лінія електропередачі, що з'єднує генеруючий об'єкт виробника з власними об'єктами споживання електричної енергії виробника, зокрема об'єктами його філій, представництв та/або дочірніх підприємств;

149) раннє попередження - надання точної, перевіреної, достовірної інформації щодо імовірності настання події, яка може призвести до значного погіршення ситуації з електропостачанням та кризи в електроенергетиці;

150) реагування попиту - зміна споживання електричної енергії (електричного навантаження) споживачами порівняно з їхніми звичайними або поточними моделями споживання, самостійно або через агрегатора, у відповідь на ринкові сигнали, у тому числі на змінні у часі ціни на електричну енергію або заохочувальні виплати, або на прийняття (акцепт) заявки споживача щодо зменшення або збільшення попиту;

151) регіон розрахунку пропускної спроможності - географічна територія, в межах якої застосовується скоординований розрахунок міжзональної пропускної спроможності відповідно до договорів (угод), укладених оператором системи передачі;

152) регіон функціонування енергетичних систем - географічна територія, що охоплює операторів систем передачі, торгові зони, межі торгових зон, регіони розрахунку пропускної спроможності та регіони координації відключень, у межах якої оператори систем передачі взаємодіють з відповідним регіональним координаційним центром відповідно до укладених договорів;

153) регіональний координаційний центр - юридична особа, у тому числі юридична особа, створена відповідно до законодавства іноземної держави, що виконує завдання (функції) регіонального значення у межах відповідного регіону функціонування енергетичних систем, зокрема щодо скоординованого розрахунку пропускної спроможності, скоординованого аналізу операційної безпеки, створення загальних моделей мережі відповідно до укладеного договору (укладених договорів);

154) регіональні правила, порядки, умови, методики (методології) (далі - регіональні правила) - правила, порядки, умови, методики (методології), затверджені регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства або ACER відповідно до міжнародних зобов'язань України;

155) Регулятор - Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

156) ринок допоміжних послуг - система відносин, що виникають у зв'язку з придбанням оператором системи передачі допоміжних послуг або операторами систем розподілу - допоміжних послуг, не пов'язаних з регулюванням частоти;

157) ринок електричної енергії - система відносин, що виникають під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії та/або допоміжних послуг, передачі та розподілу, постачання електричної енергії споживачам;

158) ринок електричної енергії "на добу наперед" (далі - ринок "на добу наперед") - сегмент ринку електричної енергії, на якому здійснюється купівля-продаж електричної енергії на добу, наступну за днем проведення торгів;

159) розвиток ОЕС України - нове будівництво, реконструкція або технічне переоснащення об'єктів електроенергетики;

160) роздрібний ринок електричної енергії (далі - роздрібний ринок) - система відносин, що виникають між споживачем електричної енергії та електропостачальником у процесі постачання електричної енергії, а також іншими учасниками ринку, які надають послуги, пов'язані з постачанням електричної енергії;

161) розкриття інсайдерської інформації - розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до інсайдерської інформації іншим особам у будь-який спосіб;

162) розподіл електричної енергії (далі - розподіл) - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії;

163) розподілена генерація - електростанція, приєднана до системи розподілу електричної енергії;

164) розрахунки на ринку електричної енергії - процес виконання взаємних фінансових вимог та зобов'язань учасників ринку за договорами купівлі-продажу електричної енергії і послуг, що надаються на ринку електричної енергії, у тому числі шляхом неттінгу та за рахунок відповідних фінансових гарантій;

165) сертифікація оператора системи передачі - підтвердження рішенням Регулятора виконання суб'єктом господарювання вимог щодо відокремлення та незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом;

166) система передачі електричної енергії (далі - система передачі) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикань, що використовується для передачі електричної енергії;

167) система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикань, що використовується для розподілу електроенергії;

168) системні обмеження - обставини, зумовлені необхідністю забезпечення функціонування ОЕС України в межах гранично допустимих значень, за яких можливе відхилення від оптимального розподілу навантаження електроустановок відповідно до їхніх договірних обсягів відпуску/відбору електричної енергії та/або оптимального розподілу навантаження електроустановок відповідно до пропозицій (заявок) на балансуючому ринку та/або за межами балансуючого ринку у вигляді придбання оператором системи передачі послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом;

169) спеціальний балансуючий продукт - балансуючий продукт, відмінний від стандартного балансуючого продукту;

170) споживач - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, або юридична особа, що купує електричну енергію для власного споживання;

171) ставка плати за лінійну частину приєднання - вартість створення одиниці довжини електричної мережі від найближчої точки в існуючих (діючих) електричних мережах (повітряна лінія, трансформаторна підстанція або розподільний пункт) оператора системи розподілу відповідного ступеня напруги, від якої необхідно здійснювати будівництво електричних мереж, до точки приєднання електроустановок замовника;

172) ставка плати за нестандартне приєднання потужності - встановлене Регулятором для кожного оператора системи розподілу значення складової вартості послуги з приєднання 1 кВт потужності, яке диференціюється за такими показниками:

тип електроустановки, що приєднується (електроустановка, призначена для виробництва електричної енергії, електроустановка, призначена для споживання електричної енергії);

категорія надійності електропостачання;

ступінь напруги у точці приєднання;

замовлена потужність;

місцезнаходження електроустановки заявника (міська або сільська місцевість);

завантаженість трансформаторної підстанції;

173) ставка плати за стандартне приєднання - встановлене Регулятором на визначений строк для кожного оператора системи розподілу значення вартості послуги з приєднання 1 кВт потужності;

174) стандарт надійності - показник або сукупність показників, що характеризує необхідний рівень безпеки постачання електричної енергії;

175) стандартне приєднання - приєднання електроустановки замовника потужністю не більше 50 кВт до діючих мереж оператора системи розподілу на відстань, що не перевищує 300 метрів по прямій лінії від найближчої точки в діючих електричних мережах оператора системи розподілу (повітряна лінія, трансформаторна підстанція або розподільний пункт). Технічні параметри, ступені потужності та вартість стандартного приєднання визначає Регулятор;

176) стандартний балансуючий продукт - гармонізований балансуючий продукт, визначений операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства для обміну послугами з балансування;

177) станція зарядки електромобілів (електрозарядна станція) - пристрій (пересувний чи стаціонарний), призначений для заряджання або заміни систем акумулювання електричної енергії (акумуляторних батарей) електромобілів;

178) сторона, відповідальна за баланс, - учасник ринку, який несе фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії;

179) структурне перевантаження - перевантаження в системі передачі, що однозначно визначене, передбачуване, територіально стійке у часі та часто повторюване за нормальних умов роботи енергетичної системи;

180) торги електричною енергією на внутрішньодобовому ринку (далі - торги на внутрішньодобовому ринку) - процес визначення обсягів та ціни на електричну енергію після завершення торгів на ринку "на добу наперед" та впродовж доби фізичного постачання електричної енергії відповідно до цього Закону;

181) торги електричною енергією на ринку "на добу наперед" (далі - торги "на добу наперед") - процес визначення обсягів та ціни на електричну енергію для розрахункових періодів доби, наступної за днем проведення торгів, відповідно до цього Закону;

182) торгова зона - найбільша географічна територія, у межах якої учасники ринку можуть здійснювати купівлю-продаж електричної енергії без розподілу міжзональної пропускної спроможності;

183) торговий агент - суб’єкт (суб’єкти) господарювання, у тому числі нерезидент, завданням якого є передача чистих позицій між центральними контрагентами під час єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

184) трейдер - суб’єкт господарювання, що здійснює купівлю електричної енергії виключно з метою її перепродажу, крім продажу за договором постачання електричної енергії споживачу;

185) третя країна - держава, що не є членом Європейського Союзу чи стороною Енергетичного Співтовариства;

186) універсальна послуга - постачання електричної енергії побутовим та малим непобутовим споживачам, що гарантує їхнє право на забезпечення електричною енергією визначеної якості на умовах, визначених відповідно до цього Закону, на всій території України;

187) уповноважений банк ринку електричної енергії (уповноважений банк) - будь-який банк, у статутному капіталі якого не менше 75 відсотків акцій (часток) належать державі, що відповідає визначеним Кабінетом Міністрів України вимогам та віднесений Кабінетом Міністрів України до переліку уповноважених банків і має право здійснювати обслуговування поточних рахунків із спеціальним режимом використання учасників ринку;

188) управління попитом - всеохоплюючий або інтегрований підхід, спрямований на здійснення впливу на обсяг та графік споживання електричної енергії з метою зменшення споживання первинної енергії та максимальних (пікових) навантажень, при цьому перевага надається залученню інвестицій, спрямованих на підвищення енергоефективності, інші заходи, зокрема укладення контрактів на переривчасте постачання, та засоби регулювання навантаження, порівняно з інвестиціями у збільшення генеруючих потужностей, якщо перший із зазначених заходів є більш ефективним та економічно доцільним варіантом, враховуючи позитивний вплив на навколишнє природне середовище в результаті скорочення споживання енергії та аспекти, пов’язані з безпекою постачання, і пов’язані з ними витрати на розподіл, а також процес впливу на обсяги або моделі (технологічні, організаційні, економічні) споживання електричної енергії кінцевими споживачами;

189) установка зберігання енергії - електроустановка, в якій здійснюється зберігання енергії;

190) учасник ринку електричної енергії (далі - учасник ринку) - виробник, електропостачальник, трейдер, оператор системи передачі, оператор системи розподілу, оператор малої системи розподілу, оператор ринку, номінований оператор ринку, гарантований покупець, агрегатор, оператор установки зберігання енергії та споживач, які провадять діяльність на ринку електричної енергії відповідно до цього Закону;

191) фізичне право на передачу - набуте право на використання міжзональної пропускної спроможності у визначеному напрямку та протягом визначеного періоду часу;

192) фінансове право на передачу із зобов’язанням - право, яке надає його власнику право на отримання фінансової винагороди або зобов’язує його надавати фінансову винагороду на основі результатів розподілу міжзональної пропускної спроможності на добу наперед між двома торговими зонами протягом визначеного періоду часу у визначеному напрямку відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності;

193) фінансове право на передачу з опціону - право, яке надає його власнику право на отримання фінансової винагороди на основі результатів розподілу міжзональної пропускної спроможності на добу наперед між двома торговими зонами протягом визначеного періоду часу у визначеному напрямку відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності;

194) функція оператора сполучення ринків - функція щодо зіставлення заявок на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та на єдиному сполученні внутрішньодобових ринків для різних торгових зон з одночасним розподілом міжзональної пропускної спроможності;

195) центральний контрагент - суб’єкт (суб’єкти) господарювання, який стає стороною договорів з учасниками торгів при єдиному сполученні ринків та набуває прав і обов’язків продавця для кожного покупця та прав і обов’язків покупця для кожного продавця, а також

організовує передачу чистих позицій іншому центральному контрагенту (іншим центральним контрагентам), торговому агенту;

196) ціна небалансу - ціна (позитивна, нульова чи від'ємна) у кожному періоді розрахунку небалансу для небалансу електричної енергії в кожному напрямку;

197) чиста позиція - сальдована величина обсягів експорту та імпорту електричної енергії при єдиному сполученні ринків "на добу наперед" або при єдиному сполученні внутрішньодобових ринків для кожного розрахункового періоду в торговій зоні;

198) чутлива інформація щодо захисту критичної інфраструктури (далі - чутлива інформація) - інформація, несанкціоноване розкриття якої може призвести до пошкодження або знищення об'єктів критичної інфраструктури;

199) явний аукціон - механізм розподілу пропускної спроможності, за яким набувається право на передачу та визначається ціна за таке право, крім купівлі-продажу електричної енергії.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2628-VIII від 23.11.2018, № 2712-VIII від 25.04.2019, № 124-IX від 20.09.2019, № 738-IX від 19.06.2020, № 1396-IX від 15.04.2021, № 1639-IX від 14.07.2021, № 2046-IX від 15.02.2022, № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023, № 3484-IX від 21.11.2023, № 3915-IX від 21.08.2024, № 4213-IX від 14.01.2025, № 4777-IX від 10.02.2026; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Терміни "господарсько-торговельна діяльність", "оптовий енергетичний ринок", "оптові енергетичні продукти", "особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами", "учасник оптового енергетичного ринку" вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг".

{Абзац перший частини другої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4196-IX від 09.01.2025}

Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Господарському кодексі України, Цивільному кодексі України, законах України "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про захист економічної конкуренції" та інших законах України.

Термін "пов'язані особи" вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в Податковому кодексі України.

{Частину другу статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Під терміном "об'єкти критичної інфраструктури" для цілей цього Закону розуміються об'єкти, включені до Реєстру об'єктів критичної інфраструктури згідно із Законом України "Про критичну інфраструктуру".

{Частину другу статті 1 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 3577-IX від 07.02.2024}

{Частина друга статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021; в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

Стаття 2. Правові основи функціонування ринку електричної енергії

1. Правову основу функціонування ринку електричної енергії становлять Конституція України, цей Закон, закони України "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", "Про природні монополії", "Про захист економічної конкуренції", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про енергетичну ефективність", міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інші акти законодавства України.

На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, цей Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме:

Директиви (ЄС) 2019/944 від 5 червня 2019 року про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії;

Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку;

Регламенту (ЄС) 2015/1222 від 24 липня 2015 року про встановлення керівних принципів щодо розподілу пропускної спроможності та управління перевантаженнями;

Регламенту (ЄС) 2016/1719 від 26 вересня 2016 року про встановлення керівних принципів щодо форвардного розподілу пропускної спроможності;

Регламенту (ЄС) 2017/1485 від 2 серпня 2017 року про встановлення керівних принципів експлуатації системи передачі електроенергії;

Регламенту (ЄС) 2017/2195 від 23 листопада 2017 року про встановлення керівних принципів щодо балансування електричної енергії;

Регламенту (ЄС) 2017/2196 від 24 листопада 2017 року про встановлення мережевого кодексу щодо аварійних ситуацій та відновлення електропостачання;

Регламенту (ЄС) 2019/941 від 5 червня 2019 року про готовність до ризику в електроенергетичному секторі;

Регламенту (ЄС) 2019/942 від 5 червня 2019 року про заснування Агентства Європейського Союзу з питань співробітництва енергетичних регуляторів;

Регламенту (ЄС) 2019/943 від 5 червня 2019 року про внутрішній ринок електроенергії.

{Частина перша статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1818-IX від 21.10.2021, № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються, зокрема:

{Абзац перший частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

1) правилами ринку, які, у тому числі, визначають правила функціонування балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг;

{Абзац другий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2) правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку;

{Абзац третій частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3) кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу;

{Абзац четвертий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4) кодексом комерційного обліку;

{Абзац п'ятий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

5) правилами роздрібного ринку;

{Абзац шостий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6) загальноєвропейськими правилами та змінами до них, перелік яких затверджує Регулятор;

{Абзац сьомий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7) регіональними правилами та змінами до них, перелік яких затверджує Регулятор;

{Абзац восьмий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

8) національними правилами та змінами до них;

{Абзац дев'ятий частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

9) іншими нормативно-правовими актами.

{Абзац частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Правила ринку, кодекс системи передачі та кодекс комерційного обліку розробляє і адмініструє оператор системи передачі та затверджує Регулятор.

{Абзац частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Правила ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку розробляє і адмініструє оператор ринку та затверджує Регулятор.

{Абзац частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Правила торгів номінованого оператора ринку розробляє і затверджує номінований оператор ринку та погоджує Регулятор.

{Абзац частини другої статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Кодекс систем розподілу та правила роздрібного ринку затверджуються Регулятором.

Проекти правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

{Абзац частини другої статті 2 в редакції Закону № 394-IX від 19.12.2019}

Антимонопольний комітет України надає Регулятору інформацію про результати розгляду проектів зазначених нормативно-правових актів протягом 10 днів, а в разі повторного погодження - протягом п’яти днів з дня їх надходження до Антимонопольного комітету України.

{Абзац частини другої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019}

Якщо відповідно до цього Закону передбачається надання державної допомоги суб’єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів у будь-якій формі, надавачі державної допомоги повинні отримати рішення Антимонопольного комітету України у порядку, встановленому Законом України "Про державну допомогу суб’єктам господарювання".

3. Правила ринку визначають, зокрема, порядок реєстрації учасників ринку, порядок та вимоги до забезпечення виконання зобов’язань за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії, правила балансування, правила агрегації, правила функціонування ринку допоміжних послуг, порядок проведення розрахунків на балансуючому ринку та ринку допоміжних послуг, порядок надання послуг із зменшення навантаження виробником, якому встановлено "зелений" тариф, якщо об’єкт електроенергетики або черга його будівництва (пусковий комплекс) такого виробника включений до балансуючої групи гарантованого покупця, порядок виставлення рахунків, порядок внесення змін до правил ринку, порядок розкриття та оприлюднення інформації.

{Частина третя статті 2 в редакції Законів № 810-IX від 21.07.2020, № 3220-IX від 30.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Правила ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку визначають, зокрема, порядок реєстрації учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, порядок та вимоги до забезпечення виконання зобов’язань за договорами купівлі-продажу електричної енергії на цих ринках, порядок організації та проведення торгів, визначення цін та проведення розрахунків на цих ринках, порядок врегулювання спорів, порядок внесення змін до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

{Частина четверта статті 2 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Правила роздрібного ринку передбачають, зокрема, загальні умови постачання електричної енергії споживачам, систему договірних відносин між учасниками роздрібного ринку, права та обов’язки учасників ринку, процедуру заміни споживачем постачальника електричної енергії, умови та порядок припинення та відновлення постачання електричної енергії споживачу, процедуру розгляду скарг споживачів, особливості постачання електричної енергії постачальником універсальної послуги, постачальником "останньої

надії", порядок розрахунку вартості електричної енергії, спожитої споживачем при несанкціонованому відборі електричної енергії.

{Частина п'ята статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Кодекс системи передачі та кодекс систем розподілу визначають, зокрема, порядок планування розвитку системи передачі та систем розподілу; умови та порядок доступу до системи передачі / системи розподілу, умови та порядок приєднання до системи передачі / системи розподілу, у тому числі порядок гнучкого приєднання та його особливості, характеристики та порядок надання допоміжних послуг оператору системи передачі, у тому числі для цілей міждержавного балансування, порядок оперативного планування; порядок управління та експлуатації системи в нормальних та аварійних режимах; стандарти операційної безпеки, критерії, які застосовує оператор системи передачі для диспетчеризації генеруючих потужностей та використання перетинів між торговими зонами, порядок диспетчеризації розподіленої генерації та умови надання пріоритетності об’єктам електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії.

Кодекс системи передачі встановлює принципи механізму компенсації між операторами систем передачі.

Кодекс системи передачі встановлює умови та принципи надання відступів від виконання його положень.

Кодекс системи передачі має відповідати вимогам нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства.

{Частина шоста статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Кодекс комерційного обліку визначає, зокрема, основні положення щодо організації комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії, права та обов’язки учасників ринку, постачальників послуг комерційного обліку та адміністратора комерційного обліку щодо забезпечення комерційного обліку електричної енергії, отримання точних і достовірних даних комерційного обліку та їх агрегації (об’єднання), порядок проведення реєстрації постачальників послуг комерційного обліку, точок комерційного обліку та реєстрації автоматизованих систем, що використовуються для комерційного обліку електричної енергії, договори про інформаційну взаємодію на ринку електричної енергії та про надання послуг комерційного обліку електричної енергії.

{Частина сьома статті 2 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

8. Вимоги щодо надання, захисту, розкриття та оприлюднення інформації на ринку електричної енергії визначаються цим Законом, правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, правилами роздрібного ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження цього Закону.

9. Учасникам ринку дозволяється обробка персональних даних для здійснення функцій та повноважень, передбачених цим Законом. Захист персональних даних здійснюється учасниками ринку відповідно до Закону України "Про захист персональних даних".

10. Учасники ринку мають право подавати пропозиції щодо внесення змін до правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, до відповідних державних органів та операторів, що здійснюють розроблення, затвердження та/або адміністрування відповідних актів.

Проекти зазначених нормативно-правових актів та проекти змін до них оприлюднюються для проведення консультацій з учасниками ринку не менш як за один місяць до їх прийняття.

11. Суб'єкти владних повноважень, а також суди при застосовуванні норм цього Закону беруть до уваги правозастосовну практику Енергетичного Співтовариства та Європейського Союзу, зокрема рішення Суду Європейського Союзу (Європейського Суду, Загального Суду), практику Європейської Комісії та Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо застосовування положень актів законодавства Європейського Союзу, зазначених у цій статті.

12. Рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень, прийняті на виконання норм цього Закону, мають прийматися на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України, з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення, відповідати меті, з якою повноваження надані, бути обґрунтованими, відповідати принципам неупередженості, добросовісності, розсудливості, пропорційності, прозорості, недискримінації та своєчасності.

Згідно з принципом пропорційності рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень повинні бути необхідними і мінімально достатніми для досягнення мети - задоволення загальносуспільного інтересу.

Згідно з принципом прозорості рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень мають бути належним чином обґрунтовані та повідомлені суб'єктам, яких вони стосуються, у належний строк до набрання ними чинності або введення в дію.

Згідно з принципом недискримінації рішення, дії, бездіяльність суб'єктів владних повноважень не можуть призводити:

до юридичного або фактичного обсягу прав та обов'язків особи, який є відмінним від обсягу прав та обов'язків інших осіб у подібних ситуаціях, якщо лише така відмінність не є необхідною та мінімально достатньою для задоволення загальносуспільного інтересу;

до юридичного або фактичного обсягу прав та обов'язків особи, який є таким, як і обсяг прав та обов'язків інших осіб у неподібних ситуаціях, якщо така однаковість не є необхідною та мінімально достатньою для задоволення загальносуспільного інтересу.

Дія принципів пропорційності, прозорості і недискримінації поширюється також на учасників ринку електричної енергії у випадках, передбачених цим Законом.

13. Перелік загальноєвропейських та регіональних правил, що підлягають застосуванню оператором системи передачі, номінованим оператором (номінованими операторами) ринку та іншими учасниками ринку, затверджує Регулятор.

Регулятор забезпечує переклад загальноєвропейських та регіональних правил на українську мову.

Загальноєвропейські правила українською та англійською мовами оприлюднюються на веб-сайтах Регулятора, оператора системи передачі та номінованого оператора (номінованих операторів) ринку.

Регіональні правила, крім конфіденційної інформації, українською та англійською мовами оприлюднюються на веб-сайтах Регулятора, оператора системи передачі та номінованого оператора (номінованих операторів) ринку українською та англійською мовами, крім випадків (або в частині), коли (в якій) такі правила містять конфіденційну інформацію.

Регулятор оновлює затверджений ним перелік загальноєвропейських та регіональних правил у разі внесення відповідних змін до актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

{Статтю 2 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

14. Оператор системи передачі та/або номінований оператор (номіновані оператори) ринку бере (беруть) участь у розробленні, узгодженні та поданні для затвердження регіональних правил, порядків, умов, методик (методологій) та змін до них усіма регуляторними органами відповідного регіону, Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства або ACER відповідно до цього Закону, нормативно-правових актів та міжнародних зобов'язань України.

Оператор системи передачі та/або номінований оператор (номіновані оператори) ринку бере (беруть) участь у розробленні, узгодженні та поданні до Регулятора для затвердження національних правил, порядків, умов, методик (методологій) відповідно до вимог цього Закону, нормативно-правових актів та міжнародних зобов'язань України.

Регулятор забезпечує застосування оператором системи передачі та номінованим оператором (номінованими операторами) ринку національних правил, затверджених відповідно до цього Закону, інших нормативно-правових актів та міжнародних зобов'язань України.

{Статтю 2 доповнено частиною чотирнадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

15. Під час розроблення пропозицій щодо регіональних та/або національних правил чи змін до них відповідно до цього Закону та/або актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики оператор системи передачі та номінований оператор (номіновані оператори) ринку проводять консультації із заінтересованими сторонами, а за необхідності - також з відповідними органами Європейського Союзу та Енергетичного Співтовариства, щодо проекту пропозицій до регіональних та/або національних правил або з інших питань, пов'язаних з виконанням функцій оператора системи передачі та номінованого оператора ринку.

{Статтю 2 доповнено частиною п'ятнадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 3. Принципи функціонування ринку електричної енергії

1. Ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими цим Законом.

2. Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах:

1) забезпечення енергетичної безпеки України;

2) забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів;

3) створення умов безпечної експлуатації об'єктів електроенергетики;

4) збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею;

5) забезпечення балансу між попитом та пропозицією електричної енергії;

6) розвитку міждержавних ліній електропередачі з енергосистемами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства;

7) рівності прав на продаж та купівлю електричної енергії;

8) вільного вибору електропостачальника споживачем;

9) недискримінаційного і прозорого доступу до системи передачі та систем розподілу;

10) недискримінаційної участі в ринку електричної енергії;

11) незалежного державного регулювання;

12) недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати;

13) відповідальності учасників ринку за недотримання правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, правил торгів номінованого оператора ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умов договорів, що укладаються на цьому ринку;

14) співробітництва та інтеграції ринку електричної енергії на регіональному та загальноєвропейському рівнях;

15) вільного ціноутворення на основі попиту і пропозиції, запобігання діям, що перешкоджають формуванню цін на основі попиту і пропозиції;

16) надання можливості споживачам користуватися перевагами розвитку ринку електричної енергії та зростання конкуренції на роздрібному ринку електричної енергії, брати активну участь на ринку електричної енергії та в енергетичному переході;

17) забезпечення споживачам можливості для участі на ринку електричної енергії шляхом агрегації;

18) декарбонізації енергосистеми та економіки, зокрема шляхом розвитку виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії та запровадження стимулів для підвищення енергоефективності;

19) запровадження інвестиційних стимулів для виробництва електричної енергії, зокрема щодо довгострокових інвестицій у декарбонізовану та сталу енергосистему, зберігання енергії, підвищення енергоефективності та реагування попиту для задоволення потреб ринку електричної енергії, а також сприяння добросовісній конкуренції з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії;

20) усунення бар'єрів для міждержавних перетоків електричної енергії між торговими зонами або державами - сторонами Енергетичного Співтовариства чи державами - членами Європейського Союзу та для міждержавних операцій на ринках електричної енергії та ринках супутніх послуг;

21) сприяння розвитку маневрової генерації, сталого низьковуглецевого виробництва та гнучкого попиту;

22) сприяння створенню демонстраційних проектів, що сприяють розвитку сталих, надійних та низьковуглецевих джерел енергії, технологій або систем, з метою їх використання в загальносуспільних інтересах;

23) ефективної диспетчеризації генеруючих потужностей, установок зберігання енергії та реагування попиту;

24) сприяння торгівлі в межах Енергетичного Співтовариства та Європейського Союзу з урахуванням впливу регуляторних змін на функціонування ринків електричної енергії;

25) забезпечення доступності довгострокових продуктів та договорів хеджування у прозорий спосіб та на ринкових засадах з метою захисту учасників ринку від ризиків волатильності цін та зменшення невизначеності щодо майбутніх прибутків від інвестицій.

{Частина друга статті 3 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Обов'язковою умовою участі в ринку електричної енергії (крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу) є укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі.

Стаття 4. Договірне забезпечення функціонування ринку електричної енергії

1. Учасники ринку електричної енергії провадять свою діяльність на ринку електричної енергії на договірних засадах. Для забезпечення функціонування ринку електричної енергії укладаються такі види договорів:

1) двосторонній договір купівлі-продажу електричної енергії (двосторонній договір);

2) про участь у ринку "на добу наперед" та/або внутрішньодобовому ринку;

3) про купівлю-продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед";

4) про купівлю-продаж електричної енергії на внутрішньодобовому ринку;

5) про участь у балансуючому ринку;

6) про врегулювання небалансів;

7) про надання послуг з розподілу;

8) про надання послуг з передачі;

9) про надання допоміжних послуг, не пов’язаних з регулюванням частоти;

{Пункт 9 частини першої статті 4 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

9[1]) про надання послуг балансуючої потужності;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 9[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9[2]) про надання послуг з гнучкості;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 9[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10) про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

11) про приєднання до системи передачі;

12) про приєднання до системи розподілу;

13) про участь у розподілі пропускної спроможності;

{Пункт 13 частини першої статті 4 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

14) про постачання електричної енергії споживачу;

{Пункт 14 частини першої статті 4 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

15) про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг;

{Пункт 15 частини першої статті 4 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

16) про постачання електричної енергії постачальником "останньої надії";

16[1]) про інформаційну взаємодію на ринку електричної енергії;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 16[1] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

17) про надання послуг комерційного обліку електричної енергії;

18) про купівлю-продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом;

18[1]) про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 18[1] згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

18[2]) про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 18[2] згідно із Законом № 2479-IX від 29.07.2022; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

18[3]) про участь у балансуючій групі;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 18[3] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

18[4]) про участь в агрегованій групі;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 18[4] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

19) інші договори, передбачені відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

20) договір про участь у балансуючій групі гарантованого покупця;

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

21) договір про купівлю-продаж електричної енергії за механізмом самовиробництва.

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Розділ II
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА, РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ ТА БЕЗПЕКА ПОСТАЧАННЯ

Стаття 5. Державна політика в електроенергетиці

1. Державна політика в електроенергетиці спрямована на:

1) забезпечення надійного, безпечного постачання електричної енергії;

2) створення умов для ефективного функціонування ліквідного ринку електричної енергії та його розвитку;

3) забезпечення умов та застосування заходів (стимулів) для розвитку енергоефективності в електроенергетиці, управління попитом та енергозаміщення;

{Пункт 3 частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4) сприяння виробництву електричної енергії з альтернативних джерел енергії та розвитку розподіленої генерації і обладнання для зберігання енергії;

{Пункт 4 частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

5) захист навколишнього природного середовища, перехід до сталої низьковуглецевої енергетичної системи;

{Пункт 5 частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) створення умов для залучення інвестицій в електроенергетику, спрощення доступу до інформації та адміністративних процедур;

7) стимулювання застосування інноваційних технологій;

8) сприяння впровадженню інтелектуальних лічильників та систем обліку;

{Частину першу статті 5 доповнено новим пунктом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9) захист прав споживачів;

10) інтеграцію ринку електричної енергії на регіональному та загальноєвропейському рівнях.

Державна політика має бути також спрямована на оптимізацію споживання електричної енергії, зокрема, шляхом впровадження систем енергетичного менеджменту, розроблення ефективних підходів до ціноутворення, застосування заходів, спрямованих на підвищення енергоефективності споживачів електричної енергії, розвитку "розумних мереж", використання інтелектуальних лічильників та систем обліку, з дотриманням вимог законодавства про захист інформації. Правовий режим та мінімальні функціональні вимоги до інтелектуальних лічильників та систем обліку визначають Закон України "Про енергетичну ефективність" та кодекс комерційного обліку.

{Частину першу статті 5 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Формування та реалізацію державної політики в електроенергетиці здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, Регулятор та інші органи державної влади відповідно до законодавства.

{Частина друга статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3. До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері електроенергетики належить:

1) затвердження Енергетичної стратегії України;

1[1]) схвалення Національного плану з енергетики та клімату;

{Частину третю статті 5 доповнено пунктом 1[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

1[2]) затвердження плану заходів з усунення виявлених регуляторних викривлень або ринкових збоїв;

{Частину третю статті 5 доповнено пунктом 1[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2) визначення вимог до уповноваженого банку та переліку уповноважених банків ринку електричної енергії;

3) утворення оператора ринку, гарантованого покупця;

3[1]) затвердження принципів торговельної політики гарантованого покупця;

{Частину третю статті 5 доповнено пунктом 3[1] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

4) прийняття рішення про покладення спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів та умов (порядку) виконання таких спеціальних обов'язків;

5) затвердження порядку проведення конкурсу з визначення постачальників універсальних послуг, постачальників "останньої надії";

6) затвердження порядку надання звільнення, передбаченого статтею 24 цього Закону;

7) затвердження порядку забезпечення постачання електричної енергії захищеним споживачам;

8) затвердження річного прогнозного паливно-енергетичного балансу;

9) затвердження порядку проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та заходів з енергоефективності/управління попитом;

10) затвердження особливостей регулювання правових, економічних та організаційних відносин, пов'язаних з продажем електричної енергії на тимчасово окуповану територію, а також відносин, пов'язаних з виробництвом, передачею, розподілом, постачанням, купівлею, продажем і використанням електричної енергії на тимчасово окупованій території України;

10[1]) затвердження порядку проведення аукціону з розподілу квот підтримки, встановлення річних квот підтримки;

{Частину третю статті 5 доповнено пунктом 10[1] згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019}

10[2]) затвердження порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, та порядку визначення екологічної цінності електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;

{Частину третю статті 5 доповнено пунктом 10[2] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

11) інші повноваження, визначені законами.

4. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, у сфері електроенергетики належать:

1) формування та реалізація державної політики в електроенергетичному комплексі з урахуванням положень Енергетичної стратегії України та Національного плану з енергетики та клімату;

{Пункт 1 частини четвертої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2) формування державної політики з нагляду (контролю) у сфері електроенергетики;

3) розроблення державних цільових програм;

4) розроблення і затвердження правил безпеки постачання електричної енергії та здійснення моніторингу безпеки постачання електричної енергії;

{Щодо втрати чинності пункту 4 частини четвертої статті 5 див. пункт 1[1] розділу XVII}

4[1]) розроблення і затвердження порядку підготовки плану готовності до ризиків відповідно до вимог, визначених статтею 16[1] цього Закону;

{Частину четверту статті 5 доповнено пунктом 4[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4[2]) виконання завдань як компетентного органу відповідно до вимог, визначених статтею 16[1] цього Закону;

{Частину четверту статті 5 доповнено пунктом 4[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5) розроблення і затвердження галузевих технічних регламентів відповідно до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності";

6) затвердження нормативних характеристик технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами;

{Пункт 7 частини четвертої статті 5 виключено на підставі Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

8) розроблення порядку формування прогнозного балансу електричної енергії ОЕС України;

9) формування та затвердження прогнозного балансу електричної енергії ОЕС України;

10) здійснення в межах своєї компетенції науково-технічної політики в електроенергетичному комплексі;

10[1]) забезпечення в межах повноважень, передбачених законом, організації та проведення аукціонів з розподілу квот підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії;

{Частину четверту статті 5 доповнено пунктом 10[1] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

10[2]) розроблення порядку визначення екологічної цінності електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;

{Частину четверту статті 5 доповнено пунктом 10[2] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

10^{3}) формування та реалізація державної політики у сфері відновлюваних джерел енергії;

{Частину четверту статті 5 доповнено пунктом 10^{3} згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

10^{4}) затвердження стандарту надійності;

{Частину четверту статті 5 доповнено пунктом 10^{4} згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

11) здійснення інших повноважень, визначених цим Законом, іншими законами України та покладених на нього Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, має право отримувати від учасників ринку інформацію, необхідну для виконання ним своїх повноважень відповідно до вимог цього Закону.

5. З метою удосконалення політики у сфері електроенергетики всі суб'єкти господарювання, що здійснюють виробництво, передачу, розподіл, постачання, експорт, імпорт електричної енергії, зберігання енергії, агрегацію, повинні надавати відомості про свою діяльність органу державної статистики для впорядкування енергетичної статистики та публікації у щорічному енергетичному балансі.

{Абзац перший частини п'ятої статті 5 в редакції Закону № 2046-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Перелік відомостей та порядок їх надання затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері державної статистики.

Стаття 6. Державне регулювання ринку електричної енергії

1. Державне регулювання ринку електричної енергії здійснює Регулятор у межах повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства.

Під час здійснення державного регулювання ринку електричної енергії Регулятор повинен вживати у межах своїх повноважень всіх необхідних заходів для виконання завдань, визначених частиною другою цієї статті, у співпраці з іншими органами державної влади, зокрема Антимонопольним комітетом України, а також органами влади, зокрема регуляторними органами та органами з питань захисту конкуренції, держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, без обмеження своєї компетенції.

{Частину першу статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. До основних завдань Регулятора на ринку електричної енергії належить:

1) сприяння співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, ACER та національними регуляторами у сфері енергетики держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, становленню конкурентного

єдиного ринку електричної енергії в рамках Енергетичного Співтовариства з урахуванням інтересів забезпечення безпеки постачання електричної енергії та сталості навколишнього природного середовища, ефективному відкриттю ринку електричної енергії для всіх покупців держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства;

{Пункт 1 частини другої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2) забезпечення належних умов для ефективного і надійного функціонування електричних мереж з огляду на довгострокові цілі розвитку;

3) розвиток конкуренції та забезпечення належного функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства, зокрема єдиного ринку Енергетичного Співтовариства, з метою досягнення цілей, зазначених у пункті 1 цієї частини;

3[1]) координація діяльності з регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства з метою забезпечення дотримання всіма учасниками ринку, Європейською мережею операторів системи передачі електричної енергії, Координаційною групою операторів систем розподілу Енергетичного Співтовариства, регіональними координаційними центрами своїх зобов'язань відповідно до законодавства України, актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, рішень Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та ACER;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 3[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3[2]) впровадження мережевих кодексів та настанов, визначених актами законодавства Енергетичного Співтовариства;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 3[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3[3]) дотримання та впровадження обов'язкових до виконання рішень Секретаріату Енергетичного Співтовариства, рішень ACER та Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, прийнятих у межах компетенції, визначеної Договором про заснування Енергетичного Співтовариства;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 3[3] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3[4]) забезпечення відсутності перехресного субсидіювання видів діяльності на ринку електричної енергії, а також субсидіювання одних споживачів за рахунок інших;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 3[4] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4) усунення перешкод та обмежень для торгівлі електричною енергією між учасниками ринків держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства;

{Пункт 4 частини другої статті 6 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4[1]) надання Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та ACER інформації, необхідної для здійснення моніторингу функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, та іншої інформації, необхідної для виконання їхніх завдань;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 4[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4[2]) опублікування не менше одного разу на рік рекомендацій щодо забезпечення відповідності ціни, за якою електрична енергія постачається споживачам, вимогам частин дев'ятої і десятої статті 62 цього Закону та подання таких рекомендацій до Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету України;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 4[2] згідно із Законом України № 4834-IX від 07.04.2026; із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

5) сприяння розвитку безпечної, надійної та ефективно функціонуючої ОЕС України, орієнтованої на потреби покупців, що дозволить забезпечити недискримінаційний доступ до неї існуючих та потенційних користувачів системи, достатність потужності для потреб ринку електричної енергії та її енергоефективність, а також інтеграцію до систем розподілу розподіленої генерації та виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії з використанням альтернативних джерел енергії;

6) забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання та доступу до електричних мереж для нових користувачів системи, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкоджати доступу нових покупців та виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії, операторів установок зберігання енергії, шляхом встановлення порядку формування плати за приєднання до системи передачі та систем розподілу відповідно до цього Закону, а також умов гнучкого приєднання;

{Пункт 6 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4777-IX від 10.02.2026, № 4834-IX від 07.04.2026}

7) забезпечення короткострокових та довгострокових стимулів для оператора системи передачі, операторів систем розподілу та користувачів системи з метою підвищення ефективності експлуатації енергосистеми та інтеграції ринку електричної енергії, зокрема щодо забезпечення гнучкості електричної мережі;

{Пункт 7 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

8) створення передумов для отримання покупцями економічних вигод від ефективного функціонування ринку електричної енергії шляхом сприяння конкуренції на ринку електричної енергії та реалізації дієвих механізмів захисту прав споживачів;

9) сприяння досягненню високих стандартів виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку електричної енергії, захисту вразливих

споживачів та налагодження процесу обміну даними, необхідними для реалізації споживачами права на зміну електропостачальника;

10) моніторинг технічної співпраці між оператором системи передачі та операторами систем передачі третіх країн;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

11) забезпечення функціонування реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, і видачі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

12) розроблення порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

13) забезпечення інтеграції реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, з реєстрами країн Енергетичного Співтовариства, Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 13 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

14) сприяння набуттю Україною повноправного членства в Асоціації органів-емітентів (The Association of Issuing Bodies);

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

15) оцінювання вартості втраченого навантаження;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

16) співпраця з регуляторними органами відповідного регіону щодо затвердження регіональних правил та їх подання для затвердження до Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства або ACER у випадках, визначених актами законодавства Енергетичного Співтовариства, а також вжиття заходів у співпраці з іншими регуляторними органами, Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та ACER для прийняття необхідних правил, порядків, умов, методик (методологій), якщо оператор системи передачі або номінований оператор (номіновані оператори) ринку не подають проект таких правил, порядків, умов, методик (методологій) чи змін до них у визначений строк;

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

17) забезпечення застосування оператором системи передачі, номінованим оператором (номінованими операторами) ринку, учасниками ринку загальноєвропейських та регіональних правил, включених до переліків, затверджених Регулятором.

{Частину другу статті 6 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3. До повноважень Регулятора на ринку електричної енергії належать:

1) ліцензування господарської діяльності у сфері електроенергетики відповідно до вимог цього Закону та контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов провадження господарської діяльності;

1^{1}) реєстрація учасників ринку електричної енергії, які здійснюють або мають намір здійснювати діяльність на оптовому енергетичному ринку, у порядку, затвердженому Регулятором;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 1^{1} згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

2) затвердження ліцензійних умов провадження певних видів господарської діяльності у сфері електроенергетики, ліцензування яких належить до повноважень Регулятора;

3) прийняття рішення про сертифікацію оператора системи передачі або про відмову у сертифікації;

3^{1}) прийняття рішення про призначення номінованого оператора (номінованих операторів) ринку, призупинення діяльності, припинення виконання функції номінованого оператора ринку;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 3^{1} згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3^{2}) затвердження пропозиції щодо розподілу регіональних витрат на створення, зміну та функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, підготовленої спільно номінованими операторами ринку та операторами систем передачі регіону розрахунку пропускної спроможності;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 3^{2} згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3^{3}) оцінювання обґрунтованості ефективності та пропорційності витрат оператора системи передачі, понесених ним у процесі виконання своїх завдань та обов’язків відповідно до цього Закону та загальноєвропейських, регіональних і національних правил, порядків, умов, методик (методологій) при єдиному сполученні ринків, включення таких витрат до відповідного тарифу чи застосування інших механізмів, визначених Регулятором, для відшкодування відповідних витрат;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 3^{3} згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3^{4}) прийняття рішення про початок функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та/або єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 3⁴ згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3⁵) погодження багатостороннього договору взаємодії між номінованими операторами ринку та оператором системи передачі;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 3⁵ згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

4) затвердження правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів та нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

{Пункт 4 частини третьої статті 6 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 3141-IX від 10.06.2023}

4¹) затвердження порядку проведення оператором системи передачі публічних консультацій при розробленні правил розподілу міжзональної пропускної спроможності та визначенні структури розподілу пропускної спроможності;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4²) прийняття рішення про погодження або непогодження правил розподілу міжзональної пропускної спроможності та правил торгів номінованого оператора ринку;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 4² згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4³) затвердження за поданням номінованого оператора (номінованих операторів) ринку та/або оператора системи передачі регіональних правил спільно з регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 4³ згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.20232023; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4⁴) надання відступів у випадках, визначених цим Законом;

{Пункт частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4⁵) надання звільнення або встановлення зобов'язання щодо виконання окремих технічних вимог кодексу системи передачі;

{Пункт частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4⁶) прийняття рішення про погодження або непогодження структури розподілу пропускної спроможності у разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності;

{Пункт частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

5) схвалення та моніторинг виконання плану розвитку системи передачі на наступні 10 років та планів розвитку систем розподілу, затвердження звіту з оцінки достатності ресурсів для покриття прогнозованого попиту та забезпечення необхідного резерву;

{Пункт 5 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6) затвердження:

методики (порядку) формування цін на універсальні послуги;

методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника універсальних послуг;

методики (порядку) формування кошторису гарантованого покупця;

методики (порядку) формування ціни, за якою здійснюється постачання електричної енергії споживачам постачальником "останньої надії";

методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника "останньої надії";

методик (порядків) формування цін на допоміжні послуги;

методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії;

методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії;

методики (порядку) формування тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

методик (порядків) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу;

порядку розкриття інформації споживачам електричної енергії про джерела енергії, у загальній структурі балансу електричної енергії, придбаної електропостачальником та/або виробленої на його власних електроустановках;

{Пункт 6 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

ставок плати за приєднання потужності та ставок плати за лінійну частину приєднання;

переліку поточних рахунків із спеціальним режимом використання;

правил, порядків та умов, визначених цим Законом;

типових та примірних договорів, визначених цим Законом;

форм звітності учасників ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку);

{Абзац пункту 6 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

порядку призначення номінованого оператора ринку, призупинення його діяльності, припинення виконання функції номінованого оператора ринку, а також моніторингу діяльності номінованого оператора ринку;

{Пункт 6 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

процедури паспортизації номінованого оператора ринку;

{Пункт 6 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

пропозиції оператора системи передачі або операторів систем передачі відповідного регіону щодо перегляду конфігурації торгової зони (торгових зон);

{Пункт 6 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

порядку надання послуг з гнучкості;

{Пункт 6 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

мінімальних вимог до платіжних документів (рахунків) та платіжної інформації, які електроенергетичні підприємства надають споживачам;

{Пункт 6 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7) встановлення (зміна):

{Абзац перший пункту 7 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019}

цін (тарифів) на послуги постачальника універсальної послуги, постачальника "останньої надії" у випадках, передбачених статтями 63 та 64 цього Закону;

{Установити, що до 1 січня 2030 року положення абзацу третього пункту 7 частини третьої статті 6 застосовується в редакції пункту 11[7] розділу XVII цього Закону} тарифів (цін) або надбавок у рамках покладення спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;

{Абзац третій пункту 7 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

тарифів на послуги з передачі електричної енергії;

тарифів на послуги з розподілу електричної енергії;

алгоритму розподілу коштів з поточних рахунків із спеціальним режимом використання;

граничних нижніх меж обсягів обов'язкового продажу та купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" відповідно до цього Закону;

економічних коефіцієнтів нормативних технологічних витрат електричної енергії в електричних мережах;

8) визначення:

вимог до проведення щорічного обов'язкового аудиту процесів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, балансуючому ринку, ринку допоміжних послуг, а також розрахунків на цих ринках;

{Абзац другий пункту 8 частини третьої статті 6 в редакції Закону України № 4937-IX від 15.07.2026}

визначення вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації учасниками ринку електричної енергії (учасниками оптового енергетичного ринку), а також особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;

{Абзац третій пункту 8 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

9) забезпечення виконання оператором системи передачі, операторами систем розподілу, а також іншими учасниками ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку) їхніх зобов'язань згідно з цим Законом, у тому числі щодо співпраці та взаємодії з учасниками ринків електричної енергії іноземних держав - сторін Енергетичного Співтовариства та/або держав - членів Європейського Союзу, ACER, Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства;

{Пункт 9 частини третьої статті 6 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

9^{1}) сприяння сумісності процесів обміну даними для ринкових процесів на регіональному рівні;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 9^{1} згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10) здійснення моніторингу:

функціонування ринку електричної енергії та його сегментів, у тому числі єдиного сполучення ринків;

{Абзац другий пункту 10 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

рівня та ефективності відкриття ринку електричної енергії, прозорості та конкуренції на оптовому та роздрібному ринку електричної енергії (у тому числі цін за двосторонніми договорами та цін на організованих сегментах ринку, цін для побутових споживачів, включаючи практику застосування умови попередньої оплати), впливу договорів з динамічною ціною та використання інтелектуальних лічильників та систем обліку, показників зміни електропостачальника, практики відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, плати за зміну, плати за технічне обслуговування, зміни тарифів за послуги з передачі електричної енергії та розподілу електричної енергії, скарг споживачів, у тому числі побутових споживачів, а також будь-яких практик, що призводять

до спотворення або обмеження конкуренції на ринку електричної енергії, про які Регулятор повідомляє Антимонопольний комітет України з наданням необхідної інформації та документів;

{Абзац третій пункту 10 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

рівня прозорості діяльності учасників ринку, у тому числі дотримання учасниками ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку) зобов'язань щодо розкриття (оприлюднення) інформації;

{Абзац четвертий пункту 10 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

системних обмежень, впровадження правил управління перевантаженнями та дій оператора системи передачі щодо управління перевантаженнями;

{Абзац п'ятий пункту 10 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

дотримання правил розподілу міжзональної пропускної спроможності;

{Абзац шостий пункту 10 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

виконання оператором системи передачі та операторами систем розподілу вимог щодо недискримінаційного доступу до електричних мереж, строків виконання приєднання та ремонтних робіт;

застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних з доступом до електричних мереж, а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методик (порядків) визначення таких тарифів та платежів;

використання оператором системи передачі доходів, отриманих від розподілу міжзональної пропускної спроможності;

{Абзац дев'ятий пункту 10 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

діяльності номінованого оператора (номінованих операторів) ринку;

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

дотримання номінованим оператором (номінованими операторами) ринку критеріїв його (їх) призначення;

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

технічного співробітництва оператора системи передачі з Європейською мережею операторів системи передачі та запровадження механізмів компенсації між операторами систем передачі в рамках такого співробітництва;

{Абзац дванадцятий пункту 10 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії на відповідність вимогам, встановленим цим Законом та іншими актами законодавства;

застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринку електричної енергії (зокрема умов договорів, що перешкоджають укладенню непобутовими споживачами декількох двосторонніх договорів одночасно або обмежують їх у праві вибору електропостачальника);

укладення та дотримання умов договорів, що встановлюють обмеження, зокрема умови договорів, які не допускають укладення споживачем договору одночасно з кількома електропостачальниками (агрегаторами) та/або обмежують право споживача на вибір електропостачальника (агрегатора), та інформування Антимонопольного комітету України про практику укладення таких договорів (за потреби);

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

дотримання електропостачальниками вимог щодо розгляду звернень та претензій споживачів електричної енергії з питань, що стосуються надання послуг з постачання електричної енергії;

достатності інвестицій у генеруючі потужності та потужності установок зберігання енергії для цілей забезпечення безпеки постачання електричної енергії;

{Абзац сімнадцятий пункту 10 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

виконання функцій та обов'язків учасниками ринку електричної енергії відповідно до положень цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

поведінки на ринку та господарсько-торговельної діяльності учасників ринку електричної енергії щодо операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, з метою виявлення та запобігання зловживанням на ринку електричної енергії;

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено абзацом згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

застосування плати за розірвання договору;

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено абзацом двадцятим згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

ефективності заходів, вжитих оператором системи передачі та операторами систем розподілу з метою розвитку "розумних" мереж, які впливають на енергоефективність електричних мереж та інтеграцію об'єктів відновлюваної енергетики, на основі обмеженого набору показників (Регулятор зобов'язаний кожні два роки оприлюднювати на своєму

офіційному веб-сайті національний звіт та рекомендації, що ґрунтуються на результатах моніторингу);

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено абзацом двадцять першим згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку;

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено абзацом двадцять другим згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

функціонування інструментів порівняння пропозицій електропостачальників;

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено абзацом двадцять третім згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

усунення необґрунтованих перешкод та обмежень для розвитку самостійного виробництва електричної енергії споживачем з метою забезпечення власних потреб, а також для діяльності громадських енергетичних об’єднань";

{Пункт 10 частини третьої статті 6 доповнено абзацом двадцять четвертим згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10^{1}) визначення вимог та надання рекомендацій щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог актів Енергетичного Співтовариства та рекомендацій ACER, виявлення в діях учасників оптового енергетичного ринку ознак зловживання та інших порушень на оптовому енергетичному ринку;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 10^{1} згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

11) нагляд за дотриманням оператором системи передачі, операторами систем розподілу, вертикально інтегрованими суб’єктами господарювання вимог щодо відокремлення і незалежності, встановлених цим Законом;

11^{1}) у разі обрання моделі відокремлення ISO Регулятор:

здійснює нагляд за дотриманням власником системи передачі та оператором системи передачі обов’язків, установлених цим Законом, в установленому законодавством порядку проводить перевірки та накладає штрафи за їх недотримання на власника системи передачі або оператора системи передачі;

здійснює моніторинг відносин між власником системи передачі та оператором системи передачі з метою забезпечення дотримання ними своїх обов’язків, а також затверджує договори і вирішує спори між власником системи передачі і оператором системи передачі за запитом щонайменше одного із цих суб’єктів;

забезпечує, щоб рівень тарифу на послуги з передачі електричної енергії та інших платежів, пов’язаних з доступом або приєднанням до системи передачі, для такого оператора враховував винагороду власнику системи передачі за право користування системою передачі, у тому числі складовими системи передачі, які були реконструйовані

або поліпшені за рахунок власника системи передачі, за умови, що такі роботи здійснені в економічно обґрунтований спосіб;

встановлює тарифи на послуги з передачі електричної енергії, диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та інші платежі, пов'язані з доступом або приєднанням до системи передачі, з урахуванням забезпечення покриття витрат на погоджені Регулятором інвестиції та узгодженої норми прибутку;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 11[1] згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

12) схвалення, перегляд та здійснення контролю за виконанням інвестиційних програм оператора системи передачі та операторів систем розподілу;

{Пункт 12 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

13) повідомлення Антимонопольного комітету України про факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку електричної енергії;

14) розгляд скарг і вирішення спорів, що виникають на ринку електричної енергії;

14[1]) проведення розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 14[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

15) спільно з іншими суб'єктами владних повноважень забезпечення ефективного застосування заходів захисту прав споживачів, у тому числі передбачених цим Законом;

16) встановлення показників якості послуг електропостачання, моніторинг їх дотримання, визначення умов, порядку та розмірів відшкодування (компенсації), що застосовується у разі недотримання встановлених показників якості послуг;

17) забезпечення недискримінаційного доступу до інформації про обсяги та інші показники споживання електричної енергії споживачем у порядку та на умовах, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства, шляхом надання на національному рівні своєчасного доступу до даних про споживання у стандартизованому і технічно сумісному форматі;

{Пункт 17 частини третьої статті 6 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

18) участь у забезпеченні захисту вразливих та енергетично бідних споживачів, зокрема шляхом врахування у відповідних нормативно-правових актах особливостей взаємовідносин учасників ринку з такими споживачами;

{Пункт 18 частини третьої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

19) сприяння налагодженню процесу обміну даними для забезпечення розвитку ринку електричної енергії;

19[1]) здійснення аналізу діяльності оптового постачальника електричної енергії в частині погашення його кредиторської та дебіторської заборгованостей за електричну енергію;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 19[1] згідно із Законом № 719-IX від 17.06.2020}

19[2]) подання до компетентного органу пропозиції щодо стандарту надійності;

{Частину третю статті 6 доповнено пунктом 19[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

20) здійснення інших повноважень, передбачених законом.

4. Регулятор має право:

1) отримувати інформацію, необхідну для належного виконання ним своїх функцій, від будь-якого суб'єкта владних повноважень, учасників ринку електричної енергії (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку), осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, інших учасників оптового енергетичного ринку;

{Пункт 1 частини четвертої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

2) ініціювати консультації та громадські обговорення;

3) ініціювати та проводити розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку відповідно до Закону України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг";

{Пункт 3 частини четвертої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

{Частину першу статті 4 доповнено пунктом 16[1] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

3[1]) вживати заходів для сприяння ефективній конкуренції на ринку електричної енергії та забезпечення його належного функціонування, а у випадку встановлення граничних цін приймати рішення, які враховували б, що рівень граничних цін має впливати на формування вільної (ринкової) ціни у мінімальний спосіб;

{Частину четверту статті 6 доповнено пунктом 3[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

4) приймати рішення, що є обов'язковими до виконання учасниками ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку);

{Пункт 4 частини четвертої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

5) накладати санкції на учасників ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку), які порушили свої зобов'язання, передбачені цим Законом та іншими актами законодавства;

{Пункт 5 частини четвертої статті 6 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

6) вживати заходів для запобігання неефективному функціонуванню ринку електричної енергії, зокрема внаслідок дій та будь-якої поведінки учасників ринку, спрямованих на завищення цін та заподіяння економічної шкоди споживачам;

7) вимагати від відповідних операторів підготовки змін до правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу комерційного обліку, правил розподілу міжзональної пропускної спроможності з метою дотримання принципу пропорційності і недискримінаційності, усунення перешкод та обмежень для торгівлі електричною енергією між ринками суміжних держав та їх відповідності вимогам законодавства Європейського Союзу тощо;

{Пункт 7 частини четвертої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021; в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7[1]) ініціювати перегляд конфігурації торгової зони (торгових зон);

{Частину четверту статті 6 доповнено пунктом 7[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

8) встановлювати тимчасові тарифи на передачу та розподіл електричної енергії, у разі якщо оператор системи передачі, оператор системи розподілу у строк, визначений законодавством, не надав розрахунки відповідних тарифів для їх встановлення Регулятором, а також приймати рішення про механізм надання компенсації, якщо остаточні тарифи відрізняються від тимчасових;

9) запроваджувати регуляторний облік для встановлення тарифів, визначення регуляторної бази активів, врахування фінансових та капітальних інвестицій, проведення регуляторного аудиту;

10) розглядати скарги і вирішувати спори відповідно до цього Закону;

11) проводити перевірки учасників ринку електричної енергії (крім споживачів) відповідно до цього Закону;

12) отримувати інформацію, необхідну для належного виконання повноважень, передбачених законом, від оптового постачальника електричної енергії;

{Частину четверту статті 6 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 719-IX від 17.06.2020}

13) створювати та забезпечувати функціонування інструменту порівняння пропозицій електропостачальників.

{Частину четверту статті 6 доповнено пунктом 13 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Регулятор здійснює повноваження, визначені цією статтею, також щодо суб’єкта управління об’єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з передачі електричної енергії.

{Статтю 6 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 7. Ціноутворення (тарифоутворення) на ринку електричної енергії

1. На ринку електричної енергії державному регулюванню підлягають:

1) тарифи на послуги з передачі електричної енергії;

2) тарифи на послуги з розподілу електричної енергії;

3) тарифи на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

4) ціни на універсальні послуги, ціни, за якими здійснюється постачання електричної енергії споживачам постачальником "останньої надії", в частині методик (порядків) їх формування;

5) ціни (тарифи) на послуги постачальника універсальних послуг, постачальника "останньої надії" у випадках, передбачених статтями 63 та 64 цього Закону;

6) ціни на допоміжні послуги у випадках, передбачених статтею 69 цього Закону;

7) ставки плати за приєднання потужності та ставки плати за лінійну частину приєднання;

8) "зелені" тарифи;

9) інші тарифи та ціни в рамках покладення спеціальних обов’язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до цього Закону.

2. Ціни та тарифи на ринку електричної енергії, що регулюються державою (зокрема плата за приєднання), повинні бути:

1) недискримінаційними;

2) прозорими;

3) встановленими з урахуванням вимог цілісності ОЕС України, економічно обґрунтованих та прозорих витрат відповідного учасника ринку електричної енергії та належного рівня норми прибутку.

3. Ціни та тарифи на ринку електричної енергії, що підлягають державному регулюванню, та методики (порядки) їх формування повинні:

1) сприяти ефективній торгівлі електричною енергією та розвитку конкуренції на ринку електричної енергії;

2) створювати економічні стимули для здійснення інвестицій та підтримання у належному стані системи передачі та систем розподілу;

3) стимулювати учасників ринку електричної енергії до підвищення ефективності функціонування ОЕС України, інтеграції ринку електричної енергії і забезпечення безпеки постачання електричної енергії, а також впровадження новітніх технологій у виробничу та управлінську діяльність таких суб’єктів;

4) стимулювати споживачів електричної енергії до ефективного її використання.

Ціни та тарифи на ринку електричної енергії, що регулюються державою, не повинні:

допускати перехресного субсидіювання між користувачами системи;

обмежувати ліквідність ринку електричної енергії;

перешкоджати міждержавній торгівлі електричною енергією.

4. Тарифи на послуги з передачі та розподілу електричної енергії розраховуються незалежно від відстані, на яку вона передається та розподіляється. Тарифи на послуги з передачі та розподілу можуть складатися з декількох ставок, зокрема ставки за користування потужністю електричних мереж.

5. У разі якщо відмінності у структурі тарифів на послуги з передачі електричної енергії або у правилах балансування перешкоджають міждержавній торгівлі електричною енергією, Регулятор вживає заходів для гармонізації структур тарифів і правил балансування, що застосовуються, з тарифами та правилами енергосистеми (енергосистем) суміжних держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

6. Методики (порядки) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії та на послуги з розподілу електричної енергії мають забезпечувати:

1) покриття економічно обґрунтованих операційних та інших витрат оператора системи передачі та операторів систем розподілу;

2) стимулювання оператора системи передачі та операторів систем розподілу до підвищення ефективності, включаючи енергоефективність, на короткострокову та довгострокову перспективу;

3) справедливу норму прибутку на інвестований капітал;

4) підтримку відповідної науково-технічної діяльності та стимулювання інновацій в інтересах споживачів у сферах цифровізації, розвитку міждержавних перетинів та послуг з гнучкості;

5) формування економічно обґрунтованих та недискримінаційних цінових сигналів для користувачів системи, що сприятимуть довгостроковій ефективності функціонування ОЕС України;

6) недискримінаційне ставлення до користувачів систем розподілу електричної енергії, системи передачі електричної енергії.

Тарифи на послуги з передачі електричної енергії та на послуги з розподілу електричної енергії мають бути недискримінаційними щодо діяльності із зберігання енергії та агрегації, а також не повинні створювати перешкод для виробництва електричної енергії для власних потреб та для участі в реагуванні попиту.

Під час встановлення тарифів на послуги з передачі та послуги з розподілу електричної енергії, затвердження методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі та послуги з розподілу електричної енергії Регулятор бере до уваги звіти про найкращі практики щодо методів встановлення тарифів на послуги з передачі та послуги з розподілу електричної енергії, які видає Рада регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та інші уповноважені органи Європейського Союзу.

У випадках, визначених методиками (порядками) встановлення (формування) тарифів, рівень тарифів, що застосовуються до виробників та/або споживачів, повинен забезпечувати надання користувачам системи місцевих (локаційних) цінових сигналів на рівні Енергетичного Співтовариства з метою прийняття такими користувачами інвестиційних рішень, а також враховувати обсяги втрат електричної енергії в мережах, перевантаження в мережі та інвестиційні витрати на розвиток електроенергетичної інфраструктури.

Регулятор може встановлювати диференційовані, у тому числі за часом, тарифи на послуги з передачі електричної енергії та послуги з розподілу електричної енергії відповідно до методик (порядків) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії та послуги з розподілу електричної енергії.

Методики (порядки) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії мають забезпечувати (якщо вони не покриваються через інші відповідні механізми) своєчасне покриття обґрунтованих, ефективних та пропорційних витрат, що виникають у оператора системи передачі у зв'язку з виконанням своїх завдань і зобов'язань відповідно до цього Закону та загальноєвропейських, регіональних і національних правил, зокрема у зв'язку з участю в регіональному координаційному центрі та Європейській мережі операторів систем передачі електричної енергії.

{Частина шоста статті 7 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7. При встановленні тарифу на послуги з передачі електричної енергії враховується різниця між доходами та витратами за механізмом компенсації між операторами систем передачі.

Не має стягуватися жодна спеціальна плата за доступ до електричних мереж для окремих операцій при міжзональній торгівлі електричною енергією.

{Статтю 7 доповнено новою частиною згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

8. Оператори систем розподілу та оператор системи передачі на підставі відповідних рішень Регулятора мають отримувати належне покриття обґрунтованих витрат за закупівлю послуг з гнучкості, допоміжних послуг, що не пов'язані з регулюванням частоти, та інших товарів і послуг, необхідних для ефективної, надійної та безпечної роботи систем розподілу та системи передачі, включаючи необхідні витрати на інформаційно-комунікаційні технології та витрати на розвиток електроенергетичної інфраструктури.

{Статтю 7 доповнено новою частиною згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Методики (порядки) встановлення (формування) цін, тарифів та ставок на ринку електричної енергії, що регулюються державою (зокрема плати за приєднання), затверджуються Регулятором не менш як за 30 днів до дати, з якої починають застосовуватися ціни, тарифи та ставки, визначені відповідно до таких методик (порядків).

Рішення Регулятора про встановлення таких цін, тарифів та ставок підлягають оприлюдненню шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Регулятора.

10. Суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з передачі електричної енергії, має право на відшкодовування понесених ним витрат на здійснення інвестицій, погоджених

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за рахунок регульованих тарифів на послуги передачі електричної енергії, що надаються ним з використанням державного майна. Майно (необоротні активи), створене та/або набуте в результаті здійснення інвестицій, належить державі.

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 264-IX від 31.10.2019}

Стаття 8. Ліцензування господарської діяльності на ринку електричної енергії

1. Господарська діяльність з виробництва, передачі, розподілу електричної енергії, розподілу електричної енергії малими системами розподілу, постачання електричної енергії споживачам, зберігання енергії, агрегації, трейдерська діяльність, здійснення функцій оператора ринку та гарантованого покупця провадяться на ринку електричної енергії, за умови отримання відповідної ліцензії, якщо інше не передбачено цим Законом.

2. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва, передачі, розподілу електричної енергії, розподілу електричної енергії малими системами розподілу, постачання електричної енергії споживачу, зберігання енергії, агрегації, трейдерської діяльності, здійснення функцій оператора ринку та гарантованого покупця затверджуються Регулятором.

3. Ліцензія на провадження господарської діяльності з виробництва, передачі, розподілу електричної енергії, розподілу електричної енергії малими системами розподілу, постачання електричної енергії споживачу, зберігання енергії, агрегації, трейдерської діяльності, здійснення функцій оператора ринку та гарантованого покупця видається Регулятором у встановленому законодавством порядку.

4. У видачі ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності на ринку електричної енергії може бути відмовлено виключно з підстав, передбачених законом, а також у недискримінаційний спосіб та на підставі повної і об'єктивної оцінки документів, поданих заявником.

Регулятор повинен повідомити заявника про причини відмови у видачі ліцензії.

{Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Стаття 8[1]. Реєстрація учасників ринку електричної енергії

1. Операції з оптовими енергетичними продуктами мають право здійснювати виключно особи, які зареєстровані як учасники оптового енергетичного ринку в порядку, затвердженому Регулятором.

{Закон доповнено статтею 8[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

Стаття 9. Державний енергетичний нагляд в електроенергетиці

1. Державний нагляд (контроль) в електроенергетиці здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідного міністра згідно із законодавством.

Для цілей цього Закону особливою групою споживачів вважаються юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність, використовуючи струмоприймачі першої категорії з надійності електропостачання, або які є споживачами та/або власниками електричних мереж і не є операторами системи розподілу, електричні мережі яких використовуються для розподілу електричної енергії іншим споживачам, та/або активними споживачами (крім побутових споживачів), які встановили генеруючі установки, призначені для виробництва електричної енергії, та/або установки зберігання енергії відповідно до статті 58[1] цього Закону.

{Частину першу статті 9 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

2. Предметом державного енергетичного нагляду в електроенергетиці є господарська діяльність, пов'язана з виробництвом, передачею, розподілом електричної енергії, зберіганням енергії, а також з використанням енергії для власних потреб учасниками ринку (крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів) в частині технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання, випробування та ремонту електроустановок і мереж, виконання робіт з проектування електроустановок і мереж.

{Частина друга статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

3. Способом здійснення державного енергетичного нагляду в електроенергетиці є проведення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, відповідних обстежень, перевірок, оглядів щодо обладнання електричних мереж учасників ринку електричної енергії (крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів) у порядку, визначеному Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

{Частина третя статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

4. На центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, покладається:

1) здійснення державного енергетичного нагляду за електричними установками і мережами учасників ринку (крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів);

{Пункт 1 частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

2) здійснення державного енергетичного нагляду за дотриманням учасниками ринку (крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів) вимог правил та інших нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж, а саме за:

{Абзац перший пункту 2 частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

забезпеченням надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам;

відповідністю схем електропостачання (зовнішніх та внутрішніх) категорійності споживачів та їхніх струмоприймачів;

наявністю та станом резервних автономних джерел живлення на об'єктах споживачів електричної енергії першої категорії і особливої групи першої категорії з надійності електропостачання;

організацією та періодичністю проведення спеціальної підготовки працівників, які забезпечують оперативно-технологічне управління і технічне обслуговування обладнання на об'єктах електроенергетики, періодичністю перевірки рівня знань зазначених працівників щодо вимог відповідних нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж;

дотриманням встановленого нормативно-правовими актами з питань електроенергетики порядку застосування оператором системи передачі, оператором системи розподілу та електропостачальником заходів з обмеження та/або припинення постачання електричної енергії споживачам;

{Абзац шостий пункту 2 частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

дотриманням особливого режиму відключення та/або обмеження електропостачання захищених споживачів;

забезпеченням належного технічного стану елементів обладнання системної протиаварійної автоматики, встановлених у учасників ринку (у тому числі споживачів);

3) участь у роботі комісій з розслідування причин і наслідків аварій і пожеж на обладнанні електричних мереж учасників ринку, які призвели до порушення режимів роботи інших учасників ринку;

4) надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, результатів перевірок здійснення учасниками ринку реконструкції та модернізації енергетичного обладнання електричних станцій;

{Пункт 4 частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

4[1]) надання Регулятору висновку щодо пріоритетності технічних рішень для розвитку систем розподілу, передбачених проектами інвестиційних програм операторів систем розподілу;

{Частину четверту статті 9 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

5) виконання інших функцій відповідно до цього Закону.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, під час здійснення державного енергетичного нагляду має право:

1) вимагати від учасників ринку усунення виявлених порушень вимог відповідних нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж;

2) видавати учасникам ринку обов'язкові для виконання розпорядчі документи щодо усунення порушень вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж;

3) фіксувати процес проведення державного енергетичного нагляду чи кожну окрему дію за допомогою засобів аудіо- та відеотехніки;

4) застосовувати відповідно до законодавства штрафні санкції до учасників ринку за порушення вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж;

5) складати протоколи та розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

6) ініціювати зупинення експлуатації електричних установок і мереж шляхом подання відповідного позову до суду на підставі акта, складеного за результатами здійснення заходу, в ході якого виявлено їх незадовільний технічний стан та/або організацію їх експлуатації;

7) вимагати від учасників ринку, їх посадових осіб припинення дій, що перешкоджають здійсненню державного енергетичного нагляду;

8) одержувати від учасників ринку, їх посадових осіб на письмовий запит безоплатно відповідно до законодавства необхідну для виконання покладених на нього завдань інформацію з питань, що виникають під час здійснення державного енергетичного нагляду;

9) надавати учасникам ринку консультаційну допомогу та розглядати спірні питання, що виникають між учасниками ринку, у межах своєї компетенції;

10) надавати висновок щодо технічного обґрунтування вимог технічних умов на приєднання за письмовим зверненням заявника;

11) одержувати в установленому законодавством порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів електроенергетики та споживачів інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань;

12) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, у тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами;

13) здійснювати у встановленому законодавством порядку претензійну та позовну роботу, спрямовану на реалізацію його повноважень відповідно до Конституції та законів України.

6. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, забезпечує конфіденційність отриманої інформації,

що використовується ним для здійснення своїх функцій та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства.

7. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, здійснює й інші повноваження відповідно до закону.

8. Фінансування центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, здійснюється за рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету України у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у відносинах із суб'єктами електроенергетики

1. До повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у відносинах із суб'єктами електроенергетики належить:

1) погодження питань розміщення на підпорядкованій їм території об'єктів електроенергетики виходячи з інтересів територіальної громади;

2) участь у розробленні планів розвитку систем розподілу електричної енергії на підпорядкованій їм території;

3) участь у розробленні і реалізації системи заходів щодо роботи об'єктів електроенергетики у разі виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України;

4) сприяння розвитку електроенергетики в регіоні.

2. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування не мають права втручатися в оперативне регулювання режимів споживання електричної енергії.

Стаття 11. Антимонопольні обмеження

1. Суб'єктам господарювання, відносини яких регулюються цим Законом, згідно із Законом України "Про захист економічної конкуренції" забороняється зловживати монопольним (домінуючим) становищем у будь-якій формі.

2. Суб'єкти господарювання, що здійснюють виробництво, передачу, розподіл, постачання електричної енергії, виконують функції оператора ринку, номінованого оператора ринку або гарантованого покупця і визнані в установленому порядку такими, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку електричної енергії, не можуть припиняти свою діяльність або зменшувати її обсяг з метою створення дефіциту електричної енергії, якщо необхідність такого обмеження не встановлена законодавством України.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 11[1]. Заборони та зобов'язання щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку

{Назва статті 11[1] в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

1. Інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку є:

1) інформація, оприлюднення якої вимагається відповідно до цього Закону, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та згідно з умовами договорів на оптовому енергетичному ринку і яка може істотно вплинути на ринкові ціни оптових енергетичних продуктів;

2) інформація щодо потужності (доступної та недоступної) та можливості фізичного використання електроустановок з виробництва, зберігання, споживання та передачі електричної енергії, величина потужності яких перевищує межу встановленої/дозволеної потужності, визначеної Регулятором, включаючи планову або позапланову недоступність цих електроустановок у межах змін величин, встановлених Регулятором;

3) інша інформація, що може бути використана учасниками оптового енергетичного ринку для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами на оптовому енергетичному ринку, і яка може істотно вплинути на ринкові ціни оптових енергетичних продуктів. Невичерпний перелік такої інформації визначається Регулятором.

Інформація вважається точною, якщо вона визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів. Критерії віднесення інформації до інсайдерської інформації затверджуються Регулятором.

{Частина перша статті 11[1] в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

2. Особам, які володіють інсайдерською інформацією, забороняється:

1) вчиняти або робити спробу вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов’язаних відносинами контролю, правочини, які є оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, яких стосується зазначена інформація, з використанням інсайдерської інформації;

2) розкривати інсайдерську інформацію (крім оприлюднення або розкриття в межах виконання професійних, трудових (службових) обов’язків та в інших випадках, визначених законом);

{Пункт 2 частини другої статті 11[1] в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

3) на основі інсайдерської інформації надавати рекомендації або спонукати до вчинення правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, яких стосується така інформація.

{Пункт 3 частини другої статті 11[1] в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

3. Заборони, встановлені частиною другою цієї статті, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на:

{Абзац перший частини третьої статті 11[1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

1) осіб, які входять до складу органів управління учасника оптового енергетичного ринку;

2) осіб, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника оптового енергетичного ринку;

3) осіб, які мають доступ до такої інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків;

4) осіб, які отримали доступ до інсайдерської інформації внаслідок вчинення неправомірних дій;

5) осіб, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською;

6) осіб, які беруть участь у прийнятті рішень про здійснення господарсько-торговельних операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, від імені юридичної особи, що володіє інсайдерською інформацією.

4. Учасники оптового енергетичного ринку зобов'язані ефективно та своєчасно оприлюднювати наявну у них інсайдерську інформацію про господарську діяльність чи електроустановки, що належать відповідному учаснику оптового енергетичного ринку, а також про господарську діяльність чи електроустановки, що належать його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, у разі якщо такий учасник оптового енергетичного ринку відповідає за їхню операційну діяльність та/або експлуатацію. Таке оприлюднення повинно включати інформацію щодо потужності електроустановок (доступної та недоступної) та можливості фізичного використання електроустановок, призначених для виробництва, зберігання, передачі та споживання електричної енергії, включаючи планову або позапланову недоступність таких електроустановок.

Вимоги до оприлюднення інсайдерської інформації визначаються Регулятором.

{Частина четверта статті 11[1] в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5. Оператор системи передачі та оператор ринку зобов'язані забезпечити функціонування платформи інсайдерської інформації для оприлюднення інсайдерської інформації про оптовий енергетичний ринок у порядку, затвердженому Регулятором.

{Частина п'ята статті 11[1] в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

6. Положеннячастин другої і третьої цієї статті не застосовуються до:

1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не здійснювати будь-яких змін у таких правочинах (операціях) щодо ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права

власності на електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації;

2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, за умови існування хоча б одного з таких випадків:

правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому або балансуючому ринку;

правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи.

У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається Регулятору учасниками оптового енергетичного ринку. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва;

3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації або якщо відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені. Відповідна інформація оприлюднюється органом, уповноваженим на прийняття рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі на офіційному веб-сайті такого органу державної влади.

7. Не забороняється поширення інсайдерської інформації з метою здійснення професійної журналістської або творчої діяльності, за умови дотримання вимог законодавства у сфері медіа, крім випадків:

1) якщо особа прямо чи опосередковано отримує перевагу або матеріальну вигоду від поширення такої інформації;

2) якщо розкриття (оприлюднення) або поширення такої інформації здійснюється з метою введення в оману учасників оптового енергетичного ринку щодо попиту та пропозиції або цін, які сформувалися на оптовому енергетичному ринку.

8. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника ринку електричної енергії (учасника оптового енергетичного ринку) не вважається інсайдерською інформацією, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно з цим Законом.

9. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати опублікування інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка

може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови:

1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку;

2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена;

3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку.

У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати Регулятору таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її опублікування.

10. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати розкриття інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати Регулятору таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування розкриття.

{Закон доповнено статтею 11[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

Стаття 11[2]. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку

{Назва статті 11[2] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

1. Здійснення маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку забороняється.

2. Маніпулюванням на оптовому енергетичному ринку є:

1) вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень іншим учасникам ринку на вчинення правочинів з оптовими енергетичними продуктами на оптовому енергетичному ринку, які:

створюють оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін для оптових енергетичних продуктів; або

формують ціни для оптових енергетичних продуктів на оптовому енергетичному ринку на штучному рівні, крім випадків, якщо особа або особи, які діють спільно, що уклали угоду (договір) з купівлі-продажу або подали пропозицію на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, доведуть, що вони діють на законних підставах, або якщо операція чи заявка на торгівлю відповідає загальноприйнятим практикам на оптовому енергетичному ринку; або

передбачають використання чи спробу використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, що створюють або можуть створити оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо ціни на оптові енергетичні продукти на оптовому енергетичному ринку;

2) поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або для формування цін відповідно до оптових енергетичних продуктів.

{Пункт 2 частини другої статті 11² із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

3. Спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є дії, вчинені з наміром:

1) вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень іншим учасникам ринку на вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, а також вчинення будь-яких інших дій з метою:

створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін для оптових енергетичних продуктів; або

формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, крім випадків, якщо особа, яка уклала угоду (договір) з купівлі-продажу або подала пропозицію на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, доведе, що вона діє на законних підставах, або якщо операція чи заявка на торгівлю відповідає загальноприйнятим практикам на оптовому енергетичному ринку; або

використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, що створюють або можуть створити оманливі сигнали, як для попиту, так і для пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів;

2) поширення інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, що створює або може створити оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів.

4. Регулятор затверджує невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.

{Закон доповнено статтею 11² згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; текст статті 11² із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Стаття 12. Особливості умов праці в електроенергетиці

1. Підприємства, установи та організації електроенергетики зобов'язані забезпечувати комплектування робочих місць висококваліфікованими кадрами, постійно підвищувати їхню кваліфікацію, гарантувати надійний соціальний захист.

2. Працівники, які забезпечують виробничі процеси в електроенергетиці, зобов'язані проходити спеціальну підготовку і перевірку знань (атестацію) згідно із законодавством, включаючи нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, інших центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.

3. Перелік таких спеціальностей і посад затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері промислової безпеки та охорони праці, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що

забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

4. Допуск до роботи працівників електроенергетики, які не пройшли відповідної підготовки, забороняється.

5. Витрати на підготовку та перепідготовку кадрів, утримання спеціалізованих навчально-тренувальних та галузево-координаційних центрів відносяться на валові витрати виробництва та обігу.

6. Перевірка знань (атестація) персоналу провадиться за рахунок коштів власників об’єктів електроенергетики.

7. Персонал енергетичних установок, який перебуває в зоні впливу радіаційного, теплового чи електромагнітного випромінювання, інших шкідливих і небезпечних факторів, підлягає спеціальному медичному обстеженню за рахунок коштів підприємства. Життя, здоров’я та працездатність такого персоналу можуть бути застраховані за рахунок коштів підприємства за класами страхування 1 та/або 2, визначеними статтею 4 Закону України "Про страхування";

{Частина сьома статті 12 в редакції Закону № 1909-IX від 18.11.2021}

8. З метою профілактики і запобігання виробничому травматизму на підприємствах електроенергетики можуть вводитися особливі умови безпечного виконання робіт. Положення про введення особливих умов безпечного виконання робіт розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та затверджується у встановленому законодавством порядку.

9. Підприємства електроенергетики створюють робочі місця для працевлаштування осіб з інвалідністю в розмірі 4 відсотків загальної чисельності працівників, зайнятих у непромисловому виробництві.

{Частина дев'ята статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2581-VIII від 02.10.2018}

Стаття 13. Страйки на підприємствах електроенергетики

1. Страйки на підприємствах електроенергетики забороняються у випадках, якщо вони можуть призвести до порушення сталості ОЕС України.

Стаття 14. Охорона навколишнього природного середовища

1. Підприємства електроенергетики повинні дотримуватися вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, здійснювати технічні та організаційні заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу об’єктів електроенергетики на навколишнє природне середовище, а також несуть відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

2. У разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища рішення про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення

діяльності електричних станцій, об’єктів системи передачі приймається Кабінетом Міністрів України.

3. Рішення про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності інших об’єктів електроенергетики приймають відповідні місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у межах їхніх повноважень, передбачених законом.

4. Для забезпечення безпеки населення, що мешкає в районі розташування об’єктів електроенергетики, встановлюються санітарно-захисні зони, розміри та порядок використання яких визначаються в нормативно-правових актах і проектах цих об’єктів, затверджених у встановленому порядку.

5. Усі види господарської діяльності в санітарно-захисних зонах, дозволені режимом їх використання, можуть провадитися виключно за погодженням з власником об’єкта електроенергетики або уповноваженим ним органом відповідно до Закону України "Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об’єктів".

Стаття 15. Регіональне співробітництво

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та Регулятор співпрацюють з відповідними органами та установами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства та органами і установами Європейського Союзу та Енергетичного Співтовариства з метою інтеграції національних ринків електричної енергії на регіональному рівні.

Регіональне співробітництво має сприяти гармонізації нормативної бази та розвитку обмінів електричною енергією між державами, скоординованому розподілу міжзональної пропускної спроможності на основі недискримінаційних ринкових рішень, регіональній інтеграції ринку "на добу наперед", внутрішньодобового ринку, механізмів балансування та резервування потужності.

2. Регулятор має сприяти співпраці оператора системи передачі та номінованого оператора (номінованих операторів) ринку з відповідними операторами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства на регіональному рівні з метою узгодженості їхньої правової, регуляторної та нормативно-технічної бази.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та Регулятор мають сприяти оператору системи передачі у процесі інтеграції ОЕС України на регіональному рівні з однією або більше енергосистемами суміжних держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства з метою розподілу міжзональної пропускної спроможності та перевірки стану безпеки мережі.

4. Оператор системи передачі спільно з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства бере участь у створенні, діяльності регіонального координаційного центру в порядку, встановленому цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку

електричної енергії, та актами законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

5. Регулятор спільно з ACER, Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до спільного з Україною регіону функціонування енергетичних систем, та Європейською мережею операторів системи передачі електричної енергії здійснює моніторинг діяльності регіонального координаційного центру.

6. Регулятор співпрацює з іншими регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства принаймні на регіональному рівні з метою:

1) сприяння формуванню організаційних заходів, спрямованих на оптимізацію управління мережею, розвиток спільних обмінів електричною енергією та розподіл міжзональної пропускної спроможності, забезпечення збільшення пропускної спроможності міждержавних перетинів, зокрема шляхом будівництва нових міждержавних ліній електропередачі для розвитку ефективної конкуренції та підвищення безпеки постачання;

2) координації спільного нагляду за суб’єктами, які виконують функції на регіональному рівні;

3) координації спільного нагляду у співпраці з іншими залученими органами за виконанням національних, регіональних та європейських оцінок достатності ресурсів;

4) координації розроблення мережевих кодексів і настанов для відповідних операторів систем передачі та інших учасників ринку електричної енергії;

5) координації розроблення правил управління перевантаженнями.

7. Регулятор має право укладати угоди про співпрацю з регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства для сприяння регуляторній співпраці.

8. Оператори систем розподілу співпрацюють з операторами систем розподілу Енергетичного Співтовариства, зокрема через Координаційну групу операторів систем розподілу Енергетичного Співтовариства, з метою сприяння інтеграції та функціонуванню спільного ринку електричної енергії, оптимізації управління та скоординованої експлуатації систем розподілу та систем передачі.

9. Регулятор та інші уповноважені органи, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, номінований оператор (номіновані оператори) ринку, регіональні координаційні центри повинні виконувати обов’язкові для них рішення та враховувати адресовані їм висновки і рекомендації ACER.

Регулятор забезпечує виконання рішень ACER, які згідно із законодавством України або ратифікованим міжнародним договором України є обов’язковими для оператора системи передачі, операторів систем розподілу, номінованого оператора (номінованих операторів) ринку.

10. Відповідно до частини дев’ятої цієї статті підлягають виконанню рішення ACER, зокрема щодо:

1) надання інформації Регулятором, іншими уповноваженими органами, оператором системи передачі, операторами систем розподілу, номінованим оператором (номінованими операторами) ринку, регіональними координаційними центрами;

2) затвердження загальноєвропейських правил та змін до них, регіональних правил у разі недосягнення згоди між Регулятором та/або регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу чи держав - сторін Енергетичного Співтовариства щодо таких правил, змін до них або на підставі спільного звернення регуляторних органів;

3) зміни конфігурації регіонів розрахунку пропускної спроможності;

4) зміни конфігурації регіонів функціонування енергетичних систем;

5) зміни конфігурації регіональних координаційних центрів;

6) невиконання зобов’язань регіональними координаційними центрами;

7) надання або відмови у наданні звільнень для нових та реконструйованих існуючих міждержавних ліній електропередачі у випадках, визначених цим Законом;

8) надання або відмови у наданні звільнення від виконання вимог щодо дотримання мінімального обсягу доступної пропускної спроможності у випадку, визначеному цим Законом;

9) технічних та регуляторних питань, які мають вплив на міждержавну торгівлю, а також питань безпеки енергосистеми, що мають міждержавне значення та вимагають спільного рішення щонайменше двох регуляторних органів відповідного регіону, у разі недосягнення згоди між регуляторними органами щодо такого рішення;

10) забезпечення безпеки постачання електричної енергії та операційної безпеки.

Будь-яка фізична або юридична особа може оскаржити рішення ACER, прийняте щодо такої особи, або рішення, прийняті щодо інших осіб, якщо вони впливають на права, обов’язки та інтереси такої особи. Порядок оскарження рішень ACER визначають акти законодавства Енергетичного Співтовариства.

{Стаття 15 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 16. Безпека постачання електроенергії

{Щодо втрати чинності статті 16 див. пункт 1[1] розділу XVII}

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, розробляє та затверджує правила про безпеку постачання електричної енергії, які є обов’язковими для виконання всіма учасниками ринку. Правила про безпеку постачання електричної енергії встановлюють мінімальні критерії безпеки постачання електричної енергії та повинні визначати:

1) критерії/види порушень безпеки постачання електричної енергії;

2) заходи із забезпечення безпеки постачання електричної енергії;

3) заходи, що вживатимуться у випадках ризику порушення безпеки постачання електричної енергії;

4) заходи, що вживатимуться у разі порушення безпеки постачання електричної енергії;

5) заходи, обов'язкові до вжиття учасниками ринку (крім споживачів) для забезпечення безпеки постачання електричної енергії захищеним споживачам;

6) процедуру ініціювання вжиття необхідних заходів;

7) порядок застосування необхідних заходів і строк їх дії;

8) порядок інформування про вжиття необхідних заходів;

9) обов'язки та відповідальність суб'єктів владних повноважень та учасників ринку щодо забезпечення безпеки постачання електричної енергії.

2. Під час розроблення правил, передбачених частиною першою цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, зобов'язаний враховувати економічний вплив відповідних заходів, їх ефективність, наслідки для функціонування ринку електричної енергії та вплив на навколишнє природне середовище і споживачів.

Такі правила повинні бути прозорими, такими, що заздалегідь не передбачають неможливість їх виконання, не спотворюють конкуренцію на ринку електричної енергії та впливають на торгівлю на ринку електричної енергії лише тією мірою, що необхідна для відновлення безпеки постачання електричної енергії. Такі правила повинні не створювати надмірних зобов'язань для учасників ринку та мінімізувати негативні наслідки для функціонування ринку електричної енергії.

3. Учасники ринку повинні планувати і вживати заходів відповідно до правил безпеки постачання електричної енергії, зазначених у цій статті, та нести відповідальність за безпеку постачання електричної енергії в межах сфери своєї діяльності.

4. При застосуванні заходів, що вживаються у разі порушення безпеки постачання електричної енергії, не має допускатися дискримінація між договорами купівлі-продажу електричної енергії в межах України та договорами експорту-імпорту електричної енергії.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, невідкладно повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про застосування заходів, що вживаються у разі порушення безпеки постачання електричної енергії, а також про зміст заходів, що плануються, та причини вжиття таких заходів.

У разі якщо вжиття відповідних заходів на національному рівні не забезпечить відновлення безпеки постачання електричної енергії, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, зобов'язаний повідомити Секретаріат Енергетичного Співтовариства для вжиття необхідних заходів на міжнародному рівні.

6. У разі якщо порушення безпеки постачання електричної енергії призвело до виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України, оператор системи передачі оголошує про

виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України. Критерії настання надзвичайної ситуації в ОЕС України та порядок її оголошення визначаються у кодексі системи передачі.

Протягом дії режиму надзвичайної ситуації в ОЕС України оператору системи передачі надаються повноваження із застосування надзвичайних заходів відповідно до кодексу системи передачі.

У разі виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України електроенергетичні підприємства зобов'язані діяти відповідно до кодексу системи передачі та виконувати оперативні команди і розпорядження оператора системи передачі.

7. У разі введення надзвичайного стану відповідно до Закону України "Про правовий режим надзвичайного стану" підприємства, установи та організації електроенергетики, розташовані у місцевостях, де введено надзвичайний стан, зобов'язані виконувати розпорядження органів, що здійснюють заходи надзвичайного стану на відповідній території, щодо енергопостачання споживачів незалежно від умов укладених договорів.

8. У разі введення особливого періоду електроенергетичні підприємства діють згідно із Законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" і нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, які регулюють функціонування електроенергетики в умовах особливого періоду.

Стаття 16[1]. Запобігання кризам в електроенергетиці

1. Компетентний орган здійснює оцінювання ризиків порушення безпеки постачання електричної енергії, запобігання, планування готовності та подолання криз в електроенергетиці, управління такими кризами та оцінювання результатів управління ними. Для виконання цих завдань компетентний орган співпрацює з іншими компетентними органами держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

Компетентний орган уповноважений делегувати операційні завдання щодо планування готовності до ризиків та управління ризиками, визначені відповідно до цієї статті, іншим особам за їхньою згодою. Компетентний орган здійснює контроль за виконанням делегованих операційних завдань, які визначаються в плані готовності до ризиків.

2. До повноважень та завдань компетентного органу належить:

1) оцінювання всіх ризиків порушення безпеки постачання електричної енергії та участь у роботі над формуванням регіональних сценаріїв кризи в електроенергетиці у співпраці з операторами систем передачі, операторами систем розподілу, компетентними органами, регуляторними органами відповідних держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, Європейською мережею операторів системи передачі електричної енергії, регіональними координаційними центрами та іншими заінтересованими сторонами;

2) визначення найбільш імовірних національних сценаріїв кризи в електроенергетиці з урахуванням консультацій з оператором системи передачі, операторами систем розподілу, виробниками електричної енергії, Регулятором, іншими учасниками ринку (за потреби);

3) повідомлення Секретаріату Енергетичного Співтовариства та Координаційній групі з безпеки постачання про свою оцінку ризиків щодо власності на інфраструктуру, що має значення для безпеки постачання електричної енергії, та будь-які заходи, вжиті для запобігання або пом'якшення таких ризиків, із зазначенням їх пропорційності та підстав, з яких такі заходи вважаються необхідними;

4) розроблення планів готовності до ризиків на основі регіональних та національних сценаріїв кризи в електроенергетиці з урахуванням консультацій з оператором системи передачі, виробниками електричної енергії, Регулятором, операторами систем розподілу, організаціями, що представляють інтереси споживачів, та іншими учасниками ринку (за потреби);

5) проведення консультацій з регіональним координаційним центром щодо регіональних та двосторонніх заходів, які мають бути включені до плану готовності до ризиків;

6) подання проектів планів готовності до ризиків до Координаційної групи з безпеки постачання, компетентних органів держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до одного з Україною регіону функціонування енергетичних систем, та до компетентних органів держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які не входять до складу того самого регіону функціонування енергетичних систем, але енергетичні системи яких безпосередньо з'єднані з енергетичною системою України, з метою забезпечення узгодженості планів готовності до ризиків, проведення відповідних консультацій та отримання рекомендацій щодо проектів планів;

7) затвердження планів готовності до ризиків упродовж дев'яти місяців з дати подання проектів планів до відповідних органів згідно з пунктом 6 цієї частини та з урахуванням результатів проведених консультацій, отриманих рекомендацій;

8) повідомлення Секретаріату Енергетичного Співтовариства про затвердження планів готовності до ризиків;

9) оприлюднення планів готовності до ризиків на своєму офіційному веб-сайті із забезпеченням конфіденційності інформації, зокрема про заходи із запобігання або пом'якшення наслідків зловмисних атак;

10) проведення кожні два роки за участю заінтересованих сторін перевірки ефективності заходів, передбачених у плані готовності до ризиків, включаючи ефективність обміну інформацією, взаємодії, а також моделювання криз в електроенергетиці;

11) надання раннього попередження про можливість виникнення кризи в електроенергетиці;

12) оголошення кризи в електроенергетиці у порядку, визначеному частиною шостою цієї статті;

13) повідомлення Секретаріату Енергетичного Співтовариства та Координаційній групі з безпеки постачання про завершення кризи в електроенергетиці, розроблення та подання звіту з оцінки за підсумками завершення кризи в електроенергетиці протягом трьох місяців від моменту завершення кризи та за результатами консультацій з Регулятором. У разі якщо

інформація, наведена у звіті, буде визначена недостатньою, компетентний орган зобов'язаний надати додаткову інформацію Секретаріату Енергетичного Співтовариства та Координаційній групі з безпеки постачання;

14) представлення на засіданні Координаційної групи з безпеки постачання результатів оцінки за підсумками завершення кризи в електроенергетиці, які мають бути відображені в оновленому плані готовності до ризиків.

3. План готовності до ризиків, який розробляє та затверджує компетентний орган, є обов'язковим до виконання учасниками ринку та має включати національні, регіональні та двосторонні заходи для запобігання кризам в електроенергетиці, підготовки до них та їх пом'якшення. Такі заходи мають бути чітко визначеними, прозорими, пропорційними та недискримінаційними.

Регіональні та двосторонні заходи повинні забезпечувати належне запобігання та управління кризами в електроенергетиці, які мають транскордонний вплив.

Національні заходи враховують погоджені регіональні та, у відповідних випадках, двосторонні заходи і не повинні становити загрозу операційній безпеці системи передачі та безпеці постачання електричної енергії держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

План готовності до ризиків розробляє, затверджує та оприлюднює компетентний орган згідно із затвердженим ним порядком підготовки плану готовності до ризиків. Компетентний орган також повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про затвердження плану готовності до ризиків відповідно до зазначеного порядку.

Компетентний орган після отримання висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства, наданого за результатами оцінки затвердженого плану готовності до ризиків, протягом трьох місяців доопрацьовує такий план з урахуванням рекомендацій Секретаріату Енергетичного Співтовариства (за наявності).

У разі неврахування рекомендацій компетентний орган повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про причини неврахування. Секретаріат Енергетичного Співтовариства протягом чотирьох місяців переглядає свої рекомендації та за необхідності повторно повідомляє компетентний орган про необхідність внесення змін до плану готовності до ризиків з додатковим детальним обґрунтуванням.

Після отримання від Секретаріату Енергетичного Співтовариства додаткового детального обґрунтування до рекомендацій щодо доопрацювання плану готовності до ризиків та в разі незгоди з ними компетентний орган протягом двох місяців надає Секретаріату Енергетичного Співтовариства обґрунтування своєї позиції.

Порядок підготовки плану готовності до ризиків, зокрема, визначає:

1) вимоги до національних сценаріїв криз в електроенергетиці;

2) процедуру затвердження та оприлюднення плану готовності до ризиків;

3) вимоги до змісту плану готовності до ризиків та його типову форму;

4) вимоги щодо включення до плану готовності до ризиків національних, регіональних та двосторонніх заходів;

5) принципи захисту конфіденційної інформації, критерії визначення та/або перелік конфіденційної інформації, яка підлягає захисту під час підготовки, погодження та оприлюднення плану готовності до ризиків;

6) вимоги до звіту з оцінки за підсумками завершення кризи в електроенергетиці, зокрема вимоги до його змісту;

7) вимоги до проведення перевірки, передбаченої пунктом 10 частини другої цієї статті.

4. З метою оцінювання всіх ризиків, пов'язаних з безпекою постачання електричної енергії, при визначенні національних сценаріїв кризи в електроенергетиці компетентний орган проводить консультації з оператором системи передачі, Регулятором, операторами систем розподілу та іншими учасниками ринку (за потреби).

5. Якщо сезонна оцінка достатності ресурсів містить конкретну, змістовну та достовірну інформацію про можливість настання кризи в електроенергетиці, компетентний орган невідкладно повідомляє (надає раннє попередження) про це Секретаріат Енергетичного Співтовариства, компетентні органи держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до одного з Україною регіону функціонування енергетичних систем, та компетентні органи держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які не входять до складу того самого регіону функціонування енергетичних систем, але енергетичні системи яких безпосередньо з'єднані з енергетичною системою України.

Компетентний орган надає інформацію про причини можливої кризи в електроенергетиці, про заходи, заплановані або вжиті для запобігання кризі, а також про можливу потребу в допомозі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства. Інформація повинна включати оцінку можливого впливу заходів на ринки електричної енергії суміжних держав.

6. У разі виникнення кризи в електроенергетиці компетентний орган після консультацій з оператором системи передачі оголошує кризу в електроенергетиці, приймає рішення про застосування заходів для пом'якшення кризи в електроенергетиці та невідкладно повідомляє компетентні органи держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до одного з Україною регіону функціонування енергетичних систем, компетентні органи держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які не входять до складу того самого регіону функціонування енергетичних систем, але енергетичні системи яких безпосередньо з'єднані з енергетичною системою України, а також Секретаріат Енергетичного Співтовариства та Координаційну групу з безпеки постачання.

Повідомлення компетентного органу має містити таку інформацію:

1) причини погіршення ситуації з електропостачанням;

2) причини оголошення кризи в електроенергетиці;

3) заходи, заплановані або вжиті для пом'якшення кризи в електроенергетиці;

4) відомості про потребу в будь-якій допомозі з боку держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

7. Якщо інформація, надана компетентним органом відповідно до частини п’ятої або шостої цієї статті, буде визначена недостатньою, компетентний орган зобов’язаний надати додаткову інформацію на запит Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Координаційної групи з безпеки постачання, компетентних органів держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до одного з Україною регіону функціонування енергетичних систем, та компетентних органів держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які не входять до складу того самого регіону функціонування енергетичних систем, але енергетичні системи яких безпосередньо з’єднані з енергетичною системою України.

8. Заходи, яких вживають для запобігання або пом’якшення криз в електроенергетиці, повинні відповідати правилам ринку, кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу.

Неринкові заходи застосовують для запобігання кризам в електроенергетиці або під час такої кризи, якщо всі ринкові заходи вичерпано або очевидно, що ринкові заходи не спроможні повною мірою запобігти подальшому погіршенню ситуації з електропостачанням.

Неринкові заходи не повинні надмірно спотворювати конкуренцію та ефективне функціонування ринку електричної енергії. Вони мають бути необхідними, пропорційними, недискримінаційними і тимчасовими. Компетентний орган інформує заінтересовані сторони про застосування будь-яких неринкових заходів.

9. З метою отримання або надання технічної допомоги оператор системи передачі та/або компетентний орган погоджує з операторами системи передачі та/або компетентними органами, та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства регіональні та/або двосторонні заходи для забезпечення належного запобігання або управління кризами в електроенергетиці.

Регіональні та двосторонні заходи мають бути узгоджені між собою.

Регіональні заходи погоджують оператор системи передачі та/або компетентний орган та оператори систем передачі та/або компетентні органи, та/або інші юридичні особи держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до одного з Україною регіону функціонування енергетичних систем та мають технічні можливості для надання взаємної допомоги. Для цих цілей у межах відповідного регіону можуть бути створені підгрупи.

Двосторонні заходи мають бути узгоджені оператором системи передачі та/або компетентним органом та операторами систем передачі та/або компетентними органами, та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які не входять до складу того самого регіону функціонування енергетичних систем, але енергетичні системи яких безпосередньо з’єднані з енергетичною системою України.

Регіональні та двосторонні заходи мають включати, зокрема:

1) призначення кризового координатора;

2) механізми обміну інформацією та співпраці;

3) скоординовані заходи з надання допомоги для пом'якшення кризи в електроенергетиці, у тому числі одночасної кризи в електроенергетиці;

4) процедури проведення перевірок (випробувань) планів готовності до ризиків щороку або кожні два роки;

5) механізми ініціювання неринкових заходів, які мають бути активовані з метою запобігання або пом'якшення кризи в електроенергетиці.

Регіональні та двосторонні заходи включають до плану готовності до ризиків після проведення консультацій з регіональним координаційним центром відповідно до вимог порядку підготовки плану готовності до ризиків. З метою погодження регіональних та двосторонніх заходів оператор системи передачі та/або компетентний орган укладає угоду (угоди) щодо регіональних та/або двосторонніх заходів з операторами системи передачі та/або компетентними органами та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства. У разі якщо між оператором системи передачі та/або компетентним органом та операторами системи передачі та/або компетентними органами, та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства не буде укладено угоду щодо регіональних та/або двосторонніх заходів, які мають бути включені до плану готовності до ризиків, компетентний орган повідомляє про причини неукладення угоди Секретаріат Енергетичного Співтовариства.

Компетентний орган подає (щонайменше за вісім місяців до кінцевого терміну прийняття або оновлення плану готовності до ризиків) до Координаційної групи з безпеки постачання звіт про укладення з компетентними органами та/або операторами системи передачі, та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства угод щодо регіональних та/або двосторонніх заходів, які включають до плану готовності до ризиків.

10. Оператор системи передачі та/або компетентний орган та оператори системи передачі та/або компетентні органи, та/або інші юридичні особи держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства узгоджують необхідні технічні, правові та фінансові заходи для реалізації регіональних та/або двосторонніх заходів перед отриманням або наданням допомоги. Такі заходи, серед іншого, визначають:

1) максимальний обсяг електричної енергії, що має бути поставлений на регіональному або двосторонньому рівні;

2) умови ініціювання будь-якої допомоги та умови призупинення такої допомоги;

3) спосіб постачання електричної енергії;

4) положення про справедливу компенсацію між сторонами укладених угод щодо регіональних та/або двосторонніх заходів.

Надання та отримання допомоги здійснюють відповідно до попередньо укладених угод між оператором системи передачі та/або компетентним органом та операторами систем передачі та/або компетентними органами, та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства. Справедлива компенсація визначається положеннями таких угод.

У разі настання кризи в електроенергетиці до погодження регіональних або двосторонніх заходів та узгодження технічних, правових та фінансових заходів, передбачених абзацом першим цієї частини, оператор системи передачі та/або компетентний орган погоджує з операторами системи передачі та/або компетентними органами, та/або іншими юридичними особами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства спеціальні заходи з метою отримання та/або надання допомоги.

11. У разі надання компетентним органом раннього попередження або оголошення кризи в електроенергетиці заходи, передбачені планом готовності до ризиків, виконують якомога повніше.

Національні сценарії кризи в електроенергетиці та план готовності до ризиків оновлюють кожні чотири роки. За ініціативою компетентного органу та за наявності відповідних підстав національні сценарії кризи в електроенергетиці та план готовності до ризиків можуть оновлюватися частіше.

12. У разі введення надзвичайного стану відповідно до Закону України "Про правовий режим надзвичайного стану" підприємства, установи та організації електроенергетики, розташовані у місцевостях, у яких введено надзвичайний стан, зобов'язані виконувати розпорядження органів, що здійснюють заходи надзвичайного стану на відповідній території, щодо енергопостачання споживачів незалежно від умов укладених договорів.

13. У разі введення особливого періоду електроенергетичні підприємства діють згідно із Законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" і нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, які регулюють функціонування електроенергетики в умовах особливого періоду.

{Закон доповнено статтею 16[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 17. Операційна безпека постачання

1. Стандарти операційної безпеки визначаються у кодексі системи передачі.

Під час розроблення зазначених стандартів оператор системи передачі має провести громадські обговорення та консультації із зацікавленими сторонами в Україні та за кордоном, якщо такі стандарти мають вплив на енергосистеми суміжних держав.

Стандарти операційної безпеки встановлюють положення щодо:

1) забезпечення надійності електричних мереж і зв'язків між ОЕС України та енергетичними системами інших держав;

2) планування розвитку ОЕС України;

3) визначення технічних параметрів експлуатації обладнання електричних мереж;

4) обміну інформацією про функціонування електричних мереж, у тому числі з операторами систем передачі суміжних держав.

Оператор системи передачі здійснює моніторинг за дотриманням стандартів операційної безпеки.

2. Оператор системи передачі має підтримувати необхідний рівень запасу надійності міжзональної пропускної спроможності для підтримання операційної безпеки мережі та з цією метою співпрацювати з операторами систем передачі суміжних держав.

Запас надійності визначають відповідно до методології визначення запасу надійності, яка є складовою методології спільного розрахунку міжзональної пропускної спроможності, розробленої оператором системи передачі спільно з іншими операторами систем передачі відповідного регіону та затвердженої як регіональні правила.

{Частина друга статті 17 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають своєчасно та ефективно здійснювати обмін інформацією про функціонування електричних мереж згідно з вимогами операційної безпеки та безпечної експлуатації електричних мереж.

{Частина третя статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають дотримуватися стандартів операційної безпеки.

Стаття 18. Якість електропостачання

1. Регулятор визначає перелік показників якості електропостачання, які характеризують рівень надійності (безперервності) електропостачання, комерційної якості надання послуг з передачі, розподілу та постачання електричної енергії, а також якість електричної енергії, та затверджує їх величини.

2. Регулятор визначає порядок компенсації за недотримання показників якості електропостачання та розмір компенсації.

3. Показники якості електропостачання, порядок та розмір компенсації за їх недотримання підлягають оприлюдненню у порядку, визначеному Регулятором.

Стаття 19. Баланс попиту та пропозиції на електричну енергію

1. З метою підтримання балансу між попитом та пропозицією на електричну енергію:

1) правила ринку та правила ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку мають створювати умови для забезпечення об’єктивних цінових сигналів для виробників та споживачів електричної енергії;

2) оператор системи передачі має забезпечити необхідний резерв генеруючих потужностей для цілей балансування та/або застосувати еквівалентні ринкові заходи.

2. З метою підтримання балансу між попитом на електричну енергію та пропозицією Кабінет Міністрів України може приймати заходи, спрямовані на:

1) створення умов для спрощення будівництва нових генеруючих потужностей та виходу на ринок нових виробників;

2) неперешкоджання укладенню договорів з умовою переривчастого постачання;

3) неперешкоджання укладанню договорів з різними строками виконання для виробників і покупців;

4) заохочення використання технологій управління попитом у режимі реального часу;

5) заохочення заходів з енергозбереження;

6) застосування тендерних процедур для залучення нових інвестицій в генеруючі потужності на засадах прозорості та недискримінаційності.

3. Моніторинг достатності ресурсів в ОЕС України здійснює оператор системи передачі з урахуванням результатів європейської оцінки достатності ресурсів, яку виконує Європейська мережа операторів системи передачі електричної енергії, та національної оцінки достатності ресурсів, яку виконує оператор системи передачі.

Оператор системи передачі бере участь у консультаціях, які проводить Європейська мережа операторів системи передачі електричної енергії перед проведенням європейської оцінки достатності ресурсів, а також щодо її результатів. Оператор системи передачі надає Європейській мережі операторів системи передачі електричної енергії інформацію, необхідну для проведення європейської оцінки достатності ресурсів.

З метою збору інформації для проведення європейської оцінки достатності ресурсів потужності оператор системи передачі має право звертатися до виробників електричної енергії та інших учасників ринку про надання даних щодо прогнозованої доступності ресурсів потужності, зокрема генеруючих потужностей, забезпеченості первинними джерелами енергії, засобів та обсягів управління попитом, потужностей установок зберігання енергії, прогнозованих обсягів попиту та пропозиції на електричну енергію.

Оператор системи передачі зобов’язаний забезпечити нерозголошення комерційної інформації, отриманої для підготовки європейської оцінки достатності ресурсів потужності.

{Частина третя статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Оператор системи передачі щороку здійснює національну оцінку достатності ресурсів та розробляє звіт з оцінки достатності ресурсів для покриття прогнозованого попиту на електричну енергію та забезпечення необхідного резерву потужності (звіт з оцінки достатності ресурсів) з урахуванням вимог безпеки постачання електричної енергії.

Національна оцінка достатності ресурсів має враховувати регіональні фактори та виконується відповідно до загальноєвропейської методології проведення європейської оцінки достатності ресурсів.

Порядок підготовки, зміст та методологічні засади підготовки звіту з оцінки достатності ресурсів, короткострокової та сезонної оцінки достатності ресурсів визначаються кодексом системи передачі.

Звіт з оцінки достатності ресурсів містить базові сценарії відповідно до загальноєвропейської методології проведення європейської оцінки достатності ресурсів та інші сценарії оцінки достатності ресурсів, у тому числі прогнозні баланси потужності та електроенергії ОЕС України на короткострокову, середньострокову та довгострокову перспективу з урахуванням, зокрема, структурних, економічних, ринкових, екологічних умов, заходів з управління попитом та енергоефективності, з дотриманням стандартів операційної безпеки.

Звіт з оцінки достатності ресурсів включає:

1) опис сценаріїв розвитку;

2) методологію моделювання попиту/пропозиції на електричну енергію та роботи ОЕС України;

3) аналіз основних тенденцій розвитку генеруючих потужностей та навантаження, включаючи економічну оцінку наслідків ймовірного виведення з експлуатації, консервації, нового будівництва генеруючих потужностей;

4) оцінку заходів з досягнення цілей енергоефективності;

5) аналіз розвитку міждержавних ліній електропередачі;

6) оцінку впливу екстремальних погодних умов, гідрологічних умов;

7) оцінку оптових цін на електричну енергію та цін на первинні джерела енергії;

8) оцінку вартості викидів вуглецю;

9) оцінку ризиків ОЕС України у разі настання критичних умов з використанням відповідних критеріїв оцінювання;

10) результати розрахунків режимів роботи ОЕС України за найгіршими сценаріями та заходи із запобігання дефіциту генеруючої потужності та пропускної спроможності системи передачі.

Оператор системи передачі, здійснюючи національну оцінку достатності ресурсів, може враховувати також інші фактори впливу, зокрема:

робити припущення з урахуванням особливостей національного попиту та пропозиції на електричну енергію;

використовувати інструменти та актуальні дані додатково до тих, що використовуються Європейською мережею операторів системи передачі електричної енергії для європейської оцінки достатності ресурсів.

Оператор системи передачі розробляє короткострокову та сезонну оцінку достатності ресурсів для покриття прогнозованого попиту на електричну енергію та забезпечення необхідного резерву (короткострокова та сезонна оцінка достатності ресурсів) з урахуванням вимог до безпеки постачання електричної енергії та відповідно до загальноєвропейських правил, які встановлюють методологію щодо короткострокової та сезонної оцінки достатності ресурсів.

Органи державної влади, Регулятор, учасники ринку відповідно до своїх повноважень повинні надавати на запит оператора системи передачі інформацію, необхідну для підготовки національної оцінки достатності ресурсів та звіту з оцінки достатності ресурсів.

Оператор системи передачі повинен забезпечити нерозголошення комерційної інформації, отриманої під час підготовки звіту з оцінки достатності ресурсів.

{Частина статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

5. *{Установити, що на період дії воєнного стану в Україні, частина п'ята статті 19 застосовується в редакції пункту 2 розділу II Закону № 4834-IX від 07.04.2026}* Якщо у процесі національної оцінки достатності ресурсів виявлені проблеми з достатністю ресурсів у торговій зоні (торгових зонах) України, які не були виявлені в європейській оцінці достатності ресурсів, звіт з оцінки достатності ресурсів має включати описані причини розбіжностей та відмінність припущень, а також має бути наведений аналіз реалізації альтернативних припущень.

Оператор системи передачі оприлюднює звіт з оцінки достатності ресурсів та подає його до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

Після отримання висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства оператор системи передачі за необхідності вносить зміни до звіту з оцінки достатності ресурсів. Висновок Секретаріату Енергетичного Співтовариства оприлюднюється на веб-сайті оператора системи передачі.

У разі неврахування оператором системи передачі висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства звіт з оцінки достатності ресурсів з обґрунтуванням причин такого неврахування оприлюднюється на веб-сайті оператора системи передачі та подається Регулятору для затвердження.

У разі ненадання Секретаріатом Енергетичного Співтовариства висновку щодо звіту з оцінки достатності ресурсів протягом чотирьох місяців з дня подання оператор системи передачі подає його Регулятору для затвердження.

{Частина статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Звіт з оцінки достатності ресурсів затверджується Регулятором та підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора та веб-сайті оператора системи передачі.

{Частина статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7. У разі якщо європейська або національна оцінка достатності ресурсів виявить проблеми щодо достатності ресурсів, Регулятор у співпраці з оператором системи передачі визначає регуляторні викривлення або ринкові збої, які спричинили або сприяли виникненню таких проблем.

Регулятор у співпраці з оператором системи передачі розробляє план заходів з усунення виявлених регуляторних викривлень або ринкових збоїв (далі - план заходів), до якого включає заходи для усунення виявлених регуляторних викривлень або ринкових збоїв, та вказує строки його впровадження. План заходів ґрунтується на принципах, визначених статтею 3 цього Закону, та включає заходи, зокрема щодо:

1) усунення регуляторних викривлень;

2) зміни або скасування граничних цін;

3) запровадження окремого механізму ціноутворення на балансуючу електричну енергію у разі її дефіциту в енергосистемі;

4) збільшення пропускної спроможності внутрішніх електричних мереж та міждержавних ліній електропередачі з метою досягнення цілей інтеграції (взаємного з'єднання) енергосистеми України з енергосистемами суміжних держав;

5) сприяння виробництву електричної енергії споживачами для забезпечення власних потреб відповідно до цього Закону, зберіганню енергії, заходам управління попитом та енергоефективності;

6) забезпечення економічної ефективності закупівлі послуг з балансування та інших допоміжних послуг на ринкових засадах;

7) скасування спеціальних обов'язків щодо постачання електричної енергії за ціною, визначеною згідно з частинами восьмою і дев'ятою статті 62 цього Закону.

Регулятор подає проект плану заходів до Секретаріату Енергетичного Співтовариства для отримання висновку щодо достатності заходів для усунення регуляторних викривлень або ринкових збоїв.

Регулятор бере до уваги висновок Секретаріату Енергетичного Співтовариства та за потреби вносить відповідні зміни до плану заходів.

План заходів затверджує Кабінет Міністрів України за поданням Регулятора.

Якщо план заходів передбачає впровадження механізмів забезпечення потужності відповідно до статті 19[1] цього Закону із застосуванням державної допомоги, відповідний надавач державної допомоги повідомляє про це Антимонопольний комітет України для отримання рішення у порядку, встановленому Законом України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання".

{Частина статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

8. Кабінет Міністрів України здійснює моніторинг виконання плану заходів та відображає результати моніторингу у звіті про виконання плану заходів, який готується щороку, оприлюднюється на його офіційному веб-сайті та направляється до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

{Частина статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Якщо план заходів передбачає заходи, які є чітко визначеними та мають строковий характер, то розпочаті заходи підлягають виконанню навіть після вирішення виявлених проблем з достатністю ресурсів.

{Частина статті 19 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 19[1]. Механізми забезпечення потужності

1. Під час виконання плану заходів, передбаченого частиною сьомою статті 19 цього Закону, з метою усунення проблем достатності ресурсів можуть бути запроваджені механізми забезпечення потужності з дотриманням таких умов:

1) за результатами європейської та/або національної оцінки достатності ресурсів виявлено проблему достатності ресурсів в ОЕС України;

2) виконано комплексне дослідження можливого впливу механізмів забезпечення потужності на держави - члени Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства, енергетичні системи яких безпосередньо з'єднані з ОЕС України, шляхом проведення консультацій із такими державами;

3) отримано позитивний висновок Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо плану заходів;

4) в Україні встановлено стандарт надійності.

2. Стандарт надійності визначає необхідний рівень безпеки постачання електричної енергії в Україні та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі. Пропозиції щодо стандарту надійності готує Регулятор та подає їх до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

Стандарт надійності формується на основі методології, розробленої Європейською мережею операторів системи передачі електричної енергії та затвердженої ACER.

Якщо територія України входить до торгової зони, що включає територію держави - члена Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства, стандарт надійності встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, спільно з уповноваженими органами таких держав.

3. Правила функціонування механізмів забезпечення потужності затверджуються Регулятором та мають містити зокрема:

1) види механізмів забезпечення потужності та умови їх функціонування;

2) порядок визначення обсягу потужності, що придбається у межах механізмів забезпечення потужності;

3) порядок застосування механізмів забезпечення потужності;

4) вимоги, зокрема технічні, що встановлюються до постачальників потужності;

5) умови та порядок проведення відбору постачальників потужності;

6) принципи визначення розміру винагороди у межах механізму забезпечення потужності, а також порядок визначення і умови застосування штрафних санкцій;

7) порядок укладення договорів у межах механізмів забезпечення потужності та типові форми таких договорів;

8) вимоги щодо гранично допустимих викидів CO_2 генеруючими установками, що беруть участь у механізмах забезпечення потужності відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/943 від 5 червня 2019 року про внутрішній ринок електроенергії та стандартів, встановлених Міжнародною організацією зі стандартизації;

9) умови та порядок міждержавної участі у механізмах забезпечення потужності;

10) умови участі постачальників потужності у більше ніж одному механізмі забезпечення потужності;

11) порядок та умови передання зобов'язань між постачальниками потужності.

4. Параметри, що визначають обсяг потужності, що придбається у межах механізмів забезпечення потужності, затверджує Регулятор.

5. Застосування механізмів забезпечення потужності має бути тимчасовим, на строк не більше 10 років.

Якщо впроваджуються механізми забезпечення потужності із застосуванням державної допомоги, Регулятор приймає рішення про початок застосування механізмів забезпечення потужності після прийняття Антимонопольним комітетом України рішення про допустимість державної допомоги або про визнання підтримки суб'єкта господарювання такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання". Про прийняття такого рішення Регулятор невідкладно інформує Секретаріат Енергетичного Співтовариства.

6. Регулятор здійснює моніторинг застосування механізмів забезпечення потужності на постійній основі та переглядає необхідність їх застосування.

Регулятор забезпечує, щоб у межах поточного застосування механізмів забезпечення потужності не укладалися нові договори, якщо європейська та національна оцінки достатності ресурсів не виявили проблем достатності ресурсів в ОЕС України.

Застосування механізмів забезпечення потужності підлягає ефективному поетапному припиненню, якщо в межах поточного застосування протягом трьох років поспіль не укладалися нові договори.

Зменшення обсягу потужності, яка придбається в межах поточних механізмів забезпечення потужності, або припинення застосування механізмів забезпечення потужності здійснюють з урахуванням стану виконання плану заходів, затвердженого відповідно до частини сьомої статті 19 цього Закону.

7. Механізми забезпечення потужності мають відповідати таким вимогам:

1) бути тимчасовими;

2) не спотворювати конкуренцію на ринку електричної енергії та не обмежувати міжзональну торгівлю;

3) бути пропорційними до проблем достатності ресурсів, виявлених відповідно до статті 19 цього Закону;

4) передбачати прозорий, недискримінаційний та конкурентний процес відбору постачальників потужності;

5) створювати стимули для постачальників потужності з метою забезпечення доступності їхніх ресурсів у період очікуваного дефіциту електричної енергії та/або потужності;

6) забезпечувати конкурентний механізм визначення винагороди;

7) встановлювати технічні вимоги щодо участі постачальників потужності до початку проведення процесу відбору;

8) передбачати можливість участі всіх ресурсів потужності, зокрема зберігання енергії та заходів управління попитом, що спроможні забезпечити необхідні технічні характеристики;

9) передбачати застосування штрафних санкцій до постачальників потужності у разі недоступності їхніх ресурсів під час дефіциту електричної енергії та/або потужності.

8. Механізми забезпечення потужності можуть бути застосовані у формі стратегічного резерву чи в інших формах.

9. Стратегічний резерв як механізм забезпечення потужності має відповідати таким вимогам:

1) ресурси стратегічного резерву можуть бути активовані виключно у разі, якщо оператор системи передачі вичерпав усі подані на відповідний розрахунковий період пропозиції постачальників послуг з балансування на балансуючому ринку;

2) у періоди врегулювання небалансу, коли ресурси стратегічного резерву активовані, небаланси на ринку електричної енергії мають бути врегульовані відповідно до правил ринку;

3) вартість електричної енергії, відпущеної в результаті активації стратегічного резерву, покладається на сторони, відповідальні за баланс, через механізм врегулювання небалансів відповідно до правил ринку. Обсяг електричної енергії, відпущеної учасником ринку під час активації стратегічного резерву, не впливає на небаланс такого учасника ринку або небаланс балансуючої групи, до якої він входить;

4) ресурси стратегічного резерву не повинні отримувати винагороду на оптових сегментах ринку електричної енергії, у тому числі на балансуючому ринку, крім оплати, яка здійснюється відповідно до пункту 3 цієї частини;

5) протягом періоду дії договору у межах механізму забезпечення потужності постачальник потужності не повинен використовувати ресурси стратегічного резерву для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, крім участі у механізмі забезпечення потужності.

10. Регулятор визначає єдину оцінку вартості втраченого навантаження для території України у гривні за 1 мегават-годину (МВт·год), а також у євро за 1 мегават-годину (МВт·год) за офіційним курсом гривні до євро, встановленим Національним банком

України на дату здійснення такої оцінки, відповідно до методології, затвердженої ACER, та оприлюднює її на своєму офіційному веб-сайті.

У разі функціонування в межах території України декількох торгових зон Регулятор може визначити окрему оцінку вартості втраченого навантаження для кожної торгової зони.

Якщо торгова зона, крім території України, включає територію держави - члена Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства, Регулятор визначає єдину оцінку вартості втраченого навантаження для такої торгової зони спільно з регуляторними органами або іншими уповноваженими органами таких держав.

Регулятор оновлює оцінку вартості втраченого навантаження не менше одного разу на п’ять років, якщо мають місце істотні зміни.

11. Механізми забезпечення потужності, крім стратегічного резерву, додатково до вимог, визначених частиною сьомою цієї статті, повинні:

1) забезпечувати зниження ціни, що сплачується за доступність, до нульового рівня в межах нових договорів, за умови якщо прогнозований обсяг доступної потужності є достатнім для повного задоволення потреби в потужності, при цьому ціна, встановлена у раніше укладених договорах, не змінюється;

2) передбачати оплату лише за доступність ресурсів потужності, які беруть участь у механізмі забезпечення потужності, та гарантувати, що така оплата не впливає на рішення постачальника потужності щодо виробництва електричної енергії;

3) передбачати можливість передання зобов’язань щодо забезпечення потужності між кваліфікованими постачальниками потужності.

{Закон доповнено статтею 19[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 20. Моніторинг безпеки постачання

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, спільно з Регулятором, оператором системи передачі та іншими відповідними установами здійснюють моніторинг безпеки постачання електричної енергії в Україні. Такий моніторинг має охоплювати:

1) баланс попиту та пропозиції на ринку електричної енергії;

2) рівень очікуваного попиту на електричну енергію та передбачених додаткових генеруючих потужностей, запланованих або що будуються;

3) якість та рівень технічного обслуговування електричних мереж;

4) заходи щодо покриття максимального навантаження та недопущення дефіциту генеруючих потужностей.

2. Повідомлення про безпеку постачання, включаючи звіт про результати моніторингу безпеки постачання електричної енергії, оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, кожні два роки до 31 липня.

{Абзац перший частини другої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Цей звіт має включати інформацію про:

1) результати моніторингу питань відповідно до частини першої цієї статті, а також прийняті або заплановані заходи, спрямовані на вирішення цих питань;

2) загальну спроможність енергосистеми із забезпечення поточного та прогнозованого попиту на електричну енергію;

3) безпеку мережі та якість електропостачання;

4) прогнозний баланс попиту та пропозиції електричної енергії на наступні п’ять років;

5) прогнози щодо безпеки постачання на період від 5 до 15 років;

6) заплановані оператором системи передачі або іншими сторонами інвестиції на п’ять або більше років щодо забезпечення пропускної спроможності міждержавних перетинів;

7) принципи управління перевантаженнями;

{Пункт 7 частини другої статті 20 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

8) існуючі та заплановані лінії електропередачі;

9) очікувану структуру виробництва, постачання, торгівлі, міждержавного обміну та споживання для визначення заходів з управління попитом;

10) національні, регіональні та загальноєвропейські цілі сталого розвитку, у тому числі пріоритетні проекти електроенергетичної інфраструктури Енергетичного Співтовариства.

3. З метою моніторингу безпеки постачання та підготовки відповідного звіту центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, співпрацює з відповідними органами державної влади, у тому числі Регулятором, оператором системи передачі, іншими установами.

4. Органи державної влади, Регулятор, оператор системи передачі, інші установи надають на запит центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, інформацію, отриману ними в результаті своєї діяльності, необхідну для підготовки звіту.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, забезпечує нерозголошення комерційної інформації, отриманої під час здійснення моніторингу безпеки постачання та підготовки відповідного звіту.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, направляє звіт про результати моніторингу безпеки постачання до Секретаріату Енергетичного Співтовариства та розміщує його на своєму офіційному веб-сайті.

Розділ III
БУДІВНИЦТВО ТА ПРИЄДНАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 21. Приєднання електроустановок до електричних мереж

{Стаття 21 набирає чинності через дев'ять місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу не мають права відмовити в приєднанні електроустановок замовника до системи передачі або системи розподілу за умови дотримання замовником кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу, процедури приєднання, визначеної в кодексі системи передачі та кодексі систем розподілу.

Відмова у приєднанні електроустановок замовника до системи передачі або системи розподілу з підстав, не передбачених цим Законом, не допускається.

{Частину першу статті 21 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

Відмова у приєднанні електроустановок замовника до системи передачі та системи розподілу має містити посилання на конкретну норму цього Закону, що не дотримана замовником та перешкоджає чи унеможливлює надання оператором системи передачі або оператором системи розподілу відповідної послуги з приєднання електроустановок замовника.

{Частину першу статті 21 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

Залишення оператором системи передачі або оператором системи розподілу заяви про приєднання електроустановки замовника до системи передачі або системи розподілу з будь-яких підстав без розгляду, повернення такої заяви, залишення її без руху, відмова у її прийнятті не допускається.

{Частину першу статті 21 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

За порушення вимог, визначених абзацами другим - четвертим цієї частини, посадові особи оператора системи передачі та оператора системи розподілу несуть відповідальність, встановлену законом.

{Частину першу статті 21 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

{Частина перша статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

2. Приєднання електроустановок до електричних мереж не повинно спричиняти порушення вимог законодавства щодо надійності електропостачання та якості електричної енергії для користувачів системи.

Максимальна потужність приєднання електроустановок до системи розподілу визначається з урахуванням напруги в точці приєднання відповідно до кодексу систем розподілу.

{Частина друга статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

3. Послуга з приєднання електроустановок замовника до системи передачі та системи розподілу є платною послугою та надається оператором системи передачі або оператором системи розподілу відповідно до договору про приєднання.

4. Порядок приєднання до електричних мереж оператора системи передачі та операторів систем розподілу визначається кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу і має бути прозорим, забезпечувати ефективне та недискримінаційне приєднання до системи передачі та систем розподілу.

Порядок приєднання має визначати, у тому числі, процедурні питання, умови приєднання, типові форми договорів про приєднання.

Строк дії договору про приєднання визначається у такому договорі оператором системи передачі або оператором системи розподілу з урахуванням чинності технічних умов на приєднання, а також строку, необхідного для повного виконання сторонами зобов'язань, визначених таким договором.

Технічні умови на приєднання, які є додатком до договору про приєднання, укладеного замовником з оператором системи передачі або оператором системи розподілу, є чинними на строк виконання зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів в експлуатацію, але не більше трьох років з дня їх видачі, незалежно від зміни замовника за договорами про приєднання об'єкта будівництва з визначенням строків та черговості його будівництва. Термін дії технічних умов визначається за терміном завершення останньої черги будівництва, крім випадків, визначених абзацом п'ятим цієї частини.

Після погодження проектної документації (у випадках, передбачених договором про приєднання), оплати вартості приєднання в обсягах та на умовах, визначених кодексом системи передачі і кодексом систем розподілу, та отримання документів, що надають право на виконання будівельних робіт щодо об'єкта будівництва, строк чинності технічних умов продовжується на строк, необхідний для завершення будівництва відповідного об'єкта, що визначається на основі проектної документації, з урахуванням строку, необхідного для будівництва останньої черги об'єкта будівництва. Загальний строк чинності технічних умов не може перевищувати шість років з дня укладення договору про приєднання.

У разі виникнення підстав для продовження строку дії договорів про приєднання та чинності технічних умов на приєднання відповідно до абзацу п'ятого цієї частини за зверненням замовника оператор системи розподілу/оператор системи передачі повинен укласти додаткову угоду до договору про приєднання щодо продовження строку дії договору про приєднання і чинності технічних умов на строк, визначений абзацом п'ятим цієї частини.

Якщо до завершення строку дії технічних умов у замовника відсутня розроблена та погоджена з оператором системи передачі або оператором системи розподілу, до електричних мереж якого здійснюється приєднання, проектна документація (у випадках, передбачених договором про приєднання), а також замовником не здійснено оплату

вартості приєднання в обсязі, визначеному умовами договору про приєднання, для приєднання такого об’єкта, договір про приєднання вважається припиненим. Умови приєднання електроустановок замовників до електричних мереж власників, які не є операторами систем розподілу, визначаються кодексом систем розподілу. Умови приєднання електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії, до електричних мереж виробників електричної енергії, приєднаних до мережі оператора системи передачі або оператора системи розподілу, визначаються відповідно кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу.

{Частина четверта статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5. Оператор системи розподілу надає послугу із стандартного приєднання відповідно до умов договору про приєднання, а саме готує технічне завдання на проектування, забезпечує розроблення та узгодження з іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника), здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення об’єктів електроенергетики, забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт, а також здійснює первинне підключення об’єкта замовника у строки, визначені кодексом системи розподілу.

6. Оператор системи розподілу надає послугу з нестандартного приєднання "під ключ" відповідно до умов договору про приєднання, а саме готує технічне завдання на проектування, забезпечує розроблення та узгодження з іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника), здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення об’єктів електроенергетики, забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт, а також здійснює первинне підключення об’єкта замовника.

Приєднання електрозарядних станцій, що не підпадає під критерії стандартного приєднання, на вимогу замовника здійснюється оператором системи розподілу за процедурою отримання послуги з нестандартного приєднання "під ключ".

{Частину шосту статті 21 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

На вимогу замовника приєднання електрозарядної станції може бути виконано у межах існуючої потужності споживання (визначеної за проектною документацією та добовим виміром) житлового будинку/будівлі на напрузі приєднання власних струмоприймачів такого будинку/будівлі. Таке приєднання здійснюється за умови споживання електрозарядними станціями електричної енергії у відповідний період/періоди доби, можливості безумовного повного або часткового обмеження режиму споживання потужності електрозарядною станцією та встановлення за рахунок власника зарядної станції обладнання, яке здійснює автоматичне регулювання та обмеження споживання електричної енергії електрозарядною станцією в часі та потужності, що споживається. Порядок та правила такого приєднання визначаються Кодексом систем розподілу.

{Частину шосту статті 21 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2956-IX від 24.02.2023}

7. З метою узгодження із заінтересованими особами, зокрема з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника), проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання (далі - проектної документації), отримання від заінтересованих осіб, зокрема від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформації, документів і відомостей, вихідних даних, у тому числі про наявні та раніше запроектовані інженерні та транспортні мережі, умов та обмежень, необхідних дозволів для розроблення та подальшого узгодження проектної документації, виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт, обміну відповідною інформацією, документами та відомостями запроваджується механізм "єдиного вікна".

Механізм "єдиного вікна" надає можливість взаємодії розробників проектної документації, її замовників, операторів систем розподілу, виконавців будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт із заінтересованими особами, зокрема з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, шляхом подання в електронному вигляді через Єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно замовників та розробників проектної документації" проектної документації, документів та відомостей, інформаційних повідомлень, звернень, заяв, запитів та отримання необхідної інформації, документів, відомостей, узгоджень, дозволів, передбачених законодавством.

Порядок функціонування Єдиного державного інформаційного веб-порталу "Єдине вікно замовників та розробників проектної документації" затверджується Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності" та іншими нормативно-правовими актами.

{Статтю 21 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

8. Оператор системи розподілу надає послугу з нестандартного приєднання з проектуванням замовником лінійної частини приєднання та/або з виконанням робіт замовника відповідно до умов договору про приєднання.

{Частину восьму статті 21 доповнено новим абзацом першим згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Замовник має право обрати серед суб’єктів господарювання, які мають право на здійснення відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, виконавця проектних робіт для проектування електричних мереж лінійної частини приєднання у разі будівництва електроустановок замовника потужністю 400 кВт і більше. При цьому сума витрат замовника, пов’язаних з виконанням проектних робіт, виключається із загальної величини плати за нестандартне приєднання.

{Абзац частини восьмої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

У такому разі замовник на підставі отриманих технічних умов на нестандартне приєднання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи розподілу та іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання та здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення відповідних об'єктів електроенергетики, а оператор системи розподілу забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт щодо будівництва електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника), у тому числі електричних мереж лінійної частини приєднання, а також здійснює первинне підключення об'єкта замовника.

Розроблення та узгодження з іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) потужністю до 400 кВт, а також заходи щодо відведення земельних ділянок для розташування відповідних об'єктів електроенергетики здійснюються виключно оператором системи розподілу.

{Частину восьму статті 21 доповнено абзацом згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

Замовник послуги з нестандартного приєднання потужності більше 1 МВт з проектуванням замовником лінійної частини приєднання має право бути замовником робіт з проектування обладнання електричних мереж, будівельно-монтажних, пусконалагоджувальних робіт лінійної частини приєднання та/або робіт із створення потужності. У такому разі такий замовник на підставі отриманих технічних умов на нестандартне приєднання потужності більше 1 МВт з проектуванням замовником лінійної частини приєднання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи розподілу проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання та/або робіт із створення потужності, а також виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт щодо будівництва електричних мереж лінійної частини приєднання та/або робіт із створення потужності.

{Частину восьму статті 21 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

При цьому сума витрат такого замовника, пов'язаних з виконанням проектування електричних мереж, будівельно-монтажних, пусконалагоджувальних робіт лінійної частини приєднання та/або робіт із створення потужності, яка враховується у загальному розмірі плати за нестандартне приєднання, не може перевищувати відповідну плату за нестандартне приєднання.

{Частину восьму статті 21 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

9. Закупівля товарів, робіт і послуг з проектування, будівництва, реконструкції та/або технічного переоснащення об'єктів електроенергетики (до точки приєднання електроустановок замовника) під час надання послуг з приєднання здійснюється оператором системи розподілу на конкурентних засадах (крім розроблення проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання згідно з

частиною восьмою цієї статті та послуг з нестандартного приєднання з проектуванням замовником лінійної частини, якщо замовник виявив бажання бути виконавцем робіт з проектування електричних мереж, будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт із створення лінійної частини приєднання та/або робіт із створення потужності).

{Частина дев'ята статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

10. У випадках, визначених кодексом систем розподілу, у разі якщо приєднання електроустановок замовника до електричних мереж оператора системи розподілу потребує здійснення будівництва та/або технічного переоснащення електричних мереж оператора системи передачі (або суміжного оператора системи розподілу), така послуга з приєднання надається двома операторами відповідно до кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу на підставі багатостороннього договору про приєднання.

У такому разі оператор системи розподілу надає замовнику технічні умови на приєднання, що мають включати окремо вимоги (технічні заходи) до електричних мереж системи передачі (суміжного оператора системи розподілу), виконання яких в електричних мережах оператора системи передачі (суміжного оператора системи розподілу) необхідне для забезпечення технічної можливості приєднання.

Замовник на підставі отриманих технічних умов на приєднання забезпечує розроблення проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж оператора системи передачі (суміжного оператора системи розподілу) та її узгодження з оператором системи передачі (суміжним оператором системи розподілу) і за необхідності здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення відповідних об’єктів електроенергетики.

Оператор системи передачі (суміжний оператор системи розподілу) забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт у своїх електричних мережах. Послуга з приєднання надається оператором системи розподілу у порядку, передбаченому частинами шостою або восьмою цієї статті (за вибором замовника), на підставі багатостороннього договору про приєднання. Закупівля товарів, робіт і послуг з будівництва та/або технічного переоснащення об’єктів електроенергетики під час надання послуги з приєднання здійснюється оператором системи передачі та операторами систем розподілу на конкурентних засадах.

{Статтю 21 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

10^{1}. Замовник послуги з приєднання до електричних мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу (у разі якщо замовник послуги з приєднання до електричних мереж оператора системи розподілу виявив бажання бути виконавцем робіт з проектування електричних мереж, будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт із створення потужності) на підставі розробленої проектної документації має право запропонувати оператору системи передачі або оператору системи розподілу використання гнучкого приєднання, як альтернативний захід реконструкції та/або будівництва мереж зовнішнього живлення, для забезпечення приєднання замовника.

Оператор системи передачі та/або оператор системи розподілу у такому разі не має права відмовити замовнику у гнучкому приєднанні.

При гнучкому приєднанні в точці приєднання мають бути встановлені технічні засоби для автоматичного відключення електроустановок або зниження їх навантаження до рівня величин відповідно дозволеної потужності відпуску та/або відбору електричної енергії у разі перевищення відповідних величин дозволеної потужності.

У разі якщо гнучке приєднання здійснено на тимчасовій основі на період до збільшення пропускної спроможності мереж, очікувана дата надання доступу до всієї замовленої до приєднання потужності на постійній основі визначається відповідно до схваленого Регулятором плану розвитку системи передачі або системи розподілу, якщо такі рішення вже передбачені у плані розвитку системи передачі/розподілу на момент звернення про приєднання або в інший спосіб, визначений кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу.

{Статтю 21 доповнено частиною 10[1] згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

11. Інформацію про результати закупівлі обладнання, матеріалів, послуг з будівництва та/або технічного переоснащення об'єктів оператор системи передачі та оператор системи розподілу мають оприлюднити на офіційних веб-сайтах відповідно до вимог, визначених кодексом системи передачі та кодексом системи розподілу.

{Абзац другий частини одинадцятої статті 21 виключено на підставі Закону № 2046-IX від 15.02.2022}

{Абзац третій частини одинадцятої статті 21 виключено на підставі Закону № 2046-IX від 15.02.2022}

12. *{Щодо застосування частини дванадцятої статті 21 див. пункт 4 розділу II Закону № 4213-IX від 14.01.2025}* Приєднання електроустановок замовника може здійснюватися до електричних мереж системи передачі оператором системи передачі у встановленому цим Законом порядку та у випадках, передбачених кодексом системи передачі.

{Абзац перший частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 1657-IX від 15.07.2021}

У такому разі оператор системи передачі надає замовнику технічні умови на приєднання, що є додатком до договору про приєднання, та рахунок на оплату частини вартості плати за приєднання у розмірі 10 євро у гривневому еквіваленті на день виставлення рахунку, що визначається відповідно до офіційного курсу Національного банку України, за 1 кВт замовленої до приєднання потужності.

{Абзац другий частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Замовник вносить на рахунок оператора системи передачі таку частину вартості плати за приєднання, визначену відповідно до абзацу другого цієї частини, в такому порядку:

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

50 відсотків частини вартості плати за приєднання відповідно до виставленого рахунку - протягом 30 днів з дня отримання технічних умов на приєднання;

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

50 відсотків частини вартості плати за приєднання відповідно до виставленого рахунку - протягом 12 місяців з дня отримання технічних умов на приєднання, якщо інше не визначено умовами договору про приєднання та/або якщо замовник не ініціював розірвання договору про приєднання.

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Замовник має право на повернення фактично сплаченої частини вартості плати за приєднання, якщо він ініціював розірвання договору про приєднання протягом шести місяців з дня отримання технічних умов на приєднання.

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Замовник на підставі отриманих технічних умов на приєднання протягом 12 місяців з дня їх отримання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи передачі та іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та передає її оператору системи передачі, а також здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення відповідних об'єктів електроенергетики, а оператор системи передачі забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт і здійснює первинне підключення об'єкта замовника. У разі якщо замовник не передав таку проектну документацію оператору системи передачі протягом 12 місяців з дня отримання технічних умов, частина вартості плати за приєднання, сплачена замовником відповідно до цієї частини, не повертається замовнику, а договір про приєднання вважається припиненим.

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Оператор системи передачі забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт згідно з переданою замовником проектною документацією на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та здійснює первинне підключення об'єкта замовника.

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Замовник послуги з приєднання електроустановок до системи передачі, за умови виконання вимог абзацу сьомого цієї частини, має право обрати виконавця будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт, включно з розробленням проектної документації, з числа суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно із законодавством, для виконання робіт з будівництва, реконструкції та/або технічного переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та відповідають кваліфікаційним вимогам оператора системи передачі, оприлюдненим на його офіційному веб-сайті. Оператор системи передачі на підставі письмового звернення замовника, який виконав умови абзацу сьомого цієї частини, укладає з підрядником, якого обрав замовник, договір підряду на виконання зазначених будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт, включно з розробленням проектної

документації, без застосування процедур публічних закупівель / спрощених закупівель, передбачених законодавством про публічні закупівлі. Договір підряду, що укладається оператором системи передачі відповідно до цього абзацу, на виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт, включно з розробленням проектної документації, укладають у порядку, затвердженому Регулятором.

{Абзац дев'ятий частини дванадцятої статті 21 в редакції Законів України № 4888-IX від 27.05.2026, № 4937-IX від 15.07.2026}

Закупівлю товарів, робіт і послуг з будівництва, реконструкції та/або технічного переоснащення об’єктів електроенергетики (до точки приєднання електроустановок замовника) під час надання послуг з приєднання здійснює оператор системи передачі на конкурентних засадах (крім випадків, визначених абзацом дев’ятим цієї частини, за умови що такий оператор системи передачі не розпочав процедуру закупівлі в порядку, визначеному Законом України "Про публічні закупівлі").

{Абзац частини дванадцятої статті 21 в редакції Закону України № 4937-IX від 15.07.2026}

12[1]. Замовник, що має намір виробляти електричну енергію та/або зберігати енергію, та/або споживати електричну енергію, має право приєднувати в одній точці приєднання електроустановки, призначені для виробництва електричної енергії з будь-яких джерел енергії та/або для зберігання енергії, та/або споживання електричної енергії.

Зазначене право в частині приєднання додаткових електроустановок, призначених для виробництва електроенергії, не поширюється на ті об’єкти електроенергетики або черги їх будівництва (пускові комплекси) виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, щодо яких застосовуються механізми стимулювання, передбачені статтями 9[1], 9[2] Закону України "Про альтернативні джерела енергії", або об’єкти електроенергетики чи черги їх будівництва (пускові комплекси), які виключені з балансуючої групи гарантованого покупця відповідно до частини 4[1] статті 71 цього Закону та щодо яких укладено договір з гарантованим покупцем про надання послуги за механізмом ринкової премії, за умови що таке приєднання призводить до збільшення потужності об’єктів електроенергетики або черги їх будівництва (пускові комплекси), щодо яких застосовуються механізми стимулювання.

Встановлена потужність електроустановок такого замовника може перевищувати величину його дозволеної потужності.

Потужність відпуску електричної енергії до мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу такого замовника не повинна перевищувати величину його дозволеної потужності відпуску в точці приєднання.

Потужність відбору електричної енергії з мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу такого замовника не повинна перевищувати величину його дозволеної потужності відбору в точці приєднання.

Приєднання електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії та/або для зберігання енергії, виробника електричної енергії (суб’єкта господарювання, що має намір виробляти електричну енергію), оператора установки зберігання енергії (суб’єкта господарювання, що має намір зберігати енергію), призначених для споживання

електричної енергії (суб'єкта господарювання, що має намір споживати електричну енергію) до електричних мереж іншого виробника електричної енергії та/або оператора установки зберігання енергії, та/або споживача електричної енергії, електроустановки якого приєднані до мереж оператора системи передачі та/або оператора системи розподілу, здійснюється в порядку, визначеному Регулятором, з урахуванням таких умов:

1) сумарна встановлена потужність електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії, для зберігання енергії та для споживання електричної енергії, може перевищувати величину дозволеної потужності в точці приєднання;

2) потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії в мережі оператора системи передачі або оператора системи розподілу або відбір з мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу такими електроустановками, не може перевищувати величин дозволеної потужності відбору та/або відпуску в точці приєднання;

3) забезпечення окремого обліку електричної енергії електроустановками (групами електроустановок), що належать різним виробникам, операторам установок зберігання енергії, споживачам відповідно до вимог кодексу комерційного обліку;

4) для цілей визначення обов'язку отримання ліцензії з виробництва електричної енергії або із зберігання енергії, у разі приєднання до електричної мережі одного суб'єкта господарювання електроустановок інших суб'єктів господарювання, враховується сумарна встановлена потужність усіх електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або зберігання енергії, приєднаних до електричних мереж такого суб'єкта господарювання, розміщених на одній площадці вимірювання, незалежно від їх власника.

{Статтю 21 доповнено частиною 12[1] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025; в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

13. За зверненням замовника оператор системи розподілу або оператор системи передачі забезпечує безоплатну видачу технічних умов на приєднання, що враховують замовлену потужність для відбору та/або відпуску в точці приєднання електроустановки замовника та містять вимоги щодо:

{Абзац перший частини тринадцятої статті 21 в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

проектування будівництва та/або технічного переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника);

проектування електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (у межах земельної ділянки замовника);

безпеки електропостачання та влаштування вузла обліку електричної енергії;

проектування будівництва електричних мереж лінійної частини приєднання (окремо, у випадку, передбаченому частиною восьмою цієї статті);

проектування будівництва електричних мереж оператора системи передачі або суміжного оператора системи розподілу (у випадку, передбаченому частинами десятою та одинадцятою цієї статті).

Якщо замовник має намір бути виконавцем робіт з проектування електричних мереж, будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт із створення потужності, оператор системи розподілу разом із технічними умовами на приєднання видає замовнику завдання на проектування робіт із створення потужності.

{Частину тринадцяту статті 21 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

{Частина тринадцята статті 21 в редакції Закону № 1657-IX від 15.07.2021}

14. Плата за приєднання до електричних мереж оператора системи розподілу визначається на підставі методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу, затвердженої Регулятором після консультацій з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Методика (порядок) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу має бути недискримінаційною і прозорою та підлягає оприлюдненню Регулятором, оператором системи передачі і операторами систем розподілу.

Плата за приєднання до електричних мереж оператора системи передачі визначається згідно з кошторисом, який є невід'ємною частиною відповідної проектної документації, розробленої з урахуванням вимог частини дев'ятої цієї статті.

Частина вартості плати за приєднання, сплачена замовником згідно з вимогами частини дванадцятої цієї статті, зараховується як складова плати за приєднання до електричних мереж оператора системи передачі.

{Частину чотирнадцяту статті 21 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

15. Розрахунок плати за стандартне приєднання до електричних мереж оператора системи розподілу передбачає складову плати за приєднання потужності (враховуючи потужність, що створюється), яка визначається як добуток величини замовленої до приєднання потужності та ставки плати за стандартне приєднання.

Розрахунок плати за нестандартне приєднання до електричних мереж оператора системи розподілу передбачає:

складову плати за приєднання потужності (враховуючи потужність відбору та/або відпуску, що створюється), яка визначається як добуток величини додатково замовленої до приєднання потужності відбору та/або відпуску та ставки плати за нестандартне приєднання потужності;

{Абзац третій частини п'ятнадцятої статті 21 в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

складову плати за створення електричних мереж лінійної частини приєднання.

У разі надання оператором системи розподілу послуги з приєднання відповідно до вимог частини восьмої цієї статті складова плати за створення електричних мереж лінійної частини приєднання визначається згідно з кошторисом, який є невід'ємною частиною відповідної проектної документації, розробленої з урахуванням вимог частини восьмої цієї статті.

{Абзац п’ятий частини п’ятнадцятої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Розрахунок плати за гнучке приєднання визначається відповідно до методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу.

{Частину п'ятнадцяту статті 21 доповнено абзацом шостим в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

16. Ставки плати за стандартне та нестандартне приєднання потужності щорічно розраховуються та затверджуються Регулятором для всіх операторів систем розподілу відповідно до методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу.

Ставки плати за лінійну частину приєднання розраховуються та затверджуються Регулятором для всіх операторів систем розподілу відповідно до методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу з урахуванням укрупнених показників вартості будівництва електричних мереж, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

Ставки плати за нестандартне приєднання генеруючих потужностей повинні стимулювати оптимальне розміщення генеруючих потужностей та враховувати вплив таких генеруючих потужностей на розвантаження в точці приєднання наявних трансформаторних потужностей.

{Частину статті 21 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019}

17. Послуга з приєднання до електричних мереж оператора системи передачі та операторів систем розподілу не включає послугу із забезпечення влаштування комерційного обліку електричної енергії, яка надається постачальниками послуг комерційного обліку відповідно до вимог статті 74 цього Закону.

18. Строк надання оператором системи передачі та/або оператором системи розподілу послуги з приєднання електроустановок замовника до електричних мереж не має перевищувати нормативні строки проектування та будівництва без урахування строку, необхідного для розроблення та узгодження замовником проектної документації (у випадках, передбачених частинами восьмою і десятою цієї статті) та для здійснення заходів щодо відведення земельних ділянок для розміщення об’єктів електроенергетики.

{Частина вісімнадцята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

19. Кошти, отримані оператором системи передачі, операторами систем розподілу як плата за приєднання на створення (будівництво) електричних мереж лінійної частини приєднання, підлягають поверненню замовнику за умови, що такі активи створені після переходу відповідного оператора системи передачі, оператора системи розподілу до стимулюючого регулювання та віднесені відповідним оператором системи передачі, оператором системи розподілу до регуляторної бази активів, на яку нараховується

встановлена регуляторна норма доходу на регуляторну базу активів, яка створена після переходу до стимулюючого регулювання.

Повернення оператором системи передачі, операторами систем розподілу коштів, залучених як плата за приєднання на створення (будівництво) електричних мереж лінійної частини приєднання, здійснюється у порядку, визначеному Регулятором.

{Частина дев'ятнадцята статті 21 в редакції Закону № 1657-IX від 15.07.2021}

20. Оператор системи передачі, оператори систем розподілу у порядку, встановленому Регулятором, формують та надають Регулятору розширений звіт з обґрунтуванням витрат за результатами надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж упродовж попереднього календарного року для врахування дефіциту або профіциту коштів щодо надходжень та витрат, пов’язаних з наданням послуг з приєднання, під час перегляду відповідної складової тарифів на передачу та розподіл електричної енергії.

{Абзац перший частини двадцятої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

Регулятор в обов’язковому порядку здійснює перевірку обґрунтованості та достовірності відображених у зазначеному звіті розмірів фактичних витрат оператора системи передачі та оператора системи розподілу на приєднання електроустановок замовників до електричних мереж.

{Частину двадцяту статті 21 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

21. У разі якщо замовник має намір спорудити або реконструювати будівлі, дороги, мости, інші об’єкти архітектури, що потребує перенесення повітряних і підземних електричних мереж та інших об’єктів електроенергетики, послуги з перенесення електричних мереж та інших об’єктів електроенергетики надаються оператором системи передачі та/або операторами систем розподілу у порядку, визначеному кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу. Плата за надані послуги визначається згідно з кошторисом, який є невід’ємною частиною відповідної проектної документації, розробленої замовником.

22. За письмовим зверненням замовника центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, надає висновок щодо технічної обґрунтованості вимог технічних умов на приєднання, їх відповідності чинним нормам та правилам.

{Частина статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

23. Оператор системи передачі, оператори систем розподілу оприлюднюють та оновлюють всю необхідну інформацію про умови приєднання до системи передачі та систем розподілу, а також інформацію про елементи своїх систем з прив’язкою до географічних даних згідно з вимогами кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу. Оператор системи передачі, оператори систем розподілу несуть відповідальність за достовірність оприлюдненої інформації. Оператор системи передачі, оператори систем розподілу несуть відповідальність за неоприлюднення зазначеної інформації, а також за достовірність оприлюдненої інформації.

{Частина двадцять третя статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

24. У разі якщо земельна ділянка або електроустановки замовника, які потрібно приєднати, знаходиться на території, електрифікованій (або території, що планується до електрифікації) іншим замовником (замовниками), оператор системи розподілу не має права відмовити у приєднанні на цій підставі.

{Статтю 21 доповнено частиною двадцять четвертою згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

25. У разі якщо інформацію та/або документи, необхідні для розроблення проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання (у тому числі інформації та документів про існуючі та запроектовані інженерні та транспортні мережі), можна отримати із загальнодоступних національних електронних інформаційних ресурсів, електронних інформаційних ресурсів органів місцевого самоврядування, суб'єктів природних монополій, юридичних осіб публічного права або якщо така інформація, документи оприлюднені на офіційних веб-сайтах таких осіб та така інформація та/або документи є достатніми для розроблення відповідної проектної документації, узгодження проектної документації із заінтересованими особами не вимагається.

{Статтю 21 доповнено частиною двадцять п'ятою згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

26. Узгодження проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання із заінтересованими особами (суб'єктами природних монополій, юридичними особами публічного права) здійснюється відповідно до цієї статті виключно через електронний кабінет користувача Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва або іншу інформаційну систему, інтегровану з електронною системою, у порядку, визначеному Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності".

{Статтю 21 доповнено частиною двадцять шостою згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021 - набирає чинності з 20.02.2022}

27. За заявою суб'єкта господарювання, що має намір приєднати електроустановки для виробництва електричної енергії з енергії вітру встановленою потужністю 20 МВт або більше, оператор системи передачі укладає з таким суб'єктом господарювання договір про бронювання потужності на основі типової форми, затвердженої Регулятором, та у порядку, визначеному кодексом системи передачі.

У договорі про бронювання потужності визначаються:

1) технічні рішення щодо схеми приєднання (видачі потужності) генеруючих установок замовника бронювання потужності;

2) виключний перелік технічних даних, необхідних для визначення обсягу робіт для реалізації схеми приєднання (видачі потужності);

3) порядок проведення розрахунків за договором, зокрема порядок зарахування плати за бронювання потужності як плати за договором про приєднання електроустановок, та порядок повернення такої плати;

4) зобов'язання сторін договору щодо дотримання вимог законодавства;

5) інші права та обов'язки, відповідальність сторін;

6) строк дії договору, підстави та порядок його дострокового припинення.

Протягом одного місяця з дати укладення договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності має право ініціювати перегляд технічних рішень щодо схеми приєднання його генеруючих установок, визначених оператором системи передачі у договорі про бронювання потужності.

За договором про бронювання потужності оператор системи передачі бронює технічні рішення щодо схеми приєднання (видачі потужності) генеруючих установок замовника бронювання потужності, а замовник бронювання потужності зобов'язується подати заяви про приєднання електроустановок та укласти договір про приєднання електроустановок відповідно до вимог цього Закону протягом двох років з дати укладення договору про бронювання потужності.

Схема приєднання (видачі потужності), за якою здійснюється бронювання потужності, визначається оператором системи передачі. Замовник бронювання потужності розробляє відповідну проектну документацію з метою визначення остаточного обсягу робіт, необхідних для реалізації схеми видачі потужності, а оператор системи передачі за результатом погодження такої проектної документації готує технічне рішення.

Оператор системи передачі має право не погодити зміну попередньо визначених технічних рішень у разі, якщо це може призвести до необхідності внесення змін до вже виданих технічних умов. Оператор системи передачі не має права розкривати інформацію щодо замовника приєднання, технічні умови якого потребують внесення змін.

У разі якщо оператор системи передачі не погоджує запропоновані замовником бронювання потужності технічні рішення, замовник може звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, для отримання висновку щодо обґрунтованості таких рішень.

Протягом 20 календарних днів з дня укладення договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності вносить на рахунок умовного зберігання (ескроу), відкритий ним у будь-якому з банків, визначених оператором системи передачі, вартість плати за бронювання потужності в розмірі, еквівалентному 5 євро за 1 кВт потужності, що бронюється за договором про бронювання потужності, відповідно до офіційного курсу, встановленого Національним банком України. У разі несплати замовником бронювання потужності вартості плати за бронювання потужності протягом зазначеного строку договір про бронювання потужності припиняється.

У разі звернення замовника бронювання потужності до оператора системи передачі, з яким укладено договір про бронювання потужності, у строк, визначений таким договором, із заявою про приєднання електроустановок, схема видачі потужності яких заброньована за договором про бронювання потужності, плата за бронювання потужності, сплачена за договором про бронювання потужності, зараховується як складова плати за приєднання таких електроустановок.

У разі якщо до закінчення строку дії договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності не звернувся до оператора системи передачі із заявою про приєднання електроустановок у порядку, визначеному кодексом системи передачі, щодо яких заброньована потужність, договір про бронювання потужності припиняється, а кошти з рахунку умовного зберігання (ескроу) замовника бронювання потужності зараховуються на рахунок оператора системи передачі та використовуються оператором системи передачі для реалізації заходів, передбачених планом розвитку системи передачі. Зобов'язання сторін за договором про бронювання потужності після припинення такого договору вважаються припиненими.

{Статтю 21 доповнено частиною двадцять сьомою згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Стаття 22. Доступ до електричних мереж

1. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають надавати доступ до своїх електричних мереж на недискримінаційній та прозорій основі всім користувачам системи передачі/розподілу. Доступ до електричних мереж надається за тарифами на передачу та розподіл електричної енергії, що затверджуються Регулятором та оприлюднюються оператором системи передачі та операторами систем розподілу у встановленому порядку.

2. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу можуть відмовити в доступі до електричних мереж у разі недостатньої пропускної спроможності електричних мереж з наданням обґрунтування причини такої відмови, яка має базуватися на об'єктивних і технічно та економічно обґрунтованих критеріях, а також інформації про обґрунтований строк, необхідний для створення резерву пропускної спроможності мереж відповідно до схваленого Регулятором плану розвитку системи передачі або системи розподілу. У разі відсутності плану розвитку системи передачі або плану розвитку системи розподілу, обґрунтованих строків створення резерву пропускної спроможності електричних мереж відмова оператора системи передачі, оператора системи розподілу в доступі до електричних мереж вважається необґрунтованою.

{Частина друга статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

2^1. У разі недостатньої пропускної спроможності електричних мереж за зверненням замовника може бути здійснено його гнучке приєднання. При гнучкому приєднанні обмеження в доступі до електричних мереж застосовується на постійній або тимчасовій основі відповідно до укладених договорів.

{Статтю 22 доповнено частиною 2^1 згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

3. Користувачі системи передачі/розподілу, яким відмовлено в доступі до електричних мереж, мають право подати скаргу Регулятору відповідно до порядку розгляду скарг та вирішення спорів, визначеного цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

4. У разі відмови у доступі до електричних мереж оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають відповідно до кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу на запит відповідного потенційного або існуючого користувача системи надати відповідну інформацію про заходи, необхідні для підсилення електричної мережі.

Стаття 23. Зв'язки з іншими енергосистемами

1. Оператор системи передачі розвиває зв'язки ОЕС України з енергосистемами суміжних держав шляхом будівництва міждержавних ліній електропередачі відповідно до інвестиційних програм, схвалених Регулятором.

Розвиток міждержавних ліній електропередачі має враховувати цільові показники інтеграції (взаємного з'єднання) ОЕС України з енергосистемами суміжних держав, які визначено в Національному плані енергетики та клімату.

Будівництво нової міждержавної лінії електропередачі здійснюють лише у випадках, якщо за результатами оцінки впливу на довкілля та аналізу соціально-економічного впливу встановлено, що вигоди від її будівництва переважають витрати.

{Частина перша статті 23 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Будівництво міждержавних ліній може здійснюватися іншими, крім оператора системи передачі, інвесторами у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Закону.

3. Управління ОЕС України під час паралельної роботи з енергосистемами суміжних держав здійснюється з урахуванням договорів з операторами системи передачі енергосистем суміжних держав та з дотриманням технічних вимог, вимог стандартів операційної безпеки.

Стаття 24. Нові міждержавні лінії електропередачі

1. Нові міждержавні лінії електропередачі постійного струму та їхня пропускна спроможність, а також додаткова пропускна спроможність реконструйованих існуючих міждержавних ліній постійного струму за запитом інвестора можуть бути тимчасово звільнені від дії всіх або окремих положень статей 22, 38, 39, частин першої і другої статті 43 цього Закону, що регулюють порядок розподілу міжзональної пропускної спроможності.

Звільнення, визначене абзацом першим цієї частини, надається у разі одночасного виконання таких умов:

1) інвестиція підвищить рівень конкуренції на ринку електричної енергії;

2) рівень ризику, пов'язаний з інвестуванням у будівництво (реконструкцію) міждержавної лінії електропередачі, такий, що інвестиція не буде здійснена без надання звільнення;

3) міждержавна лінія перебуває у власності особи, яка є окремою юридичною особою щодо операторів системи передачі держав, між якими планується будівництво міждержавної лінії;

4) за використання пропускної спроможності міждержавної лінії її користувачі здійснюють оплату;

5) жодна частина капітальних або експлуатаційних витрат на створення нової міждержавної лінії та/або її експлуатацію не покривалася за рахунок тарифу на послуги з передачі або розподілу електричної енергії оператора системи передачі або оператора системи розподілу України, або оператора системи передачі енергосистеми держави, з якою будується міждержавна лінія;

6) звільнення не спотворює конкуренцію та не перешкоджає ефективному функціонуванню ринку електричної енергії та енергосистеми держави, з якою будується (реконструюється) міждержавна лінія.

{Частина перша статті 24 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Звільнення, передбачене частиною першою цієї статті, може застосовуватися також до вставки постійного струму, а у виняткових випадках - до нових міждержавних ліній змінного струму та їх пропускної спроможності, а також додаткової пропускної спроможності реконструйованих міждержавних ліній змінного струму за умови, що витрати і ризики, пов’язані з інвестиціями в їх будівництво або реконструкцію, значно вищі порівняно з витратами і ризиками, які, як правило, можуть бути понесені у разі з’єднання двох енергосистем суміжних держав за допомогою лінії змінного струму.

3. Звільнення може охоплювати весь обсяг чи частину обсягу пропускної спроможності нової міждержавної лінії електропередачі або реконструйованої існуючої міждержавної лінії, пропускна спроможність якої була значно збільшена.

4. Невикористана пропускна спроможність міждержавних ліній, щодо яких застосовано звільнення, повинна виставлятися на аукціон з розподілу пропускної спроможності.

5. Рішення про звільнення приймає Регулятор спільно з суміжним регуляторним органом у кожному окремому випадку та оприлюднює його на своєму офіційному веб-сайті з відповідним обґрунтуванням.

Для цілей цієї статті суміжним регуляторним органом є регуляторний орган держави, з енергосистемою якої будується міждержавна лінія електропередачі або реконструюється існуюча міждержавна лінія, пропускна спроможність якої збільшується.

У разі прийняття рішення про звільнення Регулятор спільно з суміжним регуляторним органом визначає обсяг пропускної спроможності, на який поширюється звільнення, строк дії такого звільнення, враховуючи пропускну спроможність лінії, що буде побудована, або збільшення обсягу пропускної спроможності існуючої лінії, строк реалізації проекту та інвестиційні ризики.

Рішення про звільнення приймається після узгодження Регулятором з суміжним регуляторним органом правил та механізмів розподілу пропускної спроможності для нової міждержавної лінії електропередачі.

У разі досягнення згоди щодо надання звільнення між Регулятором та суміжним регуляторним органом протягом шести місяців з дня отримання відповідного запиту останнім з регуляторних органів про таке рішення повідомляють Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - сторони Енергетичного Співтовариства) або ACER (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - члена Європейського Союзу).

{Частина п'ята статті 24 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Якщо Регулятор та суміжний регуляторний орган протягом шести місяців з дня отримання відповідного запиту останнім з регуляторних органів не дійшли згоди щодо надання звільнення, Регулятор спільно з суміжним регуляторним органом звертається до Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - сторони Енергетичного Співтовариства) або до ACER (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - члена Європейського Союзу) для прийняття рішення про звільнення.

Регулятор спільно з суміжним регуляторним органом має право звернутися до Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - сторони Енергетичного Співтовариства) або до ACER (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - члена Європейського Союзу) для прийняття рішення про звільнення до закінчення шестимісячного строку з дня отримання відповідного запиту останнім з регуляторних органів.

{Частина шоста статті 24 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Регулятор спільно з суміжним регуляторним органом подає копію кожного запиту про звільнення до Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, а також до Європейської Комісії та ACER - у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - члена Європейського Союзу.

Рішення про звільнення, прийняте Регулятором спільно з суміжним регуляторним органом, разом з усією відповідною інформацією подається до Секретаріату Енергетичного Співтовариства, а також до Європейської Комісії - у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - члена Європейського Союзу. Така інформація має містити, зокрема:

1) підстави, з яких надано звільнення або відмовлено у наданні звільнення, у тому числі фінансова інформація, що обґрунтовує необхідність звільнення;

2) аналіз впливу звільнення на конкуренцію та ефективне функціонування ринку електричної енергії в результаті надання звільнення;

3) обґрунтування строку дії звільнення та обсягу пропускної спроможності міждержавної лінії, щодо якої воно надається;

4) результати консультацій із суміжним регуляторним органом.

{Частина сьома статті 24 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

8. Регулятор повинен взяти до відома рекомендації Секретаріату Енергетичного Співтовариства або Європейської Комісії про внесення змін до рішення про звільнення або про його скасування. У разі прийняття рішення, що не узгоджується з рекомендаціями Секретаріату Енергетичного Співтовариства або Європейської Комісії, Регулятор повинен надати та оприлюднити разом з цим рішенням своє обґрунтування.

{Частина восьма статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9. У разі якщо Регулятор та суміжний регуляторний орган ухвалюють рішення про внесення змін до чинного рішення про звільнення, вони невідкладно надсилають повідомлення про таке рішення до Секретаріату Енергетичного Співтовариства або Європейської Комісії (у разі будівництва або реконструкції міждержавної лінії електропередачі з енергосистемою держави - члена Європейського Союзу) разом з усією відповідною інформацією.

У разі внесення змін до рішення про звільнення положення частин першої - восьмої цієї статті застосовуються з урахуванням особливостей, визначених чинним рішенням про звільнення.

{Статтю 24 доповнено новою частиною згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10. Рішення про звільнення втрачає чинність через два роки з дня його прийняття, якщо інвестор не розпочав будівельні роботи, або через п’ять років, якщо міждержавна лінія не була введена в експлуатацію.

11. Порядок надання звільнення, передбаченого цією статтею, затверджується Кабінетом Міністрів України.

12. Експлуатацію нових (реконструйованих) міждержавних ліній, збудованих за рахунок інвестора, здійснює оператор системи передачі за договором із власником/інвестором. Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління новими (реконструйованими) міждержавними лініями здійснюється оператором системи передачі як складовою ОЕС України.

Стаття 25. Пряма лінія

1. Виробники можуть забезпечувати живлення електричною енергією власні приміщення, дочірні компанії та споживачів по прямій лінії.

Споживачі можуть отримувати електричну енергію від виробників по прямій лінії.

Електроустановки споживача можуть бути приєднані до прямої лінії та до системи передачі або розподілу, але мають бути електрично роз’єднані та мати окремі точки комерційного обліку.

2. Будівництво та експлуатація прямої лінії відбуваються за погодженням з Регулятором відповідно до кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу.

У погодженні будівництва прямої лінії може бути відмовлено, якщо будівництво та експлуатація прямої лінії перешкоджатимуть виконанню спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів та/або положень про захист прав споживачів відповідно до цього Закону. Відмова у будівництві прямої лінії має бути обґрунтована.

3. Живлення електричною енергією споживача по прямій лінії не обмежує його право укласти договір про постачання електричної енергії споживачу з електропостачальником за своїм вибором.

4. Витрати на будівництво та експлуатацію прямої лінії покриваються стороною, яка отримала погодження на будівництво прямої лінії, якщо інше не визначено договором між сторонами, електроустановки яких з'єднує пряма лінія.

5. Виробники електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок власного споживання, не пов'язаних з виробництвом електричної енергії, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі (а у разі виробництва електричної енергії з біомаси та біогазу - також, що розташовані з ними на земельних ділянках, які відмежовані між собою земельними ділянками, які використовуються пов'язаними особами, та/або земельними ділянками, на яких розташовані лінійні споруди, зокрема залізниці та/або автомобільні дороги загального користування, та/або інші дороги, та/або трубопроводи, та/або лінії електронних комунікаційних мереж, та/або лінії електропередачі), електричними мережами внутрішнього електрозабезпечення, за умови організації комерційного обліку та об'єднання їх однією площадкою вимірювання. Вимоги щодо організації комерційного обліку електричної енергії на об'єктах, що об'єднані однією площадкою вимірювання, у межах цієї площадки вимірювання, визначення обсягів спожитої/відпущеної електричної енергії (сальдування) на таких площадках вимірювання встановлюються кодексом комерційного обліку. Електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) з електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, що розташовані з ним на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі (а у разі виробництва електричної енергії з біомаси та біогазу - також, що розташовані з ними на земельних ділянках, які відмежовані між собою земельними ділянками, які використовуються пов'язаними особами, та/або земельними ділянками, на яких розташовані лінійні споруди, зокрема залізниці та/або автомобільні дороги загального користування, та/або інші дороги, та/або трубопроводи, та/або лінії електронних комунікаційних мереж, та/або лінії електропередачі), не вважаються прямою лінією. Електрична енергія, спожита електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, через електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, у відносинах виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) з іншими учасниками ринку, зокрема із гарантованим покупцем, вважається спожитою на власні потреби таким

об’єктом електроенергетики. Особливості приєднання електроустановок власного споживання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) та особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором.

{Статтю 25 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

6. Виробники електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок пов’язаних осіб, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі (а у разі виробництва електричної енергії з біомаси та біогазу - також, що розташовані з ними на земельних ділянках, які відмежовані між собою земельними ділянками, які використовуються пов’язаними особами, та/або земельними ділянками, на яких розташовані лінійні споруди, зокрема залізниці та/або автомобільні дороги загального користування, та/або інші дороги, та/або трубопроводи, та/або лінії електронних комунікаційних мереж, та/або лінії електропередачі), за умови організації комерційного обліку та відсутності встановлених на об’єктах таких пов’язаних осіб генеруючих установок. Електричні мережі, що з’єднують генеруючий об’єкт виробника з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) з такими електроустановками пов’язаних осіб, не вважаються прямою лінією. Такі електроустановки пов’язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) можуть бути приєднані до електричних мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу та повинні мати окремі точки комерційного обліку. Одночасне живлення таких електроустановок пов’язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) від об’єкта генерації таких виробників та мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу не допускається. Зміна джерела живлення таких електроустановок пов’язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) дозволяється з початку наступної розрахункової доби, якщо така зміна не пов’язана з обмеженням та/або аварійним припиненням розподілу або передачі електричної енергії оператором системи протягом поточної доби чи з аварійними зупинками такого об’єкта генерації протягом поточної доби. Технічні вимоги щодо відокремлення електричних мереж пов’язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), зокрема вимоги щодо встановлення автоматичного обладнання щодо такого відокремлення, від мереж оператора системи передачі та/або мереж оператора системи розподілу встановлюються відповідним оператором системи передачі або оператором системи розподілу згідно з кодексом системи передачі або кодексом систем розподілу. Електрична енергія, спожита з електричних мереж виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) пов’язаними особами, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні

між собою межі (а у разі виробництва електричної енергії з біомаси та біогазу - також, що розташовані з ними на земельних ділянках, які відмежовані між собою земельними ділянками, які використовуються пов'язаними особами, та/або земельними ділянками, на яких розташовані лінійні споруди, зокрема залізниці та/або автомобільні дороги загального користування, та/або інші дороги, та/або трубопроводи, та/або лінії електронних комунікаційних мереж, та/або лінії електропередачі), у відносинах виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) з іншими учасниками ринку, зокрема із гарантованим покупцем, вважається спожитою на власні потреби такого виробника. Заборонено здійснювати електрозабезпечення таких електроустановок пов'язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями):

без технічних засобів, що унеможливлюють одночасне живлення електроустановок пов'язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії від об'єкта генерації таких виробників та мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу;

без організації комерційного обліку електричної енергії. Порядок приєднання таких електроустановок пов'язаних осіб виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) до електричних мереж таких виробників, порядок обліку та продажу електричної енергії, виробленої такими виробниками, порядок зміни джерела живлення таких електроустановок, особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором. Електрозабезпечення електроустановок пов'язаних осіб виробниками електричної енергії у випадках, передбачених частинами п'ятою і шостою цієї статті, не є постачанням електричної енергії споживачу в розумінні цього Закону та не потребує від такого виробника отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу.

{Статтю 25 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

7. Виробники електричної енергії, що здійснюють виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок власних об'єктів критичної інфраструктури мережами внутрішнього електрозабезпечення, за умови організації комерційного обліку електричної енергії та об'єднання їх однією площадкою вимірювання. Вимоги щодо організації комерційного обліку електричної енергії на об'єктах критичної інфраструктури, що заживлені від власних когенераційних установок потужністю до 20 МВт, визначення обсягів спожитої/відпущеної електричної енергії на таких площадках вимірювання встановлюються кодексом комерційного обліку. Електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, що з'єднують когенераційну установку потужністю до 20 МВт з електроустановками власних об'єктів критичної інфраструктури, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, не вважаються прямою лінією. Особливості приєднання до когенераційних установок потужністю до 20 МВт електроустановок власних об'єктів критичної інфраструктури та особливості і обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором.

{Статтю 25 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

8. Виробники електричної енергії, що здійснюють виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок об'єктів критичної інфраструктури за погодженням з органами місцевого самоврядування, за умови організації комерційного обліку згідно з вимогами кодексу комерційного обліку. При цьому відпуск електричної енергії, виробленої генеруючими установками, встановленими на об'єктах критичної інфраструктури, в мережі таких виробників електричної енергії на когенераційних установках забороняється. Відносини споживача, що є об'єктом критичної інфраструктури, і виробника електричної енергії, що здійснює виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, щодо продажу електричної енергії споживачу (електрозабезпечення електроустановок об'єкта критичної інфраструктури) не є постачанням електричної енергії споживачу в розумінні цього Закону та не потребує від виробника отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу. Електричні мережі, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника електричної енергії, що здійснює виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, з електроустановками об'єктів критичної інфраструктури, не вважаються прямою лінією. Такі електроустановки об'єктів критичної інфраструктури та генеруючих об'єктів виробників електричної енергії, що здійснюють виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, можуть бути приєднані до електричних мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу та повинні мати окремі точки комерційного обліку. Одночасне живлення таких електроустановок об'єктів критичної інфраструктури від генеруючих об'єктів виробників електричної енергії, що здійснюють виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, та мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу не допускається. Зміна джерела живлення електроустановок об'єктів критичної інфраструктури дозволяється з початку наступної розрахункової доби, якщо така зміна не пов'язана з обмеженням та/або аварійним припиненням розподілу або передачі електричної енергії оператором системи протягом поточної доби чи з аварійними зупинками такої когенераційної установки потужністю до 20 МВт протягом поточної доби. Технічні вимоги щодо відокремлення електричних мереж об'єктів критичної інфраструктури, в тому числі вимоги щодо встановлення автоматичного обладнання щодо такого відокремлення, від мереж оператора системи передачі та/або мереж оператора системи розподілу встановлюються відповідним оператором системи передачі або оператором системи розподілу згідно з кодексом системи передачі або кодексом систем розподілу. Не дозволяється здійснювати живлення об'єктів критичної інфраструктури від когенераційних установок потужністю до 20 МВт: без технічних засобів, що унеможливлюють одночасне живлення об'єктів критичної інфраструктури від когенераційних установок потужністю до 20 МВт та мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу; без організації комерційного обліку електричної енергії. Порядок приєднання електроустановок об'єктів критичної інфраструктури від електричних мереж виробника електричної енергії, що здійснює виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, порядок обліку та продажу електричної енергії, виробленої такими об'єктами електроенергетики, визначаються Регулятором.

{Статтю 25 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3577-IX від 07.02.2024}

Стаття 26. Вимоги до ведення бухгалтерського обліку

1. Оператор системи передачі, оператори систем розподілу та номіновані оператори ринку з метою уникнення дискримінаційної поведінки, перехресного субсидіювання та спотворення конкуренції на ринку електричної енергії ведуть бухгалтерський облік окремо для діяльності з передачі електричної енергії, окремо для діяльності з розподілу електричної енергії та окремо для виконання функції оператора сполучення ринків відповідно.

Бухгалтерські рахунки для господарської діяльності на ринку електричної енергії, крім діяльності з передачі, розподілу електричної енергії та виконання функції оператора сполучення ринків, можуть бути консолідованими, крім випадків, визначених цим Законом.

Бухгалтерські рахунки для інших видів господарської діяльності, не пов'язаних з діяльністю на ринку електричної енергії, також можуть бути консолідованими.

{Частина перша статті 26 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Оператор системи передачі, оператори систем розподілу та номіновані оператори ринку, що провадять інші види господарської діяльності на ринку електричної енергії та/або будь-які інші види господарської діяльності, складають та надають Регулятору окрему звітність для кожного виду діяльності у затверджених Регулятором порядку та формі згідно з вимогами, визначеними частиною першою цієї статті.

{Частина друга статті 26 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Електроенергетичні підприємства зобов'язані надавати Регулятору на його вимогу фінансову звітність разом з незалежним аудиторським висновком, зокрема в частині перевірки дотримання вимог щодо уникнення дискримінаційної поведінки та перехресного субсидіювання.

Стаття 27. Охоронні зони об'єктів електроенергетики та охорона об'єктів електроенергетики

1. Особливо важливі об'єкти електроенергетики, перелік яких визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, і затверджується Кабінетом Міністрів України, у тому числі територія забороненої зони та контрольованої зони гідротехнічних споруд, охороняються відомчою воєнізованою охороною із залученням, за потреби, працівників відповідних структурних підрозділів органів державної влади.

Охорона інших об'єктів електроенергетики здійснюється відповідно до законодавства.

2. На об'єктах електроенергетики встановлюється особливий режим допуску. На території забороненої зони гідротехнічних споруд діє особливий (внутрішньооб'єктовий та пропускний) режим.

3. Особовий склад відомчої воєнізованої охорони об'єктів електроенергетики забезпечується вогнепальною зброєю і спеціальними засобами самооборони. Застосування вогнепальної зброї, а також спеціальних засобів самооборони регулюється законодавством.

Особовий склад відомчої воєнізованої охорони забезпечується форменим одягом за рахунок підприємств електроенергетики.

4. В охоронних зонах електричних мереж, а також інших особливо важливих об’єктів електроенергетики діють обмеження, передбачені Законом України "Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об’єктів".

5. Розміщення споруд та інших об’єктів в охоронних зонах електричних мереж без здійснення передбачених нормативно-технічними документами технічних заходів безпеки не допускається.

6. На території забороненої зони та контрольованої зони гідротехнічних споруд установлюється особливий режим охорони.

Доступ сторонніх осіб та всіх видів транспорту на цю територію можливий лише в порядку, встановленому власником гідротехнічних споруд або уповноваженим ним органом.

Виконання сторонніми особами робіт на території забороненої зони гідротехнічних споруд здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а на території контрольованої зони гідротехнічних споруд - у порядку, встановленому власником гідротехнічних споруд або уповноваженим ним органом.

Особливості режиму території забороненої зони та контрольованої зони гідротехнічних споруд визначаються Кабінетом Міністрів України.

Положення цієї статті не поширюються на мікро-, міні- та малі гідроелектростанції. Суб’єкти мікро-, міні- та малої гідроелектроенергетики самостійно забезпечують необхідні заходи з охорони об’єктів мікро-, міні- та малої гідроелектроенергетики та самостійно здійснюють на прилеглій території необхідні заходи безпеки.

7. Атомні електростанції охороняються відповідно до законів України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" та "Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання".

Стаття 28. Порядок будівництва генеруючих потужностей

1. Проектування та будівництво (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт), технічне переоснащення генеруючих потужностей здійснюються відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності.

{Частина перша статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

2. Під час розроблення проектної документації для будівництва генеруючих потужностей мають дотримуватися, зокрема, вимоги щодо:

1) безпеки та надійності ОЕС України, електроустановок і допоміжного устаткування;

2) захисту здоров’я та безпеки населення;

3) охорони навколишнього природного середовища;

4) вибору майданчика, цільового використання землі;

5) пріоритетного використання земель комунальної та державної власності;

6) використання енергоефективних технологій;

7) типу первинних джерел енергії (палива);

8) впливу генеруючих потужностей на розвиток виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії;

9) впливу генеруючих потужностей на скорочення викидів парникових газів.

3. Проектування та будівництво генеруючих потужностей здійснюються за рахунок коштів замовника (власника) таких об’єктів відповідно до затвердженої проектно-кошторисної документації.

4. Приєднання електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, до системи передачі або системи розподілу здійснюється в порядку, встановленому статтею 21 цього Закону.

5. Будівництво атомних електростанцій здійснюється з урахуванням особливостей, встановлених законами України "Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об’єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення" та "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку".

Стаття 29. Конкурсні процедури на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії та виконання заходів з управління попитом

{Назва статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

{Щодо втрати чинності статті 29 див. пункт 1[1] розділу XVII}

1. Якщо для покриття прогнозованого попиту на електричну енергію наявних генеруючих потужностей, у тому числі тих, що отримали право на будівництво установок зберігання енергії, та заходів з управління попитом недостатньо, для забезпечення безпеки постачання електричної енергії застосовуються конкурсні процедури на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії та на виконання заходів з управління попитом, які, зокрема, включають заходи з будівництва нової генеруючої потужності, проведення реконструкції (модернізації) діючої генеруючої потужності, подовження строку експлуатації енергоблоків атомних електростанцій.

{Абзац перший частини першої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Величина необхідної генеруючої потужності визначається на основі оцінки достатності генеруючих потужностей для покриття прогнозованого попиту та забезпечення необхідного резерву за результатами здійснення моніторингу безпеки постачання.

2. Рішення про проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії та виконання заходів з управління попитом, умови проведення такого конкурсу приймаються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу

виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

3. Умови проведення конкурсів на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії та на виконання заходів з управління попитом мають враховувати вимоги щодо охорони навколишнього природного середовища та потребу в заохоченні інновацій.

4. Інформація та умови проведення конкурсів на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії та на виконання заходів з управління попитом оприлюднюються на офіційних веб-сайтах центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, оператора системи передачі та Секретаріату Енергетичного Співтовариства не пізніш як за три місяці до дня завершення подання конкурсних пропозицій. Конкурсна документація має бути доступною будь-якій зацікавленій особі.

{Частина четверта статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3764-IX від 04.06.2024}

5. Конкурсна документація має містити детальний опис умов договору, процедури, яких повинні дотримуватися всі учасники конкурсу, а також вичерпний перелік критеріїв, за якими проводяться відбір учасників конкурсу та визначення переможця, у тому числі стимули, що передбачаються конкурсом.

6. Як стимули можуть застосовуватися, зокрема:

1) встановлення плати за послугу із забезпечення розвитку генеруючої потужності;

2) сприяння відведенню земельної ділянки/виділенню майданчика для будівництва нової генеруючої потужності;

3) застосування механізмів державно-приватного партнерства;

4) надання державної допомоги суб’єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів.

У разі застосування як стимулу плати за послугу із забезпечення розвитку генеруючої потужності придбання такої послуги здійснюється оператором системи передачі.

Плата за послугу із забезпечення розвитку генеруючої потужності сплачується оператором системи передачі після введення в експлуатацію нових генеруючих потужностей протягом періоду, визначеного умовами конкурсу.

{Абзац сьомий частини шостої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розрахунок плати за послугу із забезпечення розвитку генеруючої потужності та порядок її сплати встановлюються у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Частину шосту статті 29 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Порядок проведення конкурсів на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії та виконання заходів з управління попитом затверджується Кабінетом Міністрів України та має, зокрема, містити:

1) порядок ініціювання конкурсу;

2) процедури проведення конкурсу;

3) перелік критеріїв, за якими проводяться відбір учасників конкурсу та визначення переможця. Критерії можуть передбачати визначення окремих областей (регіонів) для будівництва об'єктів електроенергетики;

{Пункт 3 частини сьомої статті 29 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4) вимоги до мінімальної та максимальної величини пропозиції додаткової потужності;

5) порядок застосування стимулів, визначених цим Законом;

6) порядок розрахунку платежів (у разі застосування);

7) порядок формування конкурсної комісії.

8. Моніторинг виконання інвестором зобов'язань щодо забезпечення розвитку генеруючої потужності, визначених за результатами конкурсу, здійснюється оператором системи передачі.

9. У разі якщо умовами проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності, установок зберігання енергії, та на виконання заходів з управління попитом передбачається надання державної підтримки суб'єктам господарювання за рахунок держави чи місцевих ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, до внесення проекту рішення на розгляд Кабінету Міністрів України отримує рішення Антимонопольного комітету України щодо державної допомоги в порядку, передбаченому Законом України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання".

10. З 1 травня 2027 року положення цієї статті застосовуються виключно для покриття прогнозованого попиту на електричну енергію та забезпечення необхідного резерву потужності на територіях, визначених оператором системи передачі у звіті з оцінки достатності ресурсів дефіцитними щодо покриття прогнозованого попиту на електричну енергію та забезпечення необхідного резерву потужності.

{Статтю 29 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

{Текст статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Розділ IV
ВИРОБНИЦТВО

Стаття 30. Права та обов'язки виробників

1. Діяльність з виробництва електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.

Ліцензія на право здійснення господарської діяльності з виробництва електричної енергії видається, виходячи з величини встановленої потужності об'єкта електроенергетики, і не залежить від величини потужності, замовленої до приєднання відповідно до технічних умов на приєднання та договору про приєднання, або величини дозволеної потужності за даним об'єктом. При цьому відпуск електричної енергії в мережу може здійснюватися виключно в межах величини потужності, замовленої до приєднання відповідно до технічних умов на приєднання та договору про приєднання, або величини дозволеної потужності за даним об'єктом.

Крім випадків, визначених частиною восьмою статті 71 цього Закону, виробник має право здійснювати відбір електричної енергії установкою зберігання енергії від власних генеруючих установок та/або з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі у місці провадження ліцензованої діяльності з виробництва без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, якщо в будь-який момент часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника в мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі в точці приєднання, не перевищує існуючої дозволеної потужності відпуску електроустановок такого виробника в точці приєднання та за наявності окремого комерційного обліку електричної енергії, перетікання якої здійснюється до/з установки зберігання енергії, відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

{Абзац третій частини першої статті 30 в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

Дозволена потужність відбору з мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі виробника визначається відповідно до кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу. У разі необхідності збільшення дозволеної потужності відбору з мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі та/або відпуску в мережу оператора системи розподілу чи оператора системи передачі в точці приєднання виробник отримує послугу з приєднання в порядку, встановленому статтею 21 цього Закону.

{Абзац частини першої статті 30 в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

{Частина перша статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

2. Виробники продають та купують електричну енергію на ринку електричної енергії відповідно до положень цього Закону, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Особливості купівлі-продажу електричної енергії виробників, потужність та/або обсяг відпуску яких менше за граничні показники, визначені Регулятором, визначаються правилами ринку.

Діяльність з виробництва електричної енергії без ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії дозволяється, якщо величина встановленої потужності чи відпуск електричної енергії менші за показники, визначені у відповідних ліцензійних умовах з виробництва електричної енергії.

3. Виробники мають право на:

1) вільний вибір контрагента за двостороннім договором;

1[1]) надання послуг з гнучкості операторам систем розподілу;

{Частину третю статті 30 доповнено пунктом 1[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2) своєчасне та в повному обсязі отримання коштів за надання послуг з балансування, допоміжних послуг, послуг з гнучкості та за електричну енергію, продану відповідно до укладених договорів на ринку електричної енергії;

{Пункт 2 частини третьої статті 30 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3) недискримінаційний доступ до електричних мереж у разі дотримання відповідних вимог кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу;

4) доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

5) здійснення експорту та імпорту електричної енергії.

Виробники мають й інші права, передбачені законодавством та укладеними ними договорами на ринку електричної енергії.

4. Виробники зобов'язані:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) укладати договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами, у тому числі імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;

4) бути постачальником послуг з балансування у випадках, визначених правилами ринку;

5) пропонувати генеруючу потужність на балансуючому ринку згідно з правилами ринку;

6) пропонувати та надавати допоміжні послуги оператору системи передачі у випадках та порядку, визначених правилами ринку;

7) складати добові графіки електричної енергії згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;

8) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;

9) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ними акцептованих

оператором системи передачі графіків електричної енергії у відповідні розрахункові періоди з урахуванням особливостей, встановлених частиною шостою статті 71 цього Закону для виробників за "зеленим" тарифом;

{Пункт 9 частини четертої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2712-VIII від 25.04.2019, № 810-IX від 21.07.2020, № 3220-IX від 30.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

10) своєчасно та в повному обсязі сплачувати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

11) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їхніх функцій на ринку електричної енергії в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

12) у визначеному Регулятором порядку публікувати на своєму веб-сайті інформацію про частку кожного джерела енергії, використаного для виробництва електричної енергії, та про вплив на навколишнє природне середовище, спричинений виробництвом електричної енергії, за попередній рік;

13) для об’єктів генерації, визначених кодексом системи передачі, включених до балансуючої групи гарантованого покупця, надавати оператору системи передачі послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, згідно з правилами ринку;

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 13 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

14) здійснювати відповідно до цього Закону відшкодування гарантованому покупцю частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця за відхилення фактичних обсягів відпуску електричної енергії у відповідні розрахункові періоди (які не пов’язані з виконанням команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та командами з операційної безпеки) об’єктами електроенергетики або чергами будівництва (пусковими комплексами) виробників за "зеленим" тарифом, які включені до балансуючої групи гарантованого покупця, від їхніх прогнозних графіків відпуску електричної енергії у відповідні розрахункові періоди.

{Частину четверту статті 30 доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Виробники, які мають у власності та/або експлуатують щонайменше одну генеруючу установку встановленою потужністю понад 200 МВт включно або сукупність генеруючих установок встановленою потужністю понад 400 МВт включно, зобов’язані зберігати впродовж п’яти років усі погодинні дані за кожною електростанцією, необхідні для перевірки оперативних диспетчерських рішень та поведінки під час подання заявок на єдиному сполученні ринків "на добу наперед", єдиному сполученні внутрішньодобових ринків, на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку, балансуючому ринку, ринку допоміжних послуг, товарних біржах, електронних аукціонах, аукціонах з розподілу пропускної спроможності, позабіржових ринках. Інформація, що зберігається за кожною

електростанцією та кожною годиною, включає, зокрема, дані про доступні генеруючі потужності та обов'язкові резерви потужності, у тому числі постанційний розподіл таких резервів на момент подання заявок, та про фактичне здійснення виробництва електричної енергії.

Виробники зобов'язані надавати відповідні дані на запит Регулятора, Антимонопольного комітету України, Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства.

{Частина п'ята статті 30 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Виробники, які виробляють електричну енергію з використанням вуглеводнів, зобов'язані мати необхідні резерви відповідного палива з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії.

Тип та обсяги резервів палива для певних типів електростанцій затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі. Такі рішення мають відповідати правилам про безпеку постачання електричної енергії.

7. Виробники електричної енергії з відновлюваних джерел енергії мають право отримувати гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, продавати та передавати такі гарантії походження іншій особі на підставі цивільно-правових договорів, у тому числі на електронних аукціонах торговельних площадок, з урахуванням особливостей, встановленихстаттею 9^7 Закону України "Про альтернативні джерела енергії" для виробників, яким встановлено "зелений" тариф, якщо об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (пускові комплекси) таких виробників включені до балансуючої групи гарантованого покупця, та виробників, які за результатами аукціону набули право на підтримку, виробників, яким встановлено "зелений" тариф, якщо такі об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (пускові комплекси) виробника не перебувають у балансуючій групі гарантованого покупця та щодо них укладено договір виробника про надання послуги за механізмом ринкової премії.

{Статтю 30 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

8. При здійсненні відбору електричної енергії установкою зберігання енергії з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі виробник електричної енергії сплачує плату за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, плату за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління за точкою комерційного обліку відповідної установки зберігання енергії, яка розраховується на обсяг абсолютної величини різниці між місячним відбором електричної енергії установкою зберігання енергії з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі та місячним відпуском в мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі електричної енергії, раніше відібраної з мережі установкою зберігання енергії, за відповідними тарифами, на умовах, визначених кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку електричної енергії.

{Статтю 30 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

Розділ IV[1]
ЗБЕРІГАННЯ ЕНЕРГІЇ

Стаття 30[1]. Права та обов'язки оператора установки зберігання енергії

1. Діяльність із зберігання енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства, крім випадків, встановлених цим Законом.

Діяльність із зберігання енергії без ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії дозволяється, якщо величина встановленої потужності чи відпуск електричної енергії менші за показники, визначені у відповідних ліцензійних умовах провадження господарської діяльності із зберігання енергії.

Ліцензія на право провадження господарської діяльності із зберігання енергії видається, виходячи із величини встановленої потужності об'єкта електроенергетики, і не залежить від величини потужності, замовленої до приєднання відповідно до технічних умов на приєднання та договору про приєднання, або величин дозволених потужностей за даним об'єктом. Діяльність суб'єктів господарювання із зберігання енергії підлягає ліцензуванню, якщо встановлена потужність установок зберігання енергії на одній площадці вимірювання перевищує 5 МВт.

{Частину першу статті 30[1] доповнено абзацом третім згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

Відпуск електричної енергії в мережу та/або відбір електричної енергії з мережі установкою зберігання енергії може здійснюватися виключно в межах величини дозволеної потужності відбору та/або відпуску в точці приєднання даного об'єкта.

{Частину першу статті 30[1] доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

Оператор установки зберігання енергії має право використовувати електроустановки, призначені для виробництва електричної енергії, відповідно до вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності із зберігання енергії у місці провадження ліцензованої діяльності із зберігання енергії без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, якщо в будь-який момент сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж оператора установки зберігання енергії в мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі або відбір з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі до мереж оператора установки зберігання енергії, не перевищує існуючої дозволеної потужності відбору та відпуску електроустановок такого оператора установки зберігання енергії в точці приєднання та за наявності окремого комерційного обліку електричної енергії, перетікання якої здійснено як до, так і з установки зберігання енергії відповідно до вимог кодексу комерційного обліку

{Частину першу статті 30[1] доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

2. Оператору установки зберігання енергії забороняється здійснювати діяльність з передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу, виконання функцій оператора ринку, номінованого оператора ринку, крім випадків,

встановлених цим Законом. Центральний орган виконавчої влади, що здійснює прямий або опосередкований контроль за діяльністю з передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу, не може здійснювати координацію та контроль за діяльністю операторів установок зберігання енергії.

{Частина друга статті 30[1] із змінами, внесеними згідно із Законами № 3220-IX від 30.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Оператор установки зберігання енергії здійснює купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії відповідно до положень цього Закону, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. Оператор установки зберігання енергії має право надавати послуги з балансування та/або допоміжні послуги, та/або послуги з гнучкості відповідно до положень цього Закону, правил ринку та інших нормативно-правових актів.

{Частина третя статті 30[1] в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Оператор установки зберігання енергії має право:

1) здійснювати купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії;

2) своєчасно та в повному обсязі отримувати кошти за надання послуг з балансування, допоміжних послуг, послуг з гнучкості та за електричну енергію, продану відповідно до укладених договорів на ринку електричної енергії;

{Пункт 2 частини четвертої статті 30[1] в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3) отримувати доступ до системи передачі та систем розподілу на справедливих, недискримінаційних і прозорих засадах відповідно до вимог кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу;

4) отримувати доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

5. Оператор установки зберігання енергії має інші права, передбачені законодавством.

6. Оператор установки зберігання енергії зобов’язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності із зберігання енергії, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, в тому числі імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, передбаченому правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;

4) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;

5) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих оператором системи передачі графіків електричної енергії у відповідні розрахункові періоди;

{Пункт 5 частини шостої статті 30[1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) своєчасно та в повному обсязі сплачувати кошти за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

7) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством;

8) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними своїх функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

9) забезпечити комерційний облік електричної енергії, перетікання якої здійснено як до, так і з установки зберігання енергії, відповідно до вимог кодексу комерційного обліку;

10) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів.

7. Експлуатація установки зберігання енергії без наявності окремого комерційного обліку забороняється.

8. *{Установити, що до введення в дію абзаців восьмого - тринадцятого підпункту 20 пункту 1 розділу I Закону № 4834-IX від 07.04.2026, частина восьма статті 30[1] застосовується в редакції пункту 4 розділу II Закону № 4834-IX від 07.04.2026}* Оператор установки зберігання енергії сплачує плату за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, плату за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, яка розраховується на обсяг абсолютної величини різниці між місячним відбором та місячним відпуском електричної енергії установкою зберігання енергії за відповідними тарифами, на умовах, визначених кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку електричної енергії.

Для нарахування вартості зазначених у цій частині послуг при визначенні обсягів відбору та обсягів відпуску електричної енергії установкою зберігання енергії враховуються виключно обсяги відбору електричної енергії із зовнішньої мережі в точці (точках) приєднання об'єкта та обсяги відпуску електричної енергії у зовнішню мережу в точці (точках) приєднання об'єкта.

{Частину восьму статті 30[1] доповнено абзацом другим згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

9. Оператор установки зберігання енергії має право здійснювати електрозабезпечення електроустановок споживача, що мають спільну точку приєднання до мереж оператора

системи розподілу або оператора системи передачі, за умови організації комерційного обліку відповідно до вимог кодексу комерційного обліку. Продаж такому споживачу електричної енергії від такого оператора установки зберігання енергії здійснюється за договором купівлі-продажу та не потребує отримання ліцензії на постачання електричної енергії.

{Статтю 30[1] доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

{Закон доповнено розділом IV[1] згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

Розділ IV[2]
АГРЕГАЦІЯ

Стаття 30[2]. Агрегація

1. Діяльність із агрегації на ринку електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства, крім випадків наявності у суб'єкта господарювання - учасника ринку електричної енергії ліцензії з виробництва та/або зберігання, та/або постачання електричної енергії споживачам, та/або на провадження господарської діяльності із здійснення функцій гарантованого покупця.

Незалежний агрегатор не має права здійснювати діяльність з постачання електричної енергії споживачу, який входить до його агрегованої групи згідно з договором про участь в агрегованій групі, укладеним з ним або його афілійованою особою.

{Абзац другий частини першої статті 30[2] в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Відносини між агрегатором, у тому числі незалежним агрегатором, та іншими учасниками агрегованої групи регулюються договором про участь в агрегованій групі. Основні умови такого договору визначаються правилами ринку, а для агрегації споживачів - правилами роздрібного ринку або іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Агрегатор може агрегувати одну або декілька одиниць агрегації.

Агрегатор є стороною, відповідальною за баланс електроустановок, що входять до складу його одиниці агрегації, або передає свою відповідальність іншій стороні, відповідальній за баланс, у порядку, визначеному правилами ринку.

{Частина друга статті 30[2] в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Агрегатору, у тому числі незалежному агрегатору, забороняється здійснювати діяльність з передачі та/або розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу, а також виконувати функції оператора ринку, номінованого оператора ринку.

{Частина третя статті 30[2] в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Агрегатор, у тому числі незалежний агрегатор, здійснює купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії відповідно до вимог цього Закону, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та правил внутрішньодобового ринку, а також інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Агрегатор, у тому числі незалежний агрегатор, надає послуги з балансування та/або допоміжні послуги відповідно до вимог цього Закону та правил ринку.

{Частина четверта статті 30² в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Агрегатор, у тому числі незалежний агрегатор, має право:

1) здійснювати купівлю-продаж електричної енергії та надавати послуги на ринку електричної енергії;

2) своєчасно та в повному обсязі отримувати кошти за продану ним електричну енергію та надані послуги на ринку електричної енергії відповідно до укладених договорів;

3) отримувати доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та правилами внутрішньодобового ринку, а також іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

4) пропонувати та надавати допоміжні послуги у випадках та порядку, визначених правилами ринку.

Агрегатор, у тому числі незалежний агрегатор, має також інші права, визначені законодавством.

{Частина п'ята статті 30² в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Агрегатор зобов’язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності із агрегації, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії у порядку, передбаченому правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;

4) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;

5) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих оператором системи передачі графіків електричної енергії у відповідні розрахункові періоди з урахуванням особливостей, визначених частиною другою цієї статті;

{Пункт 5 частини шостої статті 30² із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) своєчасно та в повному обсязі сплачувати кошти за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

7) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством;

8) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними своїх функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

9) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

10) бути постачальником послуг з балансування у випадках, визначених правилами ринку;

11) пропонувати генеруючу потужність на балансуючому ринку згідно з правилами ринку;

12) пропонувати та надавати допоміжні послуги оператору системи передачі у випадках та порядку, визначених правилами ринку;

13) надавати повну інформацію про умови договорів суб'єктам, які бажають приєднатися до агрегованої групи;

14) інформувати учасників агрегованої групи щонайменше один раз за розрахунковий період про результати діяльності агрегованої групи (обсяги і вартість купленої та/або проданої електроенергії та/або послуг на ринку електроенергії тощо).

7. Споживач має право входити до агрегованої групи без згоди електропостачальника такого споживача.

8. Електроустановка, призначена для виробництва та/або споживання електричної енергії, та/або установка зберігання енергії не може одночасно входити до складу більше ніж однієї одиниці агрегації. До складу одиниці агрегації не може входити електроустановка, призначена для виробництва електричної енергії, встановлена потужність якої перевищує 20 МВт.

{Абзац перший частини восьмої статті 30² в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Вимоги щодо комерційного обліку електроустановок, які входять до одиниці агрегації, визначаються кодексом комерційного обліку електричної енергії.

Технічні вимоги до електроустановок, що входять до складу одиниці агрегації, та порядок здійснення діяльності з агрегації визначаються правилами ринку, кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу, а також іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

{Абзац третій частини восьмої статті 30² із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Одиниця агрегації функціонує на ринку електричної енергії як єдина електроустановка з інтегрованими технічними параметрами.

Агрегатор управляє та несе відповідальність перед оператором системи передачі за виконання графіка та команд оператора системи передачі щодо його одиниці агрегації.

Агрегатор має забезпечувати можливість управління електроустановками, що входять до складу однієї одиниці агрегації, окремо по кожній області комерційного обліку мережі.

10. Оплату послуг передачі та розподілу електроенергії для електроустановок, що агрегуються, здійснюють власники цих електроустановок або їх постачальники електроенергії.

11. Учасники ринку мають право безперешкодно входити до агрегованої групи, змінювати її або не входити до жодної агрегованої групи. Вихід з агрегованої групи має здійснюватися в найкоротший можливий строк при дотриманні умов договору, але такий строк не може перевищувати 21 календарний день. При цьому в договорах про участь в агрегованій групі допускається передбачати штрафні санкції (плату) за вихід електроустановки з агрегованої групи. Такі штрафні санкції (плата) повинні бути пропорційними, не повинні перевищувати прямі збитки та/або витрати агрегатора внаслідок розірвання договору, включаючи вартість вже наданих за договором послуг. Тягар доведення прямих збитків та/або витрат покладається на агрегатора. Штрафні санкції (плата) не можуть застосовуватися до побутових та малих непобутових споживачів.

{Частина одинадцята статті 30² в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 30³. Реагування попиту шляхом агрегації

1. Споживачі, у тому числі ті, що пропонують реагування попиту шляхом агрегації, мають рівні з виробниками права на участь в усіх сегментах ринку електричної енергії на недискримінаційних умовах.

2. Під час придбання допоміжних послуг та послуг з гнучкості оператор системи передачі та оператори систем розподілу зобов'язані забезпечувати залучення агрегаторів, які здійснюють реагування попиту шляхом агрегації, на рівних умовах з виробниками, враховуючи їхні технічні можливості, та дотримуватися принципів недискримінації.

3. З метою забезпечення реагування попиту шляхом агрегації:

1) кожний агрегатор, включаючи незалежних агрегаторів, має право брати участь у ринку електричної енергії без згоди інших учасників ринку;

2) функції та обов'язки всіх учасників ринку, включаючи споживачів, мають бути визначені правилами ринку та правилами роздрібного ринку, іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, у недискримінаційний та прозорий спосіб;

3) правила ринку та правила роздрібного ринку, інші нормативно-правові акти, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, мають встановлювати недискримінаційні та прозорі правила і процедури для обміну даними між агрегаторами та іншими учасниками ринку, забезпечуючи простий доступ до таких даних на рівних і недискримінаційних умовах та водночас гарантуючи надійний захист комерційної інформації та персональних даних споживачів;

4) врегулювання спорів між агрегаторами та учасниками агрегованої групи здійснюється згідно із статтею 76 цього Закону.

4. Правила ринку можуть передбачати обов'язок агрегатора та/або споживачів, які є учасниками агрегованої групи такого агрегатора, сплачувати компенсацію іншим учасникам ринку або сторонам, відповідальним за баланс таких учасників ринку, якщо такий учасник ринку або сторона, відповідальна за баланс, понесли додаткові витрати у зв'язку з активацією реагування попиту в процесі агрегації. Така компенсація не може перешкоджати участі агрегаторів у ринку електричної енергії та не може обмежувати надання послуг з гнучкості. Така компенсація не може перевищувати розмір витрат електропостачальників, які постачають електричну енергію споживачу - учаснику агрегованої групи, або сторони, відповідальної за баланс такого електропостачальника, понесених протягом активації реагування попиту. Методика розрахунку компенсації, встановленої цією частиною, визначається правилами ринку та може враховувати вигоду, яку незалежні агрегатори приносять учасникам ринку.

5. Регулятор у взаємодії з учасниками ринку, включаючи споживачів, розробляє технічні вимоги для участі в реагуванні попиту в усіх сегментах ринку електричної енергії. Технічні вимоги ґрунтуються на технічних особливостях кожного сегмента ринку електричної енергії та на здатності реагування попиту, а також враховують можливість участі агрегованих електричних потужностей (навантажень).

{Розділ IV² доповнено статтею 30³ згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

{Закон доповнено розділом IV² згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Розділ V
ПЕРЕДАЧА

Стаття 31. Оператор системи передачі

1. Оператором системи передачі є суб'єкт господарювання, який отримав ліцензію на провадження діяльності з передачі електричної енергії.

2. Ліцензія на провадження діяльності з передачі електричної енергії видається після прийняття остаточного рішення про сертифікацію оператора системи передачі відповідно до цього Закону.

3. Організаційно-правовою формою оператора системи передачі є акціонерне товариство.

Державі належать 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі оператора системи передачі, які не підлягають приватизації або відчуженню в інший спосіб.

{Статтю 31 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 264-IX від 31.10.2019}

4. Забороняється:

1) приватизація оператора системи передачі та вчинення інших правочинів, що можуть призвести до відчуження акцій та часток у статутному капіталі оператора системи передачі;

2) приватизація об'єктів державної власності, що використовуються оператором системи передачі у процесі провадження діяльності з передачі електричної енергії, а також

підприємствами, установами, організаціями, утвореними внаслідок його реорганізації, та вчинення інших правочинів, що можуть призвести до відчуження таких об'єктів;

3) передача об'єктів державної власності, що використовуються оператором системи передачі у процесі провадження діяльності з передачі електричної енергії, а також юридичними особами, створеними внаслідок його реорганізації, в управління, концесію, оренду, на іншому речовому праві на чуже майно, передбаченому законом, до статутного капіталу інших юридичних осіб, крім випадків, якщо така передача здійснюється уповноваженому суб'єкту управління об'єктами державної власності або юридичній особі, власником корпоративних прав у статутному капіталі якої є виключно держава.

{Пункт 3 частини четвертої статті 31 в редакції Закону № 4196-IX від 09.01.2025}

Стаття 32. Відокремлення оператора системи передачі

{Стаття 32 набирає чинності через шість місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Оператор системи передачі є юридичною особою, яка не є складовою частиною вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та яка здійснює господарську діяльність, що не залежить від діяльності з виробництва, розподілу, постачання електричної енергії та трейдерської діяльності.

2. Оператор системи передачі не має права провадити діяльність з виробництва, розподілу, агрегації, постачання електричної енергії та трейдерську діяльність.

{Абзац перший частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Оператору системи передачі забороняється здійснювати діяльність із зберігання енергії, крім випадків, передбачених статтею 33 цього Закону.

{Частину другу статті 32 доповнено абзацом згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

3. Оператором системи передачі може бути виключно власник системи передачі або суб'єкт господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі чи суб'єкту господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі, якому на підставі рішення суб'єкта управління та відповідної угоди передано на праві відання об'єкти державної власності, що використовуються для провадження діяльності з передачі електричної енергії, крім випадку, визначеного частиною першою статті 36^1 цього Закону.

{Частина третя статті 32 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4196-IX від 09.01.2025}

4. З метою забезпечення незалежності оператора системи передачі будь-яка фізична або юридична особа не має права одночасно:

1) прямо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного

газу), та прямо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над оператором системи передачі (у тому числі бути власником системи передачі) або користуватися будь-яким правом щодо оператора системи передачі (у тому числі будь-якими правами щодо самої системи передачі);

2) прямо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над оператором системи передачі (у тому числі бути власником системи передачі) та прямо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного газу), або користуватися будь-яким правом щодо принаймні одного суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного газу);

3) призначати принаймні одну посадову особу оператора системи передачі та прямо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з виробництва та/або постачання електричної енергії, або користуватися будь-яким правом щодо принаймні одного суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з виробництва та/або постачання електричної енергії;

4) бути посадовою особою оператора системи передачі і принаймні одного суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з виробництва та/або постачання електричної енергії.

5. Якщо особа чи особи, зазначені в частині четвертій цієї статті, є державними органами, то два різні державні органи, що здійснюють контроль за оператором системи передачі або системою передачі, з одного боку, та контроль за суб'єктом господарювання, який провадить діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного газу), з другого боку, мають розглядатися як різні особи.

6. Для цілей частини четвертої цієї статті під терміном "право" розуміється:

1) право голосу в органах юридичної особи, якщо утворення такого органу передбачено статутом або іншим установчим документом такої юридичної особи;

2) право призначати посадових осіб органів юридичної особи;

3) володіння 50 відсотками і більше корпоративних прав юридичної особи.

Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі

1. Оператор системи передачі:

1) забезпечує недискримінаційний доступ до системи передачі;

2) забезпечує недискримінаційне ставлення до користувачів системи передачі;

3) надає послуги з передачі електричної енергії та диспетчерського (оперативно-технологічного) управління на недискримінаційних засадах відповідно до вимог, встановлених цим Законом, кодексом системи передачі, кодексом комерційного обліку, з дотриманням встановлених показників якості надання послуг;

{Пункт 3 частини першої статті 33 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

4) надає послуги з приєднання до системи передачі відповідно до цього Закону та кодексу системи передачі;

5) забезпечує технічне обслуговування системи передачі, підтримання її в експлуатаційній готовності та розвиток з метою забезпечення довгострокового попиту на передачу електричної енергії з урахуванням вимог щодо надійності та ефективності системи передачі, цифровізації системи передачі та охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт 5 частини першої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) забезпечує достатню потужність передачі та надійність системи передачі;

7) здійснює диспетчерське (оперативно-технологічне) управління режимами роботи ОЕС України відповідно до цього Закону, кодексу системи передачі та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

8) забезпечує операційну безпеку ОЕС України;

9) планує режими роботи ОЕС України відповідно до правил ринку та кодексу системи передачі;

10) приймає та акцептує добові графіки електричної енергії учасників ринку;

11) здійснює купівлю та продаж балансуючої електричної енергії на ринкових недискримінаційних і прозорих засадах та забезпечує функціонування балансуючого ринку, зокрема у взаємодії з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, у порядку, визначеному цим Законом, правилами ринку та кодексом системи передачі, а також здійснює купівлю-продаж небалансів електричної енергії;

{Пункт 11 частини першої статті 33 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

12) проводить аналіз системних обмежень і перевантажень та врегульовує їх шляхом застосування недискримінаційних методів відповідно до правил ринку та кодексу системи передачі;

{Пункт 12 частини першої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

13) придбаває та/або надає послуги балансуючої потужності, придбаває допоміжні послуги, не пов’язані з регулюванням частоти, бере участь у механізмах обміну та/або спільного використання резервів потужності з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства з метою дотримання операційної безпеки;

{Пункт 13 частини першої статті 33 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

14) здійснює моніторинг виконання постачальниками допоміжних послуг та постачальниками послуг з балансування зобов’язань з їх надання;

{Пункт 14 частини першої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

15) забезпечує розподіл міжзональної пропускної спроможності у порядку, визначеному цим Законом та правилами розподілу міжзональної пропускної спроможності;

{Пункт 15 частини першої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021; в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

15[1]) сприяє безпеці постачання електричної енергії шляхом забезпечення достатньої пропускної спроможності та надійності системи передачі;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 15[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

16) співпрацює з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, зокрема координує з ними дії та обмін інформацією для міждержавного балансування та забезпечення єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

{Пункт 16 частини першої статті 33 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

16[1]) спільно з операторами систем передачі та/або номінованими операторами ринку держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства бере участь у розробленні та поданні на затвердження відповідно до цього Закону регіональних правил;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 16[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

16[2]) спільно з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства бере участь у виконанні завдань у рамках Європейської мережі операторів системи передачі електричної енергії;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 16[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

16[3]) розробляє національні правила та подає їх Регулятору на затвердження;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 16[3] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

16[4]) бере участь у роботі регіонального координаційного центру відповідно до цього Закону та актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 16[4] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

16[5]) бере участь у спільних консультаціях з ACER та Регулятором;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 16[5] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

17) розробляє правила ринку, кодекс системи передачі, кодекс комерційного обліку, правила розподілу міжзональної пропускної спроможності та подає їх на затвердження Регулятору;

{Пункт 17 частини першої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1396-IX від 15.04.2021, № 4834-IX від 07.04.2026}

17[1]) проводить публічні консультації з усіма заінтересованими сторонами при розробленні правил розподілу міжзональної пропускної спроможності та визначенні структури розподілу пропускної спроможності відповідно до затвердженого Регулятором порядку;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 17[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

17[2]) після консультацій з операторами систем розподілу, Регулятором, суміжними операторами систем передачі та іншими операторами систем передачі синхронної області розробляє план захисту енергосистеми та план відновлення відповідно до кодексу системи передачі та надає їх Регулятору;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 17[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

18) готує план розвитку системи передачі на наступні 10 років, оцінку достатності ресурсів для покриття прогнозованого попиту та забезпечення необхідного резерву та подає їх Регулятору на схвалення/затвердження;

{Пункт 18 частини першої статті 33 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

19) забезпечує управління режимами паралельної роботи ОЕС України з енергосистемами суміжних держав;

20) забезпечує комерційний облік електричної енергії та обмін даними комерційного обліку відповідно до цього Закону, правил ринку та кодексу комерційного обліку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

21) надає учасникам ринку інформацію, необхідну для ефективного доступу до системи передачі та виконання ними їхніх функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

21[1]) здійснює управління даними, у тому числі розвиток систем управління даними, забезпечення кібербезпеки та захисту даних;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 21[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

22) здійснює аналіз витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами та заходи щодо їх зменшення;

23) виконує покладені на нього спеціальні обов’язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;

23[1]) розробляє та погоджує з відповідними операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства договори, зокрема щодо міждержавного балансування, співпраці у межах відповідного регіону розрахунку пропускної спроможності та регіону функціонування енергетичних систем, забезпечення функціонування єдиного сполучення ринків, та подає їх Регулятору для погодження;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 23[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

23[2]) бере участь у механізмі компенсації між операторами систем передачі відповідно до кодексу системи передачі та укладених договорів;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 23[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

23[3]) бере участь у процедурі перегляду конфігурації торгових зон та надає Європейській мережі операторів системи передачі електричної енергії інформацію, необхідну для складення технічного звіту про поточну конфігурацію торгових зон;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 23[3] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

23[4]) розробляє спільно з номінованими операторами ринку проект багатостороннього договору взаємодії призначених номінованих операторів ринку та оператора системи передачі;

{Частину першу статті 33 доповнено пунктом 23[4] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

24) здійснює інші функції, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

2. Оператор системи передачі має право:

1) надавати відповідно до кодексу системи передачі, правил ринку та стандартів операційної безпеки суб'єктам господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України, обов'язкові для виконання оперативні команди та розпорядження;

2) отримувати від учасників ринку інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, у формі та порядку, визначених правилами ринку та кодексом системи передачі;

3) своєчасно та в повному обсязі отримувати плату за надані послуги;

{Пункт 3 частини другої статті 33 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4) своєчасно та в повному обсязі отримувати плату за продану електричну енергію на балансуючому ринку;

5) проводити необхідні перевірки та/або випробування обладнання постачальників допоміжних послуг та постачальників послуг з балансування у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

5[1]) взаємодіяти з номінованими операторами ринків, операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства з питань здійснення ним своїх функцій відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

{Частину другу статті 33 доповнено пунктом 5[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5[2]) взаємодіяти з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства з метою участі в європейських платформах балансування;

{Частину другу статті 33 доповнено пунктом 5[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5[3]) ініціювати перегляд конфігурації торгової зони (торгових зон) у порядку, встановленому Регулятором;

{Частину другу статті 33 доповнено пунктом 5[3] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5[4]) на покриття економічно обґрунтованих витрат, що виникають у оператора системи передачі при єдиному сполученні ринків, на скоординований розрахунок міжзональної пропускної спроможності, приєднання та участь в європейських платформах балансування, витрат на врегулювання системних обмежень, у тому числі на передиспетчеризацію або зустрічну торгівлю, шляхом включення таких витрат до тарифу за умови відсутності інших механізмів покриття таких витрат, визначених Регулятором;

{Частину другу статті 33 доповнено пунктом 5[4] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5[5]) укладати угоди щодо регіональних та/або двосторонніх заходів для запобігання кризам в електроенергетиці відповідно до статті 16[1] цього Закону;

{Частину другу статті 33 доповнено пунктом 5[5] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) інші права, передбачені законодавством.

3. Оператор системи передачі зобов’язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами на добу постачання на підставі зареєстрованих повідомлень про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії відповідно до правил ринку;

4) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними за правилами ринку, у разі невиконання ним графіків електричної енергії у відповідні розрахункові періоди з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами;

{Пункт 4 частини третьої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5) при застосуванні процедури зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію про споживачів, приєднаних до системи передачі, яким здійснював постачання попередній електропостачальник, в обсягах та порядку, визначених Регулятором;

6) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

7) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію відповідно до цього Закону, правил ринку, кодексу системи передачі та іншу інформацію, передбачену законодавством;

8) зберігати інформацію, необхідну для аналізу якості послуг з електропостачання, зокрема інформацію щодо надійності електропостачання, якості електричної енергії, комерційної якості надання послуг, у порядку, встановленому Регулятором;

9) здійснювати відшкодування (компенсацію) користувачу системи у разі недотримання оператором системи передачі показників якості послуг, визначених договором про надання послуг з передачі та Регулятором;

10) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним законодавчо встановлених функцій та повноважень;

10[1]) мати систему спостереження за роботою ринку допоміжних послуг та балансуючого ринку, розподілом міжзональної пропускної спроможності та виконанням інших функцій, передбачених цим Законом, за результатами функціонування якої повідомляти Регулятора у визначеному ним порядку невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня, у разі появи обґрунтованих підстав вважати, що операції з оптовими енергетичними продуктами здійснювалися з порушенням встановлених заборон щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, про такі операції у визначеному Регулятором порядку.

{Абзац перший пункту 10[1] частини третьої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Оператор системи передачі є особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на оптовому енергетичному ринку, а також є адміністратором передачі даних та адміністратором платформи інсайдерської інформації.

Оператор системи передачі призупиняє виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації у разі невідповідності вимогам, встановленим Регулятором до таких адміністраторів, на підставі рішення

Регулятора про таку невідповідність. Поновлення виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації здійснюється після усунення невідповідностей, що стали підставою для призупинення виконання функцій;

{Частину третю статті 33 доповнено пунктом 10[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

10[2]) надавати ACER, Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, регіональному координаційному центру та Європейській мережі операторів системи передачі електричної енергії інформацію з питань, необхідних для виконання їхніх завдань;

{Частину третю статті 33 доповнено пунктом 10[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

11) відкрити в уповноваженому банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для здійснення розрахунків відповідно до цього Закону;

{Пункт 11 частини третьої статті 33 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

12) вести окремий облік витрат та доходів від провадження діяльності з передачі електричної енергії та діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

13) вести окремий облік витрат та доходів щодо виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;

14) надавати інформацію, необхідну для впровадження механізму компенсації у відносинах між операторами систем передачі, до організації, відповідальної за функціонування такого механізму;

15) забезпечувати уникнення конфлікту інтересів при виконанні функцій диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, передачі електричної енергії, адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку згідно з програмою заходів з недопущення конфлікту інтересів, розробленою ним та погодженою Регулятором;

16) виконувати обов'язкові для виконання розпорядчі документи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі електроенергетики;

17) припиняти електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

17[1]) припиняти у порядку, визначеному кодексом системи передачі та правилами роздрібного ринку, без попередження споживача електроживлення електроустановки у разі несанкціонованого відбору електричної енергії;

{Частину третю статті 33 доповнено пунктом 17[1] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025; в редакції Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

18) відновлювати електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

19) надавати інформацію для реєстрації приєднаних до системи передачі генеруючих установок активних споживачів, які продають електричну енергію за "зеленим" тарифом гарантованому покупцю або постачальнику універсальних послуг, для отримання гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, а також здійснювати перевірки таких генеруючих установок у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Частину третю статті 33 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

20) застосовувати загальноєвропейські правила та зміни до них, обов'язковість застосування яких встановлена актами законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики та/або рішеннями Ради міністрів Енергетичного Співтовариства, перелік яких затверджений Регулятором;

{Частину третю статті 33 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

21) виконувати рішення Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та ACER, адресовані оператору системи передачі, та враховувати висновки і рекомендації Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та ACER.

{Частину третю статті 33 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Оператор системи передачі надає послуги з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління учасникам ринку на підставі договорів, укладених на основі типових договорів про надання послуг з передачі електричної енергії та про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Типові договори про надання послуг з передачі електричної енергії та про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління затверджуються Регулятором.

Порядок укладання таких договорів визначається кодексом системи передачі.

5. Оплата послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління здійснюється за тарифами, які визначаються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики.

{Установити, що до 1 січня 2030 року, абзац другий частини п'ятої статті 33 застосовується в редакції пункту 3 розділу II Закону № 4834-IX від 07.04.2026} Тариф на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, зокрема, включає витрати оператора системи передачі на закупівлю допоміжних послуг та врегулювання системних обмежень в ОЕС України.

{Установити, що до 1 січня 2030 року, абзац третій частини п'ятої статті 33 застосовується в редакції пункту 3 розділу II Закону № 4834-IX від 07.04.2026} Тариф на послуги з передачі електричної енергії, зокрема, включає як окремі складові витрати оператора системи передачі, що здійснюються ним у разі покладення на нього спеціальних

обов’язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, та витрати на послугу із зменшення навантаження виробником, якому встановлено "зелений" тариф, якщо об’єкт електроенергетики або черга його будівництва (пусковий комплекс) такого виробника включений до балансуючої групи гарантованого покупця.

{Абзац третій частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 810-IX від 21.07.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Тарифи на послуги з передачі електричної енергії та на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління оприлюднюються оператором системи передачі у порядку та строки, визначені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Підставами встановлення Регулятором тарифу на передачу підприємству "зеленої" електрометалургії в порядку, передбаченому абзацами п’ятим - тридцять першим цієї частини, є:

{Частину п'яту статті 33 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом№ 810-IX від 21.07.2020; в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

довідка центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики, про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії.

{Частину п'яту статті 33 доповнено абзацом шостим згідно із Законом№ 810-IX від 21.07.2020; в редакції Закону № 4017-IX від 10.10.2024}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики, надає юридичній особі довідку про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії або надсилає лист про відмову у видачі довідки протягом 10 календарних днів з дня отримання звернення.

{Частину п'яту статті 33 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом№ 810-IX від 21.07.2020; в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Для одержання такої довідки юридична особа подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики (надсилає засобами поштового зв’язку в паперовій формі або через Єдиний державний портал адміністративних послуг "Портал Дія" в електронній формі), письмову заяву.

{Частину п'яту статті 33 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом№ 810-IX від 21.07.2020; в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

Вимоги до змісту заяви, порядок її подання, реєстрації, залишення без руху, надсилання за належністю, її розгляду, прийняття рішення про надання довідки або відмову в її наданні, порядок набрання чинності прийнятим рішенням, його оскарження, виконання та припинення дії у сфері електроенергетики регулюються Законом України "Про адміністративну процедуру" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

{Частину п'яту статті 33 доповнено абзацом згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

До заяви додаються такі документи:

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Законів № 1639-IX від 14.07.2021, № 4017-IX від 10.10.2024}

1) технічна документація, що підтверджує використання у господарській діяльності обладнання для виробництва сталі електродуговим методом:

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Законів № 1639-IX від 14.07.2021, № 4017-IX від 10.10.2024}

а) виписка з переліку основних фондів підприємства, підписану головним бухгалтером підприємства, підтверджену незалежним аудитором, що підтверджує наявність на балансі юридичної особи електродугової сталеплавильної печі і відсутність на балансі агрегатів, спроможних виробляти сталь альтернативними способами, а саме мартенівських та/або конверторних печей, та/або комплексів "доменна піч - мартенівська/конверторна піч";

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

б) один із таких документів:

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

документ про готовність до експлуатації електросталеплавильного комплексу/цеху/заводу з проектним обсягом виплавки сталі не менше 50 тисяч тонн сталі на рік;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

затверджену у встановленому порядку проектну документацію на будівництво сталеплавильного цеху (комплексу, заводу), що включатиме електродугову сталеплавильну піч;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

затверджену на підприємстві технологічну інструкцію на виробництво сталі в електродуговій печі;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

2) довідка незалежного аудитора, що підтверджує виробництво підприємством "зеленої" електрометалургії за минулий календарний рік сталевої продукції електродуговим методом в обсязі не менше 50 тисяч тонн, із зазначенням фактичного обсягу виробництва сталі електродуговим методом;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

3) розрахунок прямих викидів діоксиду вуглецю під час виробництва сталі електродуговим способом, за минулий календарний рік, здійснений відповідно до методики

рівня 1 оцінки прямих викидів CO_2 при електродуговому способі виплавки металу (том 3 "Промислові процеси і використання продуктів" Керівних принципів національних інвентаризацій парникових газів, Міжурядова група експертів з питань зміни клімату, 2006, (IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories 2006, Chapter 4: Metal Industry Emissions) (далі – розрахунок прямих викидів діоксиду вуглецю відповідно до методики рівня 1 оцінки прямих викидів CO_2).

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

{Положення абзацу частини п'ятої статті 33 не застосовуються з 1 квітня 2022 року}

За підтвердженням розрахунку прямих викидів діоксиду вуглецю відповідно до методики рівня 1 оцінки прямих викидів CO_2 центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики, може звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в порядку міжвідомчого обміну інформацією. Якщо центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, не висловив своєї позиції щодо розрахунку прямих викидів діоксиду вуглецю відповідно до методики рівня 1 оцінки прямих викидів CO_2 протягом семи календарних днів з дати подання юридичною особою заяви для одержання довідки про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії, такий розрахунок вважається підтвердженим;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

{Положення абзацу частини п'ятої статті 33 не застосовуються з 1 квітня 2022 року}

4) звіт про викиди парникових газів, підготовлений відповідно до Закону України "Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів", з підтвердженням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, про його прийняття;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

{Положення абзацу частини п'ятої статті 33 не застосовуються до 1 квітня 2022 року}

5) розрахунок прямих викидів діоксиду вуглецю на 1 тонну сталевої продукції під час виробництва електродуговим методом за минулий календарний рік, який підтверджує, що прямі викиди діоксиду вуглецю під час виробництва сталі не перевищують 250 кілограмів на 1 тонну сталевої продукції. Розрахунок здійснюється шляхом ділення обсягу прямих викидів діоксиду вуглецю під час виробництва сталі електродуговим методом за минулий календарний рік, визначеного відповідно до положень цієї статті, на фактичний обсяг виробництва сталі електродуговим методом за минулий календарний рік.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

Відповідальність за достовірність інформації, наданої в заяві та доданих до неї документах, несе юридична особа, яка звернулася за одержанням довідки про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Видача довідки здійснюється безоплатно.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики, відмовляє у видачі довідки про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії, якщо:

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

у поданих юридичною особою документах виявлено недостовірну інформацію;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

підприємством не усунуто недоліки, зазначені у повідомленні про залишення заяви без руху, у встановлений строк;

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021; в редакції Закону № 4017-IX від 10.10.2024}

{Абзац двадцять сьомий частини п'ятої статті 33 виключено на підставі Закону № 4017-IX від 10.10.2024}

підприємство не відповідає вимогам, встановленим цим Законом.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Рішення про відмову у видачі довідки про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії приймається, за умови забезпечення права особи на участь в адміністративному провадженні відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру";

{Частину п'яту статті 33 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4017-IX від 10.10.2024}

у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відсутні відомості про юридичну особу або наявні відомості про її припинення.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Довідка про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії видається юридичній особі в паперовому вигляді. У разі оформлення довідки в електронній формі її видача здійснюється шляхом надсилання через Єдиний державний портал адміністративних послуг "Портал Дія" до електронного кабінету юридичної особи (за

наявності), зазначеного у заяві на одержання довідки, протягом одного робочого дня з дня видачі довідки.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Строк дії довідки про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії становить один рік, який обчислюється з дня її видачі.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Форма довідки про підтвердження статусу підприємства "зеленої" електрометалургії затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики.

{Абзац частини п'ятої статті 33 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

6. Оператор системи передачі не має права здійснювати купівлю-продаж електричної енергії, крім купівлі-продажу електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами, балансування, надання/отримання аварійної допомоги операторам системи передачі суміжних держав, врегулювання небалансів, передиспетчеризації, зустрічної торгівлі та врегулювання відхилень з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

{Абзац перший частини шостої статті 33 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Купівля електричної енергії для забезпечення діяльності оператора системи передачі, крім електричної енергії для компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами, балансування та врегулювання небалансів, здійснюється ним як споживачем за договором постачання електричної енергії споживачу.

Вартість електричної енергії, придбаної з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами, враховується при визначенні тарифів на передачу електричної енергії.

7. Оператор системи передачі забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до законодавства.

Оператор системи передачі також забезпечує конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку.

8. Оператор системи передачі відповідно до цього Закону виконує функції, пов’язані з покладенням на нього спеціальних обов’язків для забезпечення загальносуспільного інтересу із збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел, підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, інших спеціальних обов’язків.

{Установити, що до 1 січня 2030 року положення абзацу другого частини восьмої статті 33 застосовується в редакції пункту 11[7] розділу XVII цього Закону} Оператор системи передачі для забезпечення загальносуспільних інтересів придбаває послуги, які надаються йому на обов’язковій основі суб’єктами ринку, визначеними відповідно до цього

Закону, на підставі договору про надання послуг для забезпечення загальносуспільних інтересів, типова форма якого затверджується Регулятором. Витрати оператора системи передачі, що виникають у нього під час виконання покладених на нього спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів, покриваються за рахунок тарифів (цін) або надбавок, встановлених Регулятором та не пов'язаних з тарифом на послуги з передачі електричної енергії. Включення витрат на виконання покладених спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів до тарифу на послуги з передачі електричної енергії забороняється.

{Абзац другий частини восьмої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Оператор системи передачі зобов'язаний розробити та подати на погодження Регулятору програму заходів з недопущення конфлікту інтересів при наданні послуг з передачі електричної енергії, здійсненні диспетчерського (оперативно-технологічного) управління режимами роботи ОЕС України, виконанні функцій адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку (далі - програма заходів), що, зокрема, включає:

1) забезпечення незалежності у прийнятті рішень посадовими особами структурних підрозділів, що забезпечують надання послуг з передачі електричної енергії, здійснення диспетчерського (оперативно-технологічного) управління режимами роботи ОЕС України, виконання функцій адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку, пов'язаних з їхньою операційною діяльністю та з кадрових питань;

2) недопущення сумісництва та суміщення (прямого і прихованого);

3) обмеження доступу до комерційної інформації, забезпечення фізичної та інформаційно-технологічної безпеки інформації, розмежування доступу до різних категорій даних в інформаційних системах, визначення кола осіб та випадків доступу до інформації, здійснення належного контролю за діяльністю працівників, яким надано доступ до інформації з обмеженим доступом;

4) розмежування підпорядкування посадових осіб, які виконують суміжні функції;

5) забезпечення формалізації взаємовідносин посадових осіб структурних підрозділів, що забезпечують надання послуг з передачі електричної енергії, здійснення диспетчерського (оперативно-технологічного) управління режимами роботи ОЕС України, виконання функцій адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку, реєстрацію та зберігання відповідних документів.

Звіт про виконання програми заходів готується оператором системи передачі щокварталу та підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті оператора системи передачі.

10. Оператор системи передачі не має права мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти (крім здійснення диспетчерського (оперативно-технологічного) управління), експлуатувати установки зберігання енергії, крім випадків, передбачених цим Законом.

{Статтю 33 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

11. Оператор системи передачі має право мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, якщо:

вони є повністю інтегрованими елементами мережі оператора системи передачі і Регулятор надав на це свою згоду;

у разі дотримання таких умов (сукупно):

а) інші сторони, за результатами відкритої, прозорої та недискримінаційної тендерної процедури, яка підлягає попередньому перегляду та затвердженню Регулятором, не набули права власності, володіння, користування, права розробляти, управляти або експлуатувати такі установки зберігання енергії чи є неспроможними надавати допоміжні послуги, не пов'язані з регулюванням частоти, за обґрунтованою вартістю та своєчасно;

б) такі установки зберігання енергії необхідні оператору системи передачі для виконання своїх зобов'язань щодо забезпечення ефективної, надійної та безпечної роботи системи передачі, і вони не використовуються для купівлі та/або продажу електричної енергії на ринку електричної енергії чи для надання послуг з балансування та/або допоміжних послуг;

в) Регулятор на запит оператора системи передачі провів оцінку необхідності надання оператору системи передачі права мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, виконав попередню перевірку тендерної процедури та прийняв рішення про надання такого права.

З метою забезпечення справедливої тендерної процедури для закупівлі установок зберігання енергії Регулятор затверджує (погоджує) керівні принципи закупівлі оператором системи передачі установок зберігання енергії.

{Статтю 33 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

12. Рішення про надання згоди оператору системи передачі набути у власність, володіння, користування або розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії повідомляється Регулятором Секретаріату Енергетичного Співтовариства та Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства разом з відповідною інформацією про запит оператора системи передачі та необхідність надання такого права.

{Статтю 33 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

13. Оператор системи передачі має право використовувати власні установки зберігання енергії виключно у разі, якщо система передачі знаходиться у передаварійному режимі, аварійному режимі, режимі системної аварії або режимі відновлення, визначених кодексом системи передачі.

Оператор системи передачі здійснює диспетчерське (оперативно-технологічне) управління установками зберігання енергії у порядку, передбаченому законодавством.

{Абзац другий частини тринадцятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

{Статтю 33 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

14. Регулятор забезпечує не рідше ніж один раз на п’ять років проведення публічних консультацій щодо існуючих установок зберігання енергії з метою оцінки потенційної наявності та зацікавленості інших сторін в інвестуванні в такі установки.

У разі якщо публічні консультації, за оцінкою Регулятора, підтверджують спроможність інших сторін мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, експлуатувати або управляти такими установками на економічно вигідних умовах, Регулятор повинен забезпечити поступове припинення діяльності оператора системи передачі, зазначеної у частинах одинадцятій та тринадцятій цієї статті, протягом періоду, що не перевищує 18 місяців.

Як частина умов цієї процедури Регулятор може дозволити оператору системи передачі отримати обґрунтовану компенсацію, зокрема, щоб відшкодувати залишкову вартість своїх інвестицій в набуття установок зберігання енергії.

Дія цієї частини не поширюється на випадки, коли установки зберігання енергії є повністю інтегрованими елементами мережі оператора системи передачі та не використовуються для балансування або управління перевантаженнями.

{Статтю 33 доповнено частиною чотирнадцятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

Стаття 34. Сертифікація оператора системи передачі

{Стаття 34 набирає чинності через шість місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Під час здійснення сертифікації Регулятор перевіряє відповідність суб’єкта господарювання, який є власником системи передачі, після подання ним запиту на сертифікацію, вимогам щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбаченим цим Законом.

Якщо запит на сертифікацію подає суб’єкт господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або сама держава (держави), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, сертифікація здійснюється відповідно до вимог цієї статті з урахуванням особливостей, передбачених статтею 36 цього Закону.

2. Порядок здійснення сертифікації, який містить вимоги до повідомлень, документів, даних та інформації, що надаються суб’єктом, який подає запит на сертифікацію, строк їх подання, розмір та порядок оплати за здійснення сертифікації, строк дії рішення про сертифікацію, затверджуються Регулятором.

3. Під час здійснення процедури сертифікації Регулятор має право вимагати всю необхідну інформацію, що стосується виконання функцій Регулятора згідно із цією статтею, від суб’єкта господарювання, який подав запит на сертифікацію, а також суб’єктів господарювання, які провадять діяльність з виробництва та/або постачання електричної енергії. Регулятор зобов’язаний зберігати конфіденційність отриманої інформації.

4. Протягом чотирьох місяців з дня отримання Регулятором запиту на сертифікацію відповідно до порядку здійснення сертифікації Регулятор приймає попереднє рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації.

5. Регулятор невідкладно доводить до відома Секретаріату Енергетичного Співтовариства:

1) інформацію про отримання запиту на сертифікацію;

2) попереднє рішення Регулятора про сертифікацію або про відмову у сертифікації разом з усією інформацією, що стосується прийнятого рішення.

6. Регулятор протягом двох місяців з дати отримання висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо попереднього рішення про сертифікацію розглядає такий висновок та приймає остаточне рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації. У разі відсутності висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства протягом чотирьох місяців Регулятор приймає остаточне рішення про сертифікацію.

7. Якщо Регулятор приймає остаточне рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації, яке враховує висновок Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо попереднього рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації, таке остаточне рішення разом з висновком Секретаріату Енергетичного Співтовариства підлягає оприлюдненню шляхом розміщення на веб-сайті Регулятора.

Якщо Регулятор приймає остаточне рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації, яке не враховує висновок Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо попереднього рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації, таке остаточне рішення разом з висновком Секретаріату Енергетичного Співтовариства та обґрунтуванням Регулятора причин неврахування такого висновку підлягає оприлюдненню шляхом розміщення на веб-сайті Регулятора.

Стаття 35. Моніторинг виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі

{Стаття 35 набирає чинності через шість місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Регулятор здійснює регулярний моніторинг виконання оператором системи передачі вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом.

2. Регулятор ініціює проведення перевірки виконання оператором системи передачі вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом, у разі:

1) отримання повідомлення від оператора системи передачі відповідно до частини третьої цієї статті;

2) наявності обґрунтованого припущення про те, що запланована зміна контролю або прав інших осіб щодо оператора системи передачі може призвести або призвела до порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом;

3) надходження вмотивованої вимоги від Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

3. Оператор системи передачі зобов'язаний повідомляти Регулятора про будь-які заплановані заходи, які можуть призвести до порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом.

4. Перевірка виконання оператором системи передачі вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом, здійснюється відповідно до вимог статті 32 цього Закону з урахуванням особливостей, передбачених цією статтею.

5. Регулятор проводить перевірку виконання оператором системи передачі вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом, протягом чотирьох місяців з дня:

1) отримання відповідного повідомлення від оператора системи передачі - у випадку, визначеному пунктом 1 частини другої цієї статті;

2) надходження повідомлення оператору системи передачі про початок проведення перевірки за ініціативою Регулятора - у випадку, визначеному пунктом 2 частини другої цієї статті;

3) надходження відповідної вимоги від Секретаріату Енергетичного Співтовариства - у випадку, визначеному пунктом 3 частини другої цієї статті.

6. Регулятор повідомляє оператора системи передачі про виявлення порушень вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом.

Оператор системи передачі зобов'язаний усунути виявлені порушення протягом строку, визначеного Регулятором, що не може перевищувати двох місяців, та надати документи, дані та інформацію про усунення таких порушень.

7. Якщо оператор системи передачі не усунув виявлені Регулятором порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом, Регулятор приймає рішення про невідповідність оператора системи передачі вимогам щодо відокремлення і незалежності, передбачених цим Законом. У такому разі Регулятор приймає рішення про припинення дії ліцензії на провадження діяльності з передачі електричної енергії або про застосування фінансових санкцій (штрафів), передбачених законодавством.

У разі припинення дії ліцензії на провадження діяльності з передачі електричної енергії суб'єкт господарювання не звільняється від обов'язку виконувати в повному обсязі і належної якості функції та зобов'язання оператора системи передачі до отримання ліцензії новим оператором системи передачі. У цей період до суб'єкта господарювання, щодо якого прийнято рішення про припинення дії ліцензії, не застосовуються штрафні санкції, передбачені підпунктом "а" пункту 6 частини четвертої статті 77 цього Закону.

8. Регулятор зобов'язаний невідкладно повідомити Секретаріат Енергетичного Співтовариства про будь-які обставини, що можуть призвести до переходу контролю над оператором системи передачі до особи (осіб) з держави (держав), що не є стороною

Енергетичного Співтовариства, або до самої держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства.

Оператор системи передачі зобов'язаний повідомити Регулятора про будь-які обставини, що можуть призвести до переходу контролю над оператором системи передачі до особи (осіб) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або до самої держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства.

Стаття 36. Сертифікація суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або сама держава (держави), що не є стороною Енергетичного Співтовариства

{Стаття 36 набирає чинності через шість місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Якщо запит на сертифікацію подає суб'єкт господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або сама держава (держави), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, Регулятор повідомляє про це Секретаріат Енергетичного Співтовариства.

2. Регулятор приймає попереднє рішення про відмову у сертифікації суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або сама держава (держави), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, у таких випадках:

1) такий суб'єкт не виконує вимоги щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачені цим Законом;

2) прийняття рішення про сертифікацію такого суб'єкта зашкодить безпеці постачання електричної енергії в Україні або в Енергетичному Співтоваристві з урахуванням:

а) прав та обов'язків Енергетичного Співтовариства щодо відповідної держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі норм міжнародного права, зокрема міжнародних угод з питань безпеки постачання електричної енергії, сторонами яких є Енергетичне Співтовариство та відповідна держава;

б) прав та обов'язків України щодо відповідної держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі міжнародних договорів, укладених з такою державою, за умови що такі права та обов'язки не суперечать Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

в) прав та обов'язків, взятих на себе Україною на підставі Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

г) інших фактів та обставин, що стосуються такого суб'єкта та/або держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, та мають значення для визначення відповідності такого суб'єкта вимогам щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбаченим цим Законом.

3. Регулятор має право звертатися до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному

комплексі, та до інших суб'єктів владних повноважень із запитом про надання висновків з питань, зазначених у частині другій цієї статті. Регулятор враховує такі висновки у процесі прийняття рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації.

4. Перед прийняттям рішення щодо сертифікації Регулятор має отримати висновок Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо:

1) відповідності суб'єкта господарювання вимогам щодо незалежності;

2) відсутності ризику для безпеки постачання електричної енергії в Енергетичному Співтоваристві.

Остаточне рішення про сертифікацію суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або сама держава (держави), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, оприлюднюється у порядку, передбаченому статтею 34 цього Закону.

5. Регулятор приймає остаточне рішення про відмову у сертифікації суб'єкта господарювання, контроль над яким здійснює особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, або сама держава (держави), що не є стороною Енергетичного Співтовариства, без врахування висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства, якщо прийняття рішення про сертифікацію такого суб'єкта створює загрозу для безпеки постачання електричної енергії в Україні чи становить загрозу інтересам національної безпеки України.

Стаття 36[1]. Особливі вимоги про відокремлення і незалежність оператора системи передачі (модель відокремлення ISO)

1. Вимога частини третьої статті 32 цього Закону не застосовується, якщо власник системи передачі визначив суб'єкта господарювання, який має право подати запит на сертифікацію.

2. Сертифікація оператора системи передачі (модель відокремлення ISO) на умовах, визначених цим Законом, здійснюється Регулятором згідно з процедурою, передбаченою статтями 34 і 36 цього Закону.

3. У разі обрання моделі відокремлення ISO оператор системи передачі (модель відокремлення ISO) зобов'язаний:

1) відповідати вимогам, встановленим статтею 32 цього Закону;

2) мати у своєму розпорядженні фінансові, технічні, матеріальні та людські ресурси, необхідні для виконання покладених на нього статтею 33 цього Закону функцій, зокрема взаємодії з операторами систем передачі суміжних держав;

3) здійснювати розробку та подання на схвалення/затвердження Регулятору плану розвитку системи передачі на наступні 10 років, звіту з оцінки достатності ресурсів відповідно до вимог цього Закону.

{Пункт 3 частини третьої статті 36[1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4. У разі обрання моделі відокремлення ISO власник системи передачі зобов'язаний відповідати вимогам, встановленим частиною другою статті 36[3] цього Закону.

Під час процедури сертифікації власник системи передачі надає Регулятору проекти всіх договорів із суб'єктом господарювання, що подав запит на сертифікацію, та з будь-якими іншими відповідними особами.

{Закон доповнено статтею 36[1] згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 36[2]. Обов'язки оператора системи передачі та власника системи передачі відповідно до моделі відокремлення ISO

1. У разі обрання моделі відокремлення ISO до функцій оператора системи передачі належать:

1) надання доступу та управління доступом до системи передачі, включаючи отримання плати за послуги з передачі електричної енергії, а також інших платежів за доступ або приєднання до системи передачі, плати за перевантаження системи передачі, платежів за механізмом компенсації системних операторів внутрішніх передач електроенергії;

2) експлуатація, підтримання у належному стані і розвиток системи передачі, а також забезпечення довгострокової здатності системи передачі задовольняти обґрунтований попит шляхом інвестиційного планування відповідно до статті 37 цього Закону. У процесі розвитку системи передачі незалежний оператор системи передачі є відповідальним за планування (включаючи отримання необхідних документів дозвільного характеру), будівництво і введення в експлуатацію нових об'єктів інфраструктури системи передачі або їх складових. З цією метою до незалежного оператора системи передачі застосовуються положення статей 31 і 33 цього Закону;

3) розробка та подання на схвалення/затвердження Регулятору плану розвитку системи передачі на наступні 10 років, звіту з оцінки достатності ресурсів відповідно до вимог цього Закону.

{Пункт 3 частини першої статті 36[2] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Власник системи передачі, де призначено незалежного оператора системи передачі, зобов'язаний:

1) забезпечувати необхідну співпрацю і підтримку незалежному оператору системи передачі для виконання його функцій, включно з усією необхідною інформацією;

2) фінансувати інвестиції, передбачені планом розвитку системи передачі на наступні 10 років та затверджені Регулятором, або надавати згоду на фінансування такої інвестиції будь-якою зацікавленою стороною, у тому числі незалежним оператором системи передачі;

3) забезпечувати виконання фінансових зобов'язань оператором системи передачі, пов'язаних з активами мережі, крім зобов'язань, пов'язаних з функціями незалежного оператора системи передачі;

4) надавати гарантії для сприяння фінансування розвитку системи передачі, крім інвестицій, коли відповідно до пункту 2 цієї частини власник надав згоду на її фінансування за рахунок кредитних коштів або коштів, отриманих з інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Регулятор здійснює моніторинг виконання вимог про відокремлення і незалежність оператора системи передачі та власника системи передачі.

4. Антимонопольний комітет України у співпраці з Регулятором має право здійснювати моніторинг дотримання власником системи передачі своїх зобов'язань відповідно до частини другої цієї статті.

{Статтю 36² доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

{Закон доповнено статтею 36² згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 36³. Незалежність власника системи передачі

1. У разі відокремлення оператора системи передачі за моделлю відокремлення ISO власник системи передачі не повинен мати права здійснювати управління (включаючи управління корпоративними правами) або безпосередній контроль за суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного газу) та/або трейдерську діяльність.

2. З метою забезпечення незалежності власника системи передачі відповідно до частини першої цієї статті:

1) керівник та заступники керівника власника системи передачі, особи, що здійснюють функції управління від імені власника системи передачі, не можуть брати участі в діяльності органів (у тому числі здійснювати повноваження одноосібного органу) суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного газу) та належить до сфери управління власника системи передачі або в якому йому належать корпоративні права;

2) власник системи передачі зобов'язаний розробити і запровадити програму відповідності, яка визначає заходи для уникнення дискримінаційних дій та впливу на діяльність оператора системи передачі та забезпечення моніторингу виконання таких заходів. Програма відповідності має визначати функціональні обов'язки працівників власника системи передачі для досягнення цих цілей. Річний звіт, у якому викладаються вжиті заходи, має бути представлений Регулятору уповноваженою особою з питань відповідності і опублікований на веб-сайті Регулятора.

{Закон доповнено статтею 36³ згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 36⁴. Програма відповідності та уповноважена особа з питань відповідності оператора системи передачі

1. Оператор системи передачі має розробити і запровадити програму відповідності, в якій визначаються заходи для забезпечення унеможливлення дискримінаційних дій та забезпечення моніторингу виконання таких заходів. Програма відповідності повинна визначати чіткі обов'язки працівників оператора системи передачі для досягнення цих

цілей та затверджується Регулятором. Моніторинг виконання програми відповідності здійснюється уповноваженою особою з питань відповідності оператора системи передачі в порядку, визначеному Регулятором.

2. Уповноважена особа з питань відповідності оператора системи передачі призначається:

1) наглядовою радою оператора системи передачі;

2) у разі відсутності наглядової ради - виконавчим органом оператора системи передачі.

Уповноваженою особою з питань відповідності оператора системи передачі може бути фізична особа, яка має вищу освіту (технічну, юридичну або економічну) за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра або спеціаліста, високі професійні та моральні якості, досвід роботи у сфері електроенергетики не менше п’яти років, володіє державною мовою, має освітній і професійний рівні, необхідні для виконання своїх обов’язків. Не може бути уповноваженою особою з питань відповідності оператора системи передачі фізична особа, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

Особа, яка претендує на посаду уповноваженої особи з питань відповідності оператора системи передачі, протягом останніх трьох років до дня призначення не може обіймати посади у вертикально інтегрованому суб’єкті господарювання та/або суб’єктах господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб’єкта господарювання, мати прямий чи опосередкований інтерес або відносини з вертикально інтегрованим суб’єктом господарювання та/або суб’єктами господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб’єкта господарювання, та/або власниками контрольних пакетів акцій вертикально інтегрованого суб’єкта господарювання та/або суб’єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб’єкта господарювання.

Кандидатура уповноваженої особи з питань відповідності оператора системи передачі підлягає попередньому погодженню з Регулятором.

Регулятор має право відмовити в погодженні кандидатури уповноваженої особи з питань відповідності оператора системи передачі тільки з причин недостатнього рівня її незалежності або професійних якостей.

3. Уповноваженою особою з питань відповідності оператора системи передачі може бути юридична особа за умови, що в її штаті є працівники, які відповідають вимогам, визначеним цією статтею. Не може бути уповноваженою особою з питань відповідності оператора системи передачі юридична особа, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками якої є громадяни держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

4. З метою забезпечення незалежності уповноваженої особи з питань відповідності оператора системи передачі така особа не може:

1) під час виконання своїх обов’язків займати посади або мати повноваження, мати економічний інтерес (отримувати фінансову винагороду тощо) чи ділові відносини, безпосередньо або опосередковано, з будь-яким суб’єктом господарювання, який

провадить діяльність з виробництва (видобутку) та/або постачання електричної енергії (природного газу), або з власником (власниками) контрольного пакета корпоративних прав такого суб'єкта господарювання, або з будь-яким іншим суб'єктом господарювання, який провадить господарську діяльність на ринку природного газу або електричної енергії, крім передачі електричної енергії;

2) займати посади, мати повноваження, економічний інтерес (отримувати фінансову винагороду тощо) чи ділові відносини, безпосередньо або опосередковано, з будь-яким суб'єктом господарювання, який провадить діяльність на ринку природного газу або електричної енергії, або будь-якою його частиною (крім оператора системи передачі), або з власником (власниками) контрольного пакета корпоративних прав такого суб'єкта господарювання протягом трьох років до дня його призначення;

3) після припинення договірних відносин з оператором системи передачі уповноважена особа з питань відповідності не повина займати посади або мати повноваження, мати економічний інтерес чи ділові відносини, безпосередньо або опосередковано, з будь-яким суб'єктом господарювання, який провадить діяльність на ринку природного газу або електричної енергії (крім оператора системи передачі), або з власником (власниками) контрольного пакета корпоративних прав такої організації, або з будь-яким суб'єктом господарювання, який провадить діяльність на ринку природного газу або електричної енергії, не пов'язану з передачею електричної енергії, протягом не менше чотирьох років;

4) мати жодного економічного інтересу в діяльності або, безпосередньо або опосередковано, отримувати будь-яку фінансову вигоду від будь-якого суб'єкта господарювання, який провадить діяльність на ринку природного газу або електричної енергії (крім оператора системи передачі), або від будь-якого суб'єкта господарювання, який провадить діяльність на ринку електричної енергії, не пов'язану з передачею електричної енергії.

5. Оператор системи передачі повідомляє Регулятору кандидатуру уповноваженої особи з питань відповідності та запропоновані умови договору між уповноваженою особою з питань відповідності та оператором системи передачі, у тому числі умови про початок, строки та підстави припинення виконання обов'язків уповноваженої особи з питань відповідності, умови оплати її послуг, матеріальні та інші її права.

6. Протягом трьох тижнів з дня одержання інформації, зазначеної у частині п'ятій цієї статті, Регулятор може висловити свої заперечення проти запропонованої кандидатури або умов договору між уповноваженою особою з питань відповідності та оператором системи передачі, якщо не виконуються вимоги частини четвертої цієї статті або в разі дострокового припинення договірних відносин з уповноваженою особою з питань відповідності, якщо існують підстави вважати, що таке дострокове припинення було здійснено з порушенням вимог про відокремлення і незалежність оператора системи передачі, передбачених цим Законом.

Якщо в зазначений строк оператор системи передачі не отримає від Регулятора заперечень, вважається, що кандидатура уповноваженої особи з питань відповідності та/або умови договору між уповноваженою особою з питань відповідності та оператором системи передачі погоджено.

7. Уповноважена особа з питань відповідності відповідає за:

1) моніторинг виконання програми відповідності оператора системи передачі;

2) розроблення щорічного звіту, в якому викладаються заходи, вжиті з метою виконання програми відповідності, та надання його Регулятору;

3) звітування перед відповідними органами управління оператора системи передачі та надання рекомендацій з виконання програми відповідності та дотримання вимог щодо незалежності і відокремлення;

4) повідомлення Регулятора про будь-які істотні порушення у зв'язку з виконанням програми відповідності.

8. Умови договору між уповноваженою особою з питань відповідності та оператором системи передачі, що регулюють повноваження уповноваженої особи з питань відповідності, у тому числі строки виконання нею своїх обов'язків, підлягають затвердженню Регулятором. Ці умови повинні забезпечувати незалежність уповноваженої особи з питань відповідності, зокрема надання їй всіх ресурсів, необхідних для виконання нею своїх обов'язків.

9. Уповноважена особа з питань відповідності оператора системи передачі щоквартально звітує перед Регулятором у письмовій формі та має право регулярно звітувати в усній або письмовій формі перед органами оператора системи передачі, зокрема загальними зборами учасників/акціонерів, наглядовими органами, виконавчим органом.

10. Уповноважена особа з питань відповідності оператора системи передачі має право:

1) доступу до приміщень оператора системи передачі без попереднього повідомлення;

2) доступу до даних та інформації оператора системи передачі, необхідних для виконання її завдань виключно з питань виконання програми відповідності;

3) відвідувати всі наради керівництва оператора системи передачі, зокрема з питань доступу до системи передачі, її експлуатації, обслуговування та розвитку, умов розподілу пропускної спроможності та методів управління обмеженнями, купівлі-продажу електричної енергії та послуг, необхідних для забезпечення функціонування системи передачі, у тому числі щодо допоміжних послуг, балансування та резервів потужності;

4) відвідувати всі засідання органів управління оператора системи передачі, зокрема виконавчого органу, наглядової ради, та загальні збори акціонерів оператора системи передачі;

5) звертатися до Регулятора із скаргою на дії оператора системи передачі щодо дострокового розірвання договору між уповноваженою особою з питань відповідності та оператором системи передачі;

6) регулярно надавати виконавчому органу оператора системи передачі інформацію щодо виконання програми відповідності.

11. Уповноважена особа з питань відповідності оператора системи передачі здійснює моніторинг виконання оператором системи передачі положень цього Закону щодо конфіденційності у діяльності оператора системи передачі.

12. За погодженням із Регулятором уповноважена особа з питань відповідності оператора системи передачі може бути звільнена (припинено дію договору):

1) наглядовою радою оператора системи передачі;

2) у разі відсутності наглядової ради - виконавчим органом оператора системи передачі.

13. Оператор системи передачі за поданням Регулятора звільняє (припиняє дію договору) уповноважену особу з питань відповідності у разі порушення нею умов договору між уповноваженою особою з питань відповідності та оператором системи передачі та/або вимог цього Закону.

{Закон доповнено статтею 36⁴ згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

Стаття 37. Розвиток системи передачі

1. Щороку у строки, визначені кодексом системи передачі, оператор системи передачі відповідно до порядку, затвердженого Регулятором, розробляє та подає на схвалення Регулятору план розвитку системи передачі на наступні 10 років. План розвитку системи передачі на наступні 10 років має забезпечувати відповідність системи передачі потребам ринку електричної енергії та інтересам безпеки постачання електричної енергії.

{Частина перша статті 37 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. План розвитку системи передачі на наступні 10 років має містити, зокрема:

1) заходи, спрямовані на забезпечення безпеки постачання електричної енергії;

2) основні об’єкти системи передачі, будівництво або реконструкція яких є доцільними протягом наступних 10 років;

3) інформацію про об’єкти системи передачі, які мають бути збудовані та/або реконструйовані протягом наступних 10 років, строки їх будівництва та/або реконструкції, джерела фінансування;

4) інформацію про інвестиції в об’єкти системи передачі, щодо яких вже прийняті рішення та які перебувають на стадії реалізації, із зазначенням прогнозних інвестицій, що мають бути здійснені протягом наступних трьох років.

3. План розвитку системи передачі на наступні 10 років розробляють на основі звіту з оцінки достатності ресурсів, а також планів розвитку суміжних систем передачі, систем розподілу електричної енергії.

Оператор системи передачі співпрацює з операторами систем розподілу під час планування розвитку та експлуатації своїх електричних мереж з метою забезпечення економічно ефективного, безпечного та надійного розвитку та експлуатації системи передачі.

{Частина третя статті 37 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Оператор системи передачі при підготовці плану розвитку системи передачі на наступні 10 років забезпечує проведення громадських обговорень та консультацій із заінтересованими учасниками ринку.

5. Регулятор у прозорий та недискримінаційний спосіб проводить публічні консультації з існуючими та потенційними користувачами системи передачі щодо плану розвитку системи передачі на наступні 10 років.

Регулятор розміщує на своєму офіційному веб-сайті звіт про результати проведених консультацій, у якому, зокрема, зазначаються потреби в інвестиціях.

6. Регулятор здійснює перевірку відповідності заходів, передбачених планом розвитку системи передачі на наступні 10 років, вимогам цього Закону, а також їх узгодженості з Національним планом з енергетики та клімату та десятирічним планом розвитку мережі Європейського Союзу. У частині питань узгодженості з десятирічним планом розвитку мережі Європейського Союзу Регулятор може проводити консультації з ACER.

Регулятор за потреби може вимагати внесення оператором системи передачі змін до плану розвитку системи передачі на наступні 10 років.

{Частина шоста статті 37 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Регулятор здійснює моніторинг і оцінку стану виконання плану розвитку системи передачі на наступні 10 років та щороку оприлюднює результати такого моніторингу.

8. Оператор системи передачі розробляє інвестиційну програму на підставі плану розвитку системи передачі на наступні 10 років та подає її Регулятору разом із розрахунком тарифу на послуги з передачі електричної енергії.

9. Оператор системи передачі бере участь у розробленні регіональних інвестиційних планів у межах співпраці в Європейській мережі операторів системи передачі електричної енергії та може приймати інвестиційні рішення на основі таких планів, якщо попередньо проведений аналіз витрат та вигод підтверджує, що інвестиції на основі відповідного регіонального інвестиційного плану є економічно доцільними.

Оператор системи передачі повинен надавати інформацію Європейській мережі операторів системи передачі електричної енергії для підготовки десятирічного плану розвитку мережі Європейського Союзу, необхідну, зокрема, для моделювання інтегрованої мережі, розроблення сценаріїв та оцінювання стійкості системи.

{Статтю 37 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 38. Конфігурація торгових зон та загальні принципи управління перевантаженнями

1. Межі торгових зон визначають, виходячи з довгострокових, структурних перевантажень в електричній мережі системи передачі. У торговій зоні не має бути таких структурних перевантажень, крім випадків, якщо вони не впливають на сусідні торгові зони або, як тимчасовий виняток, їхній вплив на сусідні торгові зони пом’якшується шляхом застосування коригувальних дій, і такі структурні перевантаження не призводять до зменшення міжзональної пропускної спроможності.

З метою забезпечення оптимальної конфігурації торгових зон може здійснюватися їх перегляд у межах регіону розрахунку пропускної спроможності.

Під час перегляду існуючої конфігурації торгових зон визначають усі структурні перевантаження та здійснюють аналіз різних конфігурацій торгових зон у скоординований спосіб, із залученням усіх відповідних заінтересованих сторін держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

Перегляд існуючої конфігурації торгових зон можуть ініціювати:

1) Рада регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та/або ACER - у разі залучення держави - члена Європейського Союзу;

2) Регулятор спільно з відповідними регуляторними органами держав - сторін Енергетичного Співтовариства та/або держав - членів Європейського Союзу на підставі рекомендації Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та/або ACER;

3) оператори систем передачі відповідного регіону розрахунку пропускної спроможності спільно з усіма операторами систем передачі, області регулювання яких, включаючи міждержавні лінії електропередачі, розташовані в межах географічного району, щодо якого здійснюється перегляд конфігурації торгових зон;

4) Регулятор або оператор системи передачі за погодженням з Регулятором щодо торгових зон у межах області регулювання оператора системи передачі, якщо конфігурація торгових зон має незначний вплив на області регулювання суміжних операторів систем передачі, включаючи міждержавні лінії електропередачі, та якщо перегляд конфігурації торгових зон є необхідним для підвищення ефективності або забезпечення операційної безпеки;

5) держави - члени Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства регіону розрахунку пропускної спроможності. Для перегляду існуючої конфігурації торгових зон застосовують загальноєвропейську методологію проведення перегляду конфігурації торгових зон, затверджену ACER.

2. Проблеми перевантаження електричних мереж між ОЕС України та енергосистемами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства вирішують за допомогою недискримінаційних ринкових рішень, які надають ефективні економічні сигнали учасникам ринку та операторам систем передачі, що беруть участь у цьому процесі. Проблеми перевантаження електричної мережі вирішують за допомогою методів, що не базуються на торговельних операціях, а саме методів, що не передбачають вибору між договорами окремих учасників ринку. Вживаючи операційні заходи для забезпечення роботи системи передачі в нормальному режимі, оператор системи передачі повинен враховувати вплив таких заходів на сусідні області регулювання і координувати такі заходи з іншими відповідними операторами систем передачі.

3. За наявності перевантажень розподіл міжзональної пропускної спроможності здійснюють шляхом проведення:

1) явного аукціону за принципом першочергового задоволення заявок зареєстрованих учасників, які пропонують найвищу ціну;

2) неявного аукціону та безперервного неявного розподілу відповідно до алгоритмів, які використовуються при єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків.

У разі відсутності перевантажень розподіл міжзональної пропускної спроможності здійснюють на безоплатній основі.

4. Якщо заплановані комерційні обміни не відповідають безпечному функціонуванню ОЕС України, оператор системи передачі має врегулювати перевантаження відповідно до вимог операційної безпеки у найбільш економічно ефективний спосіб.

З метою максимального використання доступної пропускної спроможності оператор системи передачі застосовує коригувальні дії на основі скоординованого, недискримінаційного процесу.

Коригуючу передиспетчеризацію або зустрічну торгівлю застосовують в останню чергу, якщо дешевші заходи не можуть бути застосовані.

Передиспетчеризацію та зустрічну торгівлю застосовують для максимального використання доступної пропускної спроможності з метою досягнення мінімального обсягу доступної пропускної спроможності, що пропонується учасникам ринку, відповідно до частини шістнадцятої цієї статті.

Передиспетчеризацію та зустрічну торгівлю застосовують відповідно до методології скоординованої передиспетчеризації та зустрічної торгівлі, яка є регіональними правилами.

Розподіл витрат на застосування зустрічної торгівлі та передиспетчеризації здійснюють згідно з методологією розподілу витрат на передиспетчеризацію та зустрічну торгівлю, яка є регіональними правилами.

5. У разі довготривалих, частих перевантажень оператор системи передачі застосовує заздалегідь визначені та узгоджені з операторами системи передачі суміжних держав методи (принципи) управління перевантаженнями, включаючи координацію розрахунку міжзональної пропускної спроможності, у порядку, визначеному цим Законом.

6. Оператор системи передачі може не дотримуватися скоординованих дій з питань скоординованого розрахунку міжзональної пропускної спроможності та скоординованого аналізу операційної безпеки, наданих регіональним координаційним центром, у разі якщо здійснення скоординованих дій може спричинити порушення меж операційної безпеки, визначених оператором системи передачі відповідно до кодексу системи передачі.

7. Управління перевантаженнями здійснюють із застосуванням недискримінаційних ринкових механізмів, що забезпечують ефективні економічні сигнали учасникам ринку, зареєстрованим учасникам і оператору системи передачі та сприяють міждержавній торгівлі електричною енергією.

8. Оператор системи передачі розробляє, узгоджує з відповідним оператором системи передачі суміжної держави - члена Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства, проводить публічні консультації з усіма заінтересованими сторонами та подає на погодження Регулятору правила розподілу міжзональної пропускної спроможності за одним або декількома перетинами. У разі непогодження Регулятором

правил розподілу міжзональної пропускної спроможності та надання відповідних зауважень і пропозицій оператор системи передачі забезпечує їх узгодження з оператором системи передачі суміжної держави, проведення публічних консультацій з усіма заінтересованими сторонами та повторно подає їх на погодження Регулятору.

9. Методи управління перевантаженнями мають забезпечити відповідність перетоків електричної енергії, що виникають внаслідок розподілу пропускної спроможності, стандартам операційної безпеки.

10. При управлінні перевантаженнями не допускається дискримінація учасників комерційних обмінів.

11. Зменшення права на передачу може застосовуватися оператором системи передачі у разі дії обставин непереборної сили, виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України або суміжної держави або як захід забезпечення дотримання стандартів операційної безпеки у ситуаціях, в яких передиспетчеризація або зустрічна торгівля є неможливими. Зменшення права на передачу повинно мати недискримінаційний характер.

12. У разі застосування зменшення права на передачу відшкодування здійснюють відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності. При цьому номінований оператор ринку або торговий агент не може нести жодного збитку або одержувати прибуток внаслідок такого зменшення.

13. Оператор системи передачі забезпечує доступність максимального рівня пропускної спроможності міждержавних ліній електропередачі і електричних мереж системи передачі, на які впливає міждержавна пропускна спроможність між Україною і державами - членами Європейського Союзу та/або державами - сторонами Енергетичного Співтовариства, з дотриманням безпечної експлуатації електричної мережі та операційної безпеки.

Оператор системи передачі забезпечує розрахунок міжзональної пропускної спроможності відповідно до регіональних правил.

Скоординований розрахунок міжзональної пропускної спроможності виконує регіональний координаційний центр.

Вся доступна пропускна спроможність має бути запропонована для розподілу з урахуванням дотримання операційної безпеки.

14. Оператор системи передачі не може здійснювати зменшення міжзональної пропускної спроможності з метою врегулювання перевантажень в ОЕС України, крім випадків порушення операційної безпеки. Оператор системи передачі повинен інформувати зареєстрованих учасників про зменшення міжзональної пропускної спроможності та про причини такого зменшення і здійснити відшкодування відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності.

15. Оператор системи передачі не може обмежувати обсяг міжзональної пропускної спроможності, запропонованої учасникам ринку, з метою врегулювання перевантажень всередині торгової зони оператора системи передачі та/або для цілей управління потоками, що виникають у результаті торгових операцій у межах торгової зони.

Вимога, встановлена абзацом першим цієї частини, вважається виконаною незалежно від прийняття Регулятором рішення про надання звільнення від її виконання згідно з частиною шістнадцятою цієї статті, якщо досягнуто мінімальний обсяг доступної пропускної спроможності, що пропонується учасникам ринку, який розраховується та встановлюється відповідно до методики, затвердженої Регулятором.

16. На обґрунтований запит оператора системи передачі Регулятор може прийняти рішення про надання звільнення від виконання вимог частини п’ятнадцятої цієї статті з обов’язковим дотриманням таких вимог:

1) звільнення надається з метою підтримання операційної безпеки та не пов’язане із зменшенням розподіленої пропускної спроможності;

2) тривалість звільнення не може перевищувати один рік за кожним окремим запитом оператора системи передачі або двох років, якщо обсяг застосування наданого звільнення значно зменшується після першого року застосування;

3) обсяг застосування звільнення повинен бути обмежений необхідністю підтримання операційної безпеки та не може спричинити дискримінації між внутрішніми та міжзональними обмінами електричною енергією.

Перед прийняттям рішення про надання звільнення від виконання вимог щодо забезпечення мінімального обсягу міжзональної пропускної спроможності Регулятор проводить консультації з регуляторними органами держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, які входять до регіонів розрахунку пропускної спроможності, на які матиме вплив прийняття такого рішення. У разі якщо регуляторні органи таких держав не погоджуються з наданням звільнення, рішення щодо його надання приймає Рада регуляторних органів Енергетичного Співтовариства або ACER - якщо рішення про надання звільнення матиме вплив на держави - члени Європейського Союзу.

Рішення про надання звільнення та обґрунтування його надання оприлюднюють на офіційному веб-сайті Регулятора.

У разі надання звільнення оператор системи передачі розробляє та оприлюднює на своєму веб-сайті методологію та заходи, спрямовані на довгострокове вирішення проблеми, що спричинила надання звільнення.

Рішення про надання звільнення втрачає чинність після закінчення періоду, на який його було надано, або після виконання заходів, спрямованих на усунення причини його надання, залежно від того, яка з обставин настане раніше.

17. Під час застосування операційних заходів для підтримки нормального (збалансованого) режиму роботи системи передачі оператор системи передачі має враховувати вплив таких заходів на енергосистеми суміжних держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства і координувати такі заходи з відповідними операторами систем передачі.

Координацію операційних заходів, що мають вплив на енергосистеми держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, здійснюють

на підставі укладених договорів між оператором системи передачі та операторами систем передачі таких держав.

{Стаття 38 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1396-IX від 15.04.2021, № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 39. Розподіл міжзональної пропускної спроможності

{Назва статті 39 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

1. Пропонована міжзональна пропускна спроможність підлягає розподілу на явному та/або неявному аукціоні, а також у спосіб безперервного неявного розподілу. Явний і неявний аукціони та безперервний неявний розподіл можуть проводитися для одного міждержавного перетину. Одночасний розподіл довгострокових фізичних прав на передачу та будь-яких фінансових прав на передачу для одного перетину між торговими зонами не допускається.

{Частина перша статті 39 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2801-IX від 01.12.2022; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Механізми управління перевантаженнями застосовуються для короткострокового та довгострокового періодів розподілу пропускної спроможності.

{Частина друга статті 39 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Під час розподілу пропускної спроможності не допускається дискримінація зареєстрованих учасників, які бажають отримати фізичне право на передачу.

{Частина третя статті 39 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

4. Встановлення цінових обмежень під час проведення процедур розподілу пропускної спроможності забороняється, крім нових міждержавних ліній, які підлягають звільненню відповідно до статті 24 цього Закону.

5. На кожному аукціоні має розподілятися доступна міжзональна пропускна спроможність, запланована для розподілу на такому аукціоні, а також пропускна спроможність, що не була розподілена за результатами відповідного аукціону, повернута аукціонному офісу або неномінована зареєстрованим учасником.

{Частина п'ята статті 39 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Розподіл міжзональної пропускної спроможності здійснюють на явних аукціонах відповідно до правил розподілу міжзональної пропускної спроможності.

Добовий розподіл міжзональної пропускної спроможності під час єдиного сполучення ринків здійснюється шляхом проведення неявних аукціонів.

Внутрішньодобовий розподіл міжзональної пропускної спроможності під час єдиного сполучення ринків здійснюють шляхом проведення неявних аукціонів та/або шляхом безперервного неявного розподілу.

Розподіл міжзональної пропускної спроможності для здійснення міждержавного балансування здійснюють відповідно до правил ринку.

Для цілей розроблення правил розподілу міжзональної пропускної спроможності оператор системи передачі проводить публічні консультації з усіма заінтересованими сторонами відповідно до затвердженого Регулятором порядку проведення оператором системи передачі публічних консультацій.

Розподілена міжзональна пропускна спроможність є гарантованою.

Оператор системи передачі та/або номінований оператор (номіновані оператори) ринку, та/або торговий агент несуть фінансові наслідки невиконання зобов'язань, пов'язаних із розподілом міжзональної пропускної спроможності, відповідно до вимог проведення явного та неявного розподілу пропускної спроможності та укладених договорів.

{Частина шоста статті 39 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Власники довгострокових прав на передачу мають право передати або продати іншим зареєстрованим учасникам таке довгострокове право на передачу або повернути його аукціонному офісу, повідомивши про це аукціонний офіс у встановленому порядку. У разі відмови у передачі, продажу або у поверненні довгострокового права на передачу аукціонний офіс повинен надати письмове обґрунтування такої відмови відповідним власникам довгострокового права на передачу та Регулятору. Перелік підстав, з яких аукціонний офіс може відмовити у передачі, продажу або у поверненні довгострокового права на передачу, визначають правила розподілу міжзональної пропускної спроможності.

На фізичне право на передачу на довгостроковий період (більше доби) поширюється принцип "використовуй або продай", що застосовується з урахуванням правил розподілу міжзональної пропускної спроможності.

Перед кожним розподілом довгострокової міжзональної пропускної спроможності аукціонний офіс оприлюднює інформацію щодо пропонованої пропускної спроможності, а також періоди часу, протягом яких пропускна спроможність буде скорочена або недоступна.

{Частина сьома статті 39 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

8. Учасники ринку, що отримали фізичні права на передачу за результатами явного аукціону, подають оператору системи передачі повідомлення про використання придбаної ними міжзональної пропускної спроможності відповідно до правил номінації фізичних прав на передачу. Правила номінації довгострокових фізичних прав на передачу та/або правила номінації добових та внутрішньодобових фізичних прав на передачу, а також зміни до них розробляє оператор системи передачі та після погодження Регулятором оприлюднює їх на своєму веб-сайті.

Правила номінації визначають, зокрема:

1) право власника фізичних прав на передачу здійснювати їх номінацію;

2) мінімальні вимоги, необхідні для здійснення номінації;

3) загальний опис процесу номінації;

4) вимоги до оператора системи передачі щодо визначення та оприлюднення порядку здійснення номінації, строків подання номінацій, форматів повідомлень та вимог до обміну інформацією.

Оператор системи передачі проводить консультації із заінтересованими сторонами щодо проекту пропозицій правил номінації довгострокових фізичних прав на передачу та/або правил номінацій добових і внутрішньодобових фізичних прав на передачу, а також змін до них у порядку, встановленому Регулятором.

{Частина восьма статті 39 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Оператор системи передачі визначає структуру розподілу міжзональної пропускної спроможності для різних часових періодів, що включає резервування частки пропускної спроможності для розподілу на добу наперед, внутрішньодобового розподілу та для міждержавного балансування.

Під час визначення структури розподілу міжзональної пропускної спроможності оператор системи передачі враховує:

1) характеристики ринків електричної енергії;

2) умови експлуатації енергетичної системи;

3) рівень узгодженості часток у структурі розподілу пропускної спроможності для різних часових періодів;

4) рівень узгодженості часових періодів розподілу міжзональної пропускної спроможності.

У разі запровадження спільної скоординованої процедури розподілу міжзональної пропускної спроможності структура розподілу пропускної спроможності узгоджується з оператором системи передачі суміжної держави.

У разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу міжзональної пропускної спроможності структура розподілу пропускної спроможності погоджується Регулятором.

Оператор системи передачі при визначенні структури розподілу міжзональної пропускної спроможності забезпечує проведення публічних консультацій з усіма заінтересованими сторонами відповідно до порядку проведення публічних консультацій оператором системи передачі.

{Частина дев'ята статті 39 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 4834-IX від 07.04.2026}

10. У разі якщо міжзональна пропускна спроможність доступна після закриття воріт внутрішньодобового розподілу пропускної спроможності, оператор системи передачі використовує таку пропускну спроможність для міждержавного балансування, надання/отримання аварійної допомоги або для неттінгу небалансів.

{Частина десята статті 39 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 4834-IX від 07.04.2026}

11. Оператор системи передачі не може збільшувати запас надійності, розрахований відповідно до регіональних правил, для цілей міждержавного балансування, обміну та/або спільного використання резервів.

{Статтю 39 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 40. Інформація щодо міжзональної пропускної спроможності

{Назва статті 40 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

1. Оператор системи передачі зобов'язаний оприлюднювати:

{Абзац перший частини першої статті 40 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

1) вимоги до безпеки, технічної експлуатації та планування режимів роботи міждержавних перетинів, що застосовуються оператором системи передачі. Така інформація має включати затверджену Регулятором загальну схему розрахунку граничної пропускної спроможності та запасу надійності відповідно до електричних та фізичних показників мережі;

{Пункт 1 частини першої статті 40 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 4834-IX від 07.04.2026}

2) дані щодо спроможності мережі, доступу до мережі та використання мережі з урахуванням інформації про наявність перевантажень пропускної спроможності, методи управління перевантаженнями та плани щодо їх усунення в майбутньому;

{Пункт 2 частини першої статті 40 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

3) дані щодо обсягів міждержавної торгівлі, включаючи експорт та імпорт, на основі прогнозних даних. Порядок оприлюднення такої інформації затверджується Регулятором.

Оператор системи передачі повинен оприлюднювати, зокрема:

а) інформацію про довгострокові перспективи розвитку інфраструктури системи передачі та про вплив такого розвитку на пропускну спроможність міждержавних перетинів - щороку;

б) прогноз доступної пропускної спроможності на ринку електричної енергії на наступний місяць та на наступні 12 місяців з урахуванням всієї відповідної інформації, наявної в оператора системи передачі, - щомісяця;

в) прогноз доступної пропускної спроможності на ринку електричної енергії на наступний тиждень з урахуванням усієї відповідної інформації, наявної в оператора системи передачі, - щотижня;

г) інформацію про доступну пропускну спроможність на добу наперед та упродовж доби, що доступна для ринку електричної енергії упродовж кожного розрахункового періоду з урахуванням поданих повідомлень на добу наперед та графіків виробництва на добу наперед - щодня;

ґ) інформацію про розподілену пропускну спроможність на кожний розрахунковий період на ринку електричної енергії та про відповідні умови використання пропускної спроможності з метою визначення обсягів пропонованої пропускної спроможності;

{Підпункт "ґ" пункту 3 частини першої статті 40 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

д) інформацію про розподілену пропускну спроможність після кожного розподілу та її ціну;

е) інформацію про всю використану пропускну спроможність для кожного розрахункового періоду на ринку електричної енергії - невідкладно після отримання повідомлень про її використання;

є) інформацію про узагальнені комерційні та фізичні перетоки електричної енергії для кожного розрахункового періоду на ринку електричної енергії, включаючи опис дій щодо управління перевантаженнями пропускної спроможності, здійснених оператором системи передачі з метою вирішення проблемних питань під час експлуатації мережі та/або системи, - якомога ближче до реального часу;

ж) інформацію про планові та фактичні відключення;

з) кількісні показники надійності доступної пропускної спроможності;

и) інформацію про позапланові та/або аварійні відключення енергоблоків, встановлена потужність яких перевищує 100 МВт";

{Пункт 3 частини першої статті 40 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

4) інформацію про узагальнені комерційні та фактичні перетоки електроенергії з описом дій з метою вирішення системних та мережевих проблем, планову та фактичну інформацію щодо відключень - якомога ближче до реального часу;

5) дані щодо узагальненого прогнозного і фактичного попиту, доступності і фактичного використання генеруючих потужностей та навантаження споживачів, доступності і використання електричної мережі та міжзональної пропускної спроможності, балансуючої електричної енергії, резервів потужності та доступності ресурсів для надання послуг з гнучкості;

{Пункт 5 частини першої статті 40 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6) відповідну інформацію для міждержавного балансування, визначену нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

{Пункт 6 частини першої статті 40 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6[1]) відповідну інформацію для єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, визначену нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

{Частину першу статті 40 доповнено пунктом 6[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7) опис процедур управління перевантаженнями та розподілу пропускної спроможності, що застосовуються оператором системи передачі.

{Пункт 7 частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

2. Відповідна інформація має бути доступна на ринку електричної енергії до укладення відповідних договорів.

3. Після оприлюднення прогнозних даних оператор системи передачі має оприлюднити відповідні фактичні дані.

4. До інформації, що оприлюднюється оператором системи передачі, здійснюється вільний доступ. Усі дані подаються за останні два роки.

Стаття 41. Обмін інформацією щодо міжзональної пропускної спроможності

{Назва статті 41 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

1. Оператор системи передачі має забезпечити механізми координації та обміну даними для забезпечення безпеки мережі в частині управління перевантаженнями.

{Частина перша статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Оператор системи передачі регулярно обмінюється даними з операторами систем передачі суміжних держав щодо параметрів мережі та перетоків електричної енергії. За відповідним запитом такі дані надаються Регулятору, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, а також відповідним органам держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

Надаючи такі дані, оператор системи передачі визначає, яка інформація є конфіденційною.

{Частина друга статті 41 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. При підготовці до експлуатації мережі на наступну добу оператор системи передачі має обмінюватися інформацією з операторами систем передачі суміжних держав, зокрема щодо запланованої топології мережі, доступних та планованих навантажень енергоблоків та перетоків енергії для оптимізації експлуатації мережі.

4. Учасники ринку мають надавати оператору системи передачі дані, необхідні для обміну інформацією щодо пропускної спроможності відповідно до цього Закону, правил ринку та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Стаття 42. Міждержавна координація розподілу пропускної спроможності

1. Розподіл міжзональної пропускної спроможності шляхом проведення явного аукціону має здійснюватися скоординовано з відповідним оператором системи передачі суміжної держави із застосуванням спільних скоординованих процедур розподілу, у тому числі з можливістю застосування єдиної валюти. У разі якщо комерційні обміни між двома державами (енергосистемами) можуть впливати на фізичні перетоки інших держав (енергосистем), механізм управління перевантаженнями має координуватися з усіма заінтересованими операторами системи передачі.

{Частина перша статті 42 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Спільний скоординований механізм управління перевантаженнями та процедури розподілу пропускної спроможності у спосіб проведення явного аукціону застосовують до міждержавних перетинів із державами - членами Європейського Союзу та державами - сторонами Енергетичного Співтовариства.

{Абзац перший частини другої статті 42 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Проведення спільного скоординованого розподілу пропускної спроможності здійснюється оператором системи передачі або надається ним оператору системи передачі суміжної держави чи іншій юридичній особі, узгодженій оператором системи передачі та оператором системи передачі суміжної держави.

{Частина друга статті 42 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

3. Координація розподілу пропускної спроможності має включати, зокрема:

1) використання спільної моделі систем передачі, що охоплює взаємозалежні фізичні перетоки електричної енергії та враховує розбіжності між комерційними та фізичними перетоками;

2) розподіл та повідомлення зареєстрованими учасниками про використання пропускної спроможності;

{Пункт 2 частини третьої статті 42 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

3) процес розрахунку пропускної спроможності;

{Пункт 3 частини третьої статті 42 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

3[1]) будь-які міждержавні коригувальні дії для забезпечення стандартів операційної безпеки;

{Частину третю статті 42 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

4) однакові часові періоди, на які розподіляється пропускна спроможність, та часові регламенти проведення розподілу;

5) однакову структуру розподілу пропускної спроможності для різних часових періодів та характеристики пропускної спроможності;

6) погоджені умови договорів для розподілу пропускної спроможності;

{Пункт 6 частини третьої статті 42 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

7) перевірку перетоків на відповідність вимогам безпеки мережі при оперативному плануванні та веденні режиму в реальному часі;

8) порядок розрахунків внаслідок управління перевантаженнями;

{Пункт 8 частини третьої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

9) порядок обміну інформацією між операторами систем передачі.

Стаття 43. Використання доходів від управління перевантаженнями

1. Будь-які доходи від розподілу міжзональної пропускної спроможності, у тому числі доходи, отримані від зберігання коштів, отриманих від розподілу міжзональної пропускної спроможності, на окремому поточному рахунку оператора системи передачі, можуть використовуватися для таких цілей:

1) гарантування фактичної наявності розподіленої пропускної спроможності, включаючи відшкодування за гарантованість;

2) підтримання або збільшення пропускної спроможності шляхом оптимізації використання існуючих міждержавних ліній електропередачі за допомогою скоординованих коригувальних дій, якщо це можливо, або шляхом покриття витрат, пов’язаних з інвестиціями у систему передачі, що спрямовані на зменшення перевантажень міждержавних ліній електропередачі.

Використання доходів від розподілу міжзональної пропускної спроможності здійснюють згідно із загальноєвропейськими правилами та законодавством України.

2. У разі досягнення пріоритетних цілей, визначених частиною першою цієї статті, Регулятор може враховувати прибуток (або його частину) від розподілу міжзональної пропускної спроможності як доходи оператора системи передачі відповідно до методики (порядку) встановлення (формування) тарифів на послуги з передачі електричної енергії під час встановлення тарифу на послуги з передачі електричної енергії або його зміни.

Решта коштів, що надійшли оператору системи передачі від розподілу міжзональної пропускної спроможності, перераховуються на окремий рахунок оператора системи передачі з метою ефективного використання для цілей, визначених частиною першою цієї статті.

3. Оператор системи передачі зобов’язаний заздалегідь визначити напрями використання доходів від управління перевантаженнями та подавати Регулятору звіт про фактичне використання таких доходів.

Регулятор перевіряє відповідність використання доходів від управління перевантаженнями цілям, визначеним частиною першою цієї статті.

4. Щороку, до 1 березня, Регулятор на основі інформації, наданої оператором системи передачі згідно з частиною третьою цієї статті, подає до Ради регуляторних органів

Енергетичного Співтовариства та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті звіт, що включає таку інформацію:

1) сума доходів від розподілу міжзональної пропускної спроможності (далі - доходи), отриманих за 12-місячний період, що закінчується 31 грудня попереднього року;

2) використання доходів на цілі, визначені частиною першою цієї статті, зокрема конкретні проекти, на які витрачено доходи;

3) сума доходів, розміщених на окремому рахунку оператора системи передачі згідно із частиною другою цієї статті;

4) сума доходів, врахована під час встановлення (формування) тарифу на послуги з передачі електричної енергії, та висновок щодо її відповідності загальноєвропейським правилам.

Якщо частина доходів від управління перевантаженнями використовується при розрахунку тарифу на послуги з передачі електричної енергії, звіт повинен містити інформацію про те, яким чином оператор системи передачі забезпечує досягнення пріоритетних цілей, визначених частиною першою цієї статті.

5. Податкові зобов'язання, що виникають внаслідок отримання доходів від розподілу міжзональної пропускної спроможності, сплачуються за рахунок таких доходів.

6. Частина чистого прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів відповідно до статті 11 Закону України "Про управління об'єктами державної власності", зменшується на суму доходів від розподілу міжзональної пропускної спроможності.

{Стаття 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 44. Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління

1. В електроенергетиці України діє єдина диспетчерська система оперативно-технологічного управління виробництвом, передачею, розподілом, зберіганням та споживанням електричної енергії. Функції диспетчерського (оперативно-технологічного) управління ОЕС України та організацію паралельної роботи з енергетичними системами інших держав здійснює оператор системи передачі.

{Абзац перший частини першої статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління поширюється на суб'єктів господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України.

2. Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління базується на принципах об'єктивності, прозорості та недискримінаційності і має забезпечувати належне функціонування ринку електричної енергії.

3. Диспетчеризація резервів потужності та використання міждержавних перетинів мають здійснюватися відповідно до кодексу системи передачі, правил ринку та інших нормативно-правових актів, на основі економічних критеріїв та з урахуванням технічних обмежень системи.

Оператор системи передачі та оператори систем розподілу співпрацюють один з одним для досягнення скоординованого доступу до резервів потужності, зокрема розподіленої генерації, установок зберігання енергії або реагування попиту, для задоволення потреб оператора системи передачі та операторів систем розподілу у процесі забезпечення операційної безпеки та безпеки постачання електричної енергії.

{Частина третя статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. При диспетчеризації встановлених генеруючих установок оператор системи передачі та оператори систем розподілу на основі прозорих та недискримінаційних критеріїв та за умови дотримання операційної безпеки надають пріоритет:

1) генеруючим установкам, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії та мають встановлену електричну потужність до 200 кВт;

2) високоефективним когенераційним установкам, що мають встановлену електричну потужність до 400 кВт;

3) генеруючим установкам, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, у межах демонстраційних проектів із впровадження інноваційних технологій, що підлягають затвердженню Регулятором, за умови що такий пріоритет обмежується часом та обсягом, необхідним для досягнення демонстраційних цілей.

Така пріоритетна диспетчеризація не повинна призводити до порушення безпечної роботи енергосистеми та не повинна використовуватися для обґрунтування обмежень міжзональної пропускної спроможності.

{Частина четверта статті 44 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

{Частину п'яту статті 44 виключено на підставі Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Усі оперативні команди і розпорядження оператора системи передачі підлягають беззаперечному виконанню всіма суб'єктами господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України. Втручання в диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України з боку державних органів, політичних партій, рухів та громадських організацій забороняється.

7. Суб'єкти господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України, зобов'язані подавати оператору системи передачі інформацію, передбачену правилами ринку, кодексом системи передачі та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 44[1]. Передиспетчеризація

1. Передиспетчеризація виробництва, зберігання енергії і реагування попиту здійснюється на об'єктивних, прозорих і недискримінаційних умовах. Передиспетчеризація повинна передбачати можливість участі всіх технологій виробництва, зберігання енергії і реагування попиту, у тому числі тих, що знаходяться у державах - членах Європейського Союзу та/або державах -сторонах Енергетичного Співтовариства, якщо це технічно можливо.

2. Обрання електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії, зберігання енергії та реагування попиту, для передиспетчеризації здійснюється із застосуванням ринкових механізмів та на умовах здійснення розрахунків, визначених у встановленому Регулятором порядку.

Заявки на балансуючу електричну енергію, що були активовані для цілей передиспетчеризації, не повинні враховуватися під час формування цін на балансуючому ринку.

3. Передиспетчеризація виробництва, зберігання енергії та реагування попиту на неринкових засадах можлива лише в таких випадках:

1) відсутня можливість передиспетчеризації із застосуванням ринкових механізмів;

2) вичерпано всі доступні ринкові заходи;

3) кількість доступних генеруючих установок, установок зберігання енергії або ресурсів реагування попиту недостатня для забезпечення ефективної конкуренції під час здійснення передиспетчеризації у місці їхнього розташування;

4) поточний стан електричної мережі призводить до перевантажень, які є настільки передбачуваними та повторюваними, що здійснення передиспетчеризації із застосуванням ринкових механізмів спричиняє систематичне подання заявок, які збільшують перевантаження до рівня, що вимагатиме або прийняття плану заходів для усунення таких перевантажень, або забезпечення мінімального обсягу доступної пропускної спроможності, що пропонується учасникам ринку для здійснення міжзональної торгівлі.

4. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу щорічно надають Регулятору звіт про:

1) рівень використання і ефективність передиспетчеризації генеруючих установок, установок зберігання енергії і ресурсів реагування попиту, що здійснюється із застосуванням ринкових механізмів;

2) види джерел енергії, обсяги електричної енергії у МВт·год та причини їх використання для передиспетчеризації;

3) заходи, вжиті для зменшення у майбутньому потреб у передиспетчеризації на розвантаження генеруючих установок, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, або високоефективних когенераційних установок, враховуючи інвестиції у цифровізацію інфраструктури електричних мереж та в послуги, які підвищують гнучкість.

Регулятор подає цей звіт Раді регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та оприлюднює на своєму веб-сайті узагальнену інформацію, яка зазначена у пунктах 1-3 цієї частини, разом із рекомендаціями (за наявності).

5. З урахуванням вимог щодо підтримання надійності і безпеки електричної мережі, на основі прозорих і недискримінаційних критеріїв, встановлених Регулятором, оператор системи передачі і оператори систем розподілу повинні:

1) гарантувати здатність системи передачі і систем розподілу передавати/розподіляти електричну енергію, вироблену з відновлюваних джерел енергії або високоефективною когенерацією, з мінімально необхідною передиспетчеризацією. Зазначена вимога не обмежує планування розвитку системи передачі та систем розподілу з урахуванням мінімально необхідного рівня передиспетчеризації, якщо така передиспетчеризація є економічно ефективною та не перевищує 5 відсотків річного обсягу електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії електроустановками, безпосередньо приєднаними до системи передачі або систем розподілу;

2) вживати належних відповідних операційних заходів, пов'язаних з експлуатацією електричних мереж та функціонуванням ринку електричної енергії, для зменшення передиспетчеризації на розвантаження генеруючих установок, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, або високоефективних когенераційних установок;

3) забезпечувати достатній рівень гнучкості мереж.

6. Передиспетчеризація на розвантаження із застосуванням неринкових механізмів здійснюється з дотриманням таких вимог:

1) генеруючі установки, які використовують відновлювані джерела енергії, підлягають передиспетчеризації на розвантаження лише, якщо відсутні альтернативні заходи або якщо інші рішення призведуть до непропорційно вищих витрат або значних ризиків для безпеки електричної мережі;

2) високоефективні когенераційні установки використовуються для передиспетчеризації на розвантаження тільки, якщо відсутні інші альтернативні заходи, крім розвантаження генеруючих установок, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, або якщо застосування інших заходів призведе до непропорційних витрат чи значних ризиків для безпеки електричної мережі;

3) передиспетчеризація на розвантаження високоефективних когенераційних установок та генеруючих установок, призначених для виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, що використовуються споживачами для забезпечення власного споживання та які не здійснюють відпуск електричної енергії в систему передачі або в систему розподілу, допускається лише у випадку, якщо жоден інший захід не вирішить проблеми забезпечення безпеки електричної мережі;

4) передиспетчеризація на розвантаження відповідно до пунктів 1-3 цієї частини повинна бути належно і прозоро обґрунтованою. Звіти, які подаються оператором системи передачі та операторами систем розподілу згідно з частиною четвертою цієї статті, повинні включати таке обґрунтування.

7. У разі передиспетчеризації електроустановок, які були задіяні із застосуванням неринкових механізмів, оператор системи передачі або оператор системи розподілу проводить розрахунки та здійснює оплату у встановленому Регулятором порядку.

{Розділ V доповнено статтею 44[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 44[2]. Співпраця оператора системи передачі та регіонального координаційного центру

1. Оператор системи передачі співпрацює з регіональним координаційним центром відповідного регіону функціонування енергетичних систем та регіону розрахунку пропускної спроможності відповідно до цього Закону та актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

2. Регіональний координаційний центр доповнює функції оператора системи передачі, виконуючи завдання регіонального значення.

3. Якщо діяльність двох або більше регіональних координаційних центрів перетинається в регіоні функціонування енергетичних систем, оператор системи передачі повинен спільно з іншими операторами систем передачі цього регіону функціонування енергетичних систем прийняти рішення про призначення єдиного регіонального координаційного центру в регіоні або про те, що два або більше регіональних координаційних центрів виконують окремі або усі завдання регіонального значення в усьому регіоні функціонування енергетичних систем на ротаційній основі, координуючи свої дії, в той час як інші завдання виконуються одним призначеним регіональним координаційним центром.

4. Щоденна координація у межах та між регіональними координаційними центрами здійснюється шляхом співпраці оператора системи передачі з іншими операторами систем передачі на основі угод та робочих домовленостей щодо:

планування та вирішення оперативних питань, що належать до завдань регіональних координаційних центрів;

аналізу та консультацій щодо пропозицій регіональних координаційних центрів з операторами систем передачі в регіоні функціонування енергетичних систем та відповідними зацікавленими сторонами, а також з іншими регіональними координаційними центрами;

порядку прийняття скоординованих дій та рекомендацій регіонального координаційного центру.

5. У межах участі оператора системи передачі в роботі регіонального координаційного центру:

1) оператор системи передачі зобов’язаний:

надавати регіональному координаційному центру інформацію, необхідну для виконання покладених на такий центр завдань;

спільно з операторами систем передачі регіону функціонування енергетичних систем розробити порядок прийняття та перегляду скоординованих дій та рекомендацій регіонального координаційного центру, дотримуючись вимог цієї статті;

виконувати скоординовані дії, визначені регіональним координаційним центром, крім випадків, коли таке виконання призведе до порушення меж операційної безпеки. У разі прийняття оператором системи передачі рішення щодо невиконання скоординованих дій оператор системи передачі в розумні строки повідомляє регіональний координаційний центр та операторів систем передачі відповідного регіону про причини такого невиконання,

а регіональний координаційний центр може запропонувати інший набір скоординованих дій;

у випадку відхилення від рекомендацій регіонального координаційного центру повідомити в розумні строки обґрунтування свого рішення регіональному координаційному центру та операторам систем передачі регіону функціонування енергетичних систем;

2) оператор системи передачі має право:

самостійно або спільно з операторами систем передачі регіону функціонування енергетичних систем ініціювати перегляд скоординованих дій або рекомендацій регіонального координаційного центру. Ініціювання перегляду не призупиняє виконання скоординованих дій регіонального координаційного центру, крім випадків, якщо їх виконання призведе до порушення меж операційної безпеки, визначених оператором системи передачі індивідуально;

отримувати необхідну інформацію для виконання своїх обов'язків та брати участь в консультаціях з регіональним координаційним центром та операторами систем передачі відповідного регіону.

{Розділ V доповнено статтею 44² згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розділ VI
РОЗПОДІЛ

Стаття 45. Розподіл електричної енергії

1. Розподіл електричної енергії здійснюється оператором системи розподілу. Діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.

2. Оператор системи розподілу надає послуги з розподілу електричної енергії на недискримінаційних засадах відповідно до цього Закону, кодексу систем розподілу та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

3. Система розподілу має бути побудована з урахуванням принципу економічної ефективності, планів розвитку міст (територій), з дотриманням режиму права власності, вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, енергоефективності, захисту життя і здоров'я людей, а також раціонального використання енергії відповідно до технічних правил та норм безпеки, передбачених нормативно-технічними документами.

Стаття 46. Функції, права та обов'язки оператора системи розподілу

1. Оператор системи розподілу:

1) забезпечує недискримінаційний доступ до системи розподілу;

2) надає послуги з розподілу електричної енергії з дотриманням встановлених показників якості надання послуг;

3) надає послуги з приєднання до системи розподілу відповідно до кодексу систем розподілу;

4) здійснює планування розвитку системи розподілу з урахуванням заходів з енергоефективності, управління попитом та можливостей використання розподіленої генерації та установок зберігання енергії;

{Пункт 4 частини першої статті 46 в редакції Закону № 2046-IX від 15.02.2022}

5) забезпечує довгострокову спроможність систем розподілу задовольняти обґрунтований попит на розподіл за допомогою перспективного планування заходів та інвестицій для забезпечення достатньої потужності системи розподілу та надійності її функціонування;

6) забезпечує безпечне, надійне та ефективне функціонування систем розподілу з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та енергоефективності;

{Пункт 6 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7) забезпечує користувачів системи інформацією, необхідною для ефективного доступу та використання системи розподілу;

8) забезпечує комерційний облік відповідно до цього Закону, правил ринку та кодексу комерційного обліку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

{Пункт 9 частини першої статті 46 виключено на підставі Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

10) виконує інші функції, передбачені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

2. Оператор системи розподілу має право:

1) своєчасно та в повному обсязі отримувати плату за надані послуги з розподілу електричної енергії та інші послуги, надані на ринку електричної енергії;

2) отримувати від учасників ринку інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, у формі та порядку, визначених правилами ринку та кодексом систем розподілу;

3) інші права, передбачені законодавством та укладеними ним договорами на ринку електричної енергії.

3. Оператор системи розподілу зобов’язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами на добу постачання та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;

4) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих оператором системи передачі графіків електричної енергії у відповідні розрахункові періоди з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами;

{Пункт 4 частини третьої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5) при застосуванні процедур зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію про споживачів, приєднаних до його системи розподілу, яким здійснював продаж попередній електропостачальник, в обсягах та порядку, визначених Регулятором;

6) зберігати інформацію, необхідну для аналізу якості послуг з електропостачання, включаючи інформацію щодо надійності електропостачання, якості електричної енергії, комерційної якості надання послуг, у порядку, встановленому Регулятором;

7) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію про умови надання послуг з розподілу електричної енергії та послуг з приєднання до системи розподілу, показники якості послуг та іншу інформацію відповідно до законодавства;

8) здійснювати відшкодування (компенсацію) користувачу системи у разі недотримання оператором системи розподілу показників якості послуг, визначених договором про надання послуг з розподілу та Регулятором;

9) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

10) надавати Регулятору, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, інформацію, необхідну для здійснення ними функцій і повноважень, встановлених законодавством;

11) укладати договори, які є обов’язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови таких договорів;

12) вести окремий облік витрат та доходів від здійснення діяльності з розподілу електричної енергії від інших видів діяльності;

13) виконувати обов’язкові для виконання розпорядчі документи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі електроенергетики;

14) припиняти електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи розподілу;

15) відновлювати електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи розподілу;

16) надавати інформацію для реєстрації приєднаних до системи розподілу генеруючих установок активних споживачів, які продають електричну енергію за "зеленим" тарифом гарантованому покупцю або постачальнику універсальних послуг, для отримання гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, а також здійснювати перевірки таких генеруючих установок у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Частину третю статті 46 доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

17) припиняти у порядку, визначеному кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку, без попередження споживача електроживлення електроустановки у разі несанкціонованого відбору електричної енергії.

{Частину третю статті 46 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

4. Оператор системи розподілу надає послуги з розподілу електричної енергії на підставі договорів про надання послуг з розподілу. Договори про надання послуг з розподілу є публічними договорами приєднання та укладаються на основі типових договорів, форма яких затверджується Регулятором.

{Частину четверту статті 46 доповнено абзацом першим згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Оплата послуг з розподілу здійснюється за тарифами, які регулює Регулятор відповідно до затвердженої ним методики. Тарифи на послуги з розподілу електричної енергії оприлюднюються операторами систем розподілу в порядку та строки, визначені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

5. Відносини щодо технічного забезпечення розподілу електричної енергії регулюються оператором системи розподілу із споживачем у порядку, визначеному кодексом систем розподілу, на договірних засадах.

6. Оператор системи розподілу не має права здійснювати діяльність з купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії, крім купівлі-продажу для компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами та врегулювання небалансів електричної енергії.

Вартість електричної енергії, придбаної з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами та врегулювання небалансів електричної енергії, враховується при визначенні тарифів на розподіл електричної енергії відповідно до методики формування тарифів на послуги з розподілу.

Купівля електричної енергії для забезпечення діяльності оператора системи розподілу, крім обсягів технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами та врегулювання небалансів електричної енергії, здійснюється ним як споживачем за договором постачання електричної енергії споживачу.

7. Оператор системи розподілу забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку електричної енергії, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку та становить комерційну таємницю відповідно до вимог законодавства.

Оператор системи розподілу також забезпечує конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку електричної енергії.

8. Оператор системи розподілу не має права мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, крім випадків, передбачених цим Законом.

{Статтю 46 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

9. Оператор системи розподілу має право мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, якщо:

вони є повністю інтегрованими елементами мережі оператора системи розподілу і Регулятор надав на це свою згоду;

у разі дотримання таких умов (сукупно):

а) інші сторони за результатами відкритої, прозорої та недискримінаційної тендерної процедури, яка підлягає попередньому перегляду та затвердженню Регулятором, не набули права власності, володіння, користування, права розробляти, управляти або експлуатувати такі установки зберігання енергії чи є неспроможними надавати допоміжні послуги, не пов’язані з регулюванням частоти, за обґрунтованою вартістю та своєчасно;

б) такі установки зберігання енергії необхідні оператору системи розподілу для виконання своїх зобов’язань щодо забезпечення ефективної, надійної та безпечної роботи системи розподілу, і вони не використовуються для купівлі та/або продажу електричної енергії на ринку електричної енергії чи для надання послуг з балансування та/або допоміжних послуг;

в) Регулятор на запит оператора системи розподілу провів оцінку необхідності надання оператору системи розподілу права мати у власності, володіти, користуватися, розробляти, управляти чи експлуатувати установки зберігання енергії, виконав попередню перевірку тендерної процедури та прийняв рішення про надання такого права.

З метою забезпечення справедливої тендерної процедури для закупівлі установок зберігання енергії Регулятор затверджує (погоджує) керівні принципи закупівлі оператором системи розподілу установок зберігання енергії.

{Статтю 46 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

10. Регулятор забезпечує не рідше ніж один раз на п’ять років проведення публічних консультацій щодо існуючих установок зберігання енергії з метою оцінки потенційної наявності та зацікавленості інших сторін в інвестуванні в такі установки.

У разі якщо публічні консультації, за оцінкою Регулятора, підтверджують спроможність інших сторін мати у власності, володіти, користуватися, розробляти,

експлуатувати або управляти такими установками на економічно вигідних умовах, Регулятор повинен забезпечити поступове припинення діяльності оператора системи розподілу, зазначеної у частині дев'ятій цієї статті, протягом періоду, що не перевищує 18 місяців.

Як частина умов цієї процедури, Регулятор може дозволити оператору системи розподілу отримати обґрунтовану компенсацію, зокрема, щоб відшкодувати залишкову вартість своїх інвестицій в набуття установок зберігання енергії.

Дія цієї частини не поширюється на випадки, коли установки зберігання енергії є повністю інтегрованими елементами мережі оператора системи розподілу та не використовуються для балансування або управління перевантаженнями.

{Статтю 46 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

11. Оператор системи розподілу не має права мати у власності, володіти, розробляти, управляти чи експлуатувати електрозарядні станції, крім випадків, якщо оператор системи розподілу володіє електрозарядними станціями для власного користування та випадків, передбачених частиною дванадцятою цієї статті.

{Статтю 46 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

12. Оператор системи розподілу має право мати у власності, володіти, розробляти, управляти або експлуатувати електрозарядні станції у разі дотримання таких умов (сукупно):

1) інші сторони за результатами відкритої, прозорої та недискримінаційної тендерної процедури, яка підлягає попередньому перегляду та затвердженню Регулятором, не набули права власності, володіння, права розробляти, управляти або експлуатувати електрозарядні станції або є неспроможними надавати послуги із заряджання електромобілів за обґрунтованою вартістю та своєчасно;

2) Регулятор провів попередню перевірку умов тендерної процедури та затвердив її;

3) оператор системи розподілу здійснює експлуатацію електрозарядних станцій на засадах забезпечення доступу третіх сторін згідно зі статтею 22 цього Закону та недопущення дискримінації між користувачами системи та видами користувачів системи, зокрема на користь пов'язаних з ним осіб.

З метою забезпечення справедливої тендерної процедури, зазначеної у пункті 1 цієї частини, Регулятор може розробляти керівні принципи для оператора системи розподілу щодо проведення такої тендерної процедури.

{Статтю 46 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

13. Регулятор забезпечує не рідше ніж один раз на п'ять років проведення публічних консультацій з метою оцінки потенційної зацікавленості інших сторін мати у власності, володінні, розробляти, експлуатувати або управляти електрозарядними станціями.

У разі якщо публічні консультації, за оцінкою Регулятора, підтверджують спроможність інших сторін мати у власності, володіти, розробляти, експлуатувати або управляти електрозарядними станціями на економічно вигідних умовах, Регулятор повинен забезпечити поступове припинення діяльності оператора системи розподілу, зазначеної у частині дванадцятій цієї статті, за умови успішного проведення тендерної процедури, зазначеної у пункті 1 частини дванадцятої цієї статті.

Як частина умов тендерної процедури, Регулятор може дозволити оператору системи розподілу отримати обґрунтовану компенсацію, зокрема, щоб відшкодувати залишкову вартість своїх інвестицій в інфраструктуру електрозарядних станцій.

{Статтю 46 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 47. Відокремлення та незалежність оператора системи розподілу

{Частини перша, третя - одинадцята статті 47 набирають чинності через вісімнадцять місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Оператору системи розподілу забороняється здійснювати діяльність з виробництва, передачі, агрегації, постачання електричної енергії споживачу, крім випадків, визначених частиною одинадцятою цієї статті.

{Абзац перший частини першої статті 47 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Оператору системи розподілу забороняється здійснювати діяльність із зберігання енергії, крім випадків, передбачених статтею 46 цього Закону.

{Частину першу статті 47 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

2. Оператору системи розподілу забороняється мати на праві власності чи в управлінні акції (частки в статутному капіталі) суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність з виробництва та/або постачання (у тому числі постачання споживачам) або передачі електричної енергії, а суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва та/або постачання (у тому числі постачання споживачам) або передачі електричної енергії, забороняється мати на праві власності чи в управлінні акції (частки в статутному капіталі) оператора системи розподілу.

{Частина друга статті 47 набирає чинності через тридцять шість місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

3. У разі якщо оператор системи розподілу входить до складу вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, оператор системи розподілу має бути незалежним у прийнятті рішень щодо:

управління активами, необхідними для забезпечення ефективної діяльності з розподілу електричної енергії, у тому числі для експлуатації, обслуговування та розвитку системи розподілу;

приєднання до системи розподілу;

надання послуг з розподілу електричної енергії.

Незалежність оператора системи розподілу у прийнятті рішень забезпечується такими умовами:

1) посадові особи виконавчого органу та керівники всіх рівнів управління оператора системи розподілу не можуть обіймати посади в органах управління суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва або постачання електричної енергії, та в органах управління вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, до складу якого входить такий оператор системи розподілу;

2) виконавчий орган оператора системи розподілу, його члени та керівники всіх рівнів управління не мають права отримувати матеріальну або іншу вигоду від суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва або постачання електричної енергії, та від вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, до складу якого входить такий оператор системи розподілу;

3) посадові особи, відповідальні за управління оператором системи розподілу, мають повноваження щодо прийняття управлінських рішень, пов'язаних з операційною діяльністю оператора системи розподілу, експлуатацією, обслуговуванням та розвитком системи розподілу, а також управлінням персоналом, незалежно від суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва або постачання електричної енергії, та від вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, до складу якого входить такий оператор системи розподілу.

4. Вертикально інтегрований суб'єкт господарювання відповідно до вимог цього Закону має забезпечити незалежність оператора системи розподілу, що входить до його складу, та не має права втручатися у:

1) діяльність оператора системи розподілу з питань розвитку системи розподілу, за умови що така діяльність здійснюється у межах затвердженого вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання річного фінансового плану оператора системи розподілу;

2) операційну діяльність оператора системи розподілу;

3) діяльність оператора системи розподілу з питань експлуатації та обслуговування системи розподілу;

4) діяльність оператора системи розподілу з питань управління персоналом.

5. Вертикально інтегрований суб'єкт господарювання має право приймати рішення з питань затвердження річного фінансового плану (іншого аналогічного фінансового документа) та встановлювати загальні обмеження щодо обсягів боргових зобов'язань оператора системи розподілу, що входить до такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання.

6. Посадовим особам вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва або постачання електричної енергії, забороняється обіймати посади у виконавчому органі оператора системи розподілу, а також керівні посади оператора системи розподілу.

7. Оператору системи розподілу при здійсненні ним своїх функцій відповідно до законодавства забороняється створювати будь-які переваги суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з постачання (у тому числі постачання споживачам) та/або виробництва електричної енергії у складі вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність з постачання (у тому числі постачання споживачам) та/або виробництва електричної енергії.

8. У разі придбання оператором системи розподілу товарів і послуг у вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, до складу якого він входить, чи у суб'єктів господарювання, що входять до складу або є афілійованими до такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, та/або надання оператором системи розподілу товарів і послуг вертикально інтегрованому суб'єкту господарювання, до складу якого він входить, чи суб'єктам господарювання, що входять до складу або є афілійованими до такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, та/або спільного використання товарів і послуг оператором системи розподілу та вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання, до складу якого він входить, чи суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими до такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, таке придбання та/або надання, та/або використання має здійснюватися на підставі відповідних договорів з дотриманням вимог щодо:

1) відсутності конфлікту інтересів та прозорості;

2) неперешкоджання конкуренції;

3) унеможливлення перехресного субсидіювання між оператором системи розподілу та вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання (чи суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими до такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання).

Умови таких договорів, у тому числі щодо цін (вартості) товарів і послуг, мають бути доступними для Регулятора.

9. Оператор системи розподілу, що входить до складу вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, при здійсненні своєї діяльності, а також у використанні власних найменування та торговельної марки (знаку для товарів і послуг) жодним чином не має створювати враження, що він пов'язаний з електропостачальником у рамках цього вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання.

10. Вертикально інтегровані суб'єкти господарювання, оператори системи розподілу та електропостачальники зобов'язані забезпечити безперервність діяльності з розподілу та постачання електричної енергії.

Вертикально інтегровані суб'єкти господарювання мають забезпечити оператора системи розподілу достатніми майновими, технічними, фінансовими, інформаційними засобами та трудовими ресурсами для належного забезпечення діяльності з розподілу електричної енергії відповідно до вимог законодавства.

11. У разі якщо оператор системи розподілу має менше 100 тисяч приєднаних споживачів та його середньомісячний обсяг розподілу електричної енергії не перевищує 20

мільйонів кВт·год, Регулятор має право прийняти рішення про звільнення такого оператора системи розподілу від виконання вимог цієї статті.

Якщо оператор системи розподілу звільнений від виконання вимог цієї статті, він має забезпечити відсутність у вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, до складу якого входить оператор системи розподілу, привілейованого доступу до даних споживачів (зокрема даних комерційного обліку та споживання, даних, необхідних для зміни електропостачальника або агрегатора та реагування попиту) для здійснення діяльності з постачання електричної енергії споживачу.

{Частину одинадцяту статті 47 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 48. Програма відповідності та уповноважена особа з питань відповідності

{Стаття 48 набирає чинності через вісімнадцять місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Оператор системи розподілу, що входить до складу вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, зобов'язаний розробити та впровадити програму відповідності, а також призначити за погодженням з Регулятором уповноважену особу з питань відповідності. Призначення здійснюється виконавчим органом оператора системи розподілу.

2. Програма відповідності має передбачати заходи, обов'язкові для виконання персоналом оператора системи розподілу при здійсненні ним своїх функцій та взаємовідносин з учасниками ринку електричної енергії. Такі заходи мають стосуватися, зокрема, забезпечення недискримінаційності, порядку поводження з конфіденційною інформацією та передбачати відповідальність персоналу за невиконання цих вимог.

3. Програма відповідності погоджується Регулятором та оприлюднюється в установленому Регулятором порядку.

4. Уповноваженою особою з питань відповідності може бути особа, яка має вищу освіту (технічну, юридичну або економічну) за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра або спеціаліста, високі професійні та моральні якості, досвід роботи у сфері електроенергетики не менше п'яти років, володіє державною мовою, має освітній і професійний рівні, необхідні для виконання своїх обов'язків.

Особа, яка претендує на посаду уповноваженої особи з питань відповідності, протягом останніх трьох років до дня призначення не може обіймати посади у вертикально інтегрованому суб'єкті господарювання та/або суб'єктах господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (крім оператора системи розподілу), мати прямий чи опосередкований інтерес або відносини з вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання та/або суб'єктами господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (крім оператора системи розподілу), та/або власниками контрольних пакетів акцій вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (крім оператора системи розподілу).

Інформацію про особу, яка претендує на посаду уповноваженої особи з питань відповідності, та пропозиції щодо умов її трудового договору надає Регулятору оператор системи розподілу.

Умови трудового договору уповноваженої особи з питань відповідності мають забезпечувати її незалежність при здійсненні своїх функцій та повноважень від оператора системи розподілу, вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, та містити, зокрема, строк дії трудового договору, права, обов'язки і відповідальність сторін, умови матеріального забезпечення та організації праці, вичерпний перелік підстав для розірвання договору.

Регулятор має право не погодити запропоновану оператором системи розподілу особу на посаду уповноваженої особи з питань відповідності та умови її трудового договору виключно у разі невідповідності такої особи вимогам для призначення на посаду, визначеним частиною четвертою цієї статті, та якщо пропоновані умови трудового договору не забезпечують виконання вимог щодо її незалежності, прав та повноважень, визначених частиною четвертою цієї статті.

5. З метою забезпечення незалежності уповноваженої особи з питань відповідності така особа не може:

1) займати посади у вертикально інтегрованому суб'єкті господарювання та/або суб'єктах господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (крім оператора системи розподілу), мати прямий чи опосередкований інтерес або відносини з вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання та/або суб'єктами господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, та/або власниками контрольних пакетів акцій вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання;

2) отримувати прямо чи опосередковано фінансову винагороду від вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, крім заробітної плати, яка не має залежати від результатів діяльності вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання.

6. Протягом чотирьох років після завершення строку перебування уповноваженої особи з питань відповідності на посаді такій особі забороняється обіймати посади у вертикально інтегрованому суб'єкті господарювання, мати прямий чи опосередкований інтерес або відносини з вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання та/або суб'єктами господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, та/або власниками контрольних пакетів акцій вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання.

7. Виконавчий орган оператора системи розподілу після погодження з Регулятором може звільнити уповноважену особу з питань відповідності у разі порушення нею умов

трудового договору та вимог цього Закону. Виконавчий орган оператора системи розподілу зобов'язаний за зверненням Регулятора звільнити уповноважену особу з питань відповідності у разі порушення нею умов трудового договору та вимог цього Закону.

8. Уповноважена особа з питань відповідності має право:

1) доступу до приміщень оператора системи розподілу без попереднього повідомлення;

2) доступу до даних та інформації оператора системи розподілу, вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання та/або суб'єктів господарювання, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, необхідних для виконання її завдань виключно з питань виконання програми відповідності;

3) відвідувати всі наради керівництва оператора системи розподілу, зокрема з питань доступу до системи розподілу, її експлуатації, обслуговування та розвитку, купівлі-продажу електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами;

4) відвідувати всі засідання виконавчого органу, наглядової ради та загальні збори акціонерів оператора системи розподілу;

5) звертатися до Регулятора зі скаргою щодо порушення умов працевлаштування, зокрема щодо її дострокового звільнення з посади уповноваженої особи з питань відповідності;

6) регулярно надавати виконавчому органу оператора системи розподілу інформацію щодо виконання програми відповідності.

Уповноважена особа з питань відповідності зобов'язана забезпечувати конфіденційність інформації, до якої вона має право доступу, відповідно до умов трудового договору.

9. До завдань уповноваженої особи з питань відповідності належить:

1) моніторинг виконання програми відповідності;

2) надання звіту Регулятору про порушення програми відповідності, будь-які комерційні та фінансові відносини, що виникають між вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання та оператором системи розподілу, запропоновані виконавчим органом оператора системи розподілу наглядовій раді рішення щодо здійснення інвестицій у системи розподілу та блокування таких рішень вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання на загальних зборах або шляхом голосування членів наглядової ради;

3) регулярне надання Регулятору інформації щодо виконання програми відповідності;

4) складання щорічного звіту про виконання програми відповідності та надання його Регулятору;

5) надання виконавчому органу оператора системи розподілу щорічного звіту про виконання програми відповідності та рекомендацій щодо вдосконалення такої програми та її виконання.

10. Щорічний звіт про виконання програми відповідності підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті оператора системи розподілу.

Порядок складання, подання та оприлюднення програми відповідності та звіту про її виконання затверджується Регулятором.

Стаття 49. Розподіл електричної енергії електричними мережами основних споживачів

1. Для цілей цієї статті основним споживачем вважається споживач та/або власник електричних мереж, який не є оператором системи розподілу, електричні мережі якого використовуються для розподілу електричної енергії іншим споживачам, а також для транспортування електричної енергії в мережі оператора системи розподілу.

2. Відносини між основним споживачем та користувачами, що живляться від його мереж, та оператором системи розподілу та/або оператором системи передачі регулюються кодексом систем розподілу, кодексом системи передачі, правилами роздрібного ринку та договорами, укладеними на їх основі.

3. Основний споживач зобов'язаний укласти з оператором системи розподілу, на території здійснення ліцензованої діяльності з розподілу якого розташовані його мережі, договір про спільне використання електричних мереж за типовою формою, затвердженою Регулятором.

Вартість послуг за цим договором визначається за затвердженою Регулятором методикою.

Вартість оплачених оператором системи розподілу послуг за договором про спільне використання електричних мереж включається до тарифу на розподіл відповідного оператора системи розподілу.

4. Розподіл електричної енергії малою системою розподілу здійснюється оператором малої системи розподілу. Діяльність з розподілу електричної енергії малою системою розподілу підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства. Оператор малої системи розподілу здійснює свою діяльність, надає послуги з розподілу електричної енергії малою системою розподілу на недискримінаційних засадах відповідно до цього Закону, кодексу систем розподілу та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. Мала система розподілу має бути побудована з урахуванням принципу економічної ефективності, з дотриманням режиму права власності, вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, енергоефективності, захисту життя і здоров'я людей, а також раціонального використання енергії відповідно до технічних правил та норм безпеки, передбачених нормативно-технічними документами. Оператори малих систем розподілу надають своїм користувачам послуги з розподілу електричної енергії на підставі договорів, примірна форма яких затверджується Регулятором.

Транзит електричної енергії своєю територією за межі малої системи розподілу заборонено.

Регулятор може класифікувати електричні мережі, що розподіляють електричну енергію на обмеженій території об'єктів та/або земельних ділянок, як малу систему розподілу, якщо одночасно виконуються такі умови:

1) розподіл такими мережами здійснюється для користувачів, електроустановки яких розташовані на обмеженій території об’єктів та/або земельних ділянок;

2) розподіл електричної енергії такими мережами не здійснюється побутовим споживачам;

3) не здійснюється транзит електричної енергії своєю територією за межі малої системи розподілу;

4) електричні мережі малої системи розподілу перебувають у власності оператора малої системи розподілу та розташовані на території об’єктів та/або земельних ділянок, на яких розташовані електроустановки користувачів малої системи розподілу, крім ліній приєднання малої системи розподілу до мереж оператора системи розподілу або оператора системи передачі, які можуть бути розташовані за межами території таких об’єктів та/або земельних ділянок;

5) приєднана потужність малої системи розподілу становить не менше 1000 кВт, яка набута за результатами отримання послуги з приєднання, що завершена після набрання чинності цим Законом.

Класифікація та критерії визначення малих систем розподілу визначаються цим Законом та кодексом систем розподілу виходячи, зокрема, з кількості та категорії користувачів малої системи розподілу, обсягів розподілу електричної енергії малою системою розподілу, потужності приєднання до системи передачі та/або системи розподілу.

{Частина четверта статті 49 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

4[1]. Електричні мережі індустріального парку або декількох суміжних індустріальних парків, створені ініціатором створення, керуючою компанією або іншим суб’єктом індустріального парку, можуть класифікуватися як мала система розподілу, за умови виконання критеріїв, визначених частиною четвертою цієї статті, та таких додаткових критеріїв:

1) розподіл такими мережами здійснюється для ініціатора створення, керуючої компанії, учасників та/або інших суб’єктів індустріального парку або декількох суміжних індустріальних парків, електроустановки яких розташовані на території таких індустріальних парків;

2) не здійснюється транзит електричної енергії споживачам, електроустановки яких розташовані за межами території таких індустріальних парків, та між різними точками приєднання такої електричної мережі до мереж операторів систем розподілу та/або оператора системи передачі.

Мала система розподілу індустріального парку може створюватися ініціатором створення, керуючою компанією або іншими суб’єктами індустріального парку, якщо це передбачено договором про створення та функціонування індустріального парку. Договір про створення та функціонування індустріального парку має бути оприлюднений на офіційному веб-сайті керуючої компанії індустріального парку та оператора малої системи розподілу. У разі передачі іншому суб’єкту індустріального парку права створювати електричні мережі індустріального парку договір про здійснення господарської діяльності в межах індустріального парку, що укладається між ініціатором створення або керуючою

компанією індустріального парку та таким суб'єктом індустріального парку - власником електричних мереж, повинен містити такі істотні умови:

1) порядок надання послуг з приєднання учасникам індустріального парку - користувачам малої системи розподілу та послуг з розподілу електричної енергії;

2) порядок забезпечення комерційного обліку електричної енергії оператором та користувачами малої системи розподілу;

3) принципи ціноутворення послуг з розподілу електричної енергії оператором малої системи розподілу на території індустріального парку;

4) покладення на іншого суб'єкта індустріального парку відповідальності за утримання електричних мереж на території індустріального парку в належному технічному стані;

5) відповідальність за недотримання власником електричних мереж на території індустріального парку основних умов надання послуг з приєднання та розподілу електричної енергії.

Умови такого договору мають відповідати вимогам чинного законодавства.

Користувачами малої системи розподілу індустріального парку можуть бути ініціатор створення, керуюча компанія, учасники та інші суб'єкти такого індустріального парку, електроустановки яких розташовані на території такого індустріального парку, а також виробники електричної енергії з відновлюваних джерел енергії та оператори установок зберігання енергії, електроустановки яких розташовані на території земельних ділянок індустріальних парків або за їх межами. Транзит електричної енергії через такі приєднані електроустановки виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії та/або операторів установок зберігання енергії, які розташовані за межами земельних ділянок індустріальних парків, заборонено.

Оператори малих систем розподілу зобов'язані застосовувати до таких виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії та/або операторів установок зберігання енергії, які розташовані за межами земельних ділянок індустріальних парків, аналогічні умови щодо надання послуг з приєднання та розподілу електричної енергії як до користувачів малої системи розподілу індустріального парку, визначені цим Законом. Відбір та відпуск електроенергії такими генеруючими установками та установками зберігання енергії, приєднаними до електричних мереж малої системи розподілу, які розташовані за межами земельних ділянок індустріальних парків, а також відпуск електроенергії в мережі оператора системи в точці приєднання такої малої системи розподілу до мереж оператора системи не вважаються транзитом електричної енергії. Технічні вимоги щодо забезпечення відпуску електричної енергії малою системою розподілу в точці приєднання до мереж оператора системи визначаються таким оператором системи в рамках процедури приєднання. Для декількох індустріальних парків, розташованих на земельних ділянках, які мають спільні межі або розділені земельними ділянками, на яких розташовано або передбачається розташувати відповідно до містобудівної документації виключно об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури, може створюватися одна мала система розподілу, оператор якої повинен бути одночасно суб'єктом (ініціатором створення, керуючою компанією або іншим суб'єктом) кожного такого індустріального парку. Територією здійснення діяльності з розподілу такої малої

системи розподілу є територія цих суміжних індустріальних парків, а розподіл електричної енергії користувачам таких індустріальних парків не є транзитом електричної енергії.

{Статтю 49 доповнено частиною 4[1] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

5. Оператори малої системи розподілу виконують функції, мають права та обов'язки оператора системи розподілу щодо користувачів малої системи розподілу з урахуванням особливостей, визначених кодексом системи розподілу та правилами роздрібного ринку.

Максимальна (гранична) плата за послуги з розподілу електричної енергії малою системою розподілу не повинна перевищувати рівень встановленого тарифу на послуги з розподілу електричної енергії оператора системи розподілу, який є власником найбільшої (за кількістю умовних одиниць енергетичного обладнання) системи розподілу електричної енергії на території області (міст Києва та Севастополя, Автономної Республіки Крим), перелік яких розміщено на офіційному веб-сайті Регулятора, з урахуванням класу напруги на межі балансової належності між користувачем малої системи розподілу і малою системою розподілу, зазначеного в договорі про надання послуг з розподілу.

Оператор малої системи розподілу на території провадження своєї діяльності зобов'язаний застосовувати недискримінаційні умови для користувачів малої системи розподілу. Надання оператором малої системи розподілу послуг з приєднання та послуг з розподілу електричної енергії здійснюється на підставі відповідних договорів, які є публічними договорами приєднання та укладаються з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України. Виставлення оператором малої системи розподілу користувачам інших платежів, пов'язаних із наданням послуг з розподілу електричної енергії на території малої системи розподілу, крім плати за надання послуг з розподілу електричної енергії та штрафних санкцій, пов'язаних з виконанням умов договору, забороняється. Порядок надання оператором малої системи розподілу послуги з приєднання електроустановок осіб, які мають намір стати користувачами малої системи розподілу, перелік та порядок оприлюднення оператором малої системи розподілу інформації на власному офіційному веб-сайті, у тому числі про резерв потужності, у межах якого може бути надано послугу з приєднання електроустановок користувачам, встановлюються кодексом систем розподілу. Максимальна (гранична) плата за надання послуги з приєднання електроустановок користувачів до малої системи розподілу не повинна перевищувати величину плати за приєднання, розраховану відповідно до Методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу із застосуванням ставок плати за нестандартне приєднання потужності та ставок плати за створення електричних мереж лінійної частини, встановлених Регулятором для оператора системи розподілу, який є власником найбільшої (за кількістю умовних одиниць енергетичного обладнання) системи розподілу електричної енергії на території області (міст Києва та Севастополя, Автономної Республіки Крим), перелік яких розміщено на офіційному веб-сайті Регулятора, з урахуванням класу напруги точки приєднання.

Оператор малої системи розподілу індустріального парку має право приєднувати електроустановки користувачів на безоплатній основі з включенням до договору приєднання інвестиційних зобов'язань користувача, зокрема в частині зобов'язань отримання певних обсягів розподілу електроенергії в точці приєднання. Порядок забезпечення комерційного обліку електричної енергії оператором та користувачами малої системи розподілу встановлюється кодексом комерційного обліку електричної енергії.

Оператори малих систем розподілу зобов’язані провадити свою діяльність з дотриманням вимог законодавства, що регулює функціонування ринку електричної енергії та діяльність операторів систем розподілу. Оператори малих систем розподілу зобов’язані надавати Регулятору, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, інформацію, необхідну для здійснення ними функцій і повноважень, визначених законодавством. Оператори малих систем розподілу виконують функції, мають права та обов’язки споживачів електричної енергії щодо оператора системи передачі, операторів систем розподілу, електропостачальників. Для отримання суб’єктом господарювання ліцензії на провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу між оператором системи розподілу та суб’єктом господарювання укладається договір про спільне використання технологічних електричних мереж як з основним споживачем, а також між оператором системи розподілу укладаються договори про надання послуг з розподілу з майбутніми користувачами малої системи розподілу. Після набуття статусу користувача діючої малої системи розподілу такий користувач протягом одного місяця має укласти з оператором системи розподілу договір про надання послуг з розподілу, а оператор малої системи розподілу має забезпечити внесення відповідних змін до договору про спільне використання технологічних електричних мереж. На період дії ліцензії на провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу дія договорів, передбачених правилами роздрібного ринку електричної енергії, укладених з оператором малої системи розподілу як з основним споживачем та із користувачами малої системи розподілу як із субспоживачами, а також договорів, укладених відповідно до цієї частини, призупиняється з дня видачі Регулятором суб’єкту господарювання ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу. У разі виявлення Регулятором порушень оператором малої системи розподілу вимог законодавства, що регулює функціонування ринку електричної енергії, Регулятор може, зокрема, прийняти рішення про припинення дії суб’єкту господарювання ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу. У разі припинення дії ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу суб’єкт господарювання - власник таких електричних мереж набуває статусу основного споживача, а також розпочинають діяти договори, укладені з суб’єктом господарювання - власником таких електричних мереж як з основним споживачем та із користувачами малої системи розподілу як із субспоживачами. Особливості врегулювання договірних відносин між оператором малої системи розподілу та оператором системи розподілу (оператором системи передачі) визначаються кодексом системи розподілу, кодексом системи передачі та правилами роздрібного ринку. Порядок припинення дії та відновлення дії ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу встановлюється Регулятором. До операторів малої системи розподілу не застосовуються вимоги, визначені частиною третьою цієї статті, та положення статті 47 цього Закону.

{Частина п'ята статті 49 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

6. Основні споживачі, оператори малих систем розподілу забезпечують недискримінаційний доступ третіх сторін до своїх електричних мереж, безпеку та

надійність їх функціонування відповідно до кодексу систем розподілу, правил роздрібного ринку та інших нормативно-правових актів.

Оператори малих систем розподілу несуть відповідальність у порядку та обсягах, передбачених цим Законом.

{Частина шоста статті 49 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Стаття 50. Розвиток систем розподілу

1. Оператори систем розподілу розробляють та подають на схвалення Регулятору плани розвитку систем розподілу на наступні п’ять років з урахуванням плану розвитку системи передачі на наступні 10 років.

Оператори систем розподілу повинні співпрацювати з оператором системи передачі під час планування розвитку та експлуатації своїх електричних мереж з метою забезпечення економічно ефективного, безпечного та надійного розвитку та експлуатації систем розподілу.

{Частину першу статті 50 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

{Частина перша статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. При плануванні розвитку системи розподілу оператор системи розподілу має передбачити необхідність будівництва та/або реконструкції системи розподілу для приєднання нових генеруючих потужностей, зокрема розподіленої генерації, та об’єктів споживачів, зокрема електрозарядних станцій. Плани розвитку системи розподілу повинні містити оцінку середньострокової та довгострокової потреби у послугах з гнучкості, а також ураховувати заходи з енергоефективності, реагування попиту, використання установок зберігання енергії або інших ресурсів як альтернативні до розширення системи розподілу рішення. Плани розвитку системи розподілу повинні містити обсяги фінансування та враховувати відповідні плани і схеми планування територій на державному, регіональному та місцевому рівнях, а також екологічні нормативи.

{Частина друга статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Оператор системи розподілу розробляє інвестиційну програму з урахуванням плану розвитку системи розподілу та подає її Регулятору разом із розрахунком тарифу на послуги з розподілу.

4. Порядок розроблення та подання на схвалення планів розвитку систем розподілу та інвестиційних програм затверджується Регулятором.

{Частина четверта статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 50[1]. Придбання та використання послуг з гнучкості в системі розподілу

1. Оператор системи розподілу придбаває та використовує послуги з гнучкості, зокрема управління перевантаженнями в його електричних мережах, з метою підвищення ефективності експлуатації та розвитку системи розподілу.

Користувачі системи можуть надавати оператору системи розподілу послуги з гнучкості, зокрема з використанням розподіленої генерації, установок зберігання енергії, заходів реагування попиту та агрегації.

Порядок надання послуг з гнучкості затверджується Регулятором та має передбачати заходи стимулювання використання операторами систем розподілу послуг з гнучкості, якщо такі послуги економічно обґрунтовано зменшують потребу в модернізації або збільшенні пропускної спроможності електричних мереж та підтримують ефективну та безпечну роботу системи розподілу.

2. Регулятор повинен забезпечити застосування оператором системи розподілу прозорої, недискримінаційної та ринкової процедури закупівлі послуг з гнучкості, яка передбачає ефективну та недискримінаційну участь усіх учасників ринку у наданні послуг з гнучкості, за умови дотримання вимог кодексу систем розподілу та порядку надання послуг з гнучкості.

Оператор системи розподілу здійснює закупівлю послуг з гнучкості на основі специфікацій, визначених порядком надання послуг з гнучкості. Порядком надання послуг з гнучкості можуть бути визначені стандартизовані продукти, у вигляді яких оператор системи розподілу може придбавати послуги з гнучкості.

3. Регулятор за поданням оператора системи розподілу погоджує необхідний обсяг та період закупівлі послуг з гнучкості, що визначаються оператором систем розподілу на основі оцінки потреб у послугах з гнучкості відповідно до затвердженого плану розвитку системи розподілу.

Інформація про необхідні послуги з гнучкості, їх обсяги та строки придбання підлягає оприлюдненню оператором системи розподілу відповідно до порядку надання послуг з гнучкості.

4. Якщо закупівля оператором системи розподілу послуг з гнучкості призводить до значних викривлень на ринку електричної енергії, збільшення перевантажень в електричних мережах або не є економічно ефективною, Регулятор може прийняти рішення про обмеження такої закупівлі повністю або частково.

5. Оператор системи розподілу під час придбання та використання послуг з гнучкості повинен обмінюватися всією необхідною інформацією та координувати дії з оператором системи передачі з метою забезпечення оптимального використання ресурсів, а також безпечної, надійної та ефективної роботи ОЕС України та створення більш сприятливих умов для розвитку ринку електричної енергії.

6. Обґрунтовані витрати оператора системи розподілу з придбання послуг з гнучкості, зокрема витрати на необхідні інформаційно-комунікаційні технології та інфраструктуру, підлягають включенню до тарифу на послуги з розподілу електричної енергії.

{Розділ VI доповнено статтею 50[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розділ VII
ОПЕРАТОР РИНКУ ТА НОМІНОВАНИЙ ОПЕРАТОР РИНКУ

{Назва розділу VII в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 51. Оператор ринку електричної енергії

1. Оператор ринку забезпечує функціонування ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, а також здійснює організацію купівлі-продажу електричної енергії для доби постачання на підставі ліцензії.

2. Оператор ринку створює організаційні, технологічні, інформаційні та інші умови для здійснення регулярних торгів за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, укладання і виконання договорів та розрахунків за ними, зокрема визначає уповноважений банк.

{Частина друга статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

3. Оператор ринку:

1) забезпечує рівні умови участі на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку;

2) реєструє учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, забезпечує ведення та оприлюднення відповідного реєстру;

3) забезпечує дотримання учасниками ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку вимог щодо надання гарантій виконання фінансових зобов’язань відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку;

4) визначає за результатами торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку обсяги купівлі-продажу електричної енергії учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, ціни на електричну енергію, фінансові зобов’язання учасників торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку;

4[1]) має право організовувати та проводити електронні аукціони з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами на підставі відповідних ліцензій, що видаються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

{Частину третю статті 51 доповнено пунктом 4[1] згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

5) створює умови для забезпечення розрахунків за куплену/продану електричну енергію;

{Пункт 5 частини третьої статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

6) надає повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду відповідно до правил ринку;

7) оприлюднює інформацію щодо торгів на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, зокрема про ціни та обсяги купівлі-продажу електричної енергії, та іншу інформацію в обсягах та строки, визначені правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку;

8) надає учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

8[1]) надає учасникам ринку інформаційно-консультативні та організаційні послуги, пов'язані з функціонуванням ринку електричної енергії;

{Частину третю статті 51 доповнено пунктом 8[1] згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

9) надає Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством;

10) забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку, що використовується ним для виконання своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства, а також забезпечує конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку;

11) затверджує правила продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, на площадці оператора ринку, забезпечує функціонування такої торгової площадки, а також встановлює ціну послуг з організації торгів гарантіями походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, на такій торговій площадці;

{Частину третю статті 51 доповнено новим пунктом згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

12) здійснює інші функції, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

{Пункт частини третьої статті 51 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

4. Оператор ринку має право провадити діяльність з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії після отримання ним відповідних ліцензій та укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі.

{Частина четверта статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

5. Оператор ринку не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії споживачу, а також трейдерську діяльність.

6. Оператор ринку зобов'язаний мати систему спостереження за роботою ринку "на добу наперед", внутрішньодобового ринку, організованими ним електронними аукціонами з купівлі-продажу електричної енергії, за результатами функціонування якої повідомляти

Регулятора у визначеному ним порядку невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після появи обґрунтованих підстав вважати, що операції на ринку "на добу наперед" або внутрішньодобовому ринку здійснені з порушенням встановлених заборон щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.

Оператор ринку є особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на оптовому енергетичному ринку, а також є адміністратором передачі даних та адміністратором платформи інсайдерської інформації.

Оператор ринку призупиняє виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації у разі невідповідності вимогам, встановленим Регулятором до таких адміністраторів, на підставі рішення Регулятора про таку невідповідність. Поновлення виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації здійснюється після усунення невідповідностей, що стали підставою для призупинення виконання функцій.

{Статтю 51 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

7. Фінансування діяльності оператора ринку здійснюється за рахунок учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, а також за рахунок надання інформаційно-консультативних та організаційних послуг на ринку електричної енергії.

{Частина статті 51 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

8. Оператор ринку має інші повноваження, права та обов’язки, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

{Частина статті 51 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

9. Оператор ринку утворюється у формі акціонерного товариства, 100 відсотків акцій у статутному капіталі якого належить державі та не підлягає приватизації або відчуженню в інший спосіб.

Стаття 51[1]. Номінований оператор ринку

1. Номінований оператор (номіновані оператори) ринку спільно з оператором системи передачі та номінованими операторами ринків електричної енергії і операторами систем передачі відповідних держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства забезпечує (забезпечують) функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків.

З цією метою номінований оператор ринку та оператор системи передачі повинні укласти договори, що забезпечують функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків з номінованими операторами ринку і операторами системи передачі інших держав - сторін Енергетичного Співтовариства та/або держав - членів Європейського Союзу.

2. Номінованим оператором ринку може бути юридична особа, яка має ліцензію на провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку або

оператора організованого товарного ринку, або номінований оператор ринку, призначений в іншій державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства, після проходження паспортизації.

3. Номінований оператор ринку не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу, зберігання енергії, агрегації та постачання електричної енергії споживачу, а також трейдерську діяльність.

4. Регулятор призначає номінованого оператора ринку відповідно до затвердженого ним порядку, виходячи із відповідності юридичних осіб, які мають намір виконувати такі функції, критеріям, визначеним цією статтею. Рішення про призначення або відмову у призначенні номінованим оператором ринку приймається у строк, що не перевищує трьох місяців з дня одержання заявки на призначення номінованим оператором ринку.

Рішення про призначення номінованого оператора ринку має прийматися з урахуванням, зокрема, принципу недопущення дискримінації між юридичними особами - суб'єктами господарювання України та суб'єктами господарювання держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

Регулятор має право відмовити у призначенні номінованим оператором ринку виключно у випадку невідповідності юридичної особи критеріям призначення, визначеним цією статтею.

Регулятор інформує Раду регуляторних органів Енергетичного Співтовариства про призначення, паспортизацію та припинення діяльності номінованого оператора ринку електричної енергії.

5. У разі якщо юридична особа призначається номінованим оператором ринку вперше, строк дії такого призначення становить чотири роки з дня прийняття Регулятором рішення про таке призначення. Після завершення чотирирічного строку такий номінований оператор ринку призначається безстроково.

Регулятор забезпечує можливість подання заявок на призначення номінованим оператором ринку не менше одного разу на рік.

У межах однієї торгової зони може бути призначено одного або декількох номінованих операторів ринку, за умови що вони відповідають критеріям призначення.

6. Юридична особа може бути призначена номінованим оператором ринку, тільки якщо вона відповідає таким критеріям:

1) уклала або укладає договори на достатню кількість ресурсів для спільного, координованого та належного функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та/або єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, включно з ресурсами, необхідними для виконання функцій номінованого оператора ринку, фінансовими ресурсами, необхідними інформаційними технологіями, технічною інфраструктурою та операційними процедурами, або вона повинна надати докази того, що спроможна забезпечити наявність таких ресурсів протягом розумного підготовчого періоду до початку виконання завдань номінованого оператора ринку відповідно до вимог цієї статті;

2) здатна забезпечити учасникам ринку відкритий доступ до інформації про завдання номінованого оператора ринку відповідно до вимог цієї статті;

3) є економічно ефективною у контексті єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків і у своєму внутрішньому бухгалтерському обліку забезпечить ведення окремого обліку для функцій номінованого оператора ринку та інших видів діяльності з метою виключення можливості перехресного субсидіювання;

4) має належний рівень відокремлення господарської діяльності від інших учасників ринку;

5) здатна забезпечити недискримінаційне ставлення до всіх учасників ринку;

6) має належні механізми ринкового нагляду (систему спостереження);

7) має відповідні угоди щодо забезпечення прозорості та конфіденційності, укладені з учасниками ринку та оператором системи передачі;

8) здатна виконувати функцію центрального контрагента;

9) здатна встановити системи та процедури зв’язку для координування діяльності з іншими операторами системи передачі у державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства.

7. Діяльність з організації торгів на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків може провадитися номінованим оператором ринку, призначеним в іншій державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства, після паспортизації. Процедура паспортизації та особливості провадження діяльності такого номінованого оператора ринку визначаються Регулятором відповідно до законодавства України.

8. Регулятор здійснює моніторинг діяльності всіх номінованих операторів ринку, які провадять діяльність на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні, а також дотримання ними цього Закону і нормативно-правових актів, що визначають права та обов’язки номінованих операторів ринку, незалежно від того, чи був такий номінований оператор ринку призначений в Україні.

Регулятор співпрацює з уповноваженими органами інших держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, відповідальними за призначення та моніторинг діяльності номінованих операторів ринку, і здійснює обмін з такими органами інформацією, необхідною для ефективного моніторингу діяльності номінованих операторів ринку.

{Абзац другий частини восьмої статті 51[1] із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

Номінований оператор ринку, зазначений у частині сьомій цієї статті, зобов’язаний повідомити Регулятора у встановленому Регулятором порядку про свій намір провадити діяльність на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні

внутрішньодобових ринків в Україні не пізніше ніж за два місяці до початку такої діяльності.

Регулятор під час прийняття рішення щодо паспортизації може відмовити номінованому оператору ринку, зазначеному у частині сьомій цієї статті, у провадженні діяльності як номінованого оператора ринку на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні виключно у таких випадках:

1) якщо встановлено наявність технічних перешкод для постачання електричної енергії, придбаної на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та/або єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні номінованими операторами ринку, призначеними в іншій державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства, і таке рішення про відмову приймається Регулятором з метою забезпечення надійної роботи ОЕС України;

2) якщо правила щодо торгівлі електричною енергією на ринках "на добу наперед" та внутрішньодобових ринках, які застосовуються номінованим оператором ринку, зазначеним у частині сьомій цієї статті, суперечать законодавству України, що регулює торгівлю електричною енергією на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" або єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні;

3) якщо номінований оператор ринку, зазначений у частині сьомій цієї статті, має законодавчо закріплену монополію в державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства, в якій він був призначений;

4) якщо номінований оператор ринку не довів, що він був призначений уповноваженим органом держави - члена Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства.

{Абзац восьмий частини восьмої статті 51[1] із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

Регулятор має право запитувати в номінованого оператора ринку, зазначеного у частині сьомій цієї статті, інформацію та документи, необхідні для оцінки настання випадків, зазначених в абзацах п’ятому - восьмому цієї частини. Рішення Регулятора про дозвіл або відмову у задоволенні заявки номінованого оператора ринку щодо провадження діяльності як номінованого оператора ринку в Україні приймається протягом двох місяців з дня отримання повідомлення, зазначеного в абзаці третьому цієї частини, про що повідомляє номінованого оператора ринку з урахуванням вимог частини дев’ятої цієї статті.

9. У разі прийняття Регулятором рішення про відмову у провадженні діяльності на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні на підставі пунктів 1 і 2 частини восьмої цієї статті таке рішення має містити обґрунтування із зазначенням способу, в який технічні перешкоди для торгівлі можуть бути усунуті, та строків такого усунення або строків, у межах яких законодавство України, що регулює торгівлю електричною енергією на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" або єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні, може бути гармонізоване з правилами торгівлі, що застосовуються до постачання електричної енергії

в іншій державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства.

Регулятор зобов'язаний оприлюднити висновок щодо способу усунення технічних бар'єрів для торгівлі та відповідних строків або щодо строків, у межах яких законодавство України, що регулює торгівлю електричною енергією на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" або єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні, може бути гармонізоване з правилами торгівлі, що застосовуються до постачання електричної енергії в іншій державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства.

У разі прийняття рішення, передбаченого частиною восьмою цієї статті, Регулятор повідомляє про це номінованого оператора ринку, уповноважений орган іншої держави - члена Європейського Союзу та/або держави - сторони Енергетичного Співтовариства, що призначив номінованого оператора ринку, Секретаріат Енергетичного Співтовариства та Раду регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, а в разі якщо рішення стосується держави - члена Європейського Союзу - також ACER та Європейську Комісію.

{Абзац третій частини дев'ятої статті 51[1] із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

10. Регулятор приймає рішення про припинення діяльності номінованого оператора ринку електричної енергії, якщо такий оператор не забезпечує під час своєї діяльності відповідність критеріям, визначеним цією статтею, та вимогам цього Закону і не в змозі відновити таку відповідність протягом шести місяців з моменту отримання повідомлення про невідповідність від Регулятора.

Якщо такий оператор діє як номінований оператор ринку електричної енергії в інших державах - членах Європейського Союзу та/або державах - сторонах Енергетичного Співтовариства, Регулятор повідомляє уповноважені органи таких держав про невідповідність одночасно з наданням такого повідомлення оператору.

11. Якщо номінований оператор ринку електричної енергії, що здійснює діяльність в Україні, але був призначений в державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства і пройшов паспортизацію в Україні, не забезпечує відповідність критеріям цієї статті щодо своєї діяльності в Україні, Регулятор повідомляє оператору про невідповідність.

Якщо такий оператор не відновлює відповідність протягом трьох місяців з моменту отримання такого повідомлення, Регулятор може призупинити його право провадити діяльність з організації торгів на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та/або єдиному сполученні внутрішньодобових ринків в Україні, доки оператор не відновить відповідність.

Регулятор повідомляє про таке призупинення уповноважений орган, що здійснював призначення такого оператора в державі - члені Європейського Союзу та/або державі - стороні Енергетичного Співтовариства, а також Секретаріат Енергетичного Співтовариства і Раду регуляторних органів Енергетичного Співтовариства. У разі якщо це стосується держави - члена Європейського Союзу, повідомлення направляється також ACER.

12. Номінований оператор ринку:

1) забезпечує рівні умови участі у торгах на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків;

2) застосовує мінімальні та максимальні ціни єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, встановлені для торгових зон держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства відповідно до актів законодавства Європейського Союзу;

3) забезпечує анонімність заявок учасників ринку та їх передачу:

номінованому оператору ринку, що виконує функцію оператора єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та/або єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, у разі делегування такої функції третій стороні; або

номінованим операторам ринку та іншим учасникам ринку держав - сторін Енергетичного Співтовариства та/або держав - членів Європейського Союзу, задіяним у єдиному сполученні ринків;

4) приймає заявки від учасників ринку, забезпечує перевірку та верифікацію результатів торгів на єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків, інформує учасників ринку та оператора системи передачі про результати торгів, оприлюднює іншу інформацію щодо торгів, зокрема про ціни та обсяги купівлі-продажу електричної енергії тощо;

5) виконує функцію центрального контрагента з метою проведення клірингу та розрахунків при купівлі-продажу електричної енергії за результатами торгів на єдиному сполученні ринків;

6) впроваджує спільно з оператором системи передачі та відповідними номінованими операторами ринку і операторами систем передачі інших держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства резервні процедури на випадок відсутності або неможливості отримання результатів торгів у рамках єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

7) надає Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень відповідно до законодавства;

8) надає Регулятору прогноз та іншу інформацію щодо витрат на забезпечення функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

9) забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку, що використовується ним для виконання своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства, а також забезпечує конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку;

10) застосовує загальноєвропейські правила, обов’язковість застосування яких встановлено актами законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики та/або рішеннями Ради міністрів Енергетичного Співтовариства, перелік яких затверджений Регулятором;

11) бере участь у розробленні регіональних та національних правил, що регулюють функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

12) здійснює інші функції та виконує інші завдання, необхідні для забезпечення єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, у тому числі актами законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

13. Номінований оператор ринку при виконанні функції оператора єдиного сполучення ринків:

1) розробляє, підтримує та застосовує алгоритми, системи та процедури, необхідні для функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та/або єдиного сполучення внутрішньодобових ринків;

2) опрацьовує вхідні дані про міжзональну пропускну спроможність та обмеження пропускної спроможності, надані оператором системи передачі;

3) використовує алгоритм сполучення цін з метою визначення результатів торгів у єдиному сполученні ринків "на добу наперед", зокрема ціни, чистої позиції для кожної торгової зони та розрахункового періоду, а також інформації, необхідної для визначення статусу виконання заявок;

4) використовує алгоритм зіставлення в рамках безперервної торгівлі з метою визначення результатів торгів у єдиному сполученні внутрішньодобових ринків, зокрема цін для торгових операцій, чистої позиції для кожної торгової зони та розрахункового періоду, а також статусу виконання заявок на торги;

5) верифікує та надсилає операторам систем передачі та номінованим операторам ринку держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства результати єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків.

14. Номінований оператор ринку спільно з номінованими операторами ринку держав - сторін Енергетичного Співтовариства та/або держав - членів Європейського Союзу повинні нести витрати на запровадження, оновлення та/або подальший розвиток алгоритмів, які використовуються при єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та єдиному сполученні внутрішньодобових ринків, а також на забезпечення функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків.

{Частина чотирнадцята статті 51[1] вводиться в дію з дати початку функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед"}

15. Номінований оператор ринку може делегувати виконання функції оператора сполучення ринків третій стороні у разі, якщо третя сторона може виконувати відповідну функцію не менш ефективно, ніж номінований оператор ринку.

Номінований оператор ринку у разі делегування виконання функції оператора сполучення ринків несе відповідальність за забезпечення дотримання зобов’язань,

передбачених цим Законом, включаючи забезпечення доступу до інформації, необхідної для здійснення моніторингу Регулятором.

У разі делегування третій стороні виконання функції оператора сполучення ринків номінований оператор ринку повинен до дня такого делегування укласти відповідні угоди про конфіденційність, які мають відповідати наявним зобов'язанням номінованого оператора ринку щодо конфіденційності.

16. Номінований оператор (номіновані оператори) ринку зобов'язаний (зобов'язані) мати систему спостереження за роботою єдиного сполучення ринків "на добу наперед" та єдиного сполучення внутрішньодобових ринків, організованими ним (ними) електронними аукціонами з купівлі-продажу електричної енергії, за результатами функціонування якої повідомляти Регулятора у визначеному ним порядку невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після появи обґрунтованих підстав вважати, що операції при єдиному сполученні ринків "на добу наперед" та/або єдиному сполученні внутрішньодобових ринків здійснені з порушенням встановлених заборон щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії.

Номінований оператор ринку є особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії.

17. Номіновані оператори ринку та оператори системи передачі держав - сторін Енергетичного Співтовариства та/або держав - членів Європейського Союзу в межах регіону розрахунку пропускної спроможності можуть розподілити витрати, що виникають в результаті діяльності таких номінованих операторів ринку та операторів системи передачі у такому регіоні відповідно до актів законодавства Енергетичного Співтовариства, або розробити у формі регіональних правил пропозицію щодо розподілу таких витрат та подати їх на затвердження регуляторним органам.

{Розділ VII доповнено статтею 51[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розділ VIII
АДМІНІСТРАТОР РОЗРАХУНКІВ

Стаття 52. Адміністратор розрахунків

1. Адміністратор розрахунків забезпечує організацію роботи ринку електричної енергії відповідно до цього Закону, правил ринку та кодексу комерційного обліку.

2. Функції адміністратора розрахунків виконує оператор системи передачі з правом делегувати такі функції за погодженням Регулятора третій особі нерезиденту виключно у разі проведення розрахунків між операторами системи передачі при здійсненні міждержавного балансування.

{Частина друга статті 52 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Адміністратор розрахунків відповідно до правил ринку:

1) реєструє учасників ринку, забезпечує ведення відповідного реєстру та оприлюднює його;

2) реєструє сторони, відповідальні за баланс, і постачальників послуг з балансування та веде відповідні реєстри;

3) забезпечує дотримання учасниками ринку вимог щодо надання гарантій виконання фінансових зобов'язань за договорами про врегулювання небалансів відповідно до правил ринку;

4) створює та веде бази даних договірних обсягів купівлі-продажу і фактичних обсягів відпуску та/або споживання, та/або експорту, та/або імпорту учасників ринку;

5) розраховує платежі за послуги з балансування, ціни небалансів електричної енергії, обсяги небалансів електричної енергії і відповідні платежі за них та виставляє відповідні рахунки;

{Пункт 5 частини третьої статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) розраховує платежі за придбані оператором системи передачі допоміжні послуги;

7) надає Регулятору інформацію про роботу ринку електричної енергії в обсягах, межах та порядку, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

8) надає учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

9) здійснює інші функції, передбачені цим Законом, правилами ринку та кодексом комерційного обліку.

4. Адміністратор розрахунків не має права здійснювати діяльність з виробництва, розподілу та постачання електричної енергії споживачу, зберігання енергії, агрегації та трейдерську діяльність.

{Частина четверта статті 52 в редакції Закону № 2046-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Відповідальність адміністратора розрахунків визначається правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

6. Адміністратор розрахунків забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку електричної енергії, що використовується ним для виконання своїх функцій на ринку та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства.

Адміністратор розрахунків також забезпечує конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку електричної енергії.

7. Вартість послуг адміністратора розрахунків затверджується Регулятором та включається як окрема складова до тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Оператор системи передачі зобов’язаний вести окремий від інших видів діяльності облік витрат та доходів щодо виконання функцій адміністратора розрахунків.

8. Адміністратор розрахунків має інші повноваження, права та обов’язки, передбачені цим Законом, правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Розділ IX
АДМІНІСТРАТОР КОМЕРЦІЙНОГО ОБЛІКУ

Стаття 53. Адміністратор комерційного обліку

1. Функції адміністратора комерційного обліку покладаються на оператора системи передачі.

2. Адміністратор комерційного обліку на ринку електричної енергії відповідно до правил ринку, кодексу комерційного обліку та інших нормативно-правових актів:

1) здійснює адміністрування відносин щодо комерційного обліку електричної енергії шляхом забезпечення реєстрації постачальників послуг комерційного обліку, точок комерційного обліку автоматизованих систем, що забезпечують комерційний облік електричної енергії, а також контролю за дотриманням учасниками ринку електричної енергії вимог кодексу комерційного обліку;

2) координує інформаційний обмін на ринку електричної енергії шляхом визначення регламентів та протоколів інформаційної взаємодії учасників ринку щодо обміну даними комерційного обліку електричної енергії;

3) отримує від постачальників послуг комерційного обліку дані комерційного обліку електричної енергії, визначає їхню придатність до використання та забезпечує центральну агрегацію;

4) надає дані комерційного обліку електричної енергії адміністратору розрахунків та іншим учасникам ринку;

4[1]) надає дані для формування гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Частину другу статті 53 доповнено пунктом 4[1] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

5) створює та управляє базами даних комерційного обліку електричної енергії, а також централізованими реєстрами постачальників послуг комерційного обліку, точок комерційного обліку та автоматизованих систем, що забезпечують комерційний облік електричної енергії;

6) формує типові графіки (профілі) навантаження для певних категорій споживачів відповідно до кодексу комерційного обліку, враховуючи пропозиції та дані, надані оператором системи розподілу;

{Частину другу статті 53 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7) здійснює інші функції, передбачені правилами ринку та кодексом комерційного обліку.

3. Вартість послуг адміністратора комерційного обліку затверджується Регулятором та включається як окрема складова до тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Оператор системи передачі зобов'язаний вести окремий від інших видів діяльності облік витрат та доходів щодо виконання функцій адміністратора комерційного обліку.

4. Адміністратор комерційного обліку не має права здійснювати діяльність з виробництва, розподілу, постачання електричної енергії споживачу, зберігання енергії, агрегації та трейдерську діяльність.

{Частина четверта статті 53 в редакції Закону № 2046-IX від 15.02.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Адміністратор комерційного обліку також забезпечує конфіденційність інформації щодо своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку електричної енергії.

6. Адміністратор комерційного обліку забезпечує недискримінаційний доступ заінтересованих сторін до даних споживачів (зокрема даних комерційного обліку та споживання, даних, необхідних для зміни електропостачальника або агрегатора та реагування попиту) відповідно до вимог кодексу комерційного обліку. Регулятор здійснює моніторинг впровадження адміністратором комерційного обліку заходів, необхідних для забезпечення такого доступу.

{Статтю 53 доповнено новою частиною згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Адміністратор комерційного обліку має інші повноваження, права та обов'язки, передбачені цим Законом, правилами ринку, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Розділ X
ТРЕЙДЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 54. Трейдерська діяльність на ринку електричної енергії

{Стаття 54 набирає чинності з 1 липня 2019 року - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Господарська діяльність з перепродажу електричної енергії (трейдерська діяльність) на ринку електричної енергії підлягає ліцензуванню у разі відсутності у суб'єкта господарювання інших ліцензій, обов'язкових для провадження діяльності на ринку електричної енергії.

2. Трейдери здійснюють купівлю-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами та на організованих сегментах ринку електричної енергії, крім її продажу за договором постачання електричної енергії споживачу.

Стаття 55. Права та обов'язки трейдерів

{Стаття 55 набирає чинності з 1 липня 2019 року - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Трейдери мають право:

1) купувати та продавати електричну енергію на ринку електричної енергії, здійснювати експорт-імпорт електричної енергії за вільними цінами;

2) вільно обирати контрагента за двостороннім договором;

3) на своєчасне та у повному обсязі отримання коштів за продану електричну енергію відповідно до укладених договорів;

4) доступу до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

5) інші права, передбачені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умовами договорів, укладеними ними на ринку електричної енергії.

2. Трейдери зобов'язані:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з трейдерської діяльності та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) укладати договори, обов'язкові для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови таких договорів;

3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;

4) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії відповідно до правил ринку;

5) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

6) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством.

Розділ XI
ПОСТАЧАННЯ СПОЖИВАЧАМ

Стаття 56. Постачання електричної енергії споживачам

1. Постачання електричної енергії споживачам здійснюється електропостачальниками, які отримали відповідну ліцензію, за договором постачання електричної енергії споживачу.

2. Договір постачання електричної енергії споживачу укладається між електропостачальником та споживачем та передбачає постачання всього обсягу фактичного споживання електричної енергії споживачем у певний період часу одним

електропостачальником. Постачання електричної енергії споживачам здійснюється за вільними цінами.

Споживачі мають право на постачання електричної енергії електропостачальниками, створеними (зареєстрованими) у державах - членах Європейського Союзу або державах - сторонах Енергетичного Співтовариства, за умови що такі електропостачальники отримали право брати участь у ринку електричної енергії України.

{Частину другу статті 56 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026; із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

{Частина друга статті 56 набирає чинності через вісімнадцять місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

3. У разі покладення на електропостачальника зобов’язань з надання універсальних послуг або виконання функцій постачальника "останньої надії" ціни (тарифи) на послуги постачальника універсальних послуг, постачальника "останньої надії" визначаються відповідно до цього Закону.

4. Покладення зобов’язань з надання універсальних послуг та/або постачання "останньої надії" не обмежує права електропостачальника здійснювати постачання електричної енергії за вільними цінами.

5. Для забезпечення постачання електричної енергії споживачам електропостачальники здійснюють купівлю-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами та/або на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку і на балансуючому ринку, а також шляхом імпорту.

6. Постачання електричної енергії електропостачальниками здійснюється з дотриманням правил роздрібного ринку.

7. Умови постачання електричної енергії, права та обов’язки електропостачальника і споживача визначаються договором постачання електричної енергії споживачу. У договорі постачання електричної енергії споживачу визначаються:

1) найменування та місцезнаходження електропостачальника;

2) перелік послуг, що надаються електропостачальником;

3) ціна електричної енергії та послуг, що надаються;

4) показники якості електропостачання, зокрема якості електричної енергії;

5) види послуг з технічного обслуговування, які пропонуються електропостачальником;

6) умови та порядок відшкодування (компенсації), що застосовується у разі недотримання електропостачальником показників якості послуг, визначених договором, зокрема у разі виставлення невірного рахунка та/або несвоєчасного виставлення рахунка;

7) порядок та засоби повідомлення актуальної інформації щодо чинних тарифів, вартості послуг з технічного обслуговування, очікуваних змін цін та умов постачання електричної енергії;

8) порядок організації комерційного обліку електричної енергії та надання даних комерційного обліку електричної енергії;

9) порядок подання звернень, претензій, скарг споживачем та порядок їх розгляду електропостачальником, методи ініціювання процедур вирішення спорів;

10) строк дії договору, умови припинення, пролонгації та розірвання договору, зокрема в односторонньому порядку споживачем у разі зміни електропостачальника, а також умови дострокового розірвання договору із зазначенням наявності чи відсутності санкції (штрафу) за дострокове розірвання договору;

11) зобов'язання електропостачальника щодо надання споживачу інформації про захист прав споживачів, зокрема у розрахункових документах (рахунках);

12) права та обов'язки електропостачальника і споживача у разі неможливості виконання своїх зобов'язань та у разі тимчасового зупинення постачання;

12[1]) умови застосування та розрахунок плати за розірвання договору, включаючи неустойку та штрафні санкції, та/або плати за зміну;

{Частину сьому статті 56 доповнено пунктом 12[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

13) інші положення залежно від специфіки та виду послуг, що надаються електропостачальником.

8. До укладення договору постачання електричної енергії споживачу електропостачальник має надати споживачу інформацію про істотні умови договору та про наявний вибір порядку та форм виставлення рахунка і здійснення розрахунків.

9. Загальні положення та умови договору мають бути справедливими і прозорими, викладеними чітко і ясно, не містити процедурних перешкод, що ускладнюють здійснення прав споживача.

10. Жодне положення договору постачання електричної енергії споживачу не має створювати обмежень права споживача на зміну електропостачальника. Крім того, договір не може містити положення, що накладають додаткові фінансові зобов'язання на споживача, який здійснює зазначене право. В іншому разі таке положення вважається недійсним з моменту укладення договору.

11. Регулятор затверджує примірний договір постачання електричної енергії споживачу, типовий договір постачання електричної енергії споживачу на умовах надання універсальної послуги та типовий договір постачання електричної енергії споживачу постачальником "останньої надії".

12. Електропостачальники мають право пропонувати споживачам укласти договір з динамічною ціною на електричну енергію (далі - договір з динамічною ціною), умови якого відображають коливання цін на електричну енергію на ринку "на добу наперед" та/або

внутрішньодобовому ринку, за періодами, які принаймні дорівнюють розрахунковим періодам на ринку електричної енергії.

Споживач, який має встановлений інтелектуальний лічильник електричної енергії, має право на укладення договору з динамічною ціною у порядку, встановленому цим Законом та правилами роздрібного ринку.

Електропостачальники, які здійснюють постачання електричної енергії понад 200 тисячам споживачів, повинні мати публічну комерційну пропозицію щодо постачання електричної енергії за договором з динамічною ціною.

Електропостачальники зобов'язані отримати попередню згоду споживача перед укладенням договору з динамічною ціною.

{Статтю 56 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

13. Електропостачальники повинні інформувати споживачів про можливості, які пропонуються за договором з динамічною ціною, фактори, що впливають на структуру та зміну ціни на електричну енергію за договором з динамічною ціною, ризики та витрати, пов'язані з таким договором, а також про необхідність наявності інтелектуальних лічильників для укладення договору з динамічною ціною. Таке інформування здійснюється у порядку, встановленому правилами роздрібного ринку електричної енергії.

Регулятор здійснює моніторинг застосування договорів з динамічною ціною та оцінку пов'язаних з цим ризиків у встановленому ним порядку.

{Статтю 56 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 57. Права та обов'язки електропостачальників

1. Електропостачальники мають право:

1) купувати та продавати електроенергію на ринку електричної енергії, здійснювати експорт-імпорт електричної енергії за вільними цінами;

2) вільно обирати контрагента за двостороннім договором;

3) на своєчасне та в повному обсязі отримання коштів за продану електричну енергію та послуги з постачання електричної енергії відповідно до укладених договорів;

4) звертатися до оператора системи передачі або оператора системи розподілу щодо відключення електроживлення споживача у випадках, визначених правилами роздрібного ринку, крім випадків постачання вразливим споживачам;

5) звертатися до оператора системи передачі або оператора системи розподілу щодо відновлення електроживлення споживачу у випадках, визначених правилами роздрібного ринку;

6) на недискримінаційний доступ до системи передачі, систем розподілу на підставі договорів з оператором системи передачі, оператором системи розподілу відповідно до вимог кодексу системи передачі, кодексу системи розподілу;

7) доступу до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

8) інші права, передбачені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та договорами, укладеними ними на ринку електричної енергії.

2. Електропостачальник зобов'язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) укладати договори, обов'язкові для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови таких договорів;

2[1]) забезпечити можливість укладення споживачами, які мають встановлений інтелектуальний лічильник електричної енергії, договорів з динамічною ціною, якщо такий електропостачальник здійснює постачання електричної енергії понад 200 тисячам споживачів;

{Частину другу статті 57 доповнено пунктом 2[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;

4) складати добові графіки електричної енергії для доби постачання згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;

5) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;

6) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих оператором системи передачі графіків електричної енергії у відповідні розрахункові періоди;

{Пункт 6 частини другої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

8) відкрити в установах одного з уповноважених банків поточні рахунки із спеціальним режимом використання для здійснення розрахунків відповідно до вимог цього Закону;

9) надавати у виставленому споживачу електричної енергії рахунку (або у додатках до нього) у формі та порядку, визначених Регулятором, інформацію щодо:

а) частки кожного джерела енергії у загальній структурі балансу електричної енергії, купленої ним та/або виробленої на власних електроустановках за попередній рік, у тому числі з використанням гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (за наявності);

{Підпункт "а" пункту 9 частини другої статті 57 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

б) посилання на доступні джерела інформації (веб-сторінки тощо) про вплив на навколишнє природне середовище, спричинений виробництвом електричної енергії усіма джерелами енергії з балансу електричної енергії, купленої ним за попередній рік. Щодо електричної енергії, придбаної на ринку "на добу наперед" та/або внутрішньодобовому ринку, та/або балансуючому ринку, та/або імпортованої, можуть застосовуватися зведені дані щодо балансу електричної енергії, надані відповідно оператором ринку, номінованим оператором ринку, оператором системи передачі, імпортером;

{Підпункт "б" пункту 9 частини другої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

в) адрес, телефонів, веб-сторінок для отримання інформації про подання звернень, скарг та претензій щодо якості постачання електричної енергії та надання повідомлень про загрозу електробезпеки;

г) посилання на веб-сайти або інші достовірні джерела, які містять інструменти порівняння пропозицій електропостачальників відповідно до вимог статті 57^1 цього Закону;

{Пункт 9 частини другої статті 57 доповнено підпунктом "г" згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10) надавати споживачам у порядку, визначеному правилами роздрібного ринку, дані про споживання ними електричної енергії;

10^1) у чіткий та прозорий спосіб інформувати активних споживачів про вартість відпущеної та спожитої ними електричної енергії за механізмом самовиробництва із зазначенням цін за відповідний розрахунковий період у порядку, затвердженому Регулятором;

{Частину другу статті 57 доповнено пунктом 10^1 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

11) надавати за запитом споживача інформацію, необхідну для здійснення переходу споживача до іншого електропостачальника, відповідно до правил роздрібного ринку;

12) надсилати споживачу остаточний рахунок не пізніше шести тижнів після зміни електропостачальника;

13) розглядати відповідно до порядку, визначеного Регулятором, звернення, скарги та претензії споживачів щодо надання послуг з постачання електричної енергії та надавати вмотивовані відповіді;

14) надавати послуги з постачання електричної енергії споживачам із дотриманням установлених показників якості послуг;

15) здійснювати відшкодування (компенсацію) споживачу у разі недотримання електропостачальником показників якості послуг, визначених договором та Регулятором;

16) вести окремий облік витрат та доходів від здійснення діяльності з надання універсальних послуг, послуг постачальника "останньої надії" за державними регульованими цінами та за вільними цінами;

17) не пізніше ніж за 15 днів до початку здійснення діяльності з постачання електричної енергії оприлюднювати на своєму веб-сайті правила роздрібного ринку;

18) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом системи розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

19) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством.

3. Електропостачальник має у чіткий та прозорий спосіб інформувати своїх споживачів:

1) про вартість та умови надання послуг;

2) про методи здійснення платіжних операцій, які не повинні допускати дискримінації між споживачами. Системи попередньої оплати мають бути справедливими та повноцінно відображати прогнозне споживання.

Електропостачальники повинні пропонувати кінцевим споживачам методи здійснення платіжних операцій за електричну енергію з використанням різних платіжних інструментів, визначених Законом України "Про платіжні послуги". У разі стягнення додаткової плати за використання певного платіжного інструмента така плата має бути обґрунтованою, недискримінаційною, пропорційною та не перевищувати фактичні витрати електропостачальника, пов’язані з використанням визначеного методу здійснення платіжних операцій;

{Пункт 2 частини третьої статті 57 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3) про право споживачів безоплатно обирати і змінювати електропостачальника;

4) про зміну будь-яких умов договору постачання електричної енергії споживачу не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування з урахуванням інформації про право споживача розірвати договір. Електропостачальники зобов’язані повідомляти споживачів в порядку, встановленому законом, про будь-яке збільшення ціни і про їхнє право припинити дію договору, якщо вони не приймають нові умови;

5) завчасно до відключення електроустановок (об’єктів) побутових споживачів від мережі у зв’язку із заборгованістю з оплати за спожиту електричну енергію надавати побутовим споживачам інформацію про заходи, які є альтернативними відключенню, зокрема реструктуризацію заборгованості, у порядку, визначеному правилами роздрібного ринку.

{Частину третю статті 57 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Електропостачальникам забороняється встановлювати дискримінаційні вимоги, процедури та/або ціни (тарифи) до споживачів, які уклали договір про участь в агрегованій групі.

{Статтю 57 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 57[1]. Інструменти порівняння пропозицій електропостачальників

1. Для здійснення порівняння пропозицій електропостачальників, у тому числі пропозицій щодо договорів з динамічною ціною на електричну енергію, використовуються інструменти порівняння пропозицій електропостачальників (далі - інструменти порівняння).

Інформування споживачів про доступні інструменти порівняння здійснюється електропостачальниками шляхом включення такої інформації до платіжних документів (рахунків) або шляхом її надання одночасно з платіжними документами (рахунками) або в будь-який інший доступний спосіб.

Побутовим та малим непобутовим споживачам, прогнозний річний обсяг споживання електричної енергії яких не перевищує 100 тисяч кВт·год, надається безоплатний доступ до інструментів порівняння.

2. Забезпечення функціонування інструментів порівняння може здійснюватися органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та організаційно-правової форми.

3. Регулятор видає знаки довіри інструментам порівняння, які відповідають вимогам, встановленим частиною четвертою цієї статті, та здійснює у встановленому Регулятором порядку моніторинг відповідності інструментів порівняння таким вимогам.

Подання заяви на отримання знаку довіри здійснюється на добровільній та недискримінаційній основі у порядку, визначеному Регулятором.

Інструменти порівняння Регулятора, інших органів державної влади та/або державних установ, які відповідають усім вимогам до інструментів порівняння, встановленим частиною четвертою цієї статті, не потребують отримання знаку довіри.

4. Інструменти порівняння повинні відповідати таким вимогам:

1) бути незалежними від учасників ринку та забезпечувати неупереджене відображення інформації про учасників ринку в результатах пошуку;

2) містити інформацію про їхніх власників, осіб, які забезпечують функціонування інструментів порівняння, та осіб, які здійснюють контроль над такими особами, а також інформацію про фінансове забезпечення функціонування інструментів порівняння;

3) визначати чіткі та об’єктивні критерії, за якими здійснюється порівняння пропозицій електропостачальників, включаючи послуги, які надаються на ринку електричної енергії;

4) надана інструментами порівняння інформація є чіткою та зрозумілою;

5) надавати достовірну та актуальну інформацію, зазначати час останнього оновлення інформації;

6) бути доступними для осіб з обмеженими можливостями, зокрема легкими для сприйняття та користування, зрозумілими та функціональними;

7) забезпечувати ефективну процедуру повідомлення про недостовірну інформацію;

8) використовувати лише персональні дані, необхідні для здійснення порівняння пропозицій електропостачальників;

9) бути безкоштовними для споживачів, визначених абзацом третім частини першої цієї статті.

5. Регулятор оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті посилання на інструменти порівняння, які отримали знак довіри. Суб'єкти господарювання, які створили та забезпечують функціонування інструментів порівняння, що отримали знак довіри, зобов'язані зазначати на своїх веб-сайтах інформацію про наявність знаку довіри, виданого Регулятором.

6. Якщо Регулятор створив та забезпечує функціонування інструмента порівняння, електропостачальники зобов'язані надавати Регулятору детальну інформацію щодо цінових пропозицій на постачання електричної енергії, зокрема пропозицій щодо договорів з динамічною ціною, у порядку та строки, встановлені Регулятором.

{Розділ XI доповнено статтею 57[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розділ XII
СПОЖИВАЧ

Стаття 58. Права та обов'язки споживача

1. Споживач має право:

1) купувати електричну енергію для власного споживання за двосторонніми договорами та на організованих сегментах ринку, за умови укладення ним договору про врегулювання небалансів та договору про надання послуг з передачі електричної енергії з оператором системи передачі, а у разі приєднання до системи розподілу - договору про надання послуг з розподілу електричної енергії з оператором системи розподілу; або купувати електричну енергію в учасників роздрібного ринку електричної енергії за відповідними договорами згідно з правилами роздрібного ринку;

{Пункт 1 частини першої статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

1[1]) об'єднуватися (вступати) в агреговані групи шляхом укладення договору про участь в агрегованій групі;

{Частину першу статті 58 доповнено пунктом 1[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2) змінювати електропостачальника та агрегатора на умовах, визначених цим Законом та правилами роздрібного ринку;

{Пункт 2 частини першої статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

3) отримувати електричну енергію належної якості згідно з умовами договору та вимогами до якості електричної енергії;

{Пункт 3 частини першої статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

4) на компенсацію, що застосовується у разі недотримання показників якості послуг електропостачання;

5) на відшкодування збитків, завданих внаслідок невиконання його контрагентами умов договорів, укладених на ринку електричної енергії;

6) на недискримінаційний доступ до системи передачі, систем розподілу на підставі договорів з оператором системи передачі, оператором системи розподілу відповідно до вимог кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу;

7) на доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

8) подавати відповідному електропостачальнику, оператору системи розподілу звернення, скарги та претензії, зокрема щодо якості електропостачання, щодо надання послуг з постачання електричної енергії та отримувати в установленому законодавством порядку вмотивовані відповіді або повідомлення про заходи щодо усунення електропостачальником причин скарги;

9) подавати Регулятору скарги відповідно до порядку розгляду скарг та вирішення спорів;

10) отримувати від відповідного електропостачальника інформацію, передбачену законодавством та умовами договору постачання електричної енергії споживачу;

11) отримувати від відповідного електропостачальника повідомлення про його наміри внести зміни до будь-яких умов договору постачання електричної енергії споживачу не пізніше ніж за 20 днів до внесення та у разі незгоди із запропонованими змінами розірвати договір з електропостачальником у визначеному договором порядку;

11^{1}) брати участь у ринку допоміжних послуг, надавати послуги з балансування самостійно або через агрегатора у порядку, визначеному правилами ринку;

{Частину першу статті 58 доповнено пунктом 11^{1} згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

11^{2}) укладати договір про участь в агрегованій групі без отримання згоди електропостачальника, який здійснює постачання електричної енергії споживачу;

{Частину першу статті 58 доповнено пунктом 11^{2} згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

11³) на своєчасне та у повному обсязі отримання коштів відповідно до договору про участь в агрегованій групі;

{Частину першу статті 58 доповнено пунктом 11³ згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

11⁴) брати участь у ринку електричної енергії як активний споживач, не підпадаючи під непропорційні або дискримінаційні технічні вимоги, адміністративні вимоги, процедури та платежі, зокрема платежі за послуги, які не відображають витрат;

{Частину першу статті 58 доповнено пунктом 11⁴ згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

12) інші права відповідно до законодавства та укладених договорів.

Споживач має право встановлювати генеруючі установки, призначені для виробництва електричної енергії для покриття виключно власного споживання, без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва енергії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск виробленої енергії в ОЕС України або в мережі інших суб'єктів господарювання.

{Частину першу статті 58 доповнено абзацом згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Споживач має право встановлювати та використовувати установки зберігання енергії для забезпечення власних потреб без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск раніше збереженої в установці зберігання енергії в ОЕС України або в мережі інших суб'єктів господарювання.

{Частину першу статті 58 доповнено абзацом згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Споживач, генеруюча установка якого виробляє електричну енергію з відновлюваних джерел енергії для покриття виключно власного споживання, має право отримати гарантію походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, відповідно до законодавства.

{Частину першу статті 58 доповнено абзацом згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Споживач, який є власником гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, має право відчужувати її та/або використати для підтвердження того, що відповідний обсяг спожитої ним для власних потреб електричної енергії вироблено з відновлюваних джерел енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, засвідчує права її власника на екологічну цінність та позитивний ефект від виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії.

{Частину першу статті 58 доповнено абзацом згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Споживач має право вступати до агрегованих груп та надавати допоміжні послуги і послуги з балансування із застосуванням власних електроустановок, призначених до споживання та/або виробництва, та/або зберігання електричної енергії.

{Частину першу статті 58 доповнено абзацом згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Споживач має право вступати до агрегованих груп та купувати-продавати електроенергію, яка зберігається із застосуванням власних установок зберігання енергії, агрегатору. Продаж електроенергії агрегатором такому споживачу з метою її зберігання в установках зберігання енергії не вважається постачанням у розумінні цього Закону та не потребує ліцензії";

{Частину першу статті 58 доповнено абзацом згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

2. Побутові споживачі та малі непобутові споживачі мають право на отримання універсальних послуг відповідно до цього Закону.

Споживачі колективного побутового споживача купують та здійснюють розрахунки за спожиту електричну енергію з колективним побутовим споживачем за тими самими цінами, за якими колективний побутовий споживач купує та здійснює розрахунки за електричну енергію з електропостачальником такого колективного побутового споживача.

{Частина друга статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

3. Споживач зобов’язаний:

1) сплачувати за електричну енергію та надані йому послуги відповідно до укладених договорів;

2) надавати постачальникам послуг комерційного обліку, з якими він уклав договір, доступ до своїх електроустановок для здійснення монтажу, технічного обслуговування та зняття показників з приладів обліку споживання електричної енергії;

3) дотримуватися правил технічної експлуатації, правил безпеки під час експлуатації власних електроустановок, нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умов укладених договорів;

4) врегулювати у порядку, визначеному кодексом систем розподілу, відносини щодо технічного забезпечення розподілу електричної енергії з оператором системи розподілу;

5) надавати стороні, з якою укладено договір про постачання/купівлю-продаж електричної енергії, інформацію про максимальну дозволену потужність споживання власних об’єктів споживання за договором з оператором системи розподілу/оператором системи передачі, якщо така потужність дозволяє споживати 600 ГВт·год на рік та більше при максимальній виробничій потужності споживання (цілодобове споживання протягом року);

{Частину третю статті 58 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[1]) припинити відбір електричної енергії у разі отримання від оператора системи передачі, оператора системи розподілу, електропостачальника, постачальника "останньої надії" попередження про припинення постачання або розподілу (передачі) електричної енергії з дати, зазначеної в такому попередженні;

{Частину третю статті 58 доповнено пунктом 5[1] згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

6) не здійснювати несанкціонований відбір електричної енергії;

{Частину третю статті 58 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

7) у разі наміру укласти договір про участь в агрегованій групі забезпечити комерційний облік електричної енергії та здійснювати інші заходи, передбачені кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та кодексом комерційного обліку.

{Частину третю статті 58 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Споживач має право без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії використовувати установки зберігання енергії, якщо такий споживач у будь-який період часу не здійснює відпуск раніше збереженої в установці зберігання енергії в ОЕС України або в мережі інших суб'єктів господарювання.

{Статтю 58 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022}

5. Діяльність з надання послуг із заряджання систем акумулювання електричної енергії (акумуляторних батарей) електромобілів за допомогою електрозарядних станцій є споживанням електричної енергії та не є постачанням електричної енергії в розумінні цього Закону.

{Статтю 58 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 2046-IX від 15.02.2022; в редакції Закону № 2956-IX від 24.02.2023}

6. У разі здійснення споживачем несанкціонованого відбору електричної енергії такий споживач зобов'язаний відшкодувати оператору системи передачі або оператору системи розподілу вартість спожитої ним електричної енергії. Порядок розрахунку вартості електричної енергії, спожитої за час несанкціонованого відбору електричної енергії, визначається Регулятором з урахуванням ціни купівлі електричної енергії оператором системи передачі або оператором системи розподілу для врегулювання небалансів, а також тарифів на передачу та/або розподіл електричної енергії у кожному розрахунковому періоді здійснення споживачем несанкціонованого відбору електричної енергії.

{Статтю 58 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 58[1]. Активний споживач

1. Активний споживач має права та обов'язки, визначені статтею 58 цього Закону, крім випадків, передбачених цією статтею.

До активних споживачів не мають застосовуватися непропорційні або дискримінаційні технічні вимоги, адміністративні вимоги та процедури.

Активний споживач має право:

1) самостійно або через агрегатора здійснювати купівлю-продаж електричної енергії, брати участь у балансуючому ринку, надавати допоміжні послуги, послуги з гнучкості, реагування попиту за допомогою власних електроустановок, призначених для споживання електричної енергії, генеруючих установок та/або установок зберігання енергії;

2) делегувати функції з управління власними електроустановками, зокрема щодо встановлення, експлуатації, обробки даних та технічного обслуговування, на підставі окремого договору третій особі, при цьому така особа не вважається активним споживачем;

3) здійснювати продаж надлишку відпущеної електричної енергії згідно з укладеним договором купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва, що є додатком до договору про постачання електричної енергії споживачу, або укладеним договором з гарантованим покупцем чи постачальником універсальних послуг про продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом.

До активного споживача застосовуються тарифи на послуги з передачі та розподілу електричної енергії, що відображають економічно обґрунтовані витрати, є прозорими та недискримінаційними, беручи до уваги окремо електричну енергію, що відпускається в електричну мережу, та електричну енергію, що споживається з електричної мережі, забезпечуючи належний та збалансований внесок активних споживачів у загальний розподіл витрат систем передачі та розподілу, відповідно до методик (порядків) встановлення (формування) тарифів, затверджених Регулятором.

Договір купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва укладається між електропостачальником та активним споживачем, який встановив генеруючу установку. Постачання електричної енергії активним споживачам та купівля електричної енергії, відпущеної генеруючими установками таких споживачів в електричну мережу, здійснюються за вільними цінами, крім випадків, визначених законом.

{Частина перша статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Активний споживач та/або споживач має право встановлювати генеруючі установки, призначені для виробництва електричної енергії:

побутові споживачі у своїх приватних домогосподарствах - генеруючі установки, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт, призначені для виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру та її продажу за "зеленим" тарифом відповідно до статті 9^1 Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

інші споживачі, у тому числі енергетичні кооперативи, - генеруючі установки, встановлена потужність яких не перевищує 150 кВт, призначені для виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру, з біомаси, біогазу, гідроенергії, геотермальної енергії та її продажу за "зеленим" тарифом відповідно до статті 9^1 Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

приватні домогосподарства - генеруючі установки, приєднані до електроустановок, призначених для споживання електричної енергії напряму або через мережі такого споживача, за умови що встановлена потужність генеруючих установок не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії, але не більше 30 кВт, та продажу виробленої, але не спожитої електричної енергії за механізмом самовиробництва відповідно до статті 9^6 Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

малі непобутові споживачі - генеруючі електроустановки, що приєднані до електроустановок, призначених для споживання електричної енергії напряму або через мережі такого споживача, за умови що встановлена потужність таких електроустановок не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії, але не більше 50 кВт, та продажу виробленої, але не спожитої електричної енергії за механізмом самовиробництва відповідно до статті 9^6 Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

непобутові споживачі - генеруючі електроустановки, приєднані до електроустановок, призначених для споживання електричної енергії напряму або через мережі такого споживача, за умови що встановлена потужність таких електроустановок не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії та продажу виробленої, але не спожитої електричної енергії за механізмом самовиробництва відповідно до статті 9^6 Закону України "Про альтернативні джерела енергії".

Потужність генеруючої установки активного споживача визначається номінальною потужністю інверторного устаткування такої генеруючої установки (у разі його наявності), що забезпечує паралельну роботу генеруючої установки з енергосистемою.

Сумарна встановлена потужність генеруючих установок та установок зберігання енергії активних споживачів (кожна окремо) не може перевищувати потужність, дозволену до споживання за договором про приєднання.

Технічні вимоги, яких має дотримуватися активний споживач, що пов’язані з приєднанням (підключенням) генеруючих установок та установок зберігання енергії такого споживача, визначаються кодексом систем розподілу та кодексом системи передачі.

3. Приватні домогосподарства, яким встановлено "зелений" тариф, здійснюють продаж виробленої електричної енергії за "зеленим" тарифом постачальнику універсальних послуг. Інші споживачі, у тому числі енергетичні кооперативи, яким встановлено "зелений" тариф, здійснюють продаж виробленої електричної енергії за "зеленим" тарифом гарантованому покупцю.

Активні споживачі здійснюють продаж відпущеної електричної енергії за механізмом самовиробництва постачальнику універсальних послуг або іншому електропостачальнику.

4. Порядок продажу та обліку електричної енергії, виробленої активними споживачами, а також розрахунків за неї затверджується Регулятором.

Приєднання генеруючих установок та/або установок зберігання активних споживачів не повинно призводити до погіршення нормативних параметрів якості електричної енергії в мережі та безпеки постачання. Вимоги щодо умов та порядку будівництва, приєднання та

експлуатації таких установок визначаються кодексом системи розподілу або кодексом системи передачі.

Активний споживач, який встановлює генеруючу установку, призначену для виробництва електричної енергії, повинен додатково до комерційного обліку спожитої з електричної мережі/відпущеної в електричну мережу електричної енергії забезпечити облік виробленої власною генеруючою установкою електричної енергії у випадках, визначених кодексомкомерційного обліку.

{Абзац третій частини четвертої статті 58[1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

5. Активний споживач має право без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії використовувати установки зберігання енергії, встановлена потужність яких не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, призначених для споживання електричної енергії, якщо інше не встановлено цим Законом.

Активний споживач, який встановив установку зберігання енергії, має право без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії брати участь у ринку допоміжних послуг, надавати послуги з балансування та здійснювати купівлю-продаж електроенергії, яка використовується для зберігання енергії в установках зберігання енергії, на організованих ринках електроенергії самостійно або через агреговані групи у порядку, визначеному Регулятором.

З цією метою побутовий споживач у власному домогосподарстві має право використовувати електромобіль як установку зберігання енергії.

Активний споживач, що встановив установку зберігання енергії, повинен забезпечити окремий облік відбору/відпуску електричної енергії установкою зберігання енергії, відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

6. Активний споживач, генеруюча установка якого виробляє електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, має право отримати гарантію походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, відповідно до законодавства.

Активний споживач, який є власником гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, має право відчужувати її та/або використати для підтвердження того, що відповідний обсяг спожитої ним для власних потреб електричної енергії вироблено з відновлюваних джерел енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, засвідчує права її власника на екологічну цінність та позитивний ефект від виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії.

7. Споживач має право приєднувати до власних електричних мереж генеруючі установки, що належать третім особам та призначені для виробництва електричної енергії, та установки зберігання енергії із встановленою потужністю, кожна з яких не перевищує величину дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача за мінусом величини встановленої потужності власних генеруючих установок та установок зберігання енергії такого споживача відповідно, та за умови, що весь обсяг виробленої такими генеруючими установками, що належать третім особам, електричної енергії

придбавається споживачем, та весь обсяг відбору/відпуску електричної енергії установками зберігання енергії, що належать третім особам, купується/продається таким споживачем.

{Абзац перший частини сьомої статті 58[1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Відносини між активними споживачами та третіми особами з питань, визначених цією статтею, регулюються відповідно до договору, укладеного між ними, та цивільним законодавством.

Відносини щодо продажу споживачу електричної енергії, що виробляється генеруючими установками та/або відпускається установками зберігання енергії, що належать третім особам та приєднані до електричних мереж такого споживача, не є постачанням електричної енергії споживачу в розумінні цього Закону та не потребує ліцензії, плата за розподіл та передачу такої електричної енергії активним споживачем не сплачується. Обсяг такої електричної енергії не враховується для цілей розрахунку тарифів та послуги з передачі та розподілу електричної енергії відповідного оператора системи розподілу та оператора системи передачі.

За умови виконання вимог, визначених абзацом першим цієї частини, такий споживач має укласти договір купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва та набути статусу активного споживача. До дати набуття статусу активного споживача такий споживач не має права реалізовувати електричну енергію, вироблену електроустановками третьої особи, але не спожиту електроустановками такого споживача.

{Абзац четвертий частини сьомої статті 58[1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Електрична енергія, вироблена електроустановками третьої особи, що приєднані до електричних мереж або електроустановок споживача, та не спожита електроустановками такого споживача, реалізується активним споживачем на підставі договору купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва.

Установки зберігання енергії третіх осіб, що приєднані до електричних мереж або електроустановок споживача, можуть використовуватися активним споживачем для надання послуг балансування, допоміжних послуг та/або купівлі-продажу електроенергії, яка зберігається в таких установках зберігання енергії, на організованих сегментах ринку самостійно або у складі агрегованих груп.

Вимоги та обмеження, що встановлюються для генеруючих установок та/або установок зберігання енергії активних споживачів, застосовуються також до генеруючих установок третіх осіб, що приєднані до мереж, або електроустановок активного споживача.

8. Для цілей цієї статті активним споживачем також вважається об’єднання співвласників багатоквартирного будинку, за умови приєднання генеруючих установок та/або установок зберігання енергії до електричних мереж багатоквартирного будинку, квартир та/або нежитлових приміщень.

Особливості набуття статусу активного споживача об’єднанням співвласників багатоквартирного житлового будинку встановлюються Регулятором.

9. Виробництво електричної енергії активними споживачами, третіми особами, що приєднані до електричних мереж активних споживачів, вважається виробництвом електричної енергії для власних потреб та не потребує отримання ліцензії на виробництво електричної енергії, за умови що встановлена потужність таких генеруючих електроустановок на одній площадці вимірювання не перевищує 5 МВт.

Зберігання електричної енергії активними споживачами, третіми особами, установки зберігання енергії яких приєднані до електричних мереж активних споживачів, вважається зберіганням електричної енергії для власних потреб та не потребує отримання ліцензії на зберігання електричної енергії, за умови що встановлена потужність таких установок зберігання енергії на одній площадці вимірювання не перевищує 5 МВт.

10. Активний споживач, який встановив установку зберігання енергії, сплачує плату за послуги з передачі електричної енергії та розподілу електричної енергії, що розраховується окремо на обсяг спожитої з мережі електричної енергії електроустановками, призначеними для споживання та виробництва електричної енергії, та окремо на обсяг абсолютної величини різниці між місячним відбором та місячним відпуском електричної енергії установкою зберігання енергії. В іншому випадку активний споживач сплачує плату за послуги з передачі електричної енергії та розподілу електричної енергії, яка розраховується на загальний обсяг спожитої з мережі електричної енергії.

{Закон доповнено статтею 58[1] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Стаття 58[2]. Громадське енергетичне об’єднання

1. Діяльність громадського енергетичного об’єднання ґрунтується на добровільній та відкритій участі його членів (учасників). Громадське енергетичне об’єднання створюється відповідно до Закону України "Про громадські об’єднання" або Закону України "Про об’єднання співвласників багатоквартирного будинку", або як юридична особа іншої організаційно-правової форми відповідно до законодавства, що встановлює вимоги до такої організаційно-правової форми, яка не має своєю основною метою отримання прибутку та яка відповідно до установчого договору, статуту або інших установчих документів юридичної особи має право споживати електричну енергію, здійснювати виробництво електричної енергії, зокрема з відновлюваних джерел енергії, здійснювати розподіл, постачання електричної енергії, діяльність з агрегації, зберігання енергії, надавати послуги з енергоефективності та/або послуги із заряджання систем акумулювання електричної енергії (акумуляторних батарей) електромобілів або надавати своїм членам (учасникам) інші послуги, пов’язані з діяльністю у сфері електроенергетики.

2. Членство (участь) в громадському енергетичному об’єднанні не призводить до втрати побутовим споживачем або активним споживачем своїх прав та обов’язків.

3. За умови справедливої оплати, порядок визначення якої встановлюється Регулятором, оператори систем розподілу співпрацюють з громадськими енергетичними об’єднаннями для сприяння здійсненню розподілу електроенергії в мережах таких об’єднань.

Оператори систем розподілу зобов’язані в установленому Регулятором порядку надавати Регулятору інформацію про наявність громадських енергетичних об’єднань на території їхньої ліцензованої діяльності.

4. До громадських енергетичних об’єднань застосовуються недискримінаційні, справедливі, пропорційні та прозорі процедури, зокрема щодо ліцензування, встановлення економічно обґрунтованих тарифів.

5. Громадські енергетичні об’єднання мають право брати участь в усіх сегментах ринку електричної енергії на недискримінаційних засадах, самостійно або через агрегатора у порядку, визначеному Регулятором.

6. До громадських енергетичних об’єднань застосовується недискримінаційний та пропорційний підхід щодо їхньої діяльності, прав та обов’язків як споживачів, виробників, операторів систем розподілу, електропостачальників або агрегаторів.

7. Громадські енергетичні об’єднання несуть фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії шляхом набуття статусу сторони, відповідальної за баланс, або передачі своєї відповідальності іншій стороні, відповідальній за баланс, відповідно до правил ринку та з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

8. Громадські енергетичні об’єднання можуть забезпечити споживання членами об’єднання електричної енергії, яка виробляється власними генеруючими установками об’єднання, за умови дотримання інших вимог, викладених у цій статті, та за умови збереження членами об’єднання своїх прав та обов’язків як споживачів.

9. Громадське енергетичне об’єднання має забезпечити своїм членам (учасникам) право припинити членство (участь) в об’єднанні.

У разі якщо член (учасник) громадського енергетичного об’єднання припиняє своє членство (участь) в такому об’єднанні, зміна електропостачальника та/або агрегатора здійснюється у порядку, встановленому цим Законом та правилами роздрібного ринку.

{Закон доповнено статтею 58² згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 59. Зміна електропостачальника та агрегатора

1. Зміна електропостачальника та агрегатора споживачем здійснюється на безоплатній основі у порядку, визначеному правилами роздрібного ринку та правилами ринку.

Порядок зміни електропостачальника та агрегатора має, зокрема, визначати:

1) умови та процедури зміни електропостачальника та агрегатора;

2) положення щодо забезпечення належного та достовірного комерційного обліку споживача при зміні електропостачальника та агрегатора;

3) положення щодо обміну інформацією при зміні електропостачальника та агрегатора;

4) права та обов’язки електропостачальників та агрегаторів, оператора системи передачі та/або оператора системи розподілу, споживача при зміні електропостачальника та агрегатора.

2. У разі встановлення у споживача інтелектуального лічильника або при забезпеченні зчитування фактичних показів приладу (приладів) вимірювальної техніки споживача автоматизованою системою комерційного обліку, синхронізованою з центральною інформаційно-комунікаційною системою оператора системи передачі, зміна

електропостачальника або агрегатора за ініціативою споживача має тривати не більше однієї доби відповідно до правил роздрібного ринку. Якщо дата зміни електропостачальника та/або агрегатора за ініціативою споживача припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, визначений відповідно до закону, днем закінчення строку такої зміни є перший наступний за ним робочий день.

В іншому випадку технічний процес зміни електропостачальника та агрегатора за ініціативою споживача має здійснюватися у строк, що не перевищує 21 календарний день з дня повідомлення споживачем про намір змінити електропостачальника, а за скороченою процедурою - у строк не більше трьох календарних днів, за умови отримання адміністратором комерційного обліку у визначеному Регулятором порядку інформації щодо погоджених споживачем з попереднім та новим постачальниками (агрегаторами) прогнозних показів лічильника споживача на дату зміни.

3. Спори між споживачем та електропостачальником та/або агрегатором під час зміни електропостачальника та/або агрегатора розглядаються відповідно до порядку розгляду скарг та вирішення спорів, затвердженого Регулятором. Наявність спору між споживачем та електропостачальником та/або агрегатором не є підставою для затримки у виконанні договору постачання електричної енергії споживачу новим електропостачальником або договору про участь в агрегованій групі між споживачем та новим агрегатором.

4. До припинення дії договору постачання електричної енергії споживачу електропостачальник зобов’язаний забезпечувати постачання електричної енергії споживачу на умовах чинного договору.

До припинення дії договору про участь в агрегованій групі відносини між споживачем та агрегатором регулюються чинним договором.

Регулятор здійснює моніторинг практики зміни електропостачальника та агрегатора.

5. До побутових та малих непобутових споживачів не може застосовуватися плата за зміну електропостачальника.

6. Побутові споживачі відповідно до правил роздрібного ринку мають право брати участь у колективних схемах зміни електропостачальника або агрегатора, що передбачають спільну ініціативу групи побутових споживачів, спрямовану на вибір та погодження із електропостачальником або агрегатором більш вигідних умов постачання електричної енергії або агрегації та одночасну зміну електропостачальника чи агрегатора цією групою побутових споживачів.

Регулятор повинен забезпечити усунення всіх регуляторних та адміністративних бар’єрів для застосування колективних схем зміни електропостачальника або агрегатора, а також захист побутових споживачів від зловживань та недобросовісних практик під час такої зміни.

{Стаття 59 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 60. Захист прав споживачів

1. З метою забезпечення захисту прав споживачів учасники ринку не застосовують недобросовісні методи конкуренції до споживача. Положення та умови договорів зі споживачами мають бути прозорими та доступними для розуміння.

2. Постачання електричної енергії здійснюється на недискримінаційних засадах.

Колективний побутовий споживач не може перешкоджати встановленню споживачами колективного побутового споживача приладів обліку, що забезпечують диференційований облік спожитої електроенергії окремо за різними періодами часу (зонами доби).

{Частина друга статті 60 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

3. Відключення споживачів здійснюється виключно у порядку, визначеному цим Законом та правилами роздрібного ринку.

Захист прав споживачів електричної енергії, а також механізм захисту цих прав регулюються цим Законом, законами України "Про захист прав споживачів", "Про захист економічної конкуренції", іншими нормативно-правовими актами.

4. Відключення захищених споживачів здійснюється з дотриманням вимог порядку забезпечення постачання електричної енергії захищеним споживачам, затвердженого Кабінетом Міністрів України, який визначає:

1) порядок складення переліку захищених споживачів;

2) порядок обмеження, відключення електропостачання захищених споживачів;

3) механізми забезпечення повної поточної оплати захищеними споживачами електричної енергії шляхом забезпечення попередньої оплати прогнозованого обсягу споживання електричної енергії та/або надання фінансової гарантії оплати спожитої захищеним споживачем електричної енергії власником такого захищеного споживача або в інший спосіб, передбачений законодавством.

Стаття 60[1]. Платіжні документи (рахунки) та платіжна інформація

1. Електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу та агрегатори повинні забезпечити, щоб платіжні документи (рахунки) та платіжна інформація, які надаються споживачам, були точними, простими для розуміння, чіткими, лаконічними, зручними для споживача та викладені у спосіб, який полегшує споживачам порівняння інформації, наведеної у платіжних документах (рахунках).

На вимогу споживачів електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу та агрегатори повинні надати чітке та зрозуміле пояснення щодо способів формування (обрахування) інформації, наведеної у платіжному документі (рахунку), зокрема якщо платіжні документи (рахунки) не формуються на даних фактичного споживання.

2. Електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу та агрегатори не мають права стягувати плату із споживачів за формування та/або надання платіжних документів (рахунків) та платіжної інформації.

3. У разі зміни предмета та/або ціни договору, укладеного між споживачем та електропостачальником або оператором системи передачі, або оператором системи розподілу, або агрегатором, платіжний документ (рахунок) повинен включати інформацію про такі зміни та дату набрання ними чинності.

4. Електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу та агрегатори повинні надавати споживачам можливість отримання електронних платіжних документів (рахунків) та платіжної інформації, а також інформувати про можливі способи здійснення платіжних операцій.

5. Електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу та агрегатори повинні забезпечити відповідність платіжних документів (рахунків) та платіжної інформації мінімальним вимогам, затвердженим Регулятором.

У разі зміни вимог до платіжних документів (рахунків) або до платіжної інформації Регулятор проводить консультації з об'єднаннями, які представляють інтереси споживачів.

{Закон доповнено статтею 60¹ згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 61. Захист вразливих споживачів та енергетична бідність

{Назва статті 61 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

1. *{Щодо зупинення дії на 2026 рік частини першої статті 61 див. Закон № 4695-IX від 03.12.2025} {Щодо зупинення дії на 2025 рік частини першої статті 61 див. Закон № 4059-IX від 19.11.2024}* Захист вразливих споживачів здійснюється:

1) заходами соціальної політики та іншими заходами, що не передбачають втручання в ціноутворення на ринку електричної енергії, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України відповідно до частини другої цієї статті; та/або

2) шляхом покладення спеціальних обов'язків щодо постачання електричної енергії за ціною, визначеною згідно з частиною дев'ятою статті 62 цього Закону.

{Пункт 2 частини першої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

{Частина перша статті 61 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Порядок захисту вразливих споживачів визначає:

1) категорії вразливих споживачів;

2) порядок обліку вразливих споживачів;

3) заходи з моніторингу та державного контролю за належністю до категорії вразливих споживачів;

4) спеціальні заходи захисту вразливих споживачів від відключення у певні періоди, спрямовані на задоволення потреб таких споживачів в електричній енергії;

5) інші заходи захисту вразливих споживачів, зокрема заходи соціальної політики, підтримка для підвищення енергоефективності тощо.

Для визначення категорій вразливих споживачів можуть враховуватися, зокрема, такі критерії, як енергетична бідність, включаючи низький рівень доходу, значна частка витрат на енергоресурси в доході та низький рівень енергоефективності.

Заходи захисту вразливих споживачів не повинні перешкоджати конкуренції на ринку електричної енергії або його функціонуванню.

{Частина статті 61 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Постачання електричної енергії вразливим споживачам здійснює постачальник універсальної послуги відповідно до цього Закону та правил роздрібного ринку.

4. Проведення оцінювання стану енергетичної бідності здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі встановлення за результатами такого оцінювання значної кількості споживачів, які перебувають у стані енергетичної бідності, до Національного плану з енергетики та клімату включається ціль щодо зменшення рівня енергетичної бідності, визначаються політика та заходи, спрямовані на подолання енергетичної бідності, включаючи заходи соціальної політики та інші відповідні національні програми.

Оцінювання стану енергетичної бідності та кількості споживачів, які перебувають у стані енергетичної бідності, здійснюється з урахуванням рекомендацій Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

{Статтю 61 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розділ XIII
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОСУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У ПРОЦЕСІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Стаття 62. Спеціальні обов’язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії

1. З метою забезпечення загального економічного інтересу в електроенергетичній галузі України, необхідного для задоволення інтересів громадян, суспільства і держави, та забезпечення сталого довгострокового розвитку електроенергетичної галузі і конкурентоспроможності національної економіки України на учасників ринку відповідно до цієї статті можуть бути покладені спеціальні обов’язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії.

2. До спеціальних обов’язків, що покладаються на учасників ринку електричної енергії відповідно до цього Закону для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, належать, зокрема:

1) забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, включаючи забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

{Пункт 1 частини другої статті 62 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

2) виконання функцій постачальника універсальних послуг;

3) виконання функцій постачальника "останньої надії";

4) надання послуг із забезпечення розвитку генеруючих потужностей;

5) підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії.

Спеціальні обов’язки із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії покладаються на:

{Абзац сьомий частини другої статті 62 в редакції Законів № 2712-VIII від 25.04.2019, № 3220-IX від 30.06.2023, № 3764-IX від 04.06.2024}

гарантованого покупця;

{Абзац частини другої статті 62 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

постачальників універсальних послуг;

{Абзац частини другої статті 62 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

оператора системи передачі;

{Абзац частини другої статті 62 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яким встановлено "зелений" тариф, на строк застосування "зеленого" тарифу;

{Абзац частини другої статті 62 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку, - на строк дії підтримки таких виробників.

{Абзац частини другої статті 62 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

Спеціальні обов’язки з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії покладаються на виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, рішення щодо яких прийняте Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Закону, та на оператора системи передачі до 1 липня 2024 року.

Для забезпечення загальносуспільних інтересів відповідно до частини третьої цієї статті Кабінет Міністрів України може покладати на учасників ринку інші спеціальні обов’язки з дотриманням норм цієї статті.

Учасникам ринку, яким надавалася або надається підтримка та/або компенсація витрат, пов’язаних із будівництвом, реконструкцією, модернізацією, ремонтом та/або експлуатацією електроустановок об’єкта електроенергетики, шляхом застосування механізму покладення спеціального обов’язку щодо забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до цієї статті, не може бути надано підтримку та/або компенсацію витрат, пов’язаних із будівництвом, реконструкцією, модернізацією, ремонтом та/або експлуатацією електроустановок об’єкта

електроенергетики, за яким надавалася або надається підтримка та/або компенсація таких витрат.

{Частину другу статті 62 доповнено абзацом згідно із Законом№ 810-IX від 21.07.2020}

3. З метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії Кабінетом Міністрів України у передбачених цією частиною випадках та на визначений строк на учасників ринку (крім споживачів) можуть покладатися спеціальні обов'язки. Пропозиції щодо обсягів та умов покладення спеціальних обов'язків готуються Регулятором з урахуванням вимог цієї статті та подаються до Кабінету Міністрів України після проведення консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

До загальносуспільних інтересів, які можуть забезпечуватися Кабінетом Міністрів України шляхом покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку, належить:

1) національна безпека, а також безпека постачання електричної енергії;

2) стабільність, належна якість та доступність електричної енергії, у тому числі для вразливих споживачів;

3) захист навколишнього природного середовища, енергоефективність, збільшення частки енергії, виробленої з альтернативних джерел, та зменшення викидів парникових газів;

4) захист здоров'я, життя та власності населення.

4. Спеціальні обов'язки, які покладаються Кабінетом Міністрів України на учасників ринку, повинні бути чітко визначені, прозорі, недискримінаційні, такі, що підлягають перевірці, мати тимчасовий характер та гарантувати рівний доступ електроенергетичних підприємств держав - сторін Енергетичного Співтовариства до споживачів.

{Абзац перший частини четвертої статті 62 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Обсяг та умови виконання спеціальних обов'язків, покладених Кабінетом Міністрів України на учасників ринку, мають бути необхідними та пропорційними до мети задоволення правомірного загальносуспільного інтересу та такими, що створюють найменші перешкоди для розвитку ринку електричної енергії.

5. У рішенні Кабінету Міністрів України про покладання спеціальних обов'язків на учасників ринку визначаються:

1) загальносуспільний інтерес, для забезпечення якого на учасників ринку покладаються спеціальні обов'язки;

2) зміст та обсяг спеціальних обов'язків;

3) учасники ринку, на яких покладаються спеціальні обов'язки;

4) обсяг прав учасників ринку, на яких покладаються спеціальні обов'язки, необхідних для виконання таких обов'язків;

5) категорії споживачів, яких стосуються спеціальні обов'язки;

6) територія та строк виконання спеціальних обов'язків;

7) джерела фінансування та порядок визначення компенсації, що надається учасникам ринку, на яких покладаються спеціальні обов'язки, з урахуванням вимог частини сьомої цієї статті.

6. Вибір учасника або учасників ринку електричної енергії, на яких Кабінетом Міністрів України покладаються спеціальні обов'язки відповідно до частини третьої цієї статті, здійснюється у прозорий і недискримінаційний спосіб на підставі критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, та не має створювати перешкод для здійснення права споживачів на вільний вибір електропостачальника.

7. Умови виконання спеціальних обов'язків мають забезпечувати покриття економічно обґрунтованих витрат учасника ринку на виконання таких обов'язків.

8. Регулятор доводить до відома Секретаріату Енергетичного Співтовариства інформацію про заходи, вжиті на виконання цієї статті, зокрема щодо можливих наслідків таких заходів для конкуренції на ринку електричної енергії України та на ринку електричної енергії Енергетичного Співтовариства.

Інформація про заходи, вжиті на виконання цієї статті, оновлюється Регулятором та надається Секретаріату Енергетичного Співтовариства один раз на два роки.

Стаття 63. Постачальник універсальних послуг

{Стаття 63 набирає чинності через дванадцять місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Універсальні послуги надаються постачальником таких послуг виключно побутовим та малим непобутовим споживачам.

Постачальник універсальних послуг не може відмовити побутовому та/або малому непобутовому споживачу, який знаходиться на території здійснення його діяльності, в укладенні договору постачання електричної енергії.

Постачальник універсальних послуг не може відмовити побутовому та/або малому непобутовому споживачу, який виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії і знаходиться на території здійснення його діяльності, в укладенні договору купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва, за умови що між споживачем та таким постачальником уже укладений договір про постачання електричної енергії.

{Частина перша статті 63 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

2. Визначення постачальника універсальних послуг здійснюється рішенням Кабінету Міністрів України за результатами конкурсу, проведеного у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Порядок проведення конкурсу з визначення постачальника універсальних послуг має містити, зокрема, перелік кваліфікаційних вимог до електропостачальників та критерії, за якими здійснюється визначення переможця.

Якщо конкурс не відбувся, Кабінет Міністрів України з метою забезпечення загальносуспільних інтересів може тимчасово, на строк до шести місяців, покласти обов'язки щодо надання універсальних послуг на постачальника універсальних послуг, що надавав універсальні послуги на дату проведення конкурсу, або на електропостачальника державної форми власності, який відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям.

Межі території здійснення діяльності постачальника універсальних послуг визначаються в умовах конкурсу. У межах території здійснення діяльності одного постачальника універсальних послуг не допускається здійснення діяльності іншими постачальниками універсальних послуг.

Побутові та малі непобутові споживачі мають право на отримання універсальних послуг на недискримінаційних засадах.

3. Постачальник надає універсальні послуги за економічно обґрунтованими, прозорими та недискримінаційними цінами, що формуються ним відповідно до методики (порядку), затвердженої Регулятором, та включають, зокрема, ціну купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії, ціну (тариф) на послуги постачальника універсальних послуг, ціни (тарифи) на послуги оператора системи передачі та оператора системи розподілу відповідно до укладених договорів про надання відповідних послуг.

Постачальник універсальних послуг оприлюднює ціни на універсальні послуги не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування.

Для забезпечення постачання електричної енергії споживачам постачальник універсальних послуг здійснює купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії за вільними цінами. Методика (порядок) розрахунку ціни електричної енергії, що застосовується постачальником універсальних послуг при формуванні цін на універсальні послуги, затверджується Регулятором.

Ціна (тариф) на послуги постачальника універсальних послуг визначається за результатами проведення конкурсу з визначення постачальника універсальних послуг.

Якщо конкурс на визначення постачальника універсальних послуг не відбувся, ціна (тариф) на послуги тимчасово призначеного постачальника універсальних послуг встановлюється Регулятором відповідно до затвердженої ним методики із дотриманням вимог статті 7 цього Закону.

4. Постачальник універсальних послуг здійснює постачання електричної енергії у порядку, визначеному правилами роздрібного ринку, та на умовах договору постачання універсальних послуг. Договір про постачання універсальних послуг є публічним договором приєднання та розробляється постачальником універсальної послуги на підставі типового договору, форма якого затверджується Регулятором. Постачальник універсальних послуг розміщує договір постачання універсальних послуг на своєму офіційному веб-сайті.

{Частина четверта статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

5. Крім обов'язків, визначених статтею 57 цього Закону, постачальник універсальних послуг зобов'язаний:

1) інформувати споживачів про їхнє право отримувати універсальні послуги та умови отримання таких послуг;

2) надавати універсальні послуги в установленому законодавством порядку;

3) вести окремий облік витрат та доходів від здійснення господарської діяльності з надання універсальних послуг;

4) купувати електричну енергію, вироблену генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує величину, визначену для відповідних категорій генеруючих установок приватних домогосподарств відповідно до частини двадцять третьої статті 9[1] Закону України "Про альтернативні джерела енергії", за "зеленим" тарифом в обсязі, що перевищує місячне споживання електричної енергії такими приватними домогосподарствами, а вироблену з енергії сонячного випромінювання – лише у період з 4 години до 23 години з 1 квітня по 31 жовтня та з 6 години до 21 години з 1 листопада по 31 березня (крім електричної енергії, відпущеної з установки зберігання енергії), та у кожному розрахунковому періоді здійснювати пріоритетну оплату її вартості. У разі перевищення обсягу електричної енергії, який може бути відпущений генеруючими установками приватних домогосподарств, у кожному розрахунковому періоді (годині) згідно із встановленою потужністю, визначеною для відповідних категорій генеруючих установок приватних домогосподарств відповідно до частини двадцять третьої статті 9[1] Закону України "Про альтернативні джерела енергії", а також у разі відпуску електричної енергії приватним домогосподарством, що здійснює виробництво електричної енергії з енергії сонячного випромінювання, у період з 23 години до 4 години з 1 квітня по 31 жовтня та з 21 години до 6 години з 1 листопада по 31 березня постачальник універсальних послуг здійснює придбання обсягів такого перевищення та обсягу такого відпуску електричної енергії за ціною, що визначається як мінімальне значення між значенням "зеленого" тарифу, встановленого такому приватному домогосподарству, та ціною на ринку "на добу наперед" у відповідному розрахунковому періоді (годині);

{Пункт 4 частини п'ятої статті 63 в редакції Законів України № 2712-VIII від 25.04.2019, № 810-IX від 21.07.2020, № 3220-IX від 30.06.2023, № 4777-IX від 10.02.2026, № 4937-IX від 15.07.2026}

4[1]) купувати електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел, яка відпущена генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує 30 кВт, та генеруючими установками малих непобутових споживачів, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт, за договором купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва;

{Частину п'яту статті 63 доповнено пунктом 4[1] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

4[2]) реєструвати у реєстрі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, генеруючі установки активних споживачів, у яких він придбаває електричну енергію за "зеленим" тарифом;

{Частину п'яту статті 63 доповнено пунктом 4[2] згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

5) вести реєстри споживачів, яким здійснюється постачання універсальних послуг, у тому числі вразливих споживачів;

6) продавати гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, передані йому в обсязі електричної енергії, купленої ним за "зеленим" тарифом.

{Частину п'яту статті 63 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

6. Постачальник універсальних послуг одночасно з виконанням обов’язку щодо купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом у приватних домогосподарств, величина встановленої потужності генеруючих установок яких не перевищує 50 кВт, надає оператору системи передачі послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

{Абзац перший частини шостої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019}

Така послуга надається постачальником універсальних послуг виходячи з фактичних обсягів купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом у приватних домогосподарств.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії визначається у відповідні розрахункові періоди як різниця між вартістю електричної енергії, купленої ним за "зеленим" тарифом, та її вартістю, розрахованою за цінами ринку "на добу наперед". Розрахунок вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії здійснюється постачальником універсальних послуг відповідно до порядку купівлі електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, з урахуванням доходу постачальника універсальних послуг від продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії. Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії затверджується Регулятором.

{Абзац третій частини шостої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2712-VIII від 25.04.2019, № 3220-IX від 30.06.2023}

Постачальник універсальних послуг щомісяця у порядку, визначеному Регулятором, оприлюднює на офіційному веб-сайті відомості щодо обсягів купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом у приватних домогосподарств, величина встановленої потужності генеруючих установок яких не перевищує 50 кВт, за минулий місяць; щодо стану розрахунків за ці обсяги з такими приватними домогосподарствами; щодо вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, наданої таким постачальником універсальних послуг оператору системи передачі за минулий місяць, та щодо стану розрахунків оператора системи передачі за таку послугу.

{Частину шосту статті 63 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Оператор системи передачі щомісяця у порядку, визначеному Регулятором, оприлюднює на офіційному веб-сайті відомості щодо вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, наданої йому кожним з постачальників універсальних послуг за минулий місяць, та щодо стану розрахунків за таку послугу з кожним з таких постачальників універсальних послуг.

{Частину шосту статті 63 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

7. Крім прав, визначених статтею 57 цього Закону, постачальники універсальних послуг мають право отримувати компенсацію витрат на:

1) надання універсальних послуг вразливим споживачам відповідно до законодавства у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

2) надання оператору системи передачі послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Стаття 64. Постачальник "останньої надії"

{Стаття 64 набирає чинності через дванадцять місяців з дня опублікування Закону № 2019-VIII від 13.04.2017 - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Постачальник "останньої надії" надає послуги з постачання електричної енергії споживачам у разі:

1) банкрутства, ліквідації попереднього електропостачальника;

2) завершення строку дії ліцензії, зупинення або припинення дії ліцензії з постачання електричної енергії споживачам попереднього електропостачальника;

3) невиконання або неналежного виконання електропостачальником правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, що унеможливило постачання електричної енергії споживачам;

4) необрання споживачем електропостачальника, зокрема після розірвання договору з попереднім електропостачальником;

5) в інших випадках, передбачених правилами роздрібного ринку.

2. Визначення постачальника "останньої надії" здійснюється рішенням Кабінету Міністрів України за результатами конкурсу, проведеного у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Якщо конкурс не відбувся, Кабінет Міністрів України з метою забезпечення загальносуспільних інтересів може тимчасово, на строк до шести місяців, покласти обов’язки щодо виконання функцій постачальника "останньої надії" на електропостачальника державної форми власності, який відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям.

Межі території здійснення діяльності постачальника "останньої надії" визначаються в умовах конкурсу. У межах території здійснення діяльності одного постачальника

"останньої надії" не допускається провадження діяльності іншими постачальниками "останньої надії".

3. Порядок проведення конкурсу з визначення постачальника "останньої надії" має містити, зокрема, перелік кваліфікаційних вимог до електропостачальників та критерії, за якими здійснюється визначення переможця.

4. Постачальник "останньої надії" призначається на строк до трьох років.

5. Постачальник "останньої надії" зобов'язаний постачати електричну енергію споживачам за ціною, що формується ним відповідно до методики (порядку), затвердженої Регулятором, та включає, зокрема, ціну купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії, ціну (тариф) на послуги постачальника "останньої надії" та ціну (тариф) на послуги оператора системи передачі. Постачальник "останньої надії" зобов'язаний повідомляти споживача на своєму веб-сайті або через медіа про зміни тарифів (цін) у строки, визначені порядком формування ціни, за якою здійснює постачання електричної енергії споживачам постачальник "останньої надії". Споживачі постачальника "останньої надії" оплачують послуги з передачі та розподілу електричної енергії оператору системи передачі та оператору системи розподілу згідно з умовами укладених договорів про надання відповідних послуг.

{Абзац перший частини п'ятої статті 64 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

Для забезпечення постачання електричної енергії споживачам постачальник "останньої надії" здійснює купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії за вільними цінами. Методика (порядок) розрахунку ціни електричної енергії, що застосовується постачальником "останньої надії" при формуванні ціни постачання електричної енергії споживачам, затверджується Регулятором.

Ціни, за якими здійснюється постачання електричної енергії постачальником "останньої надії", мають бути економічно обґрунтованими, прозорими та недискримінаційними і не повинні перешкоджати конкуренції на ринку електричної енергії.

Ціна (тариф) на послуги постачальника "останньої надії" визначається за результатами конкурсу.

У разі якщо конкурс на визначення постачальника "останньої надії" не відбувся, ціна (тариф) на послуги тимчасово призначеного постачальника "останньої надії" встановлюється Регулятором згідно із затвердженою ним методикою та має враховувати економічно обґрунтовані витрати, пов'язані з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника "останньої надії", а також норму прибутку з урахуванням особливостей діяльності такого електропостачальника.

6. Постачальник "останньої надії" здійснює постачання електричної енергії у порядку, визначеному правилами роздрібного ринку, на умовах типового договору постачання електричної енергії постачальником "останньої надії", що затверджується Регулятором, та є публічним договором приєднання. Постачальник "останньої надії" оприлюднює відповідний договір на своєму офіційному веб-сайті.

{Частина шоста статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

7. Електропостачальник, неспроможний постачати електричну енергію, має повідомити про дату припинення постачання електричної енергії постачальника "останньої надії", споживачів, Регулятора, оператора системи передачі та оператора системи розподілу.

8. Постачальник "останньої надії" здійснює постачання з моменту припинення постачання електричної енергії попереднім електропостачальником. Договір постачання електричної енергії між постачальником "останньої надії" і споживачем вважається укладеним з початку фактичного постачання електричної енергії такому споживачу.

9. Постачальник "останньої надії" постачає електричну енергію споживачу протягом строку, що не може перевищувати 90 днів, крім випадків, визначених цим Законом. Після завершення зазначеного строку постачальник "останньої надії" припиняє електропостачання споживача.

{Частина дев'ята статті 64 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

10. Порядок заміни електропостачальника на постачальника "останньої надії" визначається правилами роздрібного ринку.

11. Постачальник "останньої надії" має повідомити споживачу умови постачання, ціни на електричну енергію, а також про право споживача на вибір електропостачальника. Постачальник "останньої надії" зобов’язаний оприлюднити зазначену інформацію на своєму офіційному веб-сайті.

12. Крім обов’язків, визначених статтею 57 цього Закону, постачальник "останньої надії" зобов’язаний:

1) здійснювати постачання електричної енергії споживачам у випадках, визначених цією статтею, до обрання споживачами електропостачальника, але не більше 90 днів;

2) інформувати споживачів щодо умов постачання електричної енергії постачальником "останньої надії" у визначеному законодавством порядку;

3) вести окремий облік витрат та доходів від господарської діяльності з постачання електричної енергії постачальником "останньої надії".

Постачальник "останньої надії" зобов’язаний припинити постачання електричної енергії споживачу у разі настання однієї з таких подій:

здійснення постачання електричної енергії споживачу іншим електропостачальником на підставі укладеного ними договору постачання електричної енергії відповідно до правил роздрібного ринку;

закінчення встановленого цим Законом строку постачання електричної енергії постачальником "останньої надії", крім випадків, визначених цим Законом.

Постачальник "останньої надії" зобов’язаний припинити постачання електричної енергії до закінчення визначеного цим Законом строку у разі невиконання споживачем умов договору про постачання електричної енергії постачальником "останньої надії" щодо

повної та своєчасної оплати споживачем вартості електричної енергії та/або договору про реструктуризацію заборгованості (крім захищеного споживача та споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури), ініціювавши відключення такого споживача у порядку, визначеному кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку.

За наявності у споживача (крім захищеного споживача та споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури) заборгованості за попередні періоди за договором про постачання електричної енергії постачальником "останньої надії" та/або за договором про реструктуризацію заборгованості та за наявності попередження про припинення постачання електричної енергії, наданого споживачу до початку поточного періоду постачання електричної енергії постачальником "останньої надії", постачальник "останньої надії" ініціює з першого дня (включно) поточного періоду постачання електричної енергії споживачу припинення постачання електричної енергії такому споживачу у порядку, визначеному кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку.

Постачальник "останньої надії" через 60 днів з початку постачання електричної енергії захищеному споживачу або споживачу, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, надсилає такому споживачу повідомлення з інформацією щодо припинення електропостачання після закінчення встановленого цим Законом строку постачання електричної енергії постачальником "останньої надії" та щодо необхідності відкриття таким споживачем рахунку із спеціальним режимом використання як обов'язкової умови продовження дії договору про постачання електричної енергії постачальником "останньої надії".

{Абзац десятий частини дванадцятої статті 64 в редакції Закону № 4825-IX від 25.03.2026}

Такий споживач не пізніше ніж через 80 днів з початку постачання йому електричної енергії постачальником "останньої надії" зобов'язаний відкрити такий поточний рахунок із спеціальним режимом використання.

{Абзац одинадцятий частини дванадцятої статті 64 в редакції Закону № 4825-IX від 25.03.2026}

Такий споживач може мати поточні рахунки виключно в установі банку, в якій відкрито поточний рахунок із спеціальним режимом використання, та/або рахунок в органі Казначейства України, на який надходять кошти за операціями, що належать до операцій з виконання бюджетів, та/або рахунок, який виробник теплової енергії відкрив в органі Казначейства України для розрахунків за природний газ у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Абзац частини дванадцятої статті 64 в редакції Закону № 4825-IX від 25.03.2026}

Постачальник "останньої надії" зобов'язаний ініціювати відключення захищеного споживача або споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, з першого дня (включно) поточного періоду постачання електричної енергії споживачу у разі відсутності у такого споживача рахунку із спеціальним режимом використання та/або порушення інших вимог цієї статті.

Постачальник "останньої надії" забезпечує ведення та щомісячну публікацію на своєму офіційному веб-сайті переліку захищених споживачів та споживачів, об’єкти яких визначені як об’єкти критичної інфраструктури, яким він здійснює постачання електричної енергії. Такий перелік має містити повне найменування таких споживачів та розмір їхньої наявної заборгованості.

Постачальник "останньої надії" щомісяця, до 15 числа місяця, наступного за розрахунковим, інформує Кабінет Міністрів України та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у паливно-енергетичному комплексі, щодо змісту зазначеного переліку та наявної заборгованості, а також про вжиті ним заходи з метою погашення заборгованості захищених споживачів та споживачів, об’єкти яких визначені як об’єкти критичної інфраструктури, яким він здійснює постачання електричної енергії.

За зверненням постачальника "останньої надії" Державна податкова служба протягом трьох робочих днів з дня отримання такого звернення надає перелік всіх рахунків, із зазначенням дат відкриття та закриття рахунків, захищеного споживача або споживача, об’єкти якого визначені як об’єкти критичної інфраструктури, що не здійснив або здійснив не в повному обсязі розрахунки за спожиту електричну енергію з постачальником "останньої надії" за період, зазначений у зверненні. У зверненні до Державної податкової служби постачальник "останньої надії" надає документальне підтвердження договірних відносин постачання електричної енергії постачальником "останньої надії" такому захищеному споживачу або споживачу, об’єкти якого визначені як об’єкти критичної інфраструктури.

{Частина дванадцята статті 64 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

13. Постачальник "останньої надії" складає та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті щорічний звіт про господарську діяльність постачальника "останньої надії", який має містити інформацію про кількість споживачів постачальника "останньої надії", загальний обсяг поставленої електричної енергії та середню тривалість постачання.

Стаття 65. Гарантований покупець

1. Кабінет Міністрів України з метою забезпечення загальносуспільних інтересів та виконання гарантій держави щодо купівлі всієї електричної енергії, виробленої на об’єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим "зеленим" тарифом, придбання послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб’єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, щодо об’єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), які не перебувають у балансуючій групі гарантованого покупця, та суб’єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, визначає суб’єкта господарювання державного сектору економіки для виконання функцій гарантованого покупця електричної енергії. Фінансування діяльності гарантованого покупця здійснюється в межах кошторису, що затверджується Регулятором.

{Абзац перший частини першої статті 65 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

Гарантований покупець при здійсненні купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії, здійсненні експортних операцій, отриманні доступу до пропускної спроможності міждержавних перетинів враховує принципи торговельної політики гарантованого покупця, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

{Частина перша статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023}

2. Гарантований покупець зобов'язаний купувати у суб'єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, всю відпущену електричну енергію, вироблену на включених до складу балансуючої групи гарантованого покупця об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах) з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), зокрема відпущену з установки зберігання енергії у складі таких об'єктів (у разі якщо електрична енергія, що відбирається, зберігається і відпускається такою установкою, вироблена з альтернативних джерел енергії), за встановленим їм "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього протягом всього строку застосування "зеленого" тарифу, обсяг якої не перевищує обсяг електричної енергії, який може бути відпущений відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом) у кожному розрахунковому періоді (годині), згідно із встановленою потужністю електрогенеруючого обладнання, зазначеною в ліцензії на виробництво електричної енергії, а вироблену з енергії сонячного випромінювання - лише у період з 4 години до 23 години з 1 квітня по 31 жовтня та з 6 години до 21 години з 1 листопада по 31 березня (крім електричної енергії, відпущеної з установки зберігання енергії у складі такого об'єкта). При цьому в кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі) з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта згідно з показниками приладів обліку на власні потреби.

{Абзац перший частини другої статті 65 в редакції Законів № 3764-IX від 04.06.2024, № 4777-IX від 10.02.2026}

У разі перевищення обсягу електричної енергії, який може бути відпущений об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом), у кожному розрахунковому періоді (годині) згідно із встановленою потужністю електрогенеруючого обладнання, зазначеною в ліцензії на виробництво електричної енергії суб'єкта господарювання, якому встановлено "зелений" тариф, а також у разі відпуску електричної енергії об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом), що здійснює виробництво електричної енергії з енергії сонячного випромінювання та якому (якій) встановлено "зелений" тариф, у період з 23 години до 4 години з 1 квітня по 31 жовтня та з 21 години до 6 години з 1 листопада по 31 березня (крім електричної енергії, відпущеної з установки зберігання енергії у складі такого об'єкта) гарантований покупець здійснює придбання обсягів такого перевищення та обсягу такого відпуску електричної енергії за ціною, що визначається як мінімальне значення між значенням "зеленого" тарифу, встановленого такому об'єкту електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому

комплексу), та ціною позитивного небалансу електричної енергії у відповідному розрахунковому періоді (годині) відповідно до правил ринку.

{Абзац другий частини другої статті 65 в редакції Законів України № 4777-IX від 10.02.2026, № 4937-IX від 15.07.2026}

Гарантований покупець зобов'язаний купувати електричну енергію, вироблену генеруючими установками активних споживачів, у тому числі енергетичних кооперативів, встановлена потужність яких не перевищує 150 кВт, за "зеленим" тарифом в обсязі, що перевищує місячне споживання електричної енергії такими активними споживачами.

Особливості розрахунків гарантованого покупця за електричну енергію, вироблену на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення якого приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, встановлюються частиною одинадцятою цієї статті.

У разі перевищення обсягів споживання над обсягами відпуску електричної енергії у виробника, якому встановлено "зелений" тариф, або об'єкта електроенергетики, черги будівництва (пускового комплексу) такого виробника, що входить до балансуючої групи гарантованого покупця, за розрахунковий період (місяць) такий виробник сплачує послуги з передачі та/або розподілу електричної енергії щодо обсягів такого перевищення відповідно до кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу.

{Частина друга статті 65 в редакції Закону № 2712-VIII від 25.04.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

3. Купівля-продаж такої електричної енергії за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього здійснюється на підставі двостороннього договору між виробником або споживачем, якому встановлено "зелений" тариф, та гарантованим покупцем. Такий договір укладається на підставі типового договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом. Типова форма договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом затверджується Регулятором.

Договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом укладається між гарантованим покупцем та виробником або споживачем, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) на весь строк дії "зеленого" тарифу.

{Частина третя статті 65 в редакції Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

4. Гарантований покупець зобов'язаний придбавати у суб'єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, якщо такий об'єкт електроенергетики або черга будівництва (пусковий комплекс) такого виробника не перебуває у балансуючій групі гарантованого покупця, та у суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії протягом всього строку застосування "зеленого" тарифу суб'єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, або строку дії підтримки суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право

на підтримку, за умови що такі суб'єкти господарювання уклали з гарантованим покупцем договір про надання послуги за механізмом ринкової премії. Послуга придбається за обсяг електричної енергії, відпущеної на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), а вироблену з енергії сонячного випромінювання – лише у період з 4 години до 23 години з 1 квітня по 31 жовтня та з 6 години до 21 години з 1 листопада по 31 березня (крім електричної енергії, відпущеної з установки зберігання енергії у складі такого об'єкта) та проданої за двосторонніми договорами, на ринку "на добу наперед", на внутрішньодобовому ринку у кожному розрахунковому періоді (годині), який не перевищує обсяг електричної енергії, що може бути відпущений відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом) згідно із встановленою потужністю електрогенеруючого обладнання, зазначеною в ліцензії на виробництво електричної енергії. Обсяг виробленої та проданої такої електричної енергії у встановленому періоді (місяці) визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби.

{Абзац перший частини четвертої статті 65 в редакції Закону України № 3764-IX від 04.06.2024; із змінами, внесеними згідно із ЗакономУкраїни № 4213-IX від 14.01.2025; в редакції Законів України № 4777-IX від 10.02.2026, № 4937-IX від 15.07.2026}

Придбання послуги за механізмом ринкової премії здійснюється гарантованим покупцем на підставі договору про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається в такій послідовності:

1) визначається розрахункова ціна шляхом обрання максимального значення з двох показників: середньозваженого значення індексів ціни на ринку "на добу наперед" для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні "ОЕС України" та середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 6^1 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні "ОЕС України";

2) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни на ринку "на добу наперед" для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні "ОЕС України", вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається як сума за розрахунковий період (місяць) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром "зеленого" тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого (визначеної) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) відповідно до Закону

України "Про альтернативні джерела енергії", і середньозваженої ціни на ринку "на добу наперед" за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні "ОЕС України";

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3764-IX від 04.06.2024}

3) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 6^1 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні "ОЕС України", то вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається як сума за розрахунковий період (місяць) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром "зеленого" тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого (визначеної) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) відповідно до Закону України "Про альтернативні джерела енергії", і співвідношення середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 6^1 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні "ОЕС України" до середньозваженого значення індексів ціни на ринку "на добу наперед" для періоду базового навантаження в торговій зоні "ОЕС України" за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, помноженого на середньозважену ціну на ринку "на добу наперед" за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні "ОЕС України".

{Абзац шостий частини четвертої статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3764-IX від 04.06.2024}

Розрахунок вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, якщо об'єкт електроенергетики або черга будівництва (пусковий комплекс) такого виробника не перебуває у балансуючій групі гарантованого покупця, та суб'єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, здійснюється гарантованим покупцем відповідно до затвердженого Регулятором порядку визначення вартості та оплати послуги за механізмом ринкової премії, що надається гарантованому покупцю такими суб'єктами господарювання.

{Абзац сьомий частини четвертої статті 65 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

Розмір вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, затверджується Регулятором.

{Абзац дев'ятий частини четвертої статті 65 виключено на підставі Закону № 4777-IX від 10.02.2026}

{Статтю 65 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

5. Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за "зеленим" тарифом, з урахуванням вимог частини другої цієї статті, на підставі даних комерційного обліку, отриманих від адміністратора комерційного обліку, у порядку та строки, визначені відповідними договорами.

Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за "зеленим" тарифом, та вартості послуги за механізмом ринкової премії, пропорційно до вартості куплених обсягів електричної енергії за "зеленим" тарифом та вартості послуги за механізмом ринкової премії.

{Частина п'ята статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

6. Порядок купівлі гарантованим покупцем електричної енергії за "зеленим" тарифом, порядок визначення вартості та сплати послуги за механізмом ринкової премії, що надається гарантованому покупцю суб'єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, визначається порядком купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, що затверджується Регулятором.

Правила функціонування балансуючої групи гарантованого покупця регулюються договором про участь у балансуючій групі гарантованого покупця з урахуванням вимог цього Закону. Договір про участь у балансуючій групі гарантованого покупця укладається на основі типового договору, форма якого затверджується Регулятором.

Умовою укладання договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця є наявність укладеного договору про надання послуги із зменшення навантаження, у разі якщо необхідність укладення такого договору передбачена статтею 68 цього Закону.

{Абзац третій частини шостої статті 65 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

Договір про участь у балансуючій групі гарантованого покупця повинен визначати, зокрема:

1) порядок розрахунку сальдованих обсягів та вартості небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця, спричинений відхиленнями фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії (які не пов'язані з виконанням команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та командами з операційної безпеки) об'єктами електроенергетики або чергами будівництва (пусковими комплексами)

виробників генеруючих установок та активних споживачів за "зеленим" тарифом, від їх погодинних графіків відпуску електричної енергії;

2) порядок врахування обсягів невідпущеної електричної енергії в результаті виконання команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та команд з операційної безпеки в разі, якщо це зменшить витрати на врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця;

3) порядок розрахунку та відшкодування частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця, яка відшкодовується виробниками, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця (включаючи порядок розрахунку та відшкодування вартості відхилення фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії об'єктом електроенергетики або чергою будівництва (пусковим комплексом) виробника від погодинного графіка відпуску електричної енергії, що надавався виробником гарантованому покупцю, у разі, якщо такі відхилення збільшили витрати гарантованого покупця);

{Абзац сьомий частини шостої статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3764-IX від 04.06.2024}

4) порядок та умови призупинення дії договору в разі виключення об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) із балансуючої групи гарантованого покупця;

5) порядок здійснення розрахунків за договором;

6) зобов'язання сторін договору щодо виконання вимог законодавства до учасників ринку електричної енергії;

7) інші права та обов'язки, відповідальність сторін;

8) строк дії договору, підстави та порядок його дострокового припинення.

Гарантований покупець та виробник за "зеленим" тарифом при виникненні взаємної однорідної заборгованості мають право проводити зарахування зустрічних однорідних вимог між собою за взаємною згодою сторін, у тому числі мають право здійснювати зарахування зустрічних однорідних вимог щодо заборгованості за відпущену електричну енергію за "зеленим" тарифом та заборгованості виробників за "зеленим" тарифом з оплати частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії гарантованого покупця.

{Абзац тринадцятий частини шостої статті 65 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

{Частина шоста статті 65 в редакції Законів № 2712-VIII від 25.04.2019, № 3220-IX від 30.06.2023}

7. Для забезпечення покриття економічно обґрунтованих витрат гарантованого покупця на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом та із придбання послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону

набули право на підтримку, гарантований покупець надає оператору системи передачі послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Така послуга надається гарантованим покупцем протягом строку дії "зеленого" тарифу та строку дії підтримки виробників, які за результатами аукціону набули право на таку підтримку, відповідно до типового договору про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, форма якого затверджується Регулятором.

Така послуга надається гарантованим покупцем на обсяги відпущеної виробниками електричної енергії за "зеленим" тарифом, визначені відповідно до частини другої цієї статті, та на обсяги придбаної послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, визначені відповідно до частини четвертої цієї статті.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається у відповідному розрахунковому періоді як:

різниця між вартістю електричної енергії, купленої ним відповідно до частини другої цієї статті, та її вартістю під час продажу за двосторонніми договорами, на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку, балансуючому ринку;

витрати, пов'язані з придбанням послуги за механізмом ринкової премії;

витрати, пов'язані з придбанням електричної енергії на внутрішньодобовому ринку для зменшення небалансів електричної енергії гарантованого покупця;

витрати, пов'язані із врегулюванням небалансу електричної енергії гарантованого покупця (включаючи витрати, пов'язані з виконанням виробниками, які здійснюють продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та команд з операційної безпеки), крім частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця, яка відшкодовується виробниками, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця, та активними споживачами, генеруючі установки яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця;

витрати, передбачені кошторисом гарантованого покупця на його діяльність.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається за відповідний розрахунковий період і зменшується на:

дохід від продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (у тому числі за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), зменшений на суму видатків, пов'язаних із продажем таких гарантій походження;

дохід від продажу електричної енергії за договорами експорту електричної енергії, зменшений на суму видатків, пов’язаних із отриманням доступу до пропускної спроможності міждержавних перетинів, податків, зборів та інших обов’язкових платежів, пов’язаних із продажем електричної енергії за договорами експорту електричної енергії;

суму отриманої фінансової підтримки з державного бюджету для виконання спеціальних обов’язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Коригування розміру вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії здійснюється відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

Розрахунок вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, здійснюється гарантованим покупцем відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії. Розмір вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, затверджується Регулятором.

Гарантований покупець зобов’язаний спрямовувати різницю між доходами та витратами, що виникла під час виконання ним спеціальних обов’язків, на забезпечення покриття власних витрат на виконання спеціальних обов’язків із купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом у суб’єктів господарювання, об’єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця, та із придбання послуги за механізмом ринкової премії у суб’єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, або інших спеціальних обов’язків.

{Частина сьома статті 65 в редакції Закону № 2712-VIII від 25.04.2019; із змінами, внесеними згідно із Законами № 330-IX від 04.12.2019, № 810-IX від 21.07.2020, № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

8. Гарантований покупець має право на:

1) своєчасне та в повному обсязі отримання коштів за продану електричну енергію відповідно до укладених договорів;

2) отримання від виробників, у яких він купує електричну енергію, їх добових графіків відпуску електричної енергії у порядку та формі, визначених відповідними договорами;

3) отримання від адміністратора комерційного обліку даних про фактичні обсяги відпуску електричної енергії виробниками, у яких гарантований покупець купує електричну енергію або придбаває послуги за механізмом ринкової премії;

4) доступ до інформації про діяльність на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

5) здійснення експорту електричної енергії відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України та умови якого передбачають вимоги до формування мінімальної ціни продажу такої електричної енергії, а також порядку визначення розміру прибутку від експорту електричної енергії гарантованого покупця, який враховується у вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається гарантованим покупцем;

6) здійснення експорту електричної енергії;

7) здійснення продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, які не були передані при продажу електричної енергії за двосторонніми договорами та за договорами експорту;

8) інші права, передбачені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умовами укладених договорів на ринку електричної енергії.

{Частина восьма статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

9. Гарантований покупець зобов’язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов під час здійснення функцій гарантованого покупця та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) укласти договори, обов’язкові для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

3) купувати у виробників, яким встановлено "зелений" тариф, весь обсяг відпущеної електричної енергії в порядку, передбаченому частиною другою цієї статті, якщо об’єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) таких виробників включені до балансуючої групи гарантованого покупця;

{Пункт 3 частини дев'ятої статті 65 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

4) придбавати у виробників, яким встановлено "зелений" тариф, якщо об’єкти електроенергетики або черги їх будівництва (пускові комплекси) не перебувають у балансуючій групі гарантованого покупця та щодо таких об’єктів укладено договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та виробників, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії із забезпечення збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел енергії, якщо такі виробники уклали з ним договір про надання послуги за механізмом ринкової премії;

{Пункт 4 частини дев'ятої статті 65 в редакції Законів № 3220-IX від 30.06.2023, № 3764-IX від 04.06.2024}

5) купувати електричну енергію, вироблену генеруючими установками активних споживачів, встановлена потужність яких не перевищує 150 кВт, за умови що встановлена потужність таких генеруючих установок не перевищує потужність, дозволену до споживання за договором про приєднання;

{Пункт 5 частини дев'ятої статті 65 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

6) стати стороною, відповідальною за баланс балансуючої групи гарантованого покупця;

{Пункт 6 частини дев'ятої статті 65 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023}

7) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

{Пункт 7 частини дев'ятої статті 65 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

8) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену у виробників та активних споживачів, яким встановлено "зелений" тариф;

{Пункт 8 частини дев'ятої статті 65 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

9) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсязі та порядку, визначених нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

10) організовувати проведення аукціонів з розподілу квот підтримки відповідно до статті 9^3 Закону України "Про альтернативні джерела енергії";

11) продавати електричну енергію, куплену у виробників та активних споживачів, яким встановлено "зелений" тариф та об’єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця, на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку, балансуючому ринку та за двосторонніми договорами;

{Пункт 11 частини дев'ятої статті 65 в редакції Законів № 810-IX від 21.07.2020, № 3220-IX від 30.06.2023}

12) здійснювати своєчасно та в повному обсязі оплату затвердженої Регулятором послуги за механізмом ринкової премії, що надається виробниками, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку;

{Частину дев'яту статті 65 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

13) продавати гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, які не були передані при продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, за зовнішньоекономічними договорами (контрактами);

{Частину дев'яту статті 65 доповнено пунктом 13 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

14) реєструвати у реєстрі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, генеруючі установки активних споживачів, у тому числі енергетичних кооперативів, у яких він придбаває електричну енергію за "зеленим" тарифом;

{Частину дев'яту статті 65 доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

15) надавати оператору системи передачі інформацію, необхідну для здійснення перевірки розрахунків вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, та інформацію щодо укладених додаткових угод про призупинення/поновлення дії договорів купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом у порядку, визначеному цим Законом, правилами ринку та порядком купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

{Частину дев'яту статті 65 доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

{Частина дев'ята статті 65 в редакції Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

10. Гарантований покупець забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від учасників ринку електричної енергії, що використовується ним для виконання своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю, відповідно до вимог законодавства.

Гарантований покупець також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги учасникам ринку.

11. Електрична енергія, спожита з електричних мереж виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) електроустановками власного споживання або пов’язаними особами відповідно до статті 25 цього Закону, у відносинах із гарантованим покупцем вважається спожитою на власні потреби такого виробника. У кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об’єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення якого приєднано електроустановки власного споживання або пов’язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об’єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби. Обсяг відпуску або споживання виробниками, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення яких приєднано електроустановки власного споживання або пов’язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, у кожному розрахунковому періоді (годині) визначається згідно з даними комерційного обліку. Ціна електричної енергії, спожитої об’єктами виробників, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до технологічних електричних мереж яких приєднано електроустановки власного споживання або пов’язаних осіб, за умови придбання такої електричної енергії у гарантованого покупця, визначається як вище із значень "зеленого" тарифу (аукціонної ціни), встановленого (визначеної) такому об’єкту, або ціни, що склалася на ринку "на добу наперед" у відповідному розрахунковому

періоді, або ціни негативного небалансу електричної енергії у відповідному розрахунковому періоді.

{Статтю 65 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

Розділ XIV
РИНОК ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Стаття 66. Двосторонні договори

{Стаття 66 набирає чинності з 1 липня 2019 року - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Купівлю-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами здійснюють виробники, електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, трейдери, гарантований покупець, оператори установок зберігання енергії, агрегатори та споживачі.

{Абзац перший частини першої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Організація продажу електричної енергії на електронних аукціонах здійснюється за принципами:

{Частину першу статті 66 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

добросовісної конкуренції між учасниками аукціону;

{Частину першу статті 66 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

недискримінації учасників аукціону;

{Частину першу статті 66 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

об’єктивності та неупередженості;

{Частину першу статті 66 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

запобігання корупційним діям, зловживанням, маніпулюванню на ринку;

{Частину першу статті 66 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

вільного ціноутворення на основі попиту та пропозиції.

{Частину першу статті 66 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

{Частина перша статті 66 в редакції Закону № 2046-IX від 15.02.2022}

2. Учасники ринку мають право вільно обирати контрагентів за двосторонніми договорами, укладати ці договори у довільній формі та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін з урахуванням таких обмежень:

1) виробники мають право продавати електричну енергію за двосторонніми договорами, крім обсягів, які відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковому продажу на ринку "на добу наперед";

2) учасники ринку мають право продавати імпортовану електричну енергію за двосторонніми договорами, крім обсягів, які відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковому продажу на ринку "на добу наперед";

3) оператор системи передачі та оператори систем розподілу не мають права продавати електричну енергію за двосторонніми договорами;

4) оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають право купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами відповідно, крім обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону підлягають обов'язковій купівлі на ринку "на добу наперед";

5) оператори установок зберігання енергії, що здійснюють зберігання енергії на гідроакумулюючих електростанціях, мають право купувати електричну енергію за двосторонніми договорами з метою покриття технологічних потреб гідроакумулюючих електростанцій, крім обсягів, які з цією метою відповідно до цього Закону підлягають обов'язковій купівлі на ринку "на добу наперед";

{Пункт 5 частини другої статті 66 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6) виробники електричної енергії (крім виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на об'єктах розподіленої генерації, виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) здійснюють продаж електричної енергії за двосторонніми договорами виключно на електронних аукціонах, організованих оператором організованих товарних ринків, порядок проведення яких затверджує Кабінет Міністрів України. Виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії на об'єктах розподіленої генерації, виробники електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) мають право здійснювати продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах на добровільних засадах;

{Пункт 6 частини другої статті 66 в редакції Законів № 1396-IX від 15.04.2021, № 2371-IX від 08.07.2022, № 3220-IX від 30.06.2023, № 4777-IX від 10.02.2026; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6[1]) гарантований покупець здійснює продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах, організованих оператором організованих товарних ринків, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

{Частину другу статті 66 доповнено пунктом 6[1] згідно із Законом № 810-IX від 21.07.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7) розрахунки за двосторонніми договорами здійснюються виключно у грошовій формі, у тому числі шляхом клірингу (неттінгу).

{Пункт 7 частини другої статті 66 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

3. Відповідний двосторонній договір має встановлювати:

1) предмет договору;

2) ціну електричної енергії, визначену у грошових одиницях;

{Пункт 2 частини третьої статті 66 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

3) обсяг електричної енергії та графіки обсягу купівлі-продажу електричної енергії у відповідні розрахункові періоди;

{Пункт 2 частини третьої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4) строки та порядок постачання електричної енергії;

5) порядок повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеним двостороннім договором;

6) порядок та форму розрахунків;

7) строки та порядок оформлення актів приймання-передачі обсягів купівлі-продажу електричної енергії;

8) права, обов’язки та відповідальність сторін;

9) строк дії договору.

4. Регулятор має право встановлювати максимальний строк дії двосторонніх договорів (крім договорів, які укладаються виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції), який не може бути меншим за шість місяців.

{Абзац перший частини четвертої статті 66 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

Сторони двостороннього договору відповідно до правил ринку інформують про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеним договором. Таке повідомлення є підставою для внесення зазначених обсягів до добових графіків електричної енергії відповідних учасників ринку відповідно до правил ринку.

Сторони двостороннього договору, що входять до складу одного вертикально інтегрованого суб’єкта або є афілійованими між собою, інформують про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними договорами в порядку та строки, визначені Регулятором відповідно до порядку подання інформації про здійснені господарсько-торговельні операції, пов’язані з оптовими енергетичними продуктами.

{Частину четверту статті 66 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

{Абзац четвертий частини четвертої статті 66 виключено на підставі Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5. Особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язана невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після виявлення, повідомляти Регулятора про операції, щодо яких існують обґрунтовані підстави вважати, що вони здійснені з порушенням встановлених заборон щодо поводження з інсайдерською інформацією або мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. У зв'язку з цим особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на оптовому енергетичному ринку зобов'язана мати систему спостереження та процедури для виявлення порушень на організованому торговельному майданчику.

{Абзац перший частини п'ятої статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Регулятор встановлює вимоги до обсягу інформації про операції, пов'язані з оптовими енергетичними продуктами, які здійснюються на організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, та порядок її оприлюднення особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії.

{Статтю 66 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

Стаття 67. Ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок

{Стаття 67 набирає чинності з 1 липня 2019 року - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. В Україні функціонує єдиний ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок.

Для участі на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку учасники ринку укладають з оператором ринку договір про участь у ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, типова форма якого є невід'ємною частиною правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

Оператор ринку не має права відмовити в укладенні договору про участь у ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, якщо учасник ринку належним чином виконав усі умови правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку щодо доступу до ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

2. Купівля-продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюється за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

3. Регулятор з метою забезпечення достатнього рівня ліквідності на ринку "на добу наперед" має право встановлювати:

1) виробникам (крім мікро-, міні-, малих гідроелектростанцій та електричних станцій, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії) та імпортерам - граничну нижню межу обов'язкового місячного обсягу продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед", але не більше 30 відсотків їхнього місячного обсягу продажу електричної енергії відповідно до правил ринку;

{Пункт 1 частини третьої статті 67 в редакції Закону № 330-IX від 04.12.2019}

2) оператору системи передачі та операторам систем розподілу - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" з метою компенсації технологічних втрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами відповідно;

3) виробникам, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумулюючих станціях, - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" для покриття технологічних потреб гідроакумулюючих станцій.

4. З метою продажу/купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку учасники цього ринку подають оператору ринку свої пропозиції (заявки). Форма та порядок подання пропозицій (заявок) визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

До торгів допускаються учасники ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, які відповідно до вимог правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку надали гарантії виконання фінансових зобов'язань за договорами на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку. Види та порядок надання гарантій визначаються правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

5. Ціна купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" визначається для кожного розрахункового періоду оператором ринку за принципом граничного ціноутворення на основі балансу сукупного попиту на електричну енергію та її сукупної пропозиції, а на внутрішньодобовому ринку - за принципом ціноутворення "по заявленій (пропонованій) ціні" відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

Ціни на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку є вільними (ринковими) цінами.

6. За результатами торгів відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку оприлюднюються ціна та обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду та інші показники.

{Частина шоста статті 67 в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

7. Купівля та продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку здійснюються на підставі відповідних договорів між учасником цього ринку та оператором ринку, укладених за правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

{Частину восьму статті 67 виключено на підставі Закону № 107-IX від 18.09.2019}

8. Забороняється продаж та/або постачання електричної енергії, імпортованої з Російської Федерації та/або Республіки Білорусь.

{До статті 67 включено частину восьму згідно із Законом № 330-IX від 04.12.2019; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Оператор ринку у порядку та формі, визначених правилами ринку, інформує про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії учасниками ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку для кожного розрахункового періоду.

Стаття 68. Балансуючий ринок

1. В Україні функціонує балансуючий ринок, що, зокрема, передбачає здійснення міждержавного балансування шляхом обміну балансуючою електричною енергією через європейські платформи балансування.

Балансуючий ринок з урахуванням процесу попередньої кваліфікації організовується у спосіб, що забезпечує:

1) відсутність дискримінації між учасниками ринку, враховуючи технічні потреби ОЕС України і технічні можливості генеруючих потужностей, установок зберігання енергії та реагування попиту;

2) визначення послуг з балансування у технологічно нейтральний спосіб, а їх придбання на прозорих і ринкових засадах;

3) недискримінаційний доступ для усіх учасників ринку, самостійно або через агрегатора, зокрема щодо електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, реагування попиту та зберігання енергії;

4) врахування зростаючої частки відновлюваних джерел енергії, розвитку рівня реагування попиту та появи нових технологій.

Балансуючий ринок має забезпечувати операційну безпеку з максимальним використанням та ефективним розподілом міжзональної пропускної спроможності для різних часових періодів відповідно до статті 39 цього Закону.

2. Для здійснення міждержавного балансування оператор системи передачі співпрацює з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства відповідно до цього Закону, нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, загальноєвропейських та регіональних правил і договорів, зокрема договорів про приєднання до європейських платформ балансування.

Загальноєвропейські та регіональні правила з питань балансування оприлюднюються на власному веб-сайті оператора системи передачі українською та англійською мовами.

3. На балансуючому ринку оператором системи передачі здійснюються:

1) купівля та продаж балансуючої електричної енергії для балансування обсягів попиту та пропозиції електричної енергії у межах розрахункового періоду;

2) купівля та продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс.

Купівля та продаж балансуючої електричної енергії та надання послуг балансуючої потужності здійснюються у формі балансуючих продуктів.

Вимоги до стандартних балансуючих продуктів, зокрема для міждержавного балансування, визначаються загальноєвропейськими правилами. Вимоги до спеціальних балансуючих продуктів розробляються оператором системи передачі та затверджуються Регулятором.

У разі якщо операції з купівлі та продажу балансуючої електричної енергії та надання послуг балансуючої потужності у формі стандартних балансуючих продуктів не здатні повною мірою забезпечити операційну безпеку енергосистеми та/або технічні характеристики електроустановок учасників ринку не відповідають вимогам до стандартних балансуючих продуктів, купівля та продаж балансуючої електричної енергії та надання послуг балансуючої потужності можуть здійснюватися у формі спеціальних балансуючих продуктів, за умови прийняття рішення Регулятором про надання відступу від використання стандартних балансуючих продуктів.

Оператор системи передачі розробляє пропозицію щодо відступу від використання стандартних балансуючих продуктів з визначенням заходів, спрямованих на мінімізацію використання спеціальних балансуючих продуктів з урахуванням економічної ефективності, доказів того, що спеціальні балансуючі продукти не призводять до неефективного функціонування балансуючого ринку, та подає її на затвердження Регулятору.

Купівля та продаж балансуючої електричної енергії та надання послуг балансуючої потужності у формі спеціальних балансуючих продуктів здійснюються в межах торгової зони (торгових зон) України без здійснення міждержавного балансування.

Вимоги до спеціальних балансуючих продуктів, що розробляються оператором системи передачі, встановлюються правилами ринку та кодексом системи передачі.

Оператор системи передачі для забезпечення операційної безпеки має право за межами балансуючого ринку придбавати послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом. Договір про надання послуг із зменшення навантаження є публічним договором приєднання та укладається на основі типового договору, форма якого затверджується Регулятором.

4. Виробники, у тому числі оператори установок зберігання енергії, які здійснюють діяльність із зберігання енергії на гідроакумулюючих електростанціях, зобов’язані надавати пропозиції на балансуючу електричну енергію в обсягах та випадках, визначених цим Законом та правилами ринку. Виробники, які здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії, зобов’язані подавати пропозиції на розвантаження та мають право подавати пропозиції на завантаження відповідно до правил ринку. Оператори установок зберігання енергії, крім тих, які здійснюють діяльність із зберігання енергії на гідроакумулюючих електростанціях, та споживачі мають право надавати пропозиції на балансуючу електричну енергію у порядку, передбаченому правилами ринку.

Агрегатор надає пропозиції на балансуючу електричну енергію у порядку, визначеному правилами ринку.

Вимоги до постачальників послуг з балансування та до їхніх електроустановок, необхідних для належного надання послуг з балансування, визначаються кодексом системи передачі, правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. Інформація про вимоги до постачальників послуг з балансування підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку.

Процес попередньої кваліфікації електроустановок постачальника послуг з балансування з метою підтвердження його відповідності вимогам оператора системи передачі визначається кодексом системи передачі.

5. Для купівлі та продажу балансуючої електричної енергії під час балансування та/або передиспетчеризації учасники ринку укладають з оператором системи передачі договір на основі типового договору про участь у балансуючому ринку.

Постачальники послуг з балансування реєструються адміністратором розрахунків у порядку, визначеному правилами ринку.

Типовий договір про участь у балансуючому ринку затверджується Регулятором.

6. Постачальник послуг з балансування подає оператору системи передачі свої заявки щодо балансуючої електричної енергії на балансуючому ринку відповідно до правил ринку.

Час "закриття воріт" на балансуючому ринку визначається правилами ринку.

7. Оператор системи передачі з метою балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії та/або врегулювання системних обмежень надає постачальникам послуг з балансування команди на збільшення (зменшення) їхнього навантаження, здійснюючи відбір відповідних заявок постачальників послуг з балансування у порядку, визначеному правилами ринку.

Відбір відповідних заявок постачальників послуг з балансування здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення сталої та надійної роботи ОЕС України та мінімізації витрат на балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії.

Оператор системи передачі за межами балансуючого ринку має право надавати команди на зменшення навантаження виробникам, які здійснюють виробництво електричної енергії на об’єктах електроенергетики, включених до балансуючої групи гарантованого покупця, яким встановлено "зелений" тариф.

Виробники, які здійснюють виробництво електричної енергії на об’єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах) встановленою потужністю від 1 МВт, включених до балансуючої групи гарантованого покупця (крім виробників, що відповідно до правил ринку не зобов’язані укладати договір про надання послуги із зменшення навантаження), зобов’язані надавати оператору системи передачі заявки щодо надання послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, в обсягах, що відповідають добовому графіку виробництва електричної енергії на відповідних об’єктах виробників.

Команда оператора системи передачі на зменшення навантаження виробникам, які здійснюють виробництво електричної енергії на об’єктах електроенергетики, включених до балансуючої групи гарантованого покупця, яким встановлено "зелений" тариф, є прийняттям заявки таких виробників зменшити обсяг відпуску електричної енергії на відповідному об’єкті до рівня, визначеного оператором системи передачі на весь період дії такої диспетчерської команди.

Відбір заявок щодо надання послуг із зменшення навантаження об’єктами електроенергетики або чергами їх будівництва (пусковими комплексами) виробників, які здійснюють продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, що включені до балансуючої групи гарантованого покупця, здійснюється відповідно до порядку надання таких послуг.

Розрахунок обсягу не відпущеної виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, електричної енергії в результаті виконання команд оператора системи передачі здійснюється відповідно до затвердженої Регулятором методики, що є невід’ємною частиною правил ринку. Якщо об’єкт електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії, має у складі установку зберігання енергії, обсяг електричної енергії, не відпущеної виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, у результаті виконання команд оператора системи передачі із зменшення навантаження зменшується на обсяг відбору електричної енергії установкою зберігання енергії протягом часу надання послуги із зменшення навантаження. Методика повинна ґрунтуватися на об’єктивних показниках виробництва електричної енергії на відповідних об’єктах електроенергетики. Порядок надання послуг із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, визначається правилами ринку.

Вартість послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, наданої в результаті виконання команди оператора системи передачі, дорівнює вартості електричної енергії, не відпущеної таким виробником за "зеленим" тарифом.

8. Команда оператора системи передачі постачальнику послуг з балансування на збільшення (зменшення) навантаження для відповідного постачальника послуг з балансування є прийняттям (акцептом) його відповідної заявки на балансуючому ринку оператором системи передачі, зміною його акцептованого добового графіка електричної енергії та визначає взаємні зобов’язання оператора системи передачі та постачальника послуг з балансування з купівлі та продажу відповідного обсягу балансуючої електричної енергії на балансуючому ринку за ціною, визначеною відповідно до правил ринку.

Ціноутворення на балансуючому ринку має відбуватися на принципах, передбачених загальноєвропейськими правилами.

Ціна за активовану балансуючу електричну енергію може бути від’ємною, нульовою або додатною та визначається відповідно до правил ринку.

Придбання оператором системи передачі послуги балансуючої потужності здійснюється окремо для завантаження та розвантаження, якщо Регулятором не прийнято рішення про надання відступу на підставі обґрунтованого запиту від оператора системи передачі.

9. За результатами роботи балансуючого ринку на підставі даних оператора системи передачі та адміністратора комерційного обліку адміністратор розрахунків розраховує платежі оператора системи передачі та постачальників послуг з балансування за балансуючу електричну енергію, ціни небалансу електричної енергії, а також обсяги небалансів електричної енергії учасників ринку і відповідні платежі за них у порядку, визначеному правилами ринку.

Оператор системи передачі оприлюднює інформацію, зокрема щодо поточного балансу системи, цін на балансуючу електричну енергію, а також обсяг прийнятих (акцептованих) заявок на балансуючому ринку в розрізі розрахункових періодів та цін на небаланси електричної енергії у порядку та строки, визначені правилами ринку.

{Стаття 68 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2712-VIII від 25.04.2019, № 810-IX від 21.07.2020, № 1396-IX від 15.04.2021, № 2046-IX від 15.02.2022, № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023, № 3764-IX від 04.06.2024; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 69. Ринок допоміжних послуг

{Стаття 69 набирає чинності з 1 липня 2019 року - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. В Україні функціонує ринок допоміжних послуг, що передбачає, зокрема, здійснення оператором системи передачі обміну та/або спільного використання резервів потужності з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

На ринку допоміжних послуг на ринкових та прозорих засадах:

1) оператор системи передачі купує резерви для регулювання частоти та активної потужності; продає резерви для регулювання частоти та активної потужності та здійснює обмін та/або спільне використання резервів для регулювання частоти та активної потужності з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариств для забезпечення надійної роботи енергосистеми;

2) оператор системи передачі та оператори систем розподілу купують допоміжні послуги, не пов’язані з регулюванням частоти, для забезпечення безпечного функціонування системи передачі та систем розподілу, а також належної якості електричної енергії.

{Частина перша статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Учасниками ринку допоміжних послуг є:

1) оператор системи передачі, який купує та/або використовує допоміжні послуги; продає допоміжні послуги, здійснює обмін та/або спільне використання резервів з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства;

2) постачальники допоміжних послуг та постачальники послуг з балансування, які пропонують та/або надають допоміжні послуги;

3) оператори систем розподілу, які купують та/або використовують допоміжні послуги, не пов’язані з регулюванням частоти, зокрема послуги з гнучкості.

Оператор системи передачі має право взаємодіяти з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та держав - сторін Енергетичного Співтовариства у межах механізмів обміну та/або спільного використання резервів.

Така взаємодія здійснюється оператором системи передачі відповідно до укладених договорів з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства, розроблених відповідно до вимог цього Закону та нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а також актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

{Частина друга статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. На ринку допоміжних послуг надаються допоміжні послуги:

1) з регулювання частоти та активної потужності (балансуюча потужність), а саме забезпечення:

резервів підтримки частоти;

автоматичних резервів відновлення частоти;

ручних резервів відновлення частоти;

резервів заміщення;

2) не пов’язані з регулювання частоти, зокрема:

послуги з регулювання напруги та реактивної потужності;

послуги із забезпечення відновлення функціонування ОЕС України після системних аварій.

Правилами ринку можуть бути передбачені інші види допоміжних послуг.

{Частина третя статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Функціонування ринку допоміжних послуг здійснюється за правилами ринку, які, зокрема, визначають:

1) види допоміжних послуг;

2) вимоги до учасників ринку щодо надання допоміжних послуг та порядок підтвердження відповідності учасників зазначеним вимогам;

3) порядок реєстрації постачальників допоміжних послуг та постачальників послуг з балансування;

4) порядок оприлюднення інформації, пов’язаної з придбанням допоміжних послуг;

5) порядок придбання/використання допоміжних послуг, у тому числі порядок ціноутворення щодо кожної допоміжної послуги;

6) відповідальність за ненадання/неналежне надання допоміжних послуг;

7) порядок визначення обсягів наданих допоміжних послуг та проведення розрахунків за допоміжні послуги;

8) порядок моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг та постачальниками послуг з балансування зобов'язань з надання допоміжних послуг.

{Частина четверта статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

5. Вимоги до постачальників допоміжних послуг та постачальників послуг з балансування, у тому числі вимоги до електроенергетичного обладнання, необхідні для забезпечення належного надання відповідних допоміжних послуг, визначаються оператором системи передачі на основі кодексу системи передачі, правил ринку та інших нормативно-правових актів. Інформація про вимоги до постачальників допоміжних послуг та постачальників послуг з балансування підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку.

Процес попередньої кваліфікації електроустановок постачальника допоміжних послуг та постачальника послуг з балансування з метою підтвердження їх відповідності вимогам оператора системи передачі визначається кодексом системи передачі.

{Частина п'ята статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Перелік допоміжних послуг, що мають в обов'язковому порядку пропонуватися та надаватися оператору системи передачі постачальником допоміжних послуг та постачальником послуг з балансування, визначається правилами ринку.

Виробники, а також установки зберігання енергії, що здійснюють зберігання енергії на гідроакумулюючих електростанціях, зобов'язані брати участь у ринку допоміжних послуг та надавати допоміжні послуги у випадках, визначених правилами ринку.

Оператори установок зберігання енергії, крім установок зберігання енергії, що здійснюють зберігання електричної енергії на гідроакумулюючих електростанціях, мають право надавати допоміжні послуги у порядку, передбаченому правилами ринку.

Постачальник допоміжних послуг та постачальник послуг з балансування мають відповідати вимогам правил ринку та кодексу системи передачі щодо надання допоміжних послуг.

Агрегатори надають допоміжні послуги у порядку, передбаченому правилами ринку.

{Частина шоста статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2046-IX від 15.02.2022, № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Залежно від виду допоміжної послуги, не пов'язаної з регулюванням частоти, та потреби оператора системи передачі або оператора системи розподілу придбання такої допоміжної послуги може здійснюватися на відповідний строк (доба, тиждень, місяць, квартал, рік/роки).

Купівля допоміжних послуг здійснюється на підставі договорів про надання допоміжних послуг, не пов'язаних з регулюванням частоти, та договорів про надання послуг балансуючої потужності, що укладаються на підставі типових договорів, що затверджуються Регулятором.

Обмін та/або спільне використання резервів для регулювання частоти та активної потужності здійснюється на підставі відповідних договорів з операторами систем передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

Договори, що стосуються обміну та/або спільного використання резервів для регулювання частоти та активної потужності, розробляються оператором системи передачі та надаються на погодження Регулятору.

Оператор системи передачі здійснює придбання послуги балансуючої потужності з періодом надання не більше ніж на одну добу, крім відступів, які можуть бути прийняті рішенням Регулятора за поданням оператора системи передачі щодо тривалішого періоду надання послуги балансуючої потужності з метою забезпечення безпеки постачання або підвищення економічної ефективності.

Якщо надається відступ, то принаймні для 40 відсотків стандартних балансуючих продуктів та мінімум 30 відсотків усіх продуктів, що використовуються для надання послуги балансуючої потужності, період надання послуги балансуючої потужності не повинен перевищувати одну добу. Максимальний період надання послуги балансуючої потужності для іншої частини обсягу не повинен перевищувати один місяць.

На запит оператора системи передачі Регулятор може прийняти рішення про триваліший період надання для іншої частини обсягу послуги балансуючої потужності до максимального періоду в 12 місяців, за умови що таке рішення є обмеженим у часі, а позитивні ефекти з точки зору зниження витрат для споживачів перевищують негативний вплив на ринок.

Запит повинен містити:

1) конкретний період, протягом якого застосовуватиметься відступ;

2) конкретний обсяг послуги балансуючої потужності, до якого застосовуватиметься відступ;

3) аналіз впливу відступу на участь постачальників послуг з балансування;

4) обґрунтування відступу, яке демонструє, що такий відступ призведе до зниження витрат для споживачів.

{Частина сьома статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

8. Оператор системи передачі відповідно до кодексу системи передачі та інших нормативно-технічних документів визначає необхідні обсяги допоміжних послуг на певний період. Інформація про необхідні допоміжні послуги, їх обсяги та строки придбання/надання підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку.

{Частина восьма статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

9. Допоміжні послуги придбаваються оператором системи передачі на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених цим Законом.

Ціна балансуючої електричної енергії не повинна бути заздалегідь визначена у договорі про надання послуг балансуючої потужності.

{Частина дев'ята статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

10. У разі якщо обсяг запропонованої допоміжної послуги менший, ніж потреба оператора системи передачі у цій послузі, або якщо допоміжна послуга надається постачальниками допоміжних послуг та/або постачальниками послуг з балансування, частка яких на ринку цих послуг або окремої частини ОЕС України з наявними системними обмеженнями перевищує встановлену Регулятором величину, Регулятор, за запитом оператора системи передачі, має право прийняти рішення про відступ від ринкової закупівлі допоміжних послуг та зобов'язати постачальників допоміжних послуг та/або постачальників послуг з балансування надавати допоміжну послугу за ціною, розрахованою згідно із затвердженою Регулятором методикою.

Відступ, передбачений цією частиною, переглядається Регулятором не рідше одного разу на три роки.

Ціни на допоміжні послуги, розраховані за затвердженою Регулятором методикою, мають забезпечувати:

1) відшкодування економічно обґрунтованих витрат постачальників допоміжних послуг та постачальників послуг з балансування на надання відповідних допоміжних послуг, враховуючи покриття обґрунтованих інвестицій, необхідних для забезпечення надання цих послуг;

2) необхідну для виконання цього виду діяльності норму доходу.

{Частина десята статті 69 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

11. Оператор системи передачі надає адміністратору розрахунків інформацію про обсяги та ціни придбаних ним допоміжних послуг, а також про фактично надані допоміжні послуги для розрахунку відповідних платежів. Інформація про обсяги та вартість придбаних допоміжних послуг підлягає оприлюдненню оператором системи передачі у порядку, визначеному правилами ринку.

12. Витрати оператора системи передачі на оплату допоміжних послуг включаються до тарифу на диспетчерське (оперативно-технологічне) управління.

Стаття 70. Врегулювання небалансів електричної енергії

{Стаття 70 набирає чинності з 1 липня 2019 року - див. пункт 1 розділу XVII Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

1. Усі учасники ринку, крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу, несуть відповідальність за свої небаланси електричної енергії.

2. З метою врегулювання небалансів з оператором системи передачі учасник ринку має стати стороною, відповідальною за баланс, або передати свою відповідальність іншій стороні, відповідальній за баланс, шляхом входження до балансуючої групи. Електропостачальники є сторонами, відповідальними за баланс своїх споживачів.

Сторони, відповідальні за баланс, зобов’язані нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії перед оператором системи передачі.

3. Об’єднання учасників ринку у балансуючі групи здійснюється на добровільній договірній основі, за умови дотримання ними типових вимог до балансуючої групи, визначених правилами ринку.

Порядок створення, реєстрації та припинення балансуючих груп визначається правилами ринку.

4. Купівля-продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторони, відповідальної за баланс, здійснюється між стороною, відповідальною за баланс, та оператором системи передачі за договором про врегулювання небалансів.

5. Оператор системи передачі врегульовує небаланси електричної енергії із сторонами, відповідальними за баланс, у порядку, визначеному цим Законом та правилами ринку.

Врегулюванням небалансів електричної енергії є вчинення стороною, відповідальною за баланс, правочинів щодо купівлі-продажу електричної енергії з оператором системи передачі в обсягах небалансів електричної енергії за цінами небалансів, визначеними відповідно до правил ринку.

Ціни небалансів мають відображати вартість електричної енергії у реальному часі.

{Частину п'яту статті 70 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Типовий договір про врегулювання небалансів електричної енергії затверджується Регулятором.

Сторони, відповідальні за баланс, зобов’язані надавати гарантії виконання фінансових зобов’язань за договорами про врегулювання небалансів відповідно до правил ринку.

6. Вартість небалансів електричної енергії сторони, відповідальної за баланс, розраховується адміністратором розрахунків для кожного розрахункового періоду доби залежно від обсягу небалансів електричної енергії цієї сторони та цін небалансів, визначених правилами ринку.

Порядок розрахунку обсягів, ціни та вартості небалансів електричної енергії визначається правилами ринку.

Під час визначення обсягів небалансів електричної енергії правила ринку визначають порядок урахування обсягів електричної енергії, відпущеної та/або спожитої постачальником послуг з балансування у разі фактичного надання допоміжних послуг.

{Абзац третій частини шостої статті 70 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7. У рамках балансуючої групи сторона, відповідальна за баланс балансуючої групи, здійснює купівлю та продаж електричної енергії в обсязі небалансів електричної енергії, обумовлених такими учасниками балансуючої групи, на договірних засадах.

8. Особливості функціонування балансуючої групи гарантованого покупця визначаються статтею 71 цього Закону та правилами функціонування балансуючої групи гарантованого покупця.

Стаття 71. Особливості участі в ринку електричної енергії виробників, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії

1. Виробники електричної енергії, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, мають право продавати електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах), що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за двосторонніми договорами, на ринку "на добу наперед", на внутрішньодобовому ринку, на балансуючому ринку за цінами, що склалися на відповідних ринках, та за договорами експорту-імпорту електричної енергії або за "зеленим" тарифом, встановленим відповідно до Закону України "Про альтернативні джерела енергії".

{Частина перша статті 71 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

2. Виробники електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф, мають право продати електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах), що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), гарантованому покупцю відповідно до цього Закону за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього.

{Частина друга статті 71 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

3. З цією метою виробники, передбачені частиною другою цієї статті, зобов'язані:

1) стати учасником ринку у порядку, визначеному цим Законом;

2) укласти з гарантованим покупцем двосторонній договір за типовою формою договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом;

{Пункт 2 частини третьої статті 71 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

3) укласти з гарантованим покупцем договір про участь у балансуючій групі гарантованого покупця;

{Пункт 3 частини третьої статті 71 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023}

4) на підставі договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця включити до балансуючої групи гарантованого покупця об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (пускові комплекси).

{Пункт 4 частини третьої статті 71 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

4. За бажанням суб'єкта господарювання, який має намір продавати за "зеленим" тарифом електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими

гідроелектростанціями), гарантований покупець зобов’язаний укласти договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом у будь-який час до початку будівництва та/або введення в експлуатацію відповідного об’єкта електроенергетики або черги будівництва електричної станції (пускового комплексу) для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) і встановлення "зеленого" тарифу Регулятором. Договір укладається між гарантованим покупцем і суб’єктом господарювання незалежно від наявності інших договорів купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, укладених щодо інших об’єктів електроенергетики такого суб’єкта господарювання.

Зазначений суб’єкт господарювання подає гарантованому покупцю заяву довільної форми, до якої додаються:

1) копія документа, що посвідчує право власності чи користування земельною ділянкою, або копія договору суперфіцію для будівництва об’єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), у тому числі відповідної черги будівництва електричної станції (пускового комплексу);

2) копія зареєстрованої декларації про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт щодо об’єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями);

3) копія укладеного договору про приєднання об’єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) до електричних мереж.

Підставою для відмови в укладенні договору купівлі-продажу електричної енергії може бути неподання документів, передбачених цією частиною, або надання суб’єктом господарювання недостовірної інформації у поданих документах.

Договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом між гарантованим покупцем та суб’єктом господарювання, який має намір виробляти електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), укладається на підставі типового договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, затвердженого Регулятором після проведення консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, на строк дії "зеленого" тарифу, встановленогоЗаконом України "Про альтернативні джерела енергії".

Договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом повинен передбачати зобов’язання суб’єкта господарювання щодо будівництва та введення в експлуатацію об’єкта електроенергетики або черги будівництва електричної станції (пускового комплексу) протягом двох років з дня укладення договору - для об’єкта, що виробляє електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та до 31 грудня 2023

року - для об’єкта, що виробляє електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії.

{Абзац восьмий частини четвертої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023 - щодо набрання чинності змін див. абзац другий пункту 1 розділу II Закону; зміни до абзацу восьмого частини четвертої статті 71 див. в Законі № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 3484-IX від 21.11.2023}

У разі якщо об’єкт електроенергетики або черга будівництва електричної станції (пусковий комплекс), щодо якого укладено договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, не введено в експлуатацію протягом двох років з дня укладення зазначеного договору - для об’єкта, що виробляє електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та до 31 грудня 2023 року - для об’єкта, що виробляє електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії, такий договір припиняється.

{Абзац дев'ятий частини четвертої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023 - щодо набрання чинності змін див. абзац другий пункту 1 розділу II Закону; зміни до абзацу дев'ятого частини четвертої статті 71 див. в Законі № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 3484-IX від 21.11.2023}

4^1. Суб’єкти господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії на об’єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах) та здійснюють її продаж за "зеленим" тарифом, мають право виключити з балансуючої групи гарантованого покупця об’єкт (об’єкти) електроенергетики або черги його (їх) будівництва (пускові комплекси) шляхом призупинення дії договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом щодо такого об’єкта та договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця.

У разі виключення з балансуючої групи гарантованого покупця всіх об’єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів) суб’єкт господарювання приймає рішення про призупинення дії договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом у цілому або його припинення (розірвання).

Суб’єкти господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії на об’єкті (об’єктах) електроенергетики або черзі (чергах) його (їх) будівництва (пускових комплексах) та яким встановлено "зелений" тариф, мають право укласти з гарантованим покупцем договір про надання послуги за механізмом ринкової премії щодо такого об’єкта (таких об’єктів), за умови що такий об’єкт (такі об’єкти) не перебуває (не перебувають) у балансуючій групі гарантованого покупця.

{Абзац третій частини 4^1 статті 71 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

Договір про надання послуги за механізмом ринкової премії укладається на підставі типового договору про надання послуги за механізмом ринкової премії, форма якого затверджується Регулятором. Договір про надання послуги за механізмом ринкової премії укладається на строк дії "зеленого" тарифу, встановленого Законом України "Про альтернативні джерела енергії", за умови що об’єкт (об’єкти) електроенергетики або черги його (їх) будівництва (пускові комплекси) не перебуває (не перебувають) у балансуючій групі гарантованого покупця.

{Абзац четвертий частини 4^1 статті 71 в редакції Закону № 3764-IX від 04.06.2024}

Виключення та включення об’єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), яким встановлено "зелений" тариф, з/до балансуючої групи гарантованого покупця здійснюється в порядку, визначеному правилами ринку, та з урахуванням вимог, визначених порядком купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, та правилами функціонування балансуючої групи гарантованого покупця, шляхом укладення додаткової угоди про призупинення або поновлення дії договорів між гарантованим покупцем та виробником, якому встановлено "зелений" тариф, або їх припинення (розірвання).

У разі подання суб’єктом господарювання гарантованому покупцю заяви про виключення з балансуючої групи гарантованого покупця об’єкта (об’єктів) електроенергетики або черги його (їх) будівництва (пускового комплексу) шляхом призупинення дії договору між гарантованим покупцем та виробником, якому встановлено "зелений" тариф, тимчасово призупиняються дія договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця в частині взаємовідносин щодо такого об’єкта (об’єктів), включаючи, але не виключно, оплати частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця, та дія договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом у частині виконання сторонами зобов’язань з купівлі-продажу електричної енергії, виробленої таким об’єктом (об’єктами), та оплати внесків для створення спеціального фонду гарантованого покупця щодо такого об’єкта.

При повторному включенні об’єкта (об’єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускових комплексів), якому встановлено "зелений" тариф, до балансуючої групи гарантованого покупця дія договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та договору про участь в балансуючій групі гарантованого покупця поновлюється щодо такого об’єкта.

Призупинення дії договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та договору про участь в балансуючій групі гарантованого покупця здійснюється з першого дня календарного місяця, але не раніше ніж через 20 календарних днів з дня подання гарантованому покупцю суб’єктом господарювання заяви про призупинення дії договорів щодо об’єкта (об’єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускового комплексу).

Поновлення дії договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця здійснюється з першого дня календарного місяця, але не раніше ніж через 60 календарних днів з дня подання гарантованому покупцю суб’єктом господарювання заяви про поновлення дії договорів щодо об’єкта (об’єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускового комплексу).

Призупинення дії або припинення (розірвання) договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця та виключення з балансуючої групи гарантованого покупця об’єкта (об’єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускових комплексів) не є підставою для припинення дії "зеленого" тарифу та визнання такою, що втратила чинність (скасування), постанови про затвердження "зеленого" тарифу для відповідних об’єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів) для суб’єкта господарювання, який виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім

доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), або продовження строку дії відповідного "зеленого" тарифу.

Суб'єкт господарювання, який виключив з балансуючої групи гарантованого покупця об'єкт (об'єкти) електроенергетики або черги його (їх) будівництва (пускові комплекси) шляхом припинення (розірвання) договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, має право звернутися до гарантованого покупця із заявою про повторне укладення (поновлення) договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом. Гарантований покупець не має права відмовити такому суб'єкту господарювання в укладенні (поновленні) зазначеного договору.

Призупинення дії або припинення (розірвання) договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця не звільняє сторони від належного виконання зобов'язань протягом періоду перебування в балансуючій групі гарантованого покупця, зокрема щодо здійснення гарантованим покупцем розрахунків перед виробниками, а також виконання суб'єктом господарювання зобов'язань щодо купівлі та оплати частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії гарантованого покупця/відшкодування частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії гарантованого покупця відповідно до норм цього Закону за всі розрахункові періоди протягом періоду перебування в балансуючій групі гарантованого покупця.

{Частина 4[1] статті 71 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023}

5. Суб'єкти господарювання, які мають намір виробляти електричну енергію з альтернативних джерел енергії та за результатами аукціону набули право на підтримку відповідно до статті 9[3] Закону України "Про альтернативні джерела енергії", укладають з гарантованим покупцем договір про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Договір повинен передбачати зобов'язання суб'єкта господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, щодо будівництва та введення об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) в експлуатацію протягом 18 місяців - для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та протягом 36 місяців - для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії, з урахуванням особливостей, визначених статтею 9[3] Закону України "Про альтернативні джерела енергії".

Суб'єкт господарювання надає гарантованому покупцю документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (пускового комплексу) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, та сертифікат, що підтверджує готовність об'єкта до експлуатації, або декларацію про готовність об'єкта до експлуатації. Зобов'язання гарантованого покупця за договором про надання послуги за механізмом ринкової премії виникають з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому суб'єктом господарювання було надано гарантованому покупцю зазначені документи.

У разі якщо суб’єкт господарювання не надав документи, передбачені абзацом п’ятим цієї частини, протягом строку, передбаченого статтею 9^3 Закону України "Про альтернативні джерела енергії", укладений договір є недійсним.

Типовий договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом та типовий договір про надання послуги за механізмом ринкової премії мають передбачати право суб’єкта господарювання, якому встановлено "зелений" тариф, та суб’єкта господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору обрати порядок вирішення спорів, що виникають між сторонами договору у зв’язку з договором купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом або договором про надання послуги за механізмом ринкової премії чи на його підставі, в арбітражі за Арбітражним регламентом Міжнародної торгової палати (ICC) з місцем арбітражу у місті Парижі (Французька Республіка), за умови що такий суб’єкт господарювання, якому встановлено "зелений" тариф, та суб’єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, є підприємством з іноземними інвестиціями в розумінні Господарського кодексу України.

У разі обрання зазначеного порядку вирішення спорів суб’єкт господарювання, якому встановлено "зелений" тариф, або суб’єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом або договору про надання послуги за механізмом ринкової премії одночасно зобов’язується сплачувати на користь гарантованого покупця внески для створення спеціального (цільового) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат гарантованого покупця.

Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця сплачуються протягом дії договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом або договору про надання послуги за механізмом ринкової премії. Незалежно від використання суб’єктом господарювання, якому встановлено "зелений" тариф, або суб’єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, права на вирішення спорів у міжнародному арбітражі сплачені внески платнику не повертаються.

Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця сплачуються платниками періодично, але не менше одного разу на квартал, у строки та в розмірі, що затверджуються Регулятором.

Розмір внесків визначається Регулятором як частина чистого доходу платника внесків від його діяльності з виробництва електричної енергії на об’єкті електроенергетики або черзі будівництва (пусковому комплексі) об’єкта електроенергетики, щодо якого укладений відповідний договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом або договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та не може перевищувати 1 відсотка чистого доходу платника внеску від його діяльності на відповідному об’єкті за попередній звітний період.

Кошти спеціального фонду гарантованого покупця мають цільовий характер та можуть використовуватися виключно для здійснення витрат гарантованого покупця на вирішення спорів в арбітражі. Контроль за використанням коштів спеціального фонду гарантованого покупця здійснює Регулятор.

{Частина п'ята статті 71 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

6. За відхилення фактичних обсягів відпуску електричної енергії у відповідні розрахункові періоди (які не пов’язані з виконанням команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та командами по операційній безпеці) об’єкта (об’єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускових комплексів), які включені до балансуючої групи гарантованого покупця, від їхніх графіків відпуску електричної енергії у відповідні розрахункові періоди виробниками, об’єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця, відшкодовується частка вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця відповідно до цього Закону та договору про участь у балансуючій групі гарантованого покупця.

{Частина шоста статті 71 в редакції Законів № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7. З метою мінімізації ризиків, пов’язаних із коливанням цін на ринку електричної енергії для виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії, який здійснює діяльність на ринку без застосування стимулювання, передбаченого статтями 9^1, 9^2, 9^3 Закону України "Про альтернативні джерела енергії", крім виробників, об’єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких виключені з балансуючої групи гарантованого покупця відповідно до частини 4^1 статті 71 цього Закону, суб’єкт господарювання, який має намір продавати електричну енергію, вироблену на об’єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), що використовує альтернативні джерела енергії, у будь-який час до початку будівництва та/або введення в експлуатацію відповідного об’єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу), або виробник електричної енергії у період експлуатації об’єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу), що використовує альтернативні джерела енергії, може укласти із споживачем, електропостачальником або трейдером договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії.

Укладення договору про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, та його виконання не впливає на операції з купівлі-продажу та/або постачання електричної енергії, що здійснюються сторонами договору на ринку електричної енергії.

Не дозволяється укладення договору про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, суб’єктом господарювання, який має намір продавати електричну енергію, вироблену на об’єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), що використовує альтернативні джерела енергії, або виробником електричної енергії з альтернативних джерел енергії, до яких застосовується стимулювання, передбачене статтями 9^1, 9^2, 9^3 Закону України "Про альтернативні джерела енергії", крім виробників, об’єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких виключені з балансуючої групи гарантованого покупця відповідно до частини 4^1 статті 71 цього Закону.

Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, повинен визначати:

1) об’єкт електроенергетики або чергу будівництва електричної станції (пусковий комплекс) об’єкта електроенергетики, щодо якого укладається договір суб’єктом господарювання, який має намір продавати електричну енергію з альтернативних джерел, або виробником електричної енергії з альтернативних джерел;

2) індикативний показник ціни на електричну енергію на ринку електричної енергії України;

3) допустимі верхній та нижній граничні рівні можливого коливання значень індикативного показника ціни на електричну енергію, в межах якого послуга не надається;

4) порядок узгодження сторонами обсягу електричної енергії, щодо якого надається послуга;

5) періодичність надання послуги;

6) порядок визначення вартості послуги;

7) порядок здійснення оплати послуг за договором;

8) зобов’язання суб’єкта господарювання, який має намір продавати електричну енергію, вироблену на об’єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), щодо будівництва та введення в експлуатацію такого об’єкта електроенергетики або черги будівництва електричної станції (пускового комплексу) об’єкта електроенергетики у термін, встановлений договором;

9) зобов’язання сторін договору щодо виконання вимог законодавства до учасників ринку електричної енергії;

10) інші права та обов’язки, відповідальність сторін;

11) дату початку надання послуги за договором;

12) строк дії договору, підстави та порядок його дострокового припинення;

13) інші умови за згодою сторін договору.

Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, додатково може передбачати умови передачі виробником електричної енергії з альтернативних джерел енергії гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Загальний обсяг електричної енергії за одним об’єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом), щодо якого надається послуга із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, незалежно від кількості укладених із споживачами, електропостачальниками або трейдерами договорів про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, щодо такого об’єкта, не може перевищувати обсяг електричної енергії, відпущений у відповідному періоді таким об’єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом).

Зобов’язання з надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, виникають у сторін договору з дати,

визначеної у договорі, але не раніше дати здійснення виробником електричної енергії першої операції з продажу на ринку електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), щодо якого укладено договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії. Договір про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, укладається на строк не менше одного року з дати початку надання послуги за договором.

Про укладення, внесення змін або припинення договору про надання послуги із забезпечення стабільності ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, сторони самостійно повідомляють оператора системи передачі та Регулятора протягом п'яти робочих днів з дати укладення, внесення змін або припинення договору.

Повідомлення повинно містити інформацію про:

дату укладення, внесення змін або припинення договору;

сторони договору та їх реквізити;

об'єкт електроенергетики або чергу його будівництва (пусковий комплекс), щодо якого укладається, змінюється або припиняється договір;

індикативний показник ціни на електричну енергію на ринку електричної енергії України, визначений сторонами у договорі;

допустимі верхній та нижній граничні рівні можливого коливання значень індикативного показника ціни на електричну енергію, в межах якого послуга не надається;

порядок узгодження сторонами обсягу електричної енергії, щодо якого надається послуга;

умови передачі виробником електричної енергії з альтернативних джерел енергії гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (у разі їх наявності);

дату початку надання послуги за договором;

строк дії договору.

Регулятор вносить відповідну інформацію до реєстру об'єктів електроенергетики та генеруючих установок активних споживачів, що використовують альтернативні джерела енергії для виробництва електричної енергії.

{Частина сьома статті 71 в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

8. Виробникам електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф та які перебувають у балансуючій групі гарантованого покупця, дозволяється зберігати енергію, вироблену власними електроустановками з альтернативних джерел енергії, на установці зберігання енергії у місці провадження ліцензованої діяльності з виробництва електричної енергії без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання електричної енергії за таких умов:

відбір електричної енергії здійснюється установкою зберігання енергії виключно від власних генеруючих установок;

у будь-який момент часу потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії, не перевищує встановлену потужність електроустановок такого виробника відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії;

за наявності окремого комерційного обліку електричної енергії, перетікання якої здійснено до/з установки зберігання енергії, відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

Виробникам електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф та які не входять до складу балансуючої групи гарантованого покупця, дозволяється зберігати енергію на установці зберігання енергії з відбором електричної енергії установкою зберігання енергії від власних генеруючих установок та/або з мереж оператора системи передачі чи оператора системи розподілу у місці провадження ліцензованої діяльності з виробництва без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності, якщо в будь-який момент часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника до мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу або відбір з мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу до мереж виробника електричної енергії, не перевищує замовленої до приєднання потужності, з урахуванням дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого виробника в місці провадження ліцензованої діяльності згідно з договором про приєднання та за наявності окремого комерційного обліку електричної енергії, перетікання якої здійснено до/з установки зберігання енергії, відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

При здійсненні відбору електричної енергії установкою зберігання енергії з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі виробники електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф та об’єкти яких не включені до складу балансуючої групи гарантованого покупця, сплачують плату за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, плату за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління за точкою комерційного обліку відповідної установки зберігання енергії, яка розраховується на обсяг абсолютної величини різниці між місячним відбором електричної енергії установкою зберігання енергії з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі та місячним відпуском в мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі електричної енергії, раніше відібраної з мережі установкою зберігання енергії, за відповідними тарифами, на умовах, визначених кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку електричної енергії.

{Частину восьму статті 71 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

Виробникам електричної енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку, та виробникам електричної енергії, які не мають права на підтримку, дозволяється використовувати установку зберігання енергії з відбором електричної енергії установкою зберігання енергії від власних генеруючих установок та/або з мереж оператора системи передачі чи оператора системи розподілу у місці провадження ліцензованої діяльності з виробництва електричної енергії без отримання ліцензії на провадження

господарської діяльності із зберігання енергії, якщо в будь-який момент часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника до мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу або відбір з мереж оператора системи передачі або оператора системи розподілу до мереж виробника електричної енергії, не перевищує замовленої до приєднання потужності з урахуванням дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого виробника в місці провадження ліцензованої діяльності згідно з договором про приєднання та за наявності окремого комерційного обліку електричної енергії, перетікання якої здійснено до/з установки зберігання енергії, відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

При здійсненні відбору електричної енергії установкою зберігання енергії з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі виробники електричної енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку, та виробники електричної енергії, які не мають права на підтримку, сплачують плату за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, плату за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління за точкою комерційного обліку відповідної установки зберігання енергії, яка розраховується на обсяг абсолютної величини різниці між місячним відбором електричної енергії установкою зберігання енергії з мереж оператора системи розподілу чи оператора системи передачі та місячним відпуском в мережі оператора системи розподілу чи оператора системи передачі електричної енергії, раніше відібраної з мережі установкою зберігання енергії, за відповідними тарифами, на умовах, визначених кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку електричної енергії.

{Частину восьму статті 71 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

Встановлення установки зберігання енергії виробниками електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф, незалежно від перебування об’єкта такого виробника в балансуючій групі гарантованого покупця, або суб’єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, не є підставою для перегляду "зеленого" тарифу або будь-яких інших умов надання підтримки.

{Частина восьма статті 71 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

9. Встановлення установки зберігання енергії виробниками електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф або які за результатами аукціону отримали право на підтримку, не є підставою для перегляду встановленого "зеленого" тарифу або аукціонної ціни, якщо виконуються всі умови, визначені частиною восьмою цієї статті.

{Частина дев'ята статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

10. Будівництво, капітальний ремонт, реконструкція, реставрація, технічне переоснащення об’єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів) суб’єктами господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, без збільшення встановленої потужності об’єкта електроенергетики та яким встановлено "зелений" тариф, не є підставою для зміни розміру "зеленого" тарифу, скасування або припинення дії "зеленого" тарифу для таких об’єктів електроенергетики або черг будівництва електричної станції (пускового комплексу).

{Статтю 71 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

{Стаття 71 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2712-VIII від 25.04.2019, № 810-IX від 21.07.2020, № 2046-IX від 15.02.2022; в редакції Закону № 2479-IX від 29.07.2022}

Стаття 72. Роздрібний ринок

1. Роздрібний ринок функціонує для задоволення потреб споживачів у електричній енергії та пов'язаних з цим послуг.

Учасниками роздрібного ринку електричної енергії є споживачі, електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, інші учасники ринку, які надають послуги, пов'язані з постачанням електричної енергії споживачам.

2. Постачання електричної енергії споживачу здійснюється електропостачальником за відповідним договором постачання електричної енергії споживачу, укладеним відповідно до правил роздрібного ринку.

Оператор системи передачі та оператори систем розподілу забезпечують приєднання електроустановок споживачів до електричних мереж у порядку, встановленому статтею 21 цього Закону.

3. Передачу та розподіл електричної енергії, що постачається споживачам, здійснюють оператор системи передачі та оператори систем розподілу відповідно до договорів, що укладаються із споживачем та/або постачальником електричної енергії відповідно до кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу та правил роздрібного ринку.

Облік спожитої споживачем електричної енергії здійснюється постачальником послуг комерційного обліку.

4. Відносини між учасниками роздрібного ринку регулюються правилами роздрібного ринку та договорами між його учасниками. Правила роздрібного ринку оприлюднюються на офіційних веб-сайтах Регулятора та електропостачальників.

5. Споживачі мають право вільно обирати електропостачальників.

Споживачі одночасно можуть мати більше одного укладеного договору про постачання електричної енергії, за умови дотримання правил роздрібного ринку, кодексу комерційного обліку.

Постачання електричної енергії побутовим та малим непобутовим споживачам здійснюється постачальниками універсальної послуги відповідно до статті 63 цього Закону або іншими електропостачальниками.

У разі банкрутства, ліквідації попереднього електропостачальника або закінчення строку дії ліцензії електропостачальника на провадження діяльності з постачання електричної енергії, її зупинення або припинення дії, а також в інших випадках, передбачених цим Законом, на період зміни електропостачальника постачання електричної енергії споживачам здійснюється електропостачальниками "останньої надії" відповідно до статті 64 цього Закону.

6. Постачання електричної енергії споживачам, а також надання послуг, пов’язаних з постачанням електричної енергії, здійснюються за ринковими цінами, крім випадків, встановлених цим Законом.

{Частина шоста статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

7. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу забезпечують якість електричної енергії відповідно до укладених договорів.

8. Споживач отримує електричну енергію на межі балансової належності його мереж.

9. Споживач сплачує за поставлену йому електричну енергію та надані послуги згідно з умовами договорів, укладених відповідно до правил роздрібного ринку.

Стаття 73. Збереження та надання інформації

{Назва статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

1. Учасники ринку зберігають усі відомості про укладені двосторонні договори та договори купівлі-продажу електричної енергії на організованих сегментах ринку, а також про надання/придбання допоміжних послуг протягом не менше п’яти років.

2. Такі відомості мають містити інформацію про умови договорів, зокрема строк дії, умови купівлі-продажу та розрахунків, строки постачання, обсяги та ціни, реквізити сторін, у тому числі відповідну інформацію за договорами, виконання зобов’язань за якими не завершено.

3. Учасники ринку надають зазначену інформацію на запит Регулятора та Антимонопольного комітету України.

4. Регулятор має право прийняти рішення про повне чи часткове розкриття цієї інформації, за умови що це не призведе до розголошення інформації, що містить комерційну таємницю про учасників ринку, та інформації про конкретні правочини.

5. Учасники оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, та торгові репозиторії зобов’язані надавати Регулятору інформацію щодо господарсько-торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку, які стосуються оптових енергетичних продуктів, включаючи пропозиції (заявки). Учасник оптового енергетичного ринку надає таку інформацію через адміністратора передачі даних та/або самостійно, якщо такий учасник набув статусу адміністратора передачі даних у порядку, встановленому Регулятором. У разі надання такої інформації адміністратору передачі даних та/або торговому репозиторію зобов’язання учасника оптового енергетичного ринку щодо подання такої інформації вважається виконаним. Звітування за договорами про постачання або розподіл електричної енергії кінцевим споживачам здійснюється лише щодо тих об’єктів споживання, максимальна дозволена потужність споживання яких за договором з оператором системи розподілу/оператором системи передачі дозволяє споживати 600 ГВт·год на рік та більше при максимальній виробничій потужності споживання (цілодобове споживання протягом року).

{Абзац перший частини п'ятої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Учасники оптового енергетичного ринку зобов'язані надавати Регулятору інформацію про потужність та використання установок для виробництва, зберігання, передачі або споживання електроенергії, включаючи планову та позапланову недоступність таких установок.

{Статтю 73 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

6. Регулятор визначає порядок, зміст, обсяг та періодичність надання та оприлюднення інформації, визначеної цією статтею.

{Статтю 73 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

Стаття 73[1]. Професійна таємниця

1. Будь-яка конфіденційна інформація, отримана, передана або якою здійснювався обмін відповідно до цього Закону, підпадає під режим збереження професійної таємниці, встановлений цією статтею.

2. Обов'язок дотримання професійної таємниці поширюється на:

1) голову та членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора, інших осіб, які працюють або працювали в Регуляторі, Голову та державних уповноважених Антимонопольного комітету України, працівників Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень, працівників апарату Антимонопольного комітету України, інших осіб, які працюють або працювали в системі органів Антимонопольного комітету України, Голову та членів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, працівників її центрального апарату та територіальних органів, інших осіб, які працюють або працювали в системі органів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, працівників інших органів державної влади та державних установ, що отримують конфіденційну інформацію відповідно до положень цього Закону;

2) аудиторів, експертів, спеціалістів, які призначені та/або залучаються у будь-який спосіб Регулятором, Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, що отримують конфіденційну інформацію відповідно до положень цього Закону.

3. Конфіденційна інформація, яка була отримана особами, зазначеними в частині другій цієї статті, у зв'язку з виконанням своїх обов'язків, не може бути передана будь-яким іншим особам або органам, крім випадків, якщо така передача здійснюється з метою виконання такими особами їхніх законних повноважень.

4. Регулятор, Антимонопольний комітет України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, інші органи чи особи, які отримують конфіденційну інформацію відповідно до положень цього Закону, можуть використовувати таку інформацію лише для виконання своїх повноважень, передбачених законом. Інші органи та особи можуть використовувати таку інформацію для виконання своїх повноважень у рамках розгляду адміністративних чи судових справ. Органи, що отримують таку інформацію, можуть

використовувати її для інших цілей, за умови отримання відповідної згоди Регулятора, Антимонопольного комітету України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, органів та осіб, які її надали.

5. Положення цієї статті не позбавляють органи державної влади можливості обмінюватися конфіденційною інформацією або передавати її відповідно до вимог законодавства, за умови що така інформація не була отримана від регулюючих органів іноземних держав, установ Енергетичного Співтовариства, Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів.

{Закон доповнено статтею 73[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

Стаття 74. Організація комерційного обліку на ринку електричної енергії

1. Комерційний облік на ринку електричної енергії організовується адміністратором комерційного обліку та здійснюється постачальниками послуг комерційного обліку відповідно до вимог цього Закону, кодексу комерційного обліку та правил ринку.

{Абзаци перший і другий частини першої статті 74 замінено одним абзацом згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

Керування даними комерційного обліку організовується з метою забезпечення ефективного та безпечного доступу та обміну даними, а також захисту та безпеки даних відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

{Частина перша статті 74 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Метою організації комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії є надання учасникам ринку повної та достовірної інформації про обсяги виробленої, відпущеної, переданої, розподіленої, імпортованої та експортованої, а також спожитої електричної енергії у певний проміжок часу з метою її подальшого використання для здійснення розрахунків між учасниками ринку.

Доступ до даних повинен бути зручним, а процедури надання доступу до даних мають бути чітко визначені та доступні для загального використання.

Адміністратор комерційного обліку забезпечує недискримінаційний доступ заінтересованих сторін до даних споживачів (зокрема даних комерційного обліку, в тому числі споживання, а також даних, необхідних для зміни електропостачальника або агрегатора та реагування попиту) відповідно до вимог кодексу комерційного обліку. Регулятор здійснює моніторинг впровадження адміністратором комерційного обліку заходів, необхідних для забезпечення такого доступу. Для цілей цієї статті заінтересованими сторонами вважаються будь-які фізичні або юридичні особи, які мають право відповідно до законодавства на отримання даних комерційного обліку електричної енергії, що отримані з конкретної точки комерційного обліку.

{Частина друга статті 74 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

3. Надання послуг комерційного обліку здійснюється постачальниками послуг комерційного обліку на конкурентних засадах, за умови укладення постачальником послуг комерційного обліку з адміністратором комерційного обліку договору про інформаційну

взаємодію на ринку електричної енергії, реєстрації його та пов'язаних автоматизованих систем комерційного обліку електричної енергії адміністратором комерційного обліку у порядку, встановленому кодексом комерційного обліку.

{Частина третя статті 74 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

4. До послуг комерційного обліку електричної енергії належить:

1) установлення, налаштування, заміна, модернізація, введення та виведення з експлуатації, а також технічна підтримка та обслуговування засобів комерційного обліку, допоміжного обладнання та автоматизованих систем, що використовуються для комерційного обліку електричної енергії, їх програмного та апаратного забезпечення;

2) збір, керування та адміністрування даних комерційного обліку відповідно до кодексу комерційного обліку.

{Пункт 2 частини четвертої статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

5. Учасники ринку мають право вільного вибору постачальника послуг комерційного обліку. Послуги комерційного обліку надаються на договірних засадах.

6. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу мають зареєструватися в адміністратора комерційного обліку як постачальники послуг комерційного обліку електричної енергії.

Оператор системи передачі та оператори систем розподілу можуть залучати для забезпечення комерційного обліку інших постачальників послуг комерційного обліку електричної енергії.

Оператор системи розподілу не має права відмовити учасникам ринку у наданні послуг комерційного обліку електричної енергії на території здійснення своєї ліцензованої діяльності.

Плата за послуги комерційного обліку, що надаються оператором системи розподілу на території здійснення його ліцензованої діяльності, розраховується відповідно до методики, затвердженої Регулятором.

7. Учасники ринку зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ до засобів та систем комерційного обліку електричної енергії, а також даних комерційного обліку електричної енергії у порядку та межах, визначених кодексом комерційного обліку.

8. Регулятор затверджує примірний договір про надання послуг комерційного обліку електричної енергії та типовий договір про інформаційну взаємодію на ринку електричної енергії.

{Статтю 74 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

9. Адміністратор комерційного обліку призначає уповноважену особу для здійснення моніторингу виконання організаційно-технічних заходів з метою забезпечення недискримінаційного доступу до даних відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

{Статтю 74 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10. Усі заінтересовані сторони повинні бути забезпечені недискримінаційним доступом до даних комерційного обліку, в тому числі споживання, а також даних, необхідних для зміни електропостачальника або агрегатора, реагування попиту та інших послуг на чітких та рівних умовах згідно з відповідними правилами захисту даних, визначеними цим Законом та нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

{Статтю 74 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 74[1]. Інтелектуальні лічильники та системи обліку

1. З метою сприяння активній участі споживачів у функціонуванні ринку електричної енергії та розширення їхніх можливостей щодо застосування заходів енергоефективності Регулятор та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, вживають заходів щодо стимулювання впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку електричної енергії.

Інтелектуальні лічильники та системи обліку впроваджуються з урахуванням результатів оцінки економічної доцільності їх впровадження, що проводиться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

Така оцінка має враховувати довгострокові переваги впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку для споживачів та учасників ринку, зокрема підвищення ефективності управління мережею, точності планування та зменшення втрат електричної енергії.

Якщо за результатами оцінки буде встановлено, що впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку є економічно доцільним лише для споживачів з певним рівнем споживання електричної енергії, цей висновок враховується під час їх подальшого впровадження.

Оцінка підлягає регулярному перегляду у разі істотних змін основних припущень або, принаймні, один раз на чотири роки, з урахуванням темпів технологічного розвитку.

2. У разі якщо результат оцінки, проведеної відповідно до частини першою цієї статті, є позитивним, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, затверджує графік впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку електричної енергії.

Такий графік має передбачати встановлення інтелектуальних лічильників не менш як для 80 відсотків споживачів, для яких визначено економічну доцільність такого впровадження.

3. Якщо оцінка, передбачена частиною першою цієї статті, не проводилася, має негативний результат, або якщо споживач бажає встановити інтелектуальний лічильник

поза графіком, визначеним частиною другою цієї статті, таке встановлення здійснюється на загальних підставах у порядку, встановленому кодексом комерційного обліку.

4. Якщо результат оцінки, виконаної відповідно до частини першої цієї статті, негативний, повторна оцінка проводиться не менше одного разу на чотири роки або частіше - за наявності істотних змін основних припущень, технологічних або ринкових умов.

5. Результат оцінки та графік впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, за умови попереднього схвалення Регулятором, і доводяться до відома Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

6. Впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку здійснюється оператором системи передачі, операторами систем розподілу, а також іншими сторонами, визначеними кодексом комерційного обліку як відповідальні за точки комерційного обліку, з урахуванням затвердженого графіка.

7. Контроль та моніторинг стану впровадження інтелектуальних лічильників та систем обліку електричної енергії здійснюються Регулятором.

8. Регулятор встановлює мінімальні функціональні та технічні вимоги до інтелектуальних лічильників і систем обліку, вимоги до їх сумісності, безпеки та здатності забезпечувати надання вихідних даних для систем управління енергоспоживанням.

Під час розроблення таких вимог Регулятор враховує найкращі практики, відповідні стандарти, потреби розвитку інтелектуальних мереж та внутрішнього ринку електричної енергії.

9. Інтелектуальні лічильники та системи обліку повинні відповідати мінімальним функціональним і технічним вимогам, визначеним кодексом комерційного обліку.

10. Споживач має право безоплатно отримувати власні дані комерційного обліку та передавати їх іншим особам відповідно до законодавства про захист персональних даних.

11. Регулятор забезпечує, щоб участь споживачів у покритті витрат, пов’язаних із впровадженням інтелектуальних лічильників та систем обліку, здійснювалася на засадах прозорості та недискримінаційності з урахуванням довгострокових переваг від їх упровадження.

12. Кожний споживач має право (за зверненням) на встановлення або модернізацію інтелектуального лічильника електричної енергії, який відповідає мінімальним функціональним та технічним вимогам, визначеним кодексом комерційного обліку, є сумісним із системами управління енергоспоживанням споживачів та надає можливість обмінюватися з ними даними у режимі, наближеному до реального часу.

13. У разі звернення до постачальника послуг комерційного обліку щодо встановлення інтелектуального лічильника споживач має право на:

1) отримання від постачальника послуг комерційного обліку відповідної пропозиції, що відповідає вимогам кодексу комерційного обліку та містить чіткий опис функцій інтелектуального лічильника, його технічної сумісності, переваг для споживача, які реально

можуть бути досягнуті після його встановлення, а також усіх витрат, які має покривати споживач;

2) встановлення інтелектуального лічильника у розумний строк, але не пізніше ніж через чотири місяці з дати звернення.

14. Регулятор регулярно, не менше ніж один раз на два роки, переглядає та оприлюднює інформацію про витрати, пов'язані з установленням інтелектуальних лічильників та систем обліку, відстежує динаміку цих витрат із урахуванням розвитку технологій та можливостей їх модернізації.

15. У разі відсутності у споживача інтелектуального лічильника його електроустановки мають бути оснащені лічильником електричної енергії, який забезпечує точне вимірювання фактичних обсягів споживання електричної енергії відповідно до кодексу комерційного обліку.

{Закон доповнено статтею 74[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Стаття 75. Розрахунки на ринку електричної енергії

1. Розрахунки за електричну енергію та послуги, що надаються на ринку електричної енергії, між учасниками цього ринку здійснюються в грошовій формі, у тому числі шляхом клірингу (неттінгу), відповідно до укладених договорів у порядку, визначеному цим Законом, правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

{Частина перша статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

2. Покупці електричної енергії, які купують електричну енергію в електропостачальників, вносять плату за отриману електричну енергію виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання електропостачальника в одному з уповноважених банків.

3. Учасники ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, які купують електричну енергію на цих ринках, вносять плату за куплену електричну енергію, у тому числі за процедурою від'ємної ціни, виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання оператора ринку в одному з уповноважених банків.

Учасники ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, які продають електричну енергію на цих ринках за процедурою від'ємної ціни, вносять плату за надані послуги із стимулювання споживання електричної енергії виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання оператора ринку в одному з уповноважених банків.

Кошти оператора ринку з поточного рахунку із спеціальним режимом використання перераховуються в повному обсязі, у тому числі з урахуванням операцій клірингу (неттінгу), відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку на:

1) поточні рахунки учасників ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, крім електропостачальників, за продану електричну енергію на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку та послуги із стимулювання споживання електричної енергії;

2) поточні рахунки із спеціальним режимом використання електропостачальників за продану ними електричну енергію на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку.

{Частина третя статті 75 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021; в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Постачальники послуг з балансування та сторони, відповідальні за баланс, в яких виникли зобов'язання перед оператором системи передачі в результаті діяльності на балансуючому ринку, забезпечують розрахунок за електричну енергію та послуги із стимулювання споживання електричної енергії виключно на поточні рахунки із спеціальним режимом використання оператора системи передачі в уповноважених банках у визначеному правилами ринку порядку.

{Абзац перший частини четвертої статті 75 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

Кошти з поточного рахунку із спеціальним режимом використання оператора системи передачі перераховуються відповідно до правил ринку на:

1) поточні рахунки постачальників послуг з балансування та сторін, відповідальних за баланс, крім електропостачальників;

2) поточні рахунки із спеціальним режимом використання електропостачальників;

3) поточний рахунок оператора системи передачі.

З метою здійснення розрахунків з постачальниками послуг з балансування під час врегулювання системних обмежень оператор системи передачі може вносити на свій поточний рахунок із спеціальним режимом використання кошти з власного поточного рахунка.

{Частина четверта статті 75 в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

5. Кошти з поточних рахунків із спеціальним режимом використання електропостачальника перераховуються згідно з алгоритмом, який встановлюється Регулятором.

Такий алгоритм розподілу коштів з поточного рахунка із спеціальним режимом використання електропостачальника передбачає, за звичайних умов, перерахування всіх коштів, що надходять від покупців на поточний рахунок із спеціальним режимом використання електропостачальника, у повному обсязі на поточні рахунки електропостачальника.

Внесення змін до зазначеного алгоритму здійснюється виключно у разі прострочення електропостачальником у строки та порядку, що визначені правилами ринку, оплати вартості його небалансів електричної енергії. Такі зміни до алгоритму діють до повного погашення заборгованості електропостачальника перед оператором системи передачі. Зміни до алгоритму вносяться на підставі подання оператора системи передачі у разі виникнення заборгованості електропостачальника перед оператором системи передачі. Зміни до алгоритму мають передбачати, що кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання електропостачальника перераховуються на поточний рахунок із

спеціальним режимом використання оператора системи передачі до повного погашення недоплати за куплений електропостачальником небаланс електричної енергії.

6. Перелік поточних рахунків із спеціальним режимом використання електропостачальників, оператора системи передачі та оператора ринку затверджується та оприлюднюється Регулятором.

7. На кошти, що знаходяться на поточних рахунках із спеціальним режимом використання електропостачальників, оператора системи передачі та оператора ринку, не може бути звернено стягнення за зобов'язаннями цих учасників ринку.

Операції за поточними рахунками із спеціальним режимом використання електропостачальників, оператора системи передачі та оператора ринку не підлягають зупиненню.

8. У разі перерахування коштів за електричну енергію та послуги на інші рахунки, ніж поточні рахунки із спеціальним режимом використання, у випадках, визначених цією статтею, отримувачі повинні повернути ці кошти у триденний строк з моменту їх отримання.

У разі неповернення у цей строк коштів, сплачених на інші рахунки, ніж поточні рахунки із спеціальним режимом використання, ці суми підлягають стягненню до державного бюджету як санкція за вчинене правопорушення. Зарахування коштів до державного бюджету не звільняє їхніх отримувачів від повернення цих коштів відповідному учаснику ринку.

9. При здійсненні розрахунків на ринку електричної енергії може застосовуватися клірінг. Порядок застосування клірингу затверджується Регулятором та включає, зокрема, умови залучення клірингової установи.

{Статтю 75 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

Розділ XV
ПОРЯДОК ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ

Стаття 76. Порядок розгляду скарг та вирішення спорів

1. Регулятор забезпечує розгляд скарг на дії учасників ринку (крім скарг на дії споживачів) і вирішення спорів між учасниками ринку в порядку, затвердженому Регулятором.

Вирішення спорів має здійснюватися через прості, справедливі, прозорі, незалежні, ефективні та результативні механізми.

{Частину першу статті 76 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Відповідно до порядку розгляду скарг та вирішення спорів Регулятор протягом визначеного строку приймає рішення, обов'язкові для виконання учасниками ринку, яких воно стосується.

3. Такі рішення підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора, крім тих частин рішення, що містять конфіденційну інформацію. Зміст конфіденційної

інформації, що не підлягає розголошенню, визначається Регулятором на підставі клопотання заінтересованих осіб.

4. Рішення Регулятора, визначене частиною другою цієї статті, може бути оскаржено у судовому порядку.

5. Розгляд скарг побутових та малих непобутових споживачів на дії чи бездіяльність електропостачальників та операторів систем розподілу, вирішення спорів між ними здійснюються також енергетичним омбудсменом. Регулятор співпрацює з енергетичним омбудсменом у процесі вирішення спорів, зокрема шляхом обміну інформацією та проведення консультацій.

Правовий статус, порядок та умови діяльності енергетичного омбудсмена визначаються законом.

{Частина п'ята статті 76 в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

6. Участь електропостачальника, агрегатора та оператора системи розподілу у механізмах вирішення спорів для побутових споживачів є обов'язковою.

{Статтю 76 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

Розділ XVI
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ РИНКУ

Стаття 77. Відповідальність за порушення законодавства, що регулює функціонування ринку електричної енергії

1. Учасники ринку та постачальники послуг комерційного обліку, які порушили нормативно-правові акти, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, несуть відповідальність згідно із законом.

{Частина перша статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Правопорушеннями на ринку електричної енергії є:

1) порушення ліцензіатами відповідних ліцензійних умов провадження господарської діяльності;

2) недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

3) порушення вимог нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання і мереж електроенергетичних підприємств та споживачів, виготовлення, монтажу, налагодження та випробування енергоустановок і мереж, виконання проектних робіт на енергоустановках і мережах;

4) крадіжка електричної енергії, самовільне підключення до об'єктів електроенергетики, споживання електричної енергії без приладів обліку;

5) розкомплектування та пошкодження об’єктів електроенергетики, розкрадання майна таких об’єктів;

6) пошкодження приладів обліку, використання приладів обліку електричної енергії, неповірених або неатестованих в установленому порядку;

7) неподання або несвоєчасне подання звітності, передбаченої цим Законом, а також надання недостовірної інформації у такій звітності;

8) необґрунтована відмова в доступі до системи передачі або системи розподілу або у приєднанні до системи передачі або системи розподілу, відмова в приєднанні електроустановок замовника до системи передачі або системи розподілу з підстав, не передбачених Законом України "Про ринок електричної енергії", залишення оператором системи передачі або оператором системи розподілу заяви про приєднання електроустановки замовника до системи передачі або системи розподілу з будь-яких підстав без розгляду, повернення такої заяви, залишення її без руху, відмова у її прийнятті;

{Пункт 8 частини другої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

8[1]) неоприлюднення інформації або оприлюднення недостовірної інформації про величину коефіцієнтів завантаження трансформаторних підстанцій основної мережі оператора систем розподілу напругою 35-110(154) кВ (для кожної територіальної одиниці оператора систем розподілу) інформації про лінії електропередавання та трансформаторні підстанції напругою 150(110)-35(20)-10(6)/0,4 кВ (із зазначенням інформації про завантаження геоінформаційної системи;

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 8[1] згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

9) створення перешкод у здійсненні державного енергетичного нагляду (контролю);

10) порушення правил охорони об’єктів електроенергетики;

11) дії, що перешкоджають оперативному персоналу та посадовим особам об’єктів електроенергетики виконувати свої службові обов’язки;

12) припинення постачання електричної енергії споживачам, що не допускають порушень своїх договірних зобов’язань перед оператором системи передачі та/або оператором системи розподілу та/або електропостачальником;

13) неукладення договорів відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

14) пошкодження цілісності пломб, повірочного тавра тощо;

14[1]) неподання, несвоєчасне подання, систематичне порушення строків надання, подання завідомо недостовірних або спотворених даних та/або даних комерційного обліку, а також інформації та документів адміністратору комерційного обліку, якщо обов’язковість подання таких даних, інформації та документів встановлена законом;

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 14[1] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

14[2]) порушення вимог щодо поводження з даними, невиконання заходів щодо забезпечення зберігання даних у пристроях зберігання, невиконання обґрунтованих вимог та рішень адміністратора комерційного обліку, зокрема за результатами проведення планових чи позапланових перевірок постачальників послуг комерційного обліку та врегулювання спорів щодо організації та здійснення комерційного обліку, учасниками яких є постачальники послуг комерційного обліку;

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 14[2] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

15) відмова у доступі уповноважених працівників постачальників послуг комерційного обліку до приміщень, де розташовані лічильники електричної енергії, якщо обов'язок надання такого доступу встановлений законодавством;

16) невиконання постанов, розпоряджень, наказів, рішень та приписів суб'єктів владних повноважень на ринку електричної енергії, а також створення перешкод для виконання службових обов'язків посадовими особами таких суб'єктів;

17) неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації оператору системи передачі, оператору системи розподілу та суб'єктам владних повноважень на ринку електричної енергії, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законом, а також неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора;

18) несанкціоноване втручання в роботу об'єктів електроенергетики;

19) зловживання на оптовому енергетичному ринку, а саме:

а) порушення встановлених заборон щодо використання інсайдерської інформації, встановлених частиною другою статті 11[1] цього Закону;

б) маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;

в) спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

20) здійснення операцій відповідно до оптових енергетичних продуктів без реєстрації як учасника оптового енергетичного ринку.

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

21) порушення на оптовому енергетичному ринку, що не є зловживаннями на оптовому енергетичному ринку:

а) неоприлюднення інсайдерської інформації;

б) оприлюднення інсайдерської інформації з порушенням встановлених вимог;

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

22) несанкціонований відбір електричної енергії.

{Частину другу статті 77 доповнено пунктом 22 згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

3. У разі скоєння правопорушення на ринку електричної енергії до відповідних учасників ринку та постачальників послуг комерційного обліку можуть застосовуватися санкції у виді:

{Абзац перший частини третьої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

1) попередження про необхідність усунення порушень;

2) штрафу;

3) зупинення дії ліцензії;

4) припинення дії ліцензії;

5) анулювання реєстрації постачальників послуг комерційного обліку.

{Частину третю статті 77 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

4. Регулятор у разі вчинення правопорушення на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку) та постачальників послуг комерційного обліку, беручи до уваги характер, тривалість та серйозність порушення, розмір заподіяної шкоди та розмір потенційного доходу, який міг бути отриманий внаслідок порушення, у таких розмірах:

{Абзац перший частини четвертої статті 77 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

1) до 10 відсотків річного доходу (виручки) вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, що визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) всіх електроенергетичних підприємств, що входять до складу такого вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання, - на вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом;

2) до 10 відсотків річного доходу (виручки) оператора системи передачі - на оператора системи передачі за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі, передбачених цим Законом;

3) до 10 відсотків річного доходу (виручки) оператора системи розподілу - на оператора системи розподілу за порушення вимог щодо відокремлення і незалежності оператора системи розподілу, передбачених цим Законом;

3[1]) до 10 відсотків від річного доходу (виручки) власника системи передачі - на власника системи передачі за порушення вимог про відокремлення і незалежність оператора системи передачі, передбачених цим Законом;

{Частину четверту статті 77 доповнено пунктом 3[1] згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

4) від 5 тисяч до 100 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню:

а) за провадження господарської діяльності на ринку електричної енергії за відсутності остаточного рішення про сертифікацію, прийнятого щодо відповідного суб'єкта;

б) за порушення ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню;

в) за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

г) за відмову в доступі до системи передачі або системи розподілу в непередбачених законом випадках, відмову у приєднанні електроустановок замовника до системи передачі або системи розподілу з підстав, не передбачених Законом України "Про ринок електричної енергії", залишення оператором системи передачі, оператором системи розподілу або оператором малої системи розподілу заяви про приєднання електроустановки замовника до системи передачі, системи розподілу або малої системи розподілу з будь-яких підстав без розгляду, повернення такої заяви, залишення її без руху, відмову у її прийнятті;

{Підпункт "г" пункту 4 частини четвертої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021; в редакції Закону № 3220-IX від 30.06.2023}

ґ) за неоприлюднення інформації або оприлюднення недостовірної інформації про величину коефіцієнтів завантаження трансформаторних підстанцій основної мережі оператора систем розподілу напругою 35-110(154) кВ (для кожної територіальної одиниці оператора систем розподілу) інформації про лінії електропередачі та трансформаторні підстанції напругою 150(110)-35(20)-10(6)/0,4 кВ (із зазначенням інформації про завантаження підстанцій та резерву потужності) з прив'язкою до географічних даних геоінформаційної системи;

{Пункт 4 частини четвертої статті 77 доповнено підпунктом "ґ" згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

5) від 1 тисячі до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на ринку електричної енергії, що підлягає ліцензуванню:

а) за невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора, прийнятих у межах його повноважень;

б) за неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації Регулятору, оператору системи передачі, оператору системи розподілу, якщо обов'язковість подання такої інформації встановлена законодавством, а також за неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора;

5[1]) до 27 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на учасників оптового енергетичного ринку або осіб, які мають бути зареєстровані як учасник оптового

енергетичного ринку, за порушення встановлених заборон щодо використання інсайдерської інформації;

{Частину четверту статті 77 доповнено пунктом 5[1] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3484-IX від 21.11.2023; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[2]) до 27 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на учасників оптового енергетичного ринку або осіб, які мають бути зареєстровані як учасник оптового енергетичного ринку, за маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;

{Частину четверту статті 77 доповнено пунктом 5[2] згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[3]) до 27 000 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на учасників оптового енергетичного ринку або осіб, які мають бути зареєстровані як учасник оптового енергетичного ринку, за спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;

{Пункт частини четвертої статті 77 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[4]) від 3000 до 150 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на учасників оптового енергетичного ринку або осіб, які мають бути зареєстровані як учасник оптового енергетичного ринку, за неоприлюднення інсайдерської інформації;

{Пункт частини четвертої статті 77 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[5]) від 3000 до 150 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на учасників оптового енергетичного ринку або осіб, які мають бути зареєстровані як учасник оптового енергетичного ринку, за оприлюднення інсайдерської інформації з порушенням встановлених вимог;

{Пункт частини четвертої статті 77 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[6]) від 3000 до 100 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на осіб, які мають бути зареєстровані як учасник оптового енергетичного ринку, за здійснення операцій щодо оптових енергетичних продуктів без реєстрації як учасника оптового енергетичного ринку;

{Пункт частини четвертої статті 77 в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

5[7]) від 1 тисячі до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - на постачальників послуг комерційного обліку за порушення, передбачені пунктами 14[1] і 14[2] частини другої цієї статті;

{Частину четверту статті 77 доповнено пунктом 5[7] згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

6) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, у разі виявлення правопорушення на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів, що не є учасниками оптового енергетичного ринку) у таких розмірах:

{Абзац перший пункту 6 частини четвертої статті 77 в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023}

а) за ухилення від виконання або несвоєчасне виконання приписів - до 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

б) за неподання інформації або подання завідомо недостовірної інформації, передбаченої нормативно-правовими актами, що регулюють засади функціонування об'єднаної енергетичної системи України і постачання електричної енергії, - до 1 тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Штрафи, передбачені пунктами 5^1-5^5 цієї частини, застосовуються відповідно до порядку (методики) визначення розміру штрафів, затвердженого Регулятором. Незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого зазначеними пунктами, розмір штрафу, що накладається на учасника оптового енергетичного ринку, не може перевищувати 10 відсотків його річного доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на оптовому енергетичному ринку.

{Пункт 6 частини четвертої статті 77 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Штрафи, передбачені цією статтею, мають бути ефективними, стримуючими та пропорційними, а їх розмір має відповідати виду, тривалості та тяжкості порушення, завданій споживачам шкоді та потенційній вигоді від операцій з оптовими енергетичними продуктами з використанням інсайдерської інформації, маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.

{Пункт 6 частини четвертої статті 77 доповнено абзацом згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

5. При визначенні санкцій за порушення, передбачені цією статтею, Регулятор та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, враховують серйозність і тривалість правопорушення, наслідки правопорушення для інтересів ринку електричної енергії та учасників ринку, пом'якшуючі та обтяжуючі обставини.

Поведінка правопорушника, спрямована на зменшення негативних наслідків правопорушення, негайне припинення правопорушення після його виявлення, сприяння виявленню правопорушення Регулятором та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, під час перевірки вважаються пом'якшуючими обставинами.

Поведінка правопорушника, спрямована на приховування правопорушення та його негативних наслідків, на продовження вчинення правопорушення, а також повторне вчинення правопорушення на ринку електричної енергії вважаються обтяжуючими обставинами.

6. Рішення Регулятора про застосування санкцій за правопорушення, передбачені цією статтею, приймається у 30-денний строк з дня складення акта перевірки чи висновку про результати розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку.

{Абзац перший частини шостої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019; в редакції Закону № 3141-IX від 10.06.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

Застосування санкцій, передбачених цією статтею, не допускається, якщо правопорушення було виявлено через п'ять або більше років після його скоєння (у разі триваючого порушення - його припинення) або виявлення його наслідків.

{Абзац другий частини шостої статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 394-IX від 19.12.2019}

7. За одне правопорушення на ринку електричної енергії може застосуватися лише один вид санкцій або штраф разом із зупиненням дії ліцензії.

8. Рішення про застосування санкцій Регулятором та штрафних санкцій центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, може бути оскаржено в судовому порядку.

9. Суми стягнених штрафів зараховуються до Державного бюджету України.

Суми штрафів, у разі їх несплати, стягуються у судовому порядку.

{Частину десяту статті 77 виключено на підставі Закону № 394-IX від 19.12.2019}

Розділ XVII
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

статті 21, яка набирає чинності через дев'ять місяців з дня опублікування цього Закону;

статей 32, 34-36, які набирають чинності через шість місяців з дня опублікування цього Закону;

частин першої, третьої - одинадцятої статті 47, статті 48, частини другої статті 56, які набирають чинності через вісімнадцять місяців з дня опублікування цього Закону;

частини другої статті 47, яка набирає чинності через тридцять шість місяців з дня опублікування цього Закону;

статей 54-55, 66-71, 73, які набирають чинності з 1 липня 2019 року;

статей 63, 64, які набирають чинності через дванадцять місяців з дня опублікування цього Закону;

підпункту 9 пункту 24 цього розділу, який набирає чинності з дати початку дії нового ринку електричної енергії.

Установити, що:

{Пункт 1 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

положення абзаців сімнадцятого і вісімнадцятого частини п'ятої статті 33 цього Закону не застосовуються з 1 квітня 2022 року;

{Пункт 1 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

положення абзацу дев'ятнадцятого частини п'ятої статті 33 цього Закону не застосовуються до 1 квітня 2022 року.

{Пункт 1 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

Аукціони з розподілу вільної пропускної спроможності міждержавних перетинів із застосуванням положень статей 38-41, 42 цього Закону проводяться з відповідних дат, визначених Регулятором, але не пізніше аукціонів з розподілу вільної пропускної спроможності міждержавних перетинів на 2019 рік.

До цієї дати аукціони з розподілу вільної пропускної спроможності міждержавних перетинів проводяться відповідно до порядку, затвердженого Регулятором.

За наявності обмежень доступ до пропускної спроможності надається за принципом першочергового задоволення заявок учасників ринку, які пропонують найвищу ціну. У разі відсутності обмежень пропускної спроможності оператор системи передачі приймає усі комерційні обміни щодо експорту-імпорту електричної енергії в повному обсязі та надає доступ до пропускної спроможності міждержавних перетинів на безоплатній основі.

У разі довготривалих, частих обмежень оператором системи передачі застосовуються заздалегідь визначені та узгоджені методи управління обмеженнями. Управління обмеженнями має здійснюватися із застосуванням недискримінаційних ринкових механізмів, що забезпечують ефективні економічні сигнали учасникам ринку і оператору системи передачі та сприяють міждержавній торгівлі електричною енергією.

Процедура управління перевантаженнями та розподіл пропускної спроможності для імпорту та експорту електричної енергії застосовуються незалежно від функціонування оптового ринку електричної енергії України.

Методи управління обмеженнями мають забезпечити відповідність перетоків електричної енергії, що виникають внаслідок розподілу пропускної спроможності, стандартам операційної безпеки. При управлінні обмеженнями не допускається дискримінація між комерційними обмінами.

Оператор системи передачі може відмовити учаснику ринку в доступі до пропускної спроможності міждержавних перетинів при одночасному виникненні таких умов:

1) збільшення перетоків електричної енергії за результатами надання такого доступу призводить до порушення операційної безпеки;

2) запропонована учасником ринку ціна за доступ до пропускної спроможності є нижчою за ціни, запропоновані учасниками ринку, доступ до пропускної спроможності яким буде надано.

Оператор системи передачі може обмежувати міждержавну пропускну спроможність з метою недопущення порушення операційної безпеки в ОЕС України. Оператор системи передачі повинен інформувати учасників ринку про обмеження пропускної спроможності та про причини таких обмежень. При здійсненні балансування ОЕС України шляхом

оперативних заходів та передиспетчеризації, оператор системи передачі має враховувати вплив таких заходів на енергосистеми суміжних держав.

Обмеження комерційних обмінів повинні мати недискримінаційний характер. Учасникам ринку, які отримали доступ до пропускної спроможності, оператор системи передачі має повернути кошти за обмеження прав використання розподіленої пропускної спроможності. Обсяг коштів, які підлягають поверненню, розраховується відповідно до порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів.

{Абзац двадцять другий пункту 1 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

Вся доступна пропускна спроможність міждержавних перетинів має бути запропонована у процесі розподілу учасникам ринку з урахуванням дотримання стандартів операційної безпеки.

Оператор системи передачі визначає величину доступної пропускної спроможності для всіх напрямків згідно з методикою, яка розробляється оператором системи передачі відповідно до досвіду (практики) ENTSO-E та затверджується Регулятором.

До затвердження цієї методики оператор системи передачі повинен керуватися чинною на день набрання чинності цим Законом методикою розрахунку доступної пропускної спроможності.

Вільна пропускна спроможність міждержавних перетинів має розподілятися на явному та/або неявному аукціонах, які проводяться за процедурою електронного аукціону з використанням електронного документообігу та електронного цифрового підпису. Обидва аукціони можуть проводитися для одного й того самого міждержавного перетину.

Механізми управління обмеженнями мають застосовуватися для короткострокового, середньострокового та довгострокового періодів розподілу пропускної спроможності.

Тимчасово, до 31 грудня 2021 року, Регулятор має повноваження обмежувати доступну пропускну спроможність, що розподіляється на добових та місячних аукціонах на 2021 рік, у частині міждержавних перетинів між Україною та державами, які не є сторонами Енергетичного Співтовариства.

{Пункт 1 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 330-IX від 04.12.2019; в редакції Закону № 1396-IX від 15.04.2021}

Регулятор має право анулювати результати річного аукціону, на якому розподілено пропускну спроможність на 2020 та 2021 роки у частині міждержавних перетинів між Україною та державами, які не є сторонами Енергетичного Співтовариства. У такому разі здійснюється відшкодування коштів, сплачених за розподілену пропускну спроможність.

{Пункт 1 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 330-IX від 04.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

Під час розподілу пропускної спроможності не може допускатися дискримінація між учасниками ринку, які бажають отримати доступ до пропускної спроможності у будь-якому напрямку. Усі учасники ринку мають право брати участь у процесі розподілу пропускної

спроможності, за умови що вони зареєстровані відповідно до порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів.

Встановлення цінових обмежень під час процедур розподілу пропускної спроможності забороняється, крім випадків нових міждержавних ліній електропередачі, які підлягають звільненню відповідно до статті 24 цього Закону.

На кожному аукціоні розподіляється частина доступної пропускної спроможності, запланована для розподілу на цьому аукціоні, а також пропускна спроможність, що не була раніше розподілена, та невикористана величина пропускної спроможності, розподіленої на попередніх аукціонах.

Учасники ринку, які отримали доступ до пропускної спроможності на річному та місячному аукціоні, мають право передати або продати іншим учасникам ринку електричної енергії доступ до пропускної спроможності, повідомивши про це оператора системи передачі у встановленому порядку. У разі відмови у передачі або продажу пропускної спроможності одним учасником ринку іншому оператор системи передачі повинен чітко та прозоро пояснити причини такої відмови відповідним учасникам ринку та Регулятору. Перелік підстав, за яких оператор системи передачі може відмовити у передачі або продажу пропускної спроможності одним учасником ринку іншому, визначається порядком розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів.

Перед кожним розподілом пропускної спроможності оператор системи передачі має оприлюднити обсяг пропускної спроможності, яка буде розподілятися, а також періоди часу, протягом яких пропускна спроможність буде скорочена або недоступна згідно з порядком розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів.

Учасники ринку мають у встановлені строки надавати оператору системи передачі повідомлення про використання придбаної ними пропускної спроможності відповідно до порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів.

Оператор системи передачі розподіляє невикористану пропускну спроможність на аукціонах для наступних періодів розподілу. Оператор системи передачі визначає структуру розподілу пропускної спроможності для різних часових періодів, яка може включати резервування частки пропускної спроможності для розподілу на добу наперед. Структура розподілу погоджується Регулятором. При складанні структури розподілу пропускної спроможності оператор системи передачі має враховувати операційні умови та рівень узгодженості часток пропускної спроможності та часових періодів, визначених для різних механізмів розподілу пропускної спроможності.

Оператор системи передачі електроенергії оприлюднює, зокрема:

1) дані щодо спроможності мережі, доступу до мережі та використання мережі, враховуючи інформацію про наявність обмежень пропускної спроможності, методи управління обмеженнями та плани щодо їх усунення у подальшому;

2) дані щодо пропускної спроможності міждержавних перетинів та функціонування енергосистеми, зокрема:

а) інформацію про довгострокові перспективи розвитку інфраструктури системи передачі та вплив такого розвитку на пропускну спроможність міждержавних перетинів - щороку;

б) прогноз вільної пропускної спроможності міждержавних перетинів на ринку електричної енергії на наступний тиждень, враховуючи всю наявну відповідну інформацію, - щотижня;

в) інформацію про розподілену пропускну спроможність міждержавних перетинів на кожний розрахунковий період та відповідні умови використання пропускної спроможності з метою визначення обсягів вільної пропускної спроможності;

г) інформацію про розподілену пропускну спроможність міждержавних перетинів після кожного розподілу та її ціну;

ґ) інформацію про усю використану пропускну спроможність міждержавних перетинів для кожного розрахункового періоду - невідкладно після отримання повідомлень про її використання;

д) реальний опис дій щодо обмеження пропускної спроможності міждержавних перетинів, прийнятих оператором системи передачі з метою вирішення проблемних питань під час експлуатації мережі та/або системи;

е) інформацію про планові та фактичні відключення на міждержавних лініях;

є) позапланові та/або аварійні відключення енергоблоків, встановлена потужність яких перевищує 100 МВт;

3) дані щодо узагальненого прогнозного та фактичного попиту, доступності та фактичного використання генеруючих потужностей та електроустановок споживання, здатних до регулювання, доступності та використання мережі та перетинів, балансуючої електричної енергії та резервів потужності;

4) процедури управління обмеженнями та розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів, які застосовуються оператором системи передачі.

Оператором системи передачі мають бути оприлюднені відповідні фактичні дані.

До всієї інформації, що оприлюднюється оператором системи передачі, забезпечується вільний доступ. Усі дані мають містити інформацію за останні два роки.

Оператор системи передачі має забезпечити механізми координації та обміну даними для забезпечення безпеки мережі в частині управління обмеженнями. Оператор системи передачі має регулярно обмінюватися даними щодо параметрів мережі з операторами систем передачі суміжних держав. За відповідним запитом ці дані надаються Регулятору. При підготовці до експлуатації мережі на наступну добу оператор системи передачі обмінюється інформацією з операторами систем передачі суміжних держав, зокрема щодо запланованої топології мережі, доступних та планованих навантажень енергоблоків та перетоків електричної енергії для оптимізації експлуатації мережі.

Учасники ринку надають оператору системи передачі дані, необхідні для проведення обміну інформацією щодо пропускної спроможності міждержавних перетинів, відповідно

до цього Закону, правил ринку та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. Учасники ринку не мають зобов'язань щодо інформування оператора системи передачі стосовно їхніх комерційних контрактів із купівлі та продажу електричної енергії.

Розподіл пропускної спроможності міждержавних перетинів здійснюється у координації з оператором системи передачі відповідного міждержавного перетину. Координація розподілу пропускної спроможності має включати, зокрема, перевірку перетоків на відповідність вимогам безпеки мережі при оперативному плануванні та веденні режиму в реальному часі, порядок обміну інформацією між операторами систем передачі.

Для здійснення експорту електричної енергії її необхідний обсяг закуповується на оптовому ринку електричної енергії України, що функціонує відповідно до Закону України "Про електроенергетику", за оптовою ринковою ціною, що визначається за правилами оптового ринку електричної енергії України.

Передача електричної енергії здійснюється на підставі договору з оператором системи передачі. Оператор системи передачі укладає з переможцем аукціону договір про доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України, включаючи технічні умови забезпечення експорту та імпорту електричної енергії. Примірна форма договору про доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України затверджується Регулятором.

1^1. Пункт 4 частини четвертої статті 5 та стаття 16 цього Закону втрачають чинність через три місяці з дня затвердження плану готовності до ризиків, але не пізніше ніж через 12 місяців з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики".

Стаття 29 цього Закону втрачає чинність з 1 травня 2028 року, при цьому зобов'язання, що виникли на її підставі до цієї дати, залишаються чинними до їх повного та належного виконання.

{Розділ XVII доповнено пунктом 1^1 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

2. Балансуючий ринок та ринок допоміжних послуг, ринок "на добу наперед" та внутрішньодобовий ринок, двосторонні договори (далі - новий ринок електричної енергії) починають діяти з 1 липня 2019 року. При цьому балансуючий ринок, ринок "на добу наперед", внутрішньодобовий ринок та двосторонні договори запроваджуються одночасно.

3. Регулятору до дати початку дії нового ринку електричної енергії забезпечити відсутність перехресного субсидіювання між різними категоріями споживачів.

{Абзац другий пункту 3 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

{Абзац третій пункту 3 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

{Абзац четвертий пункту 3 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

{Абзац п'ятий пункту 3 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

{Абзац шостий пункту 3 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

{Абзац сьомий пункту 3 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

4. Права та обов'язки учасників ринку електричної енергії, передбачені статтями 30, 33, 46, 51, 57 та 65 цього Закону, які стосуються купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, участі на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та/або на балансуючому ринку, виникають з дати початку дії нового ринку електричної енергії.

5. До початку діяльності сертифікованого оператора системи передачі функції, права та обов'язки оператора системи передачі відповідно до цього Закону виконує державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України, або акціонерне товариство, утворене в процесі перетворення державного підприємства, яке має ліцензію на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електромережами.

{Абзац перший пункту 5 розділу XVII в редакції Закону № 330-IX від 04.12.2019}

До набрання чинності статтею 68 цього Закону оператор системи передачі (до початку його діяльності - державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України) здійснює балансування з метою надання/отримання аварійної допомоги операторам систем передачі суміжних держав відповідно до контрактів про надання/отримання аварійної допомоги, укладених між відповідними операторами систем передачі, на умовах, погоджених Регулятором. Купівля/продаж електричної енергії з цією метою здійснюється на оптовому ринку електричної енергії України.

6. До початку діяльності Регулятора, що має бути утворений з дотриманням вимог щодо самостійності та незалежності на підставі окремого закону, функції, права та обов'язки Регулятора відповідно до цього Закону виконує діюча на день набрання чинності цим Законом Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

7. Координація роботи із запровадження нового ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, та контроль за виконанням необхідних організаційних та нормативно-правових заходів здійснюються координаційним центром із забезпечення запровадження нового ринку електричної енергії (далі - Координаційний центр). Координаційний центр є консультативно-дорадчим органом при Кабінеті Міністрів України, основними завданнями якого, зокрема, є:

координація роботи державних органів, установ, організацій та суб'єктів господарювання з питань запровадження нового ринку електричної енергії;

підготовка пропозицій та рекомендацій щодо заходів, пов’язаних із впровадженням нового ринку електричної енергії;

контроль за виконанням заходів щодо запровадження нового ринку електричної енергії.

Координаційний центр функціонує до запровадження нового ринку електричної енергії. Рішення Координаційного центру не можуть впливати на незалежність Регулятора.

8. Ліцензія на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії, видана до дня набрання чинності цим Законом, діє до прийняття остаточного рішення про сертифікацію оператора системи передачі та видачі відповідної ліцензії оператору системи передачі згідно з цим Законом.

{Абзац перший пункту 8 розділу XVII в редакції Закону № 330-IX від 04.12.2019}

До видачі відповідної ліцензії оператору системи передачі функції оператора системи передачі, визначені цим Законом, виконує державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України, або акціонерне товариство, утворене в процесі перетворення державного підприємства, на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електромережами, виданої до дня набрання чинності цим Законом.

{Абзац другий пункту 8 розділу XVII в редакції Закону № 330-IX від 04.12.2019}

Діяльність з виробництва електричної енергії здійснюється на підставі чинних ліцензій, виданих до дня набрання чинності цим Законом, до дати, з якої починає діяти новий ринок електричної енергії.

9. З дня початку функціонування ринку "на добу наперед" до 31 грудня 2019 року включно гранична нижня межа обов’язкового продажу електричної енергії виробниками на ринку "на добу наперед" (крім виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії) не може бути меншою 10 відсотків їхнього місячного обсягу продажу електричної енергії відповідно до правил ринку.

Гранична нижня межа обов’язкового місячного обсягу продажу електричної енергії виробниками (крім виробників, які здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії) та імпортерами на ринку "на добу наперед" не може бути меншою 10 відсотків їхнього місячного обсягу продажу електричної енергії відповідно до правил ринку.

{Абзац другий пункту 9 розділу XVII в редакції Закону № 810-IX від 21.07.2020}

Тимчасово, до 1 квітня 2026 року, положення абзацу другого цього пункту щодо обов’язкового місячного обсягу продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" не застосовується до імпортерів.

{Пункт 9 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023; в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

Тимчасово, до 1 листопада 2021 року загальний (максимальний) обсяг продажу електричної енергії електропостачальниками та/або трейдерами на ринку "на добу наперед" у розрахунковому періоді (місяці) не може перевищувати 10 відсотків від зареєстрованого обсягу купівлі електричної енергії за двосторонніми договорами у виробників електричної енергії та/або гарантованого покупця такими електропостачальниками та/або трейдерами на такий розрахунковий період (місяць). У разі здійснення імпорту електричної енергії постачальником та/або трейдером обсяг електричної енергії, що може бути проданий таким електропостачальником та/або трейдером на ринку "на добу наперед", збільшується на обсяг такої імпортованої електричної енергії.

{Пункт 9 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021}

З метою забезпечення прозорості та рівних умов для виробників електричної енергії державної, комунальної та приватної форм власності на ринку електричної енергії, тимчасово, до 1 квітня 2023 року, виробники електричної енергії (крім тих виробників, яким встановлено "зелений" тариф, та виробників електричної енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку) здійснюють продаж електричної енергії за двосторонніми договорами виключно на електронних аукціонах, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України. У період з 1 вересня 2021 року до 1 квітня 2023 року відпуск електричної енергії відповідно до укладених виробниками електричної енергії двосторонніх договорів (крім тих виробників, яким встановлено "зелений" тариф та виробників електричної енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку) може здійснюватися виключно у разі, якщо такі двосторонні договори були укладені за результатом проведення електронних аукціонів, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Пункт 9 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1639-IX від 14.07.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2479-IX від 29.07.2022}

У випадках, встановлених правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, Регулятор має право приймати рішення про обов’язковість продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" з урахуванням вимог цього Закону.

У разі істотного коливання цін на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та балансуючому ринку відповідно до методики, визначеної Регулятором, Регулятор має право встановлювати граничні ціни (тимчасові мінімальні та/або максимальні цінові межі) на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та балансуючому ринку для кожної торгової зони з відповідним обґрунтуванням. Рівень граничних цін має впливати на формування вільної (ринкової) ціни у мінімальний спосіб. Доцільність встановлення і рівень граничних цін у разі їх встановлення мають переглядатися Регулятором не менше одного разу на шість місяців. Граничні ціни встановлюються Регулятором після консультацій з Антимонопольним комітетом України.

{Абзац пункту 9 розділу XVII в редакції Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

{Абзац пункту 9 розділу XVII виключено на підставі Закону № 1639-IX від 14.07.2021}

{Пункт 9 розділу XVII в редакції Закону № 330-IX від 04.12.2019}

9[1]. До 1 липня 2024 року вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається гарантованим покупцем, визначається з урахуванням різниці між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем покладених на нього Кабінетом Міністрів України спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів (крім спеціальних обов'язків для забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії), відповідно до цього Закону.

{Розділ XVII доповнено пунктом 9[1] згідно із Законом № 330-IX від 04.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3220-IX від 30.06.2023}

9[2]. До 30 квітня 2037 року оператор установки зберігання енергії, введеної в експлуатацію до 30 квітня 2027 року (а оператор установки зберігання енергії, який здійснює діяльність із зберігання енергії на гідроакумулюючих електростанціях, - лише щодо об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), які були введені в експлуатацію після нового будівництва, починаючи з 1 січня 2026 року), або суб'єкт, що увів в експлуатацію установку зберігання енергії після нового будівництва до 30 квітня 2028 року, але станом на 30 квітня 2027 року мав чинні технічні умови на здійснення приєднання такої установки зберігання енергії до електричних мереж, право власності або користування на земельну ділянку та/або інший об'єкт нерухомого майна, де планується здійснення будівництва або встановлення такої установки зберігання енергії, а також документи, що надають право на виконання будівельних робіт з будівництва такої установки зберігання енергії, сплачує плату за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, плату за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, яка розраховується на обсяг абсолютної величини різниці між місячним відбором та місячним відпуском електричної енергії установкою зберігання енергії за відповідними тарифами, на умовах, визначених кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу та правилами роздрібного ринку електричної енергії в редакції, що діяла станом на 30 квітня 2027 року. Такий оператор (а оператор установки зберігання енергії, який здійснює діяльність із зберігання енергії на гідроакумулюючих електростанціях - лише щодо об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), які були введені в експлуатацію після нового будівництва, починаючи з 1 січня 2026 року) або суб'єкт має право в будь-який час, починаючи з 1 травня 2027 року, почати сплачувати плату за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, плату за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у порядку, встановленому Регулятором відповідно до вимог, визначених частиною восьмою статті 30[1] цього Закону.

До 5 травня 2027 року оператор або суб'єкт, зазначений в абзаці першому цього пункту, надає оператору системи передачі (у разі приєднання до системи передачі) або оператору системи розподілу (у разі приєднання до системи розподілу) документи, що підтверджують відповідність критеріям, зазначеним в абзаці першому цього пункту. До 31 травня 2027 року відповідний оператор системи передачі або оператор системи розподілу повідомляє такого оператора або суб'єкта щодо їхньої відповідності таким критеріям. Порядок перевірки, надання підтвердження або відмови у підтвердженні документів на відповідність критеріям, зазначеним в абзаці першому цього пункту, а також повідомлення оператором системи розподілу оператора системи передачі про підтвердження зазначених критеріїв установки зберігання енергії, яка приєднується до системи розподілу, визначається у

встановленому Регулятором порядку. Спори, що виникають під час виконання вимог цього пункту, вирішуються Регулятором. Звернення щодо вирішення таких спорів можуть бути подані Регулятору до 31 серпня 2027 року.

{Розділ XVII доповнено пунктом 9^2 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

10. Максимальний строк дії двосторонніх договорів, укладених з дати початку дії нового ринку електричної енергії до 31 грудня 2020 року, не може перевищувати одного року, крім договорів з виробниками електричної енергії за "зеленим" тарифом.

11. Частка відшкодування гарантованому покупцю суб'єктами господарювання, об'єкт (об'єкти) електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця та здійснюють продаж електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, встановлена потужність яких не перевищує 400 кВт (200 кВт для об'єктів, що були введені в експлуатацію після 1 січня 2026 року), за "зеленим" тарифом, вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця становить:

{Абзац перший пункту 11 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

до 31 грудня 2020 року - 0 відсотків;

з 1 січня 2021 року - 10 відсотків;

з 1 січня 2022 року - 20 відсотків;

з 1 січня 2023 року - 30 відсотків;

з 1 січня 2024 року - 40 відсотків;

з 1 січня 2025 року - 50 відсотків;

з 1 січня 2026 року - 60 відсотків;

з 1 січня 2027 року - 70 відсотків;

з 1 січня 2028 року - 80 відсотків;

з 1 січня 2029 року - 90 відсотків;

з 1 січня 2030 року - 100 відсотків.

Частка відшкодування гарантованому покупцю суб'єктами господарювання, об'єкт (об'єкти) електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуючої групи гарантованого покупця та здійснюють продаж електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, встановлена потужність яких перевищує 400 кВт (200 кВт для об'єктів, що були введені в експлуатацію після 1 січня 2026 року), за "зеленим" тарифом, вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця становить:

{Абзац тринадцятий пункту 11 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

до 31 грудня 2020 року - 0 відсотків;

з 1 січня 2021 року - 50 відсотків;

з 1 січня 2022 року - 100 відсотків.

До 31 грудня 2029 року відшкодування суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах), що використовують енергію вітру та включені до складу балансуючої групи гарантованого покупця, вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця гарантованому покупцю здійснюється у разі відхилення фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії такого об'єкта (об'єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускових комплексів) від його погодинного графіка відпуску електричної енергії більш як на 10 відсотків.

До 31 грудня 2029 року відшкодування суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах), що використовують енергію сонячного випромінювання та включені до складу балансуючої групи гарантованого покупця, вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця гарантованому покупцю здійснюється у разі відхилення фактичних погодинних обсягів відпуску електричної енергії такого об'єкта (об'єктів) електроенергетики або черг його (їх) будівництва (пускових комплексів) від його погодинного графіка відпуску електричної енергії більш як на 5 відсотків.

{Пункт 11 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019; в редакції Законів № 810-IX від 21.07.2020, № 3141-IX від 10.06.2023, № 3220-IX від 30.06.2023}

11[1]. Установити, що тимчасово, у зв'язку з карантином, встановленим Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), кошти, отримані оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину станом на 1 липня 2020 року, використовуються для таких цілей:

30 відсотків - на гарантування фактичної наявності розподіленої пропускної спроможності, технічного обслуговування та збільшення пропускної спроможності шляхом здійснення інвестицій у систему передачі, зокрема в будівництво нових міждержавних ліній електропередачі, сплату платежів до Державного бюджету України, зобов'язання за якими виникають при визнанні доходів, отриманих від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину, погашення заборгованості за договорами з доступу до пропускної спроможності міждержавного перетину;

70 відсотків - на погашення заборгованості перед гарантованим покупцем за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. Гарантований покупець зобов'язаний перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, в розмірі 50 відсотків суб'єкту господарювання, який здійснює виробництво електричної енергії на атомних електростанціях, а 50 відсотків - на оплату електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим "зеленим" тарифом або за аукціонною ціною.

{Розділ XVII доповнено пунктом 11¹ згідно із Законом № 810-IX від 21.07.2020}

11². Зупинити на 2022 рік дію частин першої - п'ятої статті 43 цього Закону.

Установити, що тимчасово, у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX:

{Абзац другий пункту 11² розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

1) кошти, отримані оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину станом на 31 липня 2022 року, використовуються для таких цілей:

10 відсотків - на гарантування фактичної наявності розподіленої пропускної спроможності, технічного обслуговування та збільшення пропускної спроможності шляхом здійснення інвестицій у систему передачі, погашення заборгованості за договорами з доступу до пропускної спроможності міждержавного перетину;

45 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуючому ринку, із забезпеченням оплати кожному постачальнику послуг з балансування та кожній стороні, відповідальній за баланс, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними. При цьому суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з виробництва електричної енергії на теплових електростанціях або теплоелектроцентралях, зобов'язані спрямувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, на закупівлю вугільної продукції та/або природного газу, та/або мазуту чи на проведення ремонтних робіт генеруючих потужностей з метою забезпечення опалювального сезону 2022/23 років;

45 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. Гарантований покупець зобов'язаний перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, суб'єкту господарювання, який здійснює виробництво електричної енергії на атомних електростанціях, та суб'єктам господарювання, що входять або входили у попередні періоди до складу балансуючої групи гарантованого покупця, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними;

2) кошти, які будуть отримані оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину з 1 серпня 2022 року до 1 січня 2023 року, використовуються для таких цілей:

50 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуючому ринку, із забезпеченням оплати кожному постачальнику послуг з балансування та кожній стороні, відповідальній за баланс, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними. При цьому суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з виробництва електричної енергії на теплових електростанціях або теплоелектроцентралях, зобов'язані спрямувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, на закупівлю вугільної продукції та/або природного газу, та/або мазуту чи на

проведення ремонтних робіт генеруючих потужностей з метою забезпечення опалювального сезону 2022/23 років;

50 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. Гарантований покупець зобов'язаний перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, суб'єкту господарювання, який здійснює виробництво електричної енергії на атомних електростанціях, та суб'єктам господарювання, що входять або входили у попередні періоди до складу балансуючої групи гарантованого покупця, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними.

{Розділ XVII доповнено пунктом 11² згідно із Законом № 2479-IX від 29.07.2022}

11³. Зупинити на 2023 рік дію частин першої - п'ятої статті 43 цього Закону.

Установити, що тимчасово, у зв'язку з введенням Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженого Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, воєнного стану в Україні, кошти, отримані оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину, крім коштів, передбачених абзацом шостим цього пункту, у період з 1 січня 2023 року по 31 грудня 2023 року, використовуються для таких цілей:

10 відсотків - на гарантування фактичної наявності розподіленої пропускної спроможності, технічного обслуговування та збільшення пропускної спроможності шляхом здійснення інвестицій у систему передачі, погашення заборгованості за договорами з доступу до пропускної спроможності міждержавного перетину. Кошти, не використані на визначені цілі, можуть бути використані для погашення заборгованості з послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, що надається постачальником універсальних послуг (витрати на виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел для приватних домогосподарств);

45 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуючому ринку, із забезпеченням оплати кожному постачальнику послуг з балансування та кожній стороні, відповідальній за баланс, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними. При цьому суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з виробництва електричної енергії на теплових електростанціях або теплоелектроцентралях, зобов'язані спрямувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, на закупівлю вугільної продукції та/або природного газу, та/або мазуту чи на проведення ремонтних робіт генеруючих потужностей з метою забезпечення опалювального сезону 2023/2024 років;

45 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. Гарантований покупець зобов'язаний перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, суб'єкту господарювання, який здійснює виробництво електричної енергії на атомних електростанціях, та суб'єктам

господарювання, що входять або входили у попередні періоди до складу балансуючої групи гарантованого покупця, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними.

Розподіл доходів від управління обмеженнями, у тому числі в разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності, узгоджується оператором системи передачі із заінтересованими операторами енергосистем суміжних держав та погоджується Регулятором. Сума доходу від управління обмеженнями, у тому числі в разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності, що може бути розподілена на користь оператора системи передачі суміжної держави, не може перевищувати 50 відсотків коштів, отриманих оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності відповідних напрямів міждержавного перетину суміжної держави.

{Розділ XVII доповнено пунктом 11³ згідно із Законом № 3141-IX від 10.06.2023}

11⁴. Зупинити на 2024 рік дію частин першої - п'ятої статті 43 цього Закону.

Установити, що тимчасово, на час воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, кошти, отримані оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину, крім коштів, передбачених абзацом п'ятим цього пункту, у період з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року використовуються на такі цілі:

50 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуючому ринку, із забезпеченням оплати кожному постачальнику послуг з балансування та кожній стороні, відповідальній за баланс, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними;

50 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та перед постачальниками універсальних послуг за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії пропорційно до заборгованості, що існує перед ними на день такого погашення. Гарантований покупець зобов'язаний перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, на оплату електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим "зеленим" тарифом або за аукціонною ціною. Постачальники універсальних послуг зобов'язані перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, на оплату електричної енергії, виробленої генеруючими установками приватних домогосподарств з альтернативних джерел енергії.

Розподіл доходів від управління обмеженнями, у тому числі в разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності, узгоджується оператором системи передачі із заінтересованими операторами енергосистем суміжних держав та погоджується Регулятором. Сума доходу від управління обмеженнями, у тому числі в разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності, що може бути розподілена на користь оператора системи передачі суміжної держави, не може

перевищувати 50 відсотків коштів, отриманих оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності відповідних напрямів міждержавного перетину суміжної держави.

{Розділ XVII доповнено пунктом 11[4] згідно із Законом № 3915-IX від 21.08.2024}

11[5]. Установити, що тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом одного року з дня його припинення або скасування, підсумкова сума надлишково отриманого доходу за результатами діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у 2023 та 2024 роках використовується оператором системи передачі для таких цілей:

45 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуючому ринку;

45 відсотків - на покриття витрат та погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за договором про надання послуг із збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії з гарантованим покупцем;

10 відсотків - на покриття витрат та погашення заборгованості оператора системи передачі перед постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел з постачальником універсальних послуг з метою подальшої оплати постачальниками універсальних послуг електричної енергії, виробленої генеруючими установками приватних домогосподарств з використанням альтернативних джерел енергії.

{Розділ XVII доповнено пунктом 11[5] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

11[6]. Зупинити на 2025 рік дію частин першої - п’ятої статті 43 цього Закону.

Установити, що тимчасово, у зв’язку з введенням Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, воєнного стану в Україні, кошти, отримані оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину у період з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року, використовуються для таких цілей:

10 відсотків - на гарантування фактичної наявності розподіленої пропускної спроможності, технічного обслуговування та збільшення пропускної спроможності шляхом здійснення інвестицій у систему передачі, погашення заборгованості за договорами з доступу до пропускної спроможності міждержавного перетину;

40 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуючому ринку, із забезпеченням оплати кожному постачальнику послуг з балансування та кожній стороні, відповідальній за баланс, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними. При цьому суб’єкти господарювання, які здійснюють

господарську діяльність з виробництва електричної енергії на теплових електростанціях або теплоелектроцентралях, зобов'язані спрямувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, на закупівлю вугільної продукції та/або природного газу, та/або мазуту чи на проведення ремонтних робіт генеруючих потужностей з метою забезпечення опалювального сезону 2025/2026 років;

40 відсотків - на погашення заборгованості оператора системи передачі перед гарантованим покупцем за надані послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. Гарантований покупець зобов'язаний перерахувати кошти, отримані відповідно до цього абзацу, суб'єкту господарювання, який здійснює виробництво електричної енергії на атомних електростанціях, та суб'єктам господарювання, що входять або входили у попередні періоди до складу балансуючої групи гарантованого покупця, пропорційно до заборгованості, що існує перед ними;

10 відсотків - на покриття витрат та погашення заборгованості оператора системи передачі перед постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел з постачальником універсальних послуг з метою подальшої оплати постачальниками універсальних послуг електричної енергії, виробленої генеруючими установками приватних домогосподарств з використанням альтернативних джерел енергії.

Розподіл доходів від управління обмеженнями, у тому числі в разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності, узгоджується оператором системи передачі із заінтересованими операторами енергосистем суміжних держав та погоджується Регулятором. Сума доходу від управління обмеженнями, у тому числі в разі відсутності спільної скоординованої процедури розподілу пропускної спроможності, що може бути розподілена на користь оператора системи передачі суміжної держави, не може перевищувати 50 відсотків коштів, отриманих оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності відповідних напрямів міждержавного перетину суміжної держави.

{Розділ XVII доповнено пунктом 11⁶ згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

11⁷. Установити, що до 1 січня 2030 року положення абзацу третього пункту 7 частини третьої статті 6 цього Закону застосовується в такій редакції:

"тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління".

Установити, що до 1 січня 2030 року положення абзацу другого частини восьмої статті 33 цього Закону застосовується в такій редакції:

"Оператор системи передачі для забезпечення загальносуспільних інтересів придбаває послуги, які йому надають на обов'язковій основі суб'єкти ринку, визначені відповідно до цього Закону, на підставі договору про надання послуг для забезпечення загальносуспільних інтересів, типову форму якого затверджує Регулятор."

{Розділ XVII доповнено пунктом 11⁷ згідно із Законом України № 4937-IX від 15.07.2026}

12. З метою забезпечення надійного та безперебійного централізованого теплопостачання населення Кабінет Міністрів України може прийняти рішення про

тимчасову підтримку деяких виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, для проведення їх реконструкції та/або модернізації.

12.1. Порядок надання підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, затверджується Кабінетом Міністрів України та повинен містити:

вимоги до аудиту технічного стану теплоелектроцентралі;

вимоги до техніко-економічного обґрунтування доцільності їх реконструкції та/або модернізації;

зобов'язання виробника щодо реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі;

умови придбання послуги з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії.

12.2. Рішення про тимчасову підтримку приймається індивідуально для кожного виробника, що здійснює комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралі, у разі:

вищої за ринкову ціну собівартості виробництва електричної енергії теплоелектроцентраллю без проведення реконструкції та/або модернізації;

відсутності альтернативних джерел теплової енергії на території теплопостачання теплоелектроцентралі;

наявності техніко-економічного обґрунтування, розробленого за результатами аудиту технічного стану теплоелектроцентралі, щодо доцільності реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі порівняно з будівництвом нових альтернативних джерел теплопостачання;

наявності техніко-економічного обґрунтування щодо доцільності реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі для ОЕС України.

12.3. Рішення про тимчасову підтримку виробника, що здійснює комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралі, або про відмову в підтримці приймається протягом трьох місяців з дня звернення такого виробника на підставі висновку комісії, склад якої визначається Кабінетом Міністрів України. До складу комісії входять посадові (службові) особи:

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі;

Регулятора;

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства;

центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики;

центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

{Абзац шостий пункту 12.3 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 3764-IX від 04.06.2024}

органів місцевого самоврядування, повноваження яких поширюються на територію теплопостачання теплоелектроцентралі;

відповідного виробника, що здійснює комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралі;

інших органів державної влади, проектних, наукових установ, галузевих громадських організацій (за згодою).

12.4. Вимоги до техніко-економічного обґрунтування доцільності реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі мають стосуватися, зокрема:

типу основного палива до та після реконструкції та/або модернізації;

зміни електричної та теплової потужності у результаті реконструкції та/або модернізації;

співвідношення теплової та електричної потужності при реконструкції та/або модернізації;

рівня питомих витрат палива на виробництво електричної та теплової енергії;

рівня викидів шкідливих речовин;

використання при заміні основних елементів обладнання новітніх технологій, що забезпечить підвищення коефіцієнта корисної дії об’єкта реконструкції та/або модернізації.

12.5. Реконструкція та/або модернізація теплоелектроцентралі здійснюється за рахунок коштів виробника, що здійснює комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралі, та/або власника такої теплоелектроцентралі.

12.6. Тимчасова підтримка виробника, що здійснює комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралі, надається шляхом запровадження державної регульованої ціни на електричну енергію, вироблену на такій теплоелектроцентралі, на строк реконструкції та/або модернізації та повернення залучених з цією метою коштів, але не більше граничного строку, встановленого підпунктом 12.9 цього пункту.

12.7. Державна регульована ціна закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях, встановлюється Регулятором для кожної окремої теплоелектроцентралі на обсяг відпуску електричної енергії, визначений на підставі графіка виробництва теплової енергії. Методика розрахунку державної регульованої ціни на електричну енергію для виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, затверджується Регулятором та має забезпечувати відшкодування економічно обґрунтованих витрат, у тому числі покриття обґрунтованих інвестицій, та отримання прибутку з урахуванням справедливого розподілу витрат між діяльністю з виробництва електричної та теплової енергії.

12.8. Відповідна тимчасова підтримка діє за умови дотримання виробником зобов’язань щодо виконання робіт з реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі та строків реалізації етапів проекту реконструкції та/або модернізації.

Моніторинг виконання зобов’язань щодо реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі, у тому числі строків реалізації етапів виконання проекту, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, щонайменше один раз на рік.

За результатами моніторингу Кабінет Міністрів України може переглянути рішення про тимчасову підтримку виробника, що здійснює комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралі.

12.9. Виробники, стосовно яких прийнято рішення про тимчасову підтримку, надають оператору системи передачі послугу з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії до 1 липня 2024 року.

Оператор системи передачі укладає договори про надання послуги з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії.

Вартість послуги з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії повинна забезпечувати теплоелектроцентралям покриття різниці між вартістю електричної енергії за державною регульованою ціною та вартістю цієї електричної енергії за цінами ринку "на добу наперед".

Зобов’язання щодо оплати послуги з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії виникають у оператора системи передачі після укладення договору про надання відповідної послуги. Типовий договір про надання послуги з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії затверджується Регулятором та передбачає порядок зміни умов тимчасової підтримки виробників або скасування придбання відповідної послуги у разі невиконання виробником зобов’язань щодо реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі.

12.10. Регулятор щороку встановлює граничні показники обсягу та вартості послуг з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, в межах яких оператор системи передачі здійснює придбання таких послуг.

Джерелом фінансування послуг з підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії є тариф оператора системи передачі.

12.11. До 1 квітня 2020 року Регулятор має право встановлювати на рівні не нижче собівартості тариф на відпуск електричної енергії виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, у випадках, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України про покладання спеціальних обов’язків за зверненням такого виробника.

{Розділ XVII доповнено пунктом 12.11 згідно із Законом № 330-IX від 04.12.2019}

12.12. До набрання чинності регіональними правилами розрахунку міжзональної пропускної спроможності розрахунок міжзональної пропускної спроможності

здійснюється регіональним координаційним центром, з урахуванням узгоджених рішень між операторами системи передачі держав - членів Європейського Союзу та/або держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

{Розділ XVII доповнено пунктом 12.12 згідно із Законом № 4834-IX від 07.04.2026}

12[1]. З метою забезпечення надійного і безперебійного централізованого теплопостачання населення та підвищення стійкості енергосистеми до мереж виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії, та/або до мереж теплопостачальних організацій, що здійснюють також діяльність з транспортування теплової енергії (далі - теплопостачальна організація), за їхньою згодою можуть приєднуватися когенераційні установки третіх осіб електричною потужністю до 20 МВт з урахуванням такого:

1) придбання обладнання, робіт, послуг, необхідних для приєднання когенераційних установок до електричних, газових або теплових мереж, фінансується власниками таких установок;

2) приєднання когенераційних установок до електричних, газових або теплових мереж здійснюється з урахуванням технічних особливостей таких мереж;

3) теплова енергія, вироблена на когенераційних установках, може продаватися теплопостачальній організації для задоволення потреб її споживачів у тепловій енергії за ціною, що не перевищує 50 відсотків одноставкового тарифу або 50 відсотків умовно-змінної частини двоставкового тарифу, який застосовується на теплову енергію для населення, встановленого для теплопостачальної організації, якщо інше не передбачено договором про такий продаж. Ціна такого продажу встановлюється таким чином, щоб це не спричиняло підвищення тарифів на теплову енергію для кінцевих споживачів теплопостачальної організації;

4) електрична енергія, вироблена на когенераційних установках, може використовуватися для забезпечення власних потреб виробника, що здійснює виробництво теплової енергії, а в разі якщо обсяг виробництва електричної енергії на когенераційних установках перевищує обсяг споживання такого виробника, надлишок електричної енергії може бути реалізований за механізмом самовиробництва;

5) електрична енергія, вироблена на когенераційних установках, може бути використана для забезпечення власних потреб виробників, що здійснюють виробництво електричної та теплової енергії, та/або продана таким виробникам для подальшого продажу на ринку електричної енергії через електричні мережі цих виробників;

6) продаж електричної енергії, виробленої на когенераційних установках та проданої виробникам, що здійснюють виробництво електричної та/або теплової енергії, не є постачанням електричної енергії споживачу в розумінні цього Закону та не потребує отримання власниками когенераційних установок ліцензії на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу;

7) продаж електричної енергії, виробленої на когенераційних установках та проданої виробникам, що здійснюють виробництво теплової енергії, вважається виробництвом електричної енергії для власних потреб та не потребує отримання ліцензії на виробництво електричної енергії, за умови що дозволена до споживання потужність електроустановок виробника теплової енергії на одній площадці вимірювання не перевищує 5 МВт;

8) продаж електричної енергії, виробленої на когенераційних установках та проданої виробникам, що здійснюють виробництво електричної та теплової енергії, вважається виробництвом електричної енергії для власних потреб та не потребує отримання ліцензії на виробництво електричної енергії, за умови що встановлена потужність таких генеруючих електроустановок на одній площадці вимірювання не перевищує 5 МВт дозволеної до відпуску електричної потужності виробника, що здійснює виробництво електричної та теплової енергії;

9) когенераційні установки мають бути забезпечені окремими засобами обліку електричної та теплової енергії відповідно до вимог, визначених Регулятором.

{Розділ XVII доповнено пунктом 12[1] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

13. Під час здійснення заходів з відокремлення оператора системи розподілу вертикально інтегрований суб'єкт господарювання повинен до 1 січня 2019 року вжити заходів для відокремлення оператора системи розподілу від виробництва, передачі, постачання електричної енергії шляхом створення відповідних суб'єктів господарювання.

{Абзац перший пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

З метою забезпечення надійного та безперервного постачання електричної енергії побутовим та малим непобутовим споживачам відокремлення оператора системи розподілу, кількість приєднаних споживачів до системи розподілу якого перевищує 100 тисяч, здійснюється з урахуванням вимог цього пункту, а саме:

суб'єкт господарювання, створений у результаті здійснення заходів з відокремлення з метою забезпечення постачання електричної енергії споживачам, у строк не пізніше ніж 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом зобов'язаний в установленому порядку отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії;

упродовж десяти років з 1 січня 2019 року такий електропостачальник, який отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії, виконує функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, яка визначається як область, міста Київ та Севастополь, Автономна Республіка Крим, на якій до відокремлення провадив свою діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом вертикально інтегрований суб'єкт господарювання;

{Абзац четвертий пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законами № 2628-VIII від 23.11.2018, № 810-IX від 21.07.2020, № 1396-IX від 15.04.2021, № 2479-IX від від 29.07.2022; зміни до абзацу четвертого пункту 13 розділу XVII див. в Законі № 3141-IX від 10.06.2023; в редакції Закону № 3484-IX від 21.11.2023; із змінами, внесеними згідно із Законами № 3764-IX від 04.06.2024, № 4777-IX від 10.02.2026 - щодо набрання чинності змін див. пункт 1 розділу II}

фактом приєднання споживача до умов договору постачання універсальних послуг (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, що засвідчують його бажання укласти договір, зокрема надання підписаної заяви про приєднання, оплата рахунка постачальника універсальної послуги та/або факт споживання електричної енергії.

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Упродовж строку виконання електропостачальником, створеним у результаті здійснення заходів з відокремлення, функцій постачальника універсальних послуг:

тариф на послуги постачальника універсальних послуг встановлюється Регулятором відповідно до затвердженої ним методики;

надання універсальних послуг здійснюється з дотриманням умов щодо виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів, передбачених статтею 62 цього Закону.

До дати запровадження двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, балансуючого ринку постачальник універсальних послуг купує електричну енергію для постачання споживачам відповідно до Закону України "Про електроенергетику", а ціни, за якими постачальник універсальних послуг здійснює постачання електричної енергії побутовим споживачам, встановлюються Регулятором.

Електрична енергія, що купується у постачальника універсальних послуг та споживається:

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020}

у багатоквартирних житлових будинках на технічні цілі (аварійне та евакуаційне освітлення, роботу індивідуальних теплових пунктів, котелень, ліфтів, насосів, замково-переговорних пристроїв, протипожежних систем, систем вентиляції, димовидалення та кондиціонування, систем сигналізації, авіаційних маяків, що належать власникам квартир багатоквартирного будинку на праві спільної власності) та освітлення дворів, східців і номерних знаків;

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020; в редакції Закону № 2486-IX від 29.07.2022}

у дачних та дачно-будівельних кооперативах, садових товариствах, гаражно-будівельних кооперативах на технічні цілі (роботу насосів) та освітлення території;

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020}

юридичними особами, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб (містечок із збірних модулів, гуртожитків, оздоровчих таборів, будинків відпочинку, санаторіїв, пансіонатів, готелів тощо), у частині задоволення власних побутових потреб внутрішньо переміщених осіб;

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020}

релігійними організаціями в частині споживання електричної енергії на комунально-побутові потреби,

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020}

оплачується за цінами, за якими постачальник універсальних послуг здійснює постачання електричної енергії побутовим споживачам.

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 832-IX від 01.09.2020}

Споживачі (крім побутових та малих непобутових споживачів), яким на день набрання чинності цим Законом здійснював постачання електричної енергії постачальник за регульованим тарифом, мають обрати собі електропостачальника та укласти з ним договір постачання електричної енергії споживачу до 1 січня 2019 року. Оператор системи розподілу за згодою відповідного споживача повинен надати електропостачальнику інформацію про споживача, необхідну для зміни електропостачальника.

{Абзац пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Тимчасово, на період з 1 січня 2019 року по 31 грудня 2020 року, універсальні послуги, крім побутових та малих непобутових споживачів, надаються постачальником таких послуг також бюджетним установам незалежно від розміру договірної потужності та іншим споживачам, електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт. У зазначений період на бюджетні установи незалежно від розміру договірної потужності та на інших споживачів, електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт, поширюються всі права та обов’язки, передбачені Законом України "Про ринок електричної енергії" для малих непобутових споживачів щодо отримання універсальних послуг, передбачених статтею 63 цього Закону.

{Пункт 13 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Передача постачальнику універсальних послуг персональних даних побутових та малих непобутових споживачів під час здійснення заходів з відокремлення оператора системи розподілу не потребує отримання згоди та повідомлення таких споживачів про передачу персональних даних і вважається такою, що здійснена в загальносуспільних інтересах з метою забезпечення постачання електричної енергії споживачам.

До обрання споживачами (крім побутових та малих непобутових споживачів) електропостачальника постачання електричної енергії таким споживачам здійснюється постачальником за регульованим тарифом за роздрібними тарифами, що регулюються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики.

У разі необрання споживачем (крім побутового та малого непобутового споживача) нового електропостачальника до 1 січня 2019 року постачання електричної енергії такому споживачу здійснюється постачальником "останньої надії" відповідно до статті 64 цього Закону.

{Абзац пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Ліцензії на провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом підлягають анулюванню з 1 січня 2019 року. До припинення дії зазначених ліцензій діяльність з розподілу та постачання електричної енергії провадиться на підставі чинних ліцензій, що були видані до дня набрання чинності цим Законом.

{Абзац пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Діяльність з розподілу електричної енергії з 1 січня 2019 року здійснюється на підставі нових ліцензій на провадження діяльності з розподілу електричної енергії.

{Абзац пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Вертикально інтегрований суб'єкт господарювання повинен не пізніше ніж через сім місяців з дня набрання чинності цим Законом надати Регулятору інформацію про здійснення заходів з відокремлення та інформувати Регулятора про їх виконання.

Вертикально інтегрований суб'єкт господарювання повинен забезпечити інформування споживачів про здійснення заходів з відокремлення оператора системи розподілу, зокрема щодо умов постачання електричної енергії під час та після відокремлення, шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті постачальника за регульованим тарифом та на платіжних документах.

За відсутності електропостачальника для здійснення функцій постачальника універсальних послуг на закріпленій території до 1 грудня 2018 року Кабінет Міністрів України проводить конкурс на визначення постачальника універсальної послуги відповідно до статті 63 цього Закону.

{Абзац пункту 13 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

Виконання вертикально інтегрованим суб'єктом господарювання вимог щодо відокремлення оператора системи розподілу, передбачених цим Законом, не є порушенням зобов'язань, які випливають з умов договорів (контрактів) купівлі-продажу об'єктів приватизації (акцій, часток), у тому числі умов продажу об'єктів приватизації (акцій, часток), і не потребує надання згоди Фонду державного майна України або інших органів приватизації.

Прийняття інвестором (покупцем) об'єктів приватизації (акцій, часток) рішень про відокремлення оператора системи розподілу на виконання вимог цього Закону не є порушенням зобов'язань, які випливають з умов договорів (контрактів) купівлі-продажу об'єктів приватизації (акцій, часток), у тому числі умов продажу об'єктів приватизації (акцій, часток).

У разі відокремлення оператор системи розподілу є правонаступником в частині прав та обов'язків:

пов'язаних із провадженням діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та із провадженням діяльності з передачі електричної енергії

місцевими (локальними) електромережами за договорами на постачання електричної енергії та про користування електричною енергією;

за укладеними договорами про приєднання до електричних мереж;

за укладеними договорами спільного використання технологічних електричних мереж;

за договорами, укладеними з державним підприємством, що провадить діяльність з оптового постачання електричної енергії, судовими рішеннями, прийнятими у справах щодо цього підприємства;

за кредитними договорами, договорами застави, поруки, обумовленими провадженням діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та провадженням діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами;

за зобов'язаннями, пов'язаними з купівлею-продажем, ремонтом, будівництвом та іншими операціями з майном, яке забезпечує діяльність оператора системи розподілу;

за зобов'язаннями, пов'язаними з емісією, володінням цінними паперами та іншими зобов'язаннями, пов'язаними з власними або придбаними цінними паперами.

Вимоги щодо порядку відокремлення оператора системи розподілу, встановлені цим пунктом, не є обов'язковими для оператора системи розподілу, кількість приєднаних споживачів до системи розподілу якого не перевищує 100 тисяч.

13[1]. Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом одного року після його припинення чи скасування, електрична енергія, що купується у постачальника універсальних послуг та споживається у прийнятому в експлуатацію закінченому будівництвом багатоквартирному будинку (черзі, пусковому комплексі), щодо якого наявні чинні технічні умови, але не завершена процедура приєднання до електричних мереж, на обслуговування закінченого будівництвом об'єкта, у тому числі на комунально-побутові потреби мешканців та на цілі, визначені абзацом одинадцятим пункту 13 цього розділу, оплачується замовником, управителем, об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку чи житлово-будівельним кооперативом за ціною, за якою постачальник універсальних послуг здійснює постачання електричної енергії колективним побутовим споживачам. Обов'язковими умовами для застосування такої ціни є забезпечення замовником, управителем, об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку чи житлово-будівельним кооперативом:

обліку електроенергії (окремими площадками вимірювання на технічні цілі будинку та на побутові потреби власників житлових приміщень);

оформлення паспорта точки розподілу, укладення (у разі відсутності) договорів про тимчасове надання послуг з розподілу/постачання електричної енергії між замовником, управителем, об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку чи житлово-будівельним кооперативом та оператором систем розподілу/ постачальником універсальних послуг.

У разі виконання цих умов замовник, управитель, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку чи житлово-будівельний кооператив вважається колективним побутовим споживачем.

Протягом одного року після припинення чи скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, замовник будівництва об'єкта зобов'язаний передати підключений (приєднаний) до інженерних мереж багатоквартирний житловий будинок власнику, об'єднанню співвласників багатоквартирного будинку або управителю.

{Розділ XVII доповнено пунктом 13[1] згідно із Законом № 2486-IX від 29.07.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

13[2]. Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом одного року після його припинення чи скасування, електрична енергія, що купується у постачальника універсальних послуг та споживається у тимчасових спорудах для життєзабезпечення населення, розміщених відповідно до пункту 9[2] розділу V "Прикінцеві положення" Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності", оплачується за цінами, за якими постачальник універсальних послуг здійснює постачання електричної енергії побутовим споживачам.

{Розділ XVII доповнено пунктом 13[2] згідно із Законом № 2486-IX від 29.07.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

13[3]. Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом одного року після його припинення чи скасування, замовник послуги з нестандартного приєднання має право бути замовником робіт з проектування електричних мереж лінійної частини приєднання, будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт. У такому разі замовник на підставі отриманих технічних умов на нестандартне приєднання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи розподілу проектної документації на будівництво електричних мереж лінійної частини приєднання, забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконалагоджувальних робіт щодо будівництва електричних мереж лінійної частини приєднання. При цьому закупівля товарів, робіт і послуг з проектування, будівництва, реконструкції мереж лінійної частини приєднання під час надання послуг з приєднання здійснюється без дотримання вимог частини дев'ятої статті 21 цього Закону.

{Розділ XVII доповнено пунктом 13[3] згідно із Законом № 2486-IX від 29.07.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

13[4]. У зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України, що спричинила пошкодження об'єктів електроенергетики, в межах заходів, що вживаються для

уникнення ризику порушення безпеки постачання електричної енергії, тимчасово, на період до 1 січня 2027 року, суб'єкт господарювання, що здійснює функції оператора газотранспортної системи відповідно до Закону України "Про ринок природного газу", має право отримати ліцензію на провадження діяльності з виробництва електричної енергії та стати виробником електричної енергії з природного газу.

{Абзац перший пункту 13⁴ розділу XVII в редакції Закону № 4213-IX від 14.01.2025}

Діяльність з виробництва електричної енергії, у тому числі операції із закупівлі природного газу для виробництва електричної енергії, має бути відокремлена від іншої діяльності оператора газотранспортної системи. Оператор газотранспортної системи зобов'язаний вести окремий від інших видів діяльності облік витрат та доходів щодо діяльності з виробництва електричної енергії.

Витрати та доходи, пов'язані із здійсненням діяльності з виробництва електричної енергії, не враховуються при розрахунку тарифу оператора газотранспортної системи на послуги транспортування природного газу.

Закупівля природного газу для виробництва електричної енергії здійснюється оператором газотранспортної системи на конкурентних ринкових засадах або відповідно до умов реалізації природного газу, визначених Кабінетом Міністрів України при покладенні спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу.

На оператора газотранспортної системи як виробника електричної енергії за рішенням Кабінету Міністрів України можуть бути покладені спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, після видачі ліцензії оператору газотранспортної системи на провадження діяльності з виробництва електричної енергії невідкладно повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про надання оператору газотранспортної системи такого права та про виключний (що не може бути продовжений) строк дії такої ліцензії.

{Розділ XVII доповнено пунктом 13⁴ згідно із Законом № 3293-IX від 28.07.2023}

13⁵. Під час воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом одного місяця з дня його припинення чи скасування обов'язок щодо оприлюднення учасниками оптового енергетичного ринку інсайдерської інформації та заборони щодо поводження з нею не поширюються на інформацію:

передбачену пунктом 2 частини першої статті 11¹ цього Закону;

визначену Регулятором як така, що в умовах воєнного стану не підлягає оприлюдненню та/або віднесена до інформації з обмеженим доступом.

Протягом строку, визначеного абзацом першим цього пункту, штрафні санкції за невиконання вимог щодо оприлюднення такої інсайдерської інформації, затверджених Регулятором, не застосовуються.

Адміністратори платформ інсайдерської інформації зобов'язані закрити загальний доступ до своїх платформ, а учасники оптового енергетичного ринку зобов'язані розкривати наявну інсайдерську інформацію на платформах інсайдерської інформації у тестовому режимі. Адміністратори платформ інсайдерської інформації забезпечують безперервний доступ Регулятора до даних, розкритих учасниками оптового енергетичного ринку на платформах інсайдерської інформації, протягом строку, визначеного абзацом першим цього пункту.

Регулятор на час дії зазначеного періоду визначає перелік інсайдерської інформації, доступ до якої закритий відповідно до умов цього пункту, яка агрегується, та порядок її агрегації та оприлюднення.

{Розділ XVII доповнено пунктом 13[5] згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

13[6]. Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом одного року після його припинення чи скасування, оператор системи передачі формує, підтримує в актуальному стані та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті реєстр об'єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією.

Протягом 30 календарних днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функціонування енергетичних ринків, конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та посилення енергетичної стійкості" центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у паливно-енергетичному комплексі, створити Спеціальну Комісію із залученням представників Регулятора, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої Російською Федерацією території України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, оператора системи передачі, операторів системи розподілу, територія ліцензованої діяльності яких була окупована або є тимчасово окупованою, Служби безпеки України (далі - Спеціальна Комісія).

Спеціальна Комісія має в термін 45 календарних днів з дати її створення затвердити перелік об'єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовувалися або розташовані на територіях, тимчасово окупованих Російською Федерацією, визначити час припинення та відновлення відпуску електричної енергії в контрольовану частину об'єднаної енергосистеми України такими об'єктами електроенергетики та надати його для

включення до реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією.

До реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією, оператором системи передачі на підставі рішення Спеціальної Комісії вносяться відомості про:

об’єкти електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які здійснювали або здійснюють виробництво електричної енергії на територіях, що були тимчасово окуповані Російською Федерацією;

дати тимчасової окупації Російською Федерацією територій, на яких розташовувалися такі об’єкти електроенергетики, та дати їх деокупації Збройними Силами України;

час припинення та відновлення відпуску електричної енергії в контрольовану частину об’єднаної енергосистеми України такими об’єктами електроенергетики.

Оператор системи передачі зберігає достовірні та верифіковані технічні відомості та іншу вичерпну інформацію, що надана Спеціальною Комісією, а в подальшому надану учасниками ринку, що підтверджує факти відсутності відпуску електричної енергії в об’єднану енергосистему України.

Оператор системи передачі на основі наданої інформації приймає рішення про включення або виключення об’єкта електроенергетики з реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією:

з дня, наступного за днем у встановленому законодавством порядку фіксації початку або закінчення тимчасової окупації території України, на якій розташований об’єкт електроенергетики;

з дня, наступного за днем отримання від операторів систем відомостей про припинення або початок відпуску електричної енергії в контрольовану частину об’єднаної енергосистеми України.

Адміністратор комерційного обліку забезпечує збереження даних щодо фактичного відпуску або відбору, визначає сертифіковані дані комерційного обліку для об’єктів електроенергетики, які включені до реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією, визначає сертифіковані дані на рівні нуля з дати/години припинення та до дати/години відновлення відпуску електричної енергії в контрольовану частину об’єднаної

енергосистеми України та забезпечує передачу таких сертифікованих даних адміністратору розрахунків та учасникам ринку електричної енергії за періоди, починаючи з початку введення воєнного стану в Україні.

Учасники ринку електричної енергії не здійснюють купівлю та оплату електричної енергії, виробленої на об’єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах), які включені до реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією, за періоди з дати/години припинення та до дати/години відновлення відпуску такими об’єктами електричної енергії в контрольовану частину об’єднаної енергосистеми України.

Сплачені на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функціонування енергетичних ринків, конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та посилення енергетичної стійкості" кошти за електричну енергію, вироблену на об’єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах), якщо такі об’єкти включені до реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією, підлягають поверненню виробниками електричної енергії за періоди з дати/години припинення та до дати/години відновлення відпуску електричної енергії в контрольовану частину об’єднаної енергосистеми України протягом одного місяця з дати виставлення коригувального рахунку відповідним учасником ринку.

У разі якщо внаслідок коригування адміністратором комерційного обліку даних комерційного обліку електричної енергії, виробленої на об’єктах електроенергетики, які включені до реєстру об’єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією, у виробника наявна заборгованість перед гарантованим покупцем, яка дорівнює позитивній різниці між сумою здійсненої гарантованим покупцем оплати та вартістю купленої ним електричної енергії, виробленої на зазначеному об’єкті електроенергетики, наявна заборгованість щодо спожитої електричної енергії на такому об’єкті, наявна заборгованість перед гарантованим покупцем із оплати частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії та вартості відхилення по такому або інших об’єктах електроенергетики виробника, така заборгованість зараховується гарантованим покупцем в односторонньому порядку в погашення заборгованості гарантованого покупця за куплену електричну енергію згідно з виданими гарантованим покупцем первинними документами бухгалтерського обліку (актів купівлі-продажу, актів приймання-передачі та актів коригування до них тощо) відповідно до статті 601 Цивільного кодексу України, з найдавнішим терміном виникнення.

Гарантований покупець здійснює оплату виробникам, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а

з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції), за електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики, виключно за періоди, які не включені до реєстру по таких об'єктах електроенергетики (які не належать до періодів з дати/години припинення та до дати/години відновлення відпуску електричної енергії в контрольовану частину об'єднаної енергосистеми України), зменшену на суму заборгованості такого виробника перед гарантованим покупцем, яку було погашено шляхом одностороннього зарахування.

Гарантованому покупцю не враховувати фактичні погодинні обсяги відпуску/відбору, добові погодинні графіки відпуску/відбору, обсяги невідпущеної електричної енергії об'єктів електроенергетики або черг будівництва (пускових комплексів), об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів) суб'єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, якщо такі об'єкти включені до реєстру об'єктів електроенергетики, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції) та які розташовані на території, тимчасово окупованій Російською Федерацією, та не здійснюють синхронну роботу з контрольованою частиною об'єднаної енергосистеми України при розрахунку відшкодування за відхилення фактичних погодинних обсягів відпуску/відбору електричної енергії об'єктами електроенергетики або чергами будівництва (пусковими комплексами) від їхніх добових погодинних графіків відпуску/відбору електричної енергії та при розрахунку сальдованого обсягу небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця, спричиненого відхиленнями фактичних погодинних обсягів відпуску/відбору електричної енергії об'єктами електроенергетики або чергами будівництва (пусковими комплексами) виробників та генеруючими установками активних споживачів за "зеленим" тарифом від їхніх погодинних графіків відпуску електричної енергії.

Відшкодування шкоди, заподіяної виробникам електричної енергії, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малі гідроелектростанції), внаслідок тимчасової окупації території України, у повному обсязі покладається на Російську Федерацію як на державу, що здійснює окупацію.

{Розділ XVII доповнено пунктом 13[6] згідно із Законом № 4777-IX від 10.02.2026}

14. З метою забезпечення безперешкодного переходу до функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед", оптимізації можливостей ефективної торгівлі учасників ринку та загального економічного ефекту для споживачів електричної енергії Регулятор має право прийняти рішення про тимчасове (на строк не більше трьох місяців з дня початку функціонування єдиного сполучення ринків "на добу наперед") проведення додаткової сесії торгів на ринку "на добу наперед". Така сесія торгів на ринку "на добу наперед" проводиться оператором ринку у межах торгової зони (зон) України за правилами ринку "на добу наперед". Закриття такої сесії торгів відбувається не пізніше ніж за одну годину до закриття торгів єдиного сполучення ринків "на добу наперед". Додаткова сесія торгів не повинна створювати бар'єри для участі учасників ринку, обмежувати конкуренцію або призводити до дискримінації між учасниками ринку на додатковій сесії та сесії торгів у межах єдиного сполучення ринків "на добу наперед". Під час проведення

додаткової сесії торгів оператор ринку має право застосовувати технічні цінові обмеження у межах розрахункового періоду ринку "на добу наперед", що не можуть бути меншими за технічні цінові обмеження, визначені відповідно до частини другої статті 70[1] цього Закону.

{Пункт 14 розділу XVII в редакції Закону № 4834-IX від 07.04.2026}

15. Оптовий постачальник електричної енергії провадить діяльність до повного погашення своєї кредиторської та дебіторської заборгованості за електричну енергію.

15[1]. Положення статті 75 цього Закону в частині оплати сторонам, відповідальним за баланс, та постачальникам послуг з балансування з поточного рахунку із спеціальним режимом використання оператора системи передачі не застосовуються до сторін, відповідальних за баланс, та постачальників послуг з балансування у разі проведення з ними розрахунків за рахунок коштів, спрямованих на погашення заборгованості з різниці в тарифах відповідно до Закону України "Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення", що проводяться за рахунок видатків спеціального фонду державного бюджету, передбачених Законом України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", із застосуванням поточних рахунків учасників розрахунків, відкритих в органах Державної казначейської служби України, в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Перелік сторін, відповідальних за баланс, та постачальників послуг з балансування, їх казначейські рахунки та періоди, які не підлягають оплаті сторонам, відповідальним за баланс, та постачальникам послуг з балансування з поточного рахунку із спеціальним режимом використання оператора системи передачі у разі проведення з ними розрахунків за рахунок коштів, спрямованих на погашення заборгованості з різниці в тарифах, що проводяться за рахунок видатків спеціального фонду державного бюджету, передбачених Законом України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", із застосуванням поточних рахунків учасників розрахунків, відкритих в органах Державної казначейської служби України, в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, погоджуються з оператором системи передачі.

{Розділ XVII доповнено пунктом 15[1] згідно із Законом № 1931-IX від 02.12.2021}

15[2]. Тимчасово, до 1 січня 2028 року, захищені споживачі або споживачі, об’єкти яких визначені як об’єкти критичної інфраструктури, переліки яких затверджені у встановленому законодавством порядку та постачання електричної енергії яким здійснюється постачальником "останньої надії", у разі наміру продовження постачання їм електричної енергії постачальником "останньої надії" більше ніж на 90 днів та за умови наявності відкритого такими споживачами рахунку із спеціальним режимом використання в одній із уповноважених установ банку і виконання інших вимог, передбачених статтею 64 цього Закону, зобов’язані звернутися до постачальника "останньої надії" з відповідною заявою.

{Абзац перший пункту 15[2] розділу XVII в редакції Закону № 4825-IX від 25.03.2026}

Тимчасово, до 1 січня 2028 року, захищені споживачі або споживачі, об’єкти яких визначені як об’єкти критичної інфраструктури, переліки яких затверджені у встановленому законодавством порядку та які мають заборгованість за постачання

електричної енергії перед постачальником "останньої надії", мають право звернутися до постачальника "останньої надії" із заявою про постачання електричної енергії постачальником "останньої надії", за умови наявності заяви про реструктуризацію заборгованості, відкритого таким споживачем рахунку із спеціальним режимом використання в одній із уповноважених установ банку та виконання інших вимог, передбачених статтею 64 цього Закону.

У таких випадках всі кошти від здійснення господарської діяльності захищеного споживача або споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, надходять виключно на рахунок із спеціальним режимом використання такого споживача, а зарахування коштів від здійснення господарської діяльності захищеного споживача або споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, на інші рахунки забороняється, крім коштів за операціями, що належать до операцій з виконання бюджетів.

Кошти на рахунку із спеціальним режимом використання захищеного споживача або споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, не підлягають арешту.

Порядок (алгоритм) розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання захищеного споживача або споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у паливно-енергетичному комплексі.

У разі нездійснення захищеним споживачем або споживачем, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, у строки та порядку, що визначені правилами ринку, правилами роздрібного ринку електричної енергії та кодексом системи передачі, оплати за поставлену електричну енергію та/або послуги з передачі електричної енергії, та/або послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, та/або послуги з розподілу електричної енергії 50 відсотків коштів, які надходять на поточний рахунок із спеціальним режимом використання такого споживача (але не більше суми наявної заборгованості), спрямовуються на погашення заборгованості за поставлену електричну енергію та/або послуги з розподілу електричної енергії, та/або послуги з передачі електричної енергії, та/або послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у разі звернення відповідного учасника ринку електричної енергії відповідно до алгоритму, затвердженого Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у паливно-енергетичному комплексі.

У разі відсутності у захищеного споживача або споживача, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, заборгованості за поставлену електричну енергію та/або послуги з передачі електричної енергії, та/або послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, та/або послуги з розподілу електричної енергії усі кошти від господарської діяльності такого споживача у повному обсязі перераховуються з рахунку із спеціальним режимом використання на його поточний рахунок.

Постачальник "останньої надії" не має права відмовити в постачанні електричної енергії захищеному споживачу або споживачу, об'єкти якого визначені як об'єкти критичної інфраструктури, та/або ініціювати відключення захищеного споживача або

споживача, об’єкти якого визначені як об’єкти критичної інфраструктури, у разі виконання таким споживачем вимог, визначених цим пунктом.

Електропостачальники при проведенні розрахунків за отримані послуги з передачі та розподілу електричної енергії зобов’язані забезпечувати недискримінаційність та пропорційність розрахунків перед оператором системи передачі та операторами систем розподілу за відповідний розрахунковий період (місяць).

Тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, за поданням оператора системи передачі або оператора систем розподілу електропостачальники (крім постачальника універсальних послуг та постачальника "останньої надії") набувають статусу "Переддефолтний" та "Дефолтний" у разі несплати за надані у період дії воєнного стану оператором системи передачі або оператором систем розподілу послуги з передачі та/або розподілу електричної енергії до 15 числа місяця, наступного за розрахунковим. Порядок набуття та припинення такими електропостачальниками статусу "Переддефолтний" та "Дефолтний" визначається Регулятором.

Тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, електропостачальник не набуває статусу "Дефолтний", за умови що розмір суми заборгованості оператора системи передачі за електричну енергію перевищує розмір суми заборгованості електропостачальника за електричну енергію відповідно до договору про врегулювання небалансів електричної енергії.

Тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, постачальник універсальних послуг не набуває статусу "Дефолтний" у разі несвоєчасної оплати за небаланс електричної енергії перед оператором системи передачі відповідно до договору про врегулювання небалансів електричної енергії.

{Розділ XVII доповнено пунктом 15² згідно із Законом № 4213-IX від 14.01.2025}

16. Кабінету Міністрів України:

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом провести реорганізацію підприємства, що провадить діяльність з оптового постачання електричної енергії, шляхом виділу з його складу структурних підрозділів (філій) оператора ринку та гарантованого покупця та протягом 24 місяців створити на їх базі підприємства, що будуть виконувати відповідні функції. При цьому з дати початку дії нового ринку електричної енергії гарантований покупець є правонаступником оптового постачальника електричної енергії за договорами купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом (у тому числі за договорами, укладеними відповідно до частини четвертої статті 71 Закону України "Про ринок електричної енергії"), договорами купівлі-продажу електричної енергії між

гарантованим покупцем та суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, укладеними оптовим постачальником електричної енергії відповідно до цього Закону;

{Абзац другий пункту 16 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 2712-VIII від 25.04.2019}

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом провести корпоратизацію підприємства, що здійснює диспетчерське управління ОЕС України та передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, з урахуванням вимог цього Закону щодо відокремлення оператора системи передачі;

протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити подання оператором системи передачі запиту на сертифікацію до Регулятора;

протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом провести реорганізацію Державної інспекції з експлуатації електричних станцій і мереж та Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії шляхом утворення центрального органу виконавчої влади, що здійснює державний нагляд (контроль) в галузі електроенергетики;

без проведення конкурсу, передбаченого частиною другою статті 64 цього Закону, визначити електропостачальника (електропостачальників) державної форми власності, на якого з 1 січня 2019 року без застосування положень частини четвертої статті 64 цього Закону тимчасово, до 31 грудня 2029 року, покласти функції постачальника "останньої надії", одночасно визначивши територію здійснення діяльності такого електропостачальника (електропостачальників);

{Пункт 16 розділу XVII доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018; в редакції Закону № 810-IX від 21.07.2020; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1396-IX від 15.04.2021, № 2479-IX від 29.07.2022, № 3141-IX від 10.06.2023, № 3764-IX від 04.06.2024, № 4777-IX від 10.02.2026 - щодо набрання чинності змін див. пункт 1 розділу II}

до 1 липня 2028 року провести конкурс з вибору постачальників універсальних послуг відповідно до цього Закону;

{Абзац сьомий пункту 16 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законами № 810-IX від 21.07.2020, № 1396-IX від 15.04.2021, № 2479-IX від 29.07.2022, № 3141-IX від 10.06.2023, № 3764-IX від 04.06.2024, № 4777-IX від 10.02.2026 - щодо набрання чинності змін див. пункт 1 розділу II}

протягом 18 місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити проведення підприємством, що провадить діяльність з оптового постачання електричної енергії, та державним підприємством, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України, закупівлі та впровадження в експлуатацію програмного та технічного забезпечення, товарів та послуг, необхідних для забезпечення функціонування ринку "на добу наперед", внутрішньодобового ринку та балансуючого ринку, виконання функцій оператора системи передачі, адміністратора розрахунків, адміністратора комерційного обліку, гарантованого покупця;

забезпечити виконання Фондом державного майна України таких положень:

вжити заходів для виконання електропостачальними компаніями, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків та функції з управління якими передані Фонду державного майна України, вимог щодо відокремлення та незалежності оператора системи розподілу, встановлених цим Законом,

сприяти прийняттю інвестором (покупцем) об'єктів приватизації (акцій, часток) електропостачальних компаній рішень про відокремлення видів діяльності на виконання вимог цього Закону з дотриманням умов договорів (контрактів) купівлі-продажу об'єктів приватизації (акцій, часток) таких електропостачальних компаній, зокрема умов продажу об'єктів приватизації (акцій, часток),

у процесі приватизації енергопостачальних компаній (акцій, часток) за рекомендацією конкурсної комісії включати до умов продажу та умов договорів купівлі-продажу таких компаній зобов'язання інвестора (покупця) щодо здійснення юридичного та організаційного відокремлення діяльності з розподілу від інших видів діяльності;

протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом затвердити порядок надання підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях;

протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом затвердити необхідні нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо особливостей погашення заборгованості за електричну енергію, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії;

протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення функціонування нового ринку електричної енергії;

у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом внести на розгляд Верховної Ради України проекти змін до законодавчих актів України, що випливають із цього Закону.

17. Регулятору:

затвердити такі документи:

протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом - правила ринку, правила ринку "на добу наперед", порядок розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів, кодекс комерційного обліку, кодекс системи передачі, кодекс систем розподілу, методику (порядок) формування плати за приєднання до системи передачі та систем розподілу, правила роздрібного ринку;

{Абзац третій пункту 17 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

{Абзац четвертий пункту 17 розділу XVII виключено на підставі Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом - нормативно-правові акти, необхідні для забезпечення відокремлення діяльності з розподілу та постачання електричної енергії;

протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом - порядок здійснення сертифікації оператора системи передачі;

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом - ліцензійні умови провадження господарської діяльності із здійснення функцій оператора ринку, гарантованого покупця, з виробництва електричної енергії, з трейдерської діяльності;

протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити прийняття та затвердження інших нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

до 1 січня 2019 року затвердити примірні форми договорів купівлі-продажу електричної енергії, що укладаються на оптовому ринку електричної енергії підприємством, що провадить діяльність з оптового постачання електричної енергії, з оператором системи розподілу, постачальником електричної енергії споживачам, постачальником універсальної послуги, постачальником "останньої надії".

{Пункт 17 розділу XVII доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018}

18. Виробникам електричної енергії, яким на день набрання чинності цим Законом встановлена інвестиційна складова до тарифу на електричну енергію та нарахування якої розпочато, завершити реалізацію проектів, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2004 року № 648, у строк, визначений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, за умови досягнення техніко-економічних показників, передбачених проектною документацією, затвердженою або схваленою в установленому порядку.

Регулятору забезпечити нарахування до 1 липня 2019 року інвестиційної складової до тарифу на електричну енергію виробників, визначених в абзаці першому цього пункту.

Кабінету Міністрів України забезпечити завершення виплати величини інвестиційної складової до 1 липня 2020 року відповідно до статті 62 цього Закону.

19. Державному підприємству, що здійснює діяльність з оптового постачання електричної енергії:

у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити та подати Регулятору проект правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку;

до початку діяльності гарантованого покупця як окремого підприємства виконувати функції, права та обов’язки гарантованого покупця, зокрема щодо укладення відповідно до цього Закону договорів купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом (у тому числі договорів, укладених відповідно до частини четвертої статті 71 Закону України "Про

ринок електричної енергії"), організації проведення аукціонів з розподілу квот підтримки та укладення договорів з переможцями аукціонів.

{Пункт 19 розділу XVII в редакції Закону № 2712-VIII від 25.04.2019}

20. Державному підприємству, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України та передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

розробити та подати на затвердження Регулятору проекти правил ринку, проект кодексу системи передачі, проект кодексу комерційного обліку, проект порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

{Абзац другий пункту 20 розділу XVII із змінами, внесеними згідно із Законом № 1396-IX від 15.04.2021}

розробити та подати на погодження Регулятору програму заходів з недопущення конфлікту інтересів, передбачену статтею 33 цього Закону;

розробити проекти нормативно-правових актів, необхідних для впровадження надання допоміжних послуг.

21. Кабінету Міністрів України, центральним органам виконавчої влади, Регулятору протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

22. Нормативно-правові акти, прийняті на виконання Закону України "Про електроенергетику", діють до набрання чинності нормативно-правовими актами, затвердженими на виконання цього Закону.

22[1]. Договори про приєднання до електричних мереж, укладені до набрання чинності цим Законом, продовжують свою дію до завершення терміну дії. У разі якщо договором не було передбачено терміну його дії, сторони не пізніше ніж до 1 січня 2024 року повинні врегулювати свої договірні відносини щодо визначення терміну дії таких договорів або їх розірвання шляхом підписання відповідної додаткової угоди. У разі якщо сторонами не будуть врегульовані договірні відносини у спосіб, визначений цим пунктом, такі договори припиняють свою дію з 1 січня 2024 року.

{Розділ XVII доповнено пунктом 22[1] згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

22[2]. Оператори системи розподілу, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) прямо чи опосередковано належать державі, які мають у власності корпоративні права (частки у статутному капіталі) суб'єкта господарювання, що є електропостачальником, який виконує функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, зобов'язані здійснити відчуження таких корпоративних прав (часток у статутному капіталі).

Оператор системи розподілу, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) прямо чи опосередковано належать державі, протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення

енергетичної ефективності" здійснює продаж корпоративних прав (часток у статутному капіталі) суб'єкта господарювання, що є електропостачальником, який виконує функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, що відповідають розміру частки, якою прямо чи опосередковано володіє держава у корпоративних правах такого оператора системи розподілу. Продаж зазначених корпоративних прав (часток) здійснюється визначеному Кабінетом Міністрів України акціонерному товариству, 100 відсотків акцій якого належать державі, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі. Таке акціонерне товариство повинно мати ліцензію на постачання електричної енергії споживачу і не бути збитковим за останній звітний період. Продаж зазначених корпоративних прав (часток) здійснюється за номінальною вартістю корпоративних прав (часток у статутному капіталі).

Під час продажу корпоративних прав (часток у статутному капіталі) оператор системи розподілу, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) прямо чи опосередковано належать державі, зобов'язаний запропонувати продаж корпоративних прав (часток у статутному капіталі) електропостачальника, який виконує функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, що відповідають часткам власності інших акціонерів такого оператора системи розподілу, таким акціонерам. Запропонована ціна продажу корпоративних прав (часток у статутному капіталі) має дорівнювати номінальній вартості таких корпоративних прав (часток у статутному капіталі).

Оператори системи розподілу, зазначені в цьому пункті, протягом п'яти днів з дня проведення загальних зборів, на яких прийнято рішення про продаж корпоративних прав (часток у статутному капіталі), мають повідомити акціонерів про можливість купівлі частки, пропорційної належним їм простим акціям, відповідно до абзацу третього цього пункту. Повідомлення вважається врученим належним чином, якщо воно надіслано за адресою (місцезнаходженням) акціонера рекомендованим листом з повідомленням про вручення або особисто вручено акціонеру (його представнику). У разі якщо повідомлення неможливо вручити у зв'язку з відсутністю акціонера за місцезнаходженням, відмовою акціонера (його представника) прийняти повідомлення, незнаходженням фактичного місця розташування (місцезнаходження) акціонера або з інших причин, документ вважається врученим акціонеру у день, зазначений в повідомленні про вручення із зазначенням причини невручення. Протягом 30 днів з дня вручення повідомлення акціонер повинен звернутися до оператора системи розподілу щодо купівлі корпоративних прав (часток у статутному капіталі). У разі ненадходження від акціонерів звернень протягом зазначеного строку оператор системи розподілу повідомляє акціонерів про продаж корпоративних прав (часток у статутному капіталі) шляхом здійснення публікації на його офіційному веб-сайті. Протягом 30 днів з дня розміщення оператором системи розподілу на офіційному веб-сайті відповідного повідомлення акціонери мають звернутися до оператора системи розподілу щодо купівлі корпоративних прав (часток у статутному капіталі). Акціонери, яким запропоновано купити корпоративні права (частки у статутному капіталі), мають здійснити їх викуп протягом трьох місяців з дня проведення загальних зборів, на яких прийнято рішення про продаж корпоративних прав (часток у статутному капіталі). У разі відсутності звернень акціонерів про намір купівлі корпоративних прав (часток у статутному капіталі) зазначені корпоративні права (частки у статутному капіталі) відчужуються шляхом

проведення аукціону. При проведенні аукціону стартова ціна продажу корпоративних прав (часток у статутному капіталі) має дорівнювати номінальній вартості таких корпоративних прав (часток у статутному капіталі).

Загальний строк проведення продажу корпоративних прав (часток у статутному капіталі), з урахуванням строку проведення аукціону, не може становити більше чотирьох місяців з дня проведення загальних зборів, на яких прийнято рішення про продаж корпоративних прав (часток у статутному капіталі).

Укладення та виконання правочинів, передбачених цим пунктом, здійснюються з дотриманням таких умов:

подання заяви про державну реєстрацію змін до відомостей Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі - Єдиний державний реєстр), пов'язаних із зміною засновників (учасників) юридичної особи у зв'язку із зміною частки засновника (учасника) у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді) юридичної особи, щодо засновника (учасника), який на дату подання заяви внесений до Єдиного реєстру боржників, не є підставою для відмови у державній реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у зв'язку із зміною частки засновника (учасника) у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді) юридичної особи;

наявність зареєстрованих обтяжень щодо відповідної частки засновника (учасника) у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді) юридичної особи відповідно до Державного реєстру обтяжень рухомого майна, встановлена державним реєстратором під час проведення державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у зв'язку із зміною частки засновника (учасника) у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді) юридичної особи в результаті відчуження її таким засновником (учасником) на підставі правочину не є підставою для відмови у державній реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у зв'язку із зміною частки засновника (учасника) у статутному (складеному) капіталі (пайовому фонді) юридичної особи;

дозвіл (попередній дозвіл) Антимонопольного комітету України не потребується.

{Розділ XVII доповнено пунктом 22² згідно із Законом № 3764-IX від 04.06.2024}

23. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України "Про електроенергетику" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами), крім:

визначення термінів "енергогенеруючі компанії", "енергопостачальники", "оптовий ринок електричної енергії України", "учасники оптового ринку електричної енергії України", "граничні показники", "поточні рахунки із спеціальним режимом використання оптового ринку електричної енергії", "алгоритм оптового ринку електричної енергії", "оптове постачання електричної енергії", "уповноважений банк", передбачених статтею 1, які втрачають чинність з дати початку дії нового ринку електричної енергії;

статті 9, яка втрачає чинність через 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом;

абзаців першого і другого частини другої статті 12, які втрачають чинність з дати початку дії нового ринку електричної енергії;

статей 15, 15[1], 17, які втрачають чинність з дати початку дії нового ринку електричної енергії;

Закон України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 22, ст. 781 із наступними змінами).

24. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

{Підпункт 1 пункту 24 розділу XVII втратив чинність на підставі Закону № 4196-IX від 09.01.2025}

2) у Законі України "Про електроенергетику" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами):

у статті 15:

у частині першій:

перше речення доповнити словами і цифрами "крім електричної енергії, що купується (продається) відповідно до розділу XVII Закону України "Про ринок електричної енергії";

друге речення виключити;

частину другу викласти в такій редакції:

"До прийняття рішення про запровадження нового ринку електричної енергії, передбаченого Законом України "Про ринок електричної енергії", функціонування оптового ринку електричної енергії України здійснюється з урахуванням особливостей, визначених розділом XVII Закону України "Про ринок електричної енергії";

{Підпункт 3 пункту 24 розділу XVII втратив чинність на підставі Закону № 145-IX від 02.10.2019}

4) частину четверту статті 14 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 40, ст. 365; 2011 р., № 45, ст. 484; 2016 р., № 28, ст. 533) доповнити абзацом п’ятим такого змісту:

"Електроенергетичні підприємства, які не зобов’язані публікувати фінансову звітність відповідно до цієї статті, забезпечують доступність своєї фінансової звітності для ознайомлення громадськості за місцезнаходженням виконавчого органу підприємства";

5) у Законі України "Про природні монополії" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 30, ст. 238 із наступними змінами):

частину першу статті 3 викласти в такій редакції:

"1. Законодавство України про природні монополії складається з цього Закону, Повітряного кодексу України, Кодексу торговельного мореплавства України, законів України "Про захист економічної конкуренції", "Про транспорт", "Про трубопровідний транспорт", "Про залізничний транспорт", "Про ринок електричної енергії", "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг", "Про Національну комісію, що здійснює

державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", "Про ринок природного газу", "Про питну воду та питне водопостачання", "Про теплопостачання", інших законів України, що встановлюють особливості здійснення господарської діяльності у сферах природних монополій";

в абзаці сьомому частини першої статті 5 слова "магістральними та міждержавними електричними мережами" виключити;

абзац шостий частини першої статті 6 викласти в такій редакції:

"постачання електричної енергії споживачам";

абзац п'ятий частини першої статті 15 після слів "щодо встановлення тарифів" доповнити словами "та інших рішень, передбачених законом";

в абзаці шостому частини першої статті 17 слова "Про електроенергетику" замінити словами "Про ринок електричної енергії";

6) у Законі України "Про альтернативні джерела енергії" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 155 із наступними змінами):

у статті 1:

доповнити абзацами десятим - дев'ятнадцятим такого змісту:

"відновлювані джерела енергії - відновлювані невикопні джерела енергії, а саме енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів;

вітрова електростанція - група вітрових електричних установок або окрема вітрова електроустановка, устаткування і споруди, розташовані на певній території, які функціонально пов'язані між собою і становлять єдиний комплекс, призначений для виробництва електричної енергії шляхом перетворення кінетичної енергії вітру в електричну енергію;

вітрова електроустановка - електрична установка, що перетворює кінетичну енергію вітру в електричну енергію;

виробництво елементів обладнання об'єкта електроенергетики - діяльність, пов'язана з випуском продукції, яка включає виконання достатнього рівня виробничих та технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків, при цьому операції, що здійснюються в процесі виробництва, не повинні бути простими складальними операціями згідно з положеннями митного законодавства;

гарантія походження електричної енергії - документ, виданий суб'єктом, уповноваженим Кабінетом Міністрів України, на запит виробника електричної енергії, який підтверджує, що частка або визначена кількість електричної енергії вироблена з відновлюваних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями);

"зелений" тариф - спеціальний тариф, за яким закуповується електрична енергія, вироблена на об’єктах електроенергетики, зокрема на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями);

мікрогідроелектростанція - електрична станція, що виробляє електричну енергію за рахунок використання гідроенергії, встановлена потужність якої не перевищує 200 кВт;

мінігідроелектростанція - електрична станція, що виробляє електричну енергію за рахунок використання гідроенергії, встановлена потужність якої становить більше 200 кВт, але не перевищує 1 МВт;

мала гідроелектростанція - електрична станція, що виробляє електричну енергію за рахунок використання гідроенергії, встановлена потужність якої становить більше 1 МВт, але не перевищує 10 МВт;

черга будівництва електричної станції - група електричних установок або окрема установка, устаткування і споруди, розташовані на певній території, які функціонально пов’язані між собою і становлять єдиний комплекс, призначений для виробництва електричної енергії, що відповідно до проектної документації на будівництво є частиною об’єкта електроенергетики. Черга будівництва електричної станції може складатися з пускових комплексів";

розділ II доповнити статтями 9^1 і 9^2 такого змісту:

"**Стаття 9^1**. Стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії

"Зелений" тариф встановлюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на електричну енергію, вироблену на об’єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

"Зелений" тариф встановлюється для кожного суб’єкта господарювання, який виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії, за кожним видом альтернативної енергії та для кожного об’єкта електроенергетики або для кожної черги будівництва електростанції (пускового комплексу).

"Зелений" тариф на електричну енергію, вироблену генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлюється єдиним для кожного виду альтернативного джерела енергії.

"Зелений" тариф для суб’єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з енергії вітру, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з енергії вітру.

"Зелений" тариф для суб’єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з біомаси, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги

на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з біомаси. Для цілей цього Закону біомасою вважається невикопна біологічно відновлювана речовина органічного походження, здатна до біологічного розкладу, у вигляді продуктів, відходів та залишків лісового та сільського господарства (рослинництва і тваринництва), рибного господарства і технологічно пов'язаних з ними галузей промисловості, а також складова промислових або побутових відходів, здатна до біологічного розкладу.

"Зелений" тариф для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з біогазу, утвореного з біомаси в результаті біологічного розкладу, біогазу, отриманого шляхом примусової газифікації біомаси, біогазу, отриманого з відведених місць чи об'єктів, на яких здійснюються операції із зберігання та/або захоронення відходів, утвореного з біомаси як складової промислових або побутових відходів, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з біогазу. Для цілей цього Закону біогазом вважається газ з біомаси.

"Зелений" тариф для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання.

"Зелений" тариф для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання, для приватних домогосподарств.

"Зелений" тариф для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії вітру, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з енергії вітру, для приватних домогосподарств.

"Зелений" тариф для суб'єктів господарювання, які експлуатують мікро-, міні- або малі гідроелектростанції, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої відповідно мікро-, міні- або малими гідроелектростанціями.

"Зелений" тариф для суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з геотермальної енергії, встановлюється на рівні роздрібного тарифу для споживачів другого класу напруги на січень 2009 року, помноженого на коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з геотермальної енергії.

Коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої з використанням альтернативних джерел енергії, встановлюється на рівні:

Категорії об'єктів електроенергетики,	Коефіцієнт "зеленого" тарифу для об'єктів або його черг / пускових комплексів, введених в експлуатацію

для яких застосовується "зелений" тариф	по 31.03.2013 включно	з 01.04.2013 по 31.12.2014	з 01.01.2015 по 30.06.2015	з 01.07.2015 по 31.12.2015	з 01.01.2016 по 31.12.2016	з 01.01.2017 по 31.12.2019	з 01.01.2020 по 31.12.2024	з 01.01.2025 по 31.12.2029
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру об’єктами електроенергетики, величина встановленої потужності яких не перевищує 600 кВт	1,20	-	-	-			-	-
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру об’єктами електроенергетики, величина встановленої потужності яких більша за 600 кВт, але не перевищує 2000 кВт	1,40	-	-	-			-	-
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру об’єктами електроенергетики, величина встановленої потужності яких перевищує 2000 кВт	2,10	-	-	-			-	-
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру вітроелектростанціями, які складаються з вітроустановок	-	1,20	1,08	1,08			0,96	0,84

одиничною встановленою потужністю, що не перевищує 600 кВт								
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру вітроелектростанціями, які складаються з вітроустановок одиничною встановленою потужністю від 600 кВт, але не більше 2000 кВт	-	1,40	1,26	1,26			1,12	0,98
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру вітроелектростанціями, які складаються з вітроустановок одиничною встановленою потужністю більше 2000 кВт	-	2,10	1,89	1,89			1,68	1,47
для електричної енергії, виробленої з біомаси	2,30	2,30	2,07	2,30			2,07	1,84
для електричної енергії, виробленої з біогазу	-	2,30	2,07	2,30			2,07	1,84
для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання наземними об’єктами електроенергетики, величина встановленої	8,64	6,30	5,67	3,15	2,97	2,79	2,51	2,23

потужності яких не перевищує 10 МВт								
для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання наземними об’єктами електроенергетики, величина встановленої потужності яких перевищує 10 МВт	4,80	3,50	3,15		2,97	2,79	2,51	2,23
для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання об’єктами електроенергетики, які вмонтовані (встановлені) на дахах та/або фасадах будинків, будівель та споруд, величина встановленої потужності яких перевищує 100 кВт	8,28	6,48	5,83	-			-	-
для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання об’єктами електроенергетики, які вмонтовані (встановлені) на дахах та/або фасадах будинків, будівель та споруд, величина встановленої потужності яких не перевищує 100 кВт	7,92	6,66	5,99	-			-	-

для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання об’єктами електроенергетики, які вмонтовані (встановлені) на дахах та/або фасадах будинків, будівель та споруд	-	-	-	3,35	3,20	3,04	2,74	2,43
для електричної енергії, виробленої мікрогідроелектростанціями	2,16	3,60	3,24	3,24			2,92	2,59
для електричної енергії, виробленої мінігідроелектростанціями	2,16	2,88	2,59	2,59			2,33	2,07
для електричної енергії, виробленої малими гідроелектростанціями	2,16	2,16	1,94	1,94			1,75	1,55
для електричної енергії, виробленої з геотермальної енергії	-	-	-	2,79			2,51	2,23

Коефіцієнт "зеленого" тарифу для електричної енергії, виробленої генеруючими установками приватних домогосподарств з використанням альтернативних джерел енергії, встановлюється на рівні:

Категорії генеруючих установок приватних домогосподарств, для яких застосовується	Коефіцієнт "зеленого" тарифу для приватних домогосподарств, заява-повідомлення про встановлення генеруючих установок яких зареєстрована енергопостачальником							
	по 31.03.2013 включно	з 01.04.2013 по	з 01.01.2015 по	з 01.07.2015 по	з 01.01.2016 по	з 01.01.2017 по	з 01.01.2020 по	з 01.01.2025 по

"зелений" тариф		31.12.2014	30.06.2015	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2019	31.12.2024	31.12.2029
для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання генеруючими установками приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт	-	6,66	5,99	3,72	3,53	3,36	3,02	2,69
для електричної енергії, виробленої з енергії вітру генеруючими установками приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт	-	-	-	2,16			1,94	1,73

Підтвердженням факту та дати введення в експлуатацію об’єкта електроенергетики, у тому числі черги будівництва електричної станції (пускового комплексу), що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), є виданий уповноваженим органом сертифікат, що засвідчує відповідність закінченого будівництвом об’єкта проектній документації та підтверджує його готовність до

експлуатації, або зареєстрована відповідно до законодавства декларація про готовність об’єкта до експлуатації.

У разі якщо на об’єкті електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), відповідно до цієї статті мають застосовуватися різні коефіцієнти "зеленого" тарифу, на такому об’єкті має бути встановлений окремий комерційний облік за кожною чергою (пусковим комплексом) та/або установкою, для яких застосовується окремий коефіцієнт "зеленого" тарифу.

Для суб’єктів господарювання та приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, "зелений" тариф встановлюється до 1 січня 2030 року. Фіксований мінімальний розмір "зеленого" тарифу для суб’єктів господарювання та приватних домогосподарств встановлюється шляхом перерахування в євро "зеленого" тарифу, розрахованого за правилами цього Закону, станом на 1 січня 2009 року за офіційним валютним курсом Національного банку України на зазначену дату.

"Зелений" тариф для об’єктів електроенергетики, введених в експлуатацію до 31 грудня 2024 року, та приватних домогосподарств, договір про купівлю-продаж електричної енергії з якими укладено до 31 грудня 2024 року, не може бути меншим за фіксований мінімальний розмір "зеленого" тарифу, який на дату останнього у кожному кварталі засідання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, перераховується у національну валюту за середнім офіційним валютним курсом Національного банку України за останніх 30 календарних днів, що передують даті такого засідання.

До "зеленого" тарифу на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) на об’єктах електроенергетики, у тому числі на чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), введених в експлуатацію з 1 липня 2015 року по 31 грудня 2024 року, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, встановлюється надбавка за дотримання на відповідних об’єктах визначеного статтею 9^2 цього Закону рівня використання обладнання українського виробництва. Надбавка до "зеленого" тарифу за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва встановлюється та підлягає застосуванню на весь строк дії "зеленого" тарифу. Надбавка за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва не встановлюється до "зеленого" тарифу на електричну енергію, вироблену об’єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств.

Держава гарантує, що для суб’єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії на введених в експлуатацію об’єктах електроенергетики, буде застосовуватися порядок стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, встановлений відповідно до положень цієї статті на дату введення в експлуатацію об’єктів електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію черг будівництва електричних станцій (пускових комплексів), які

виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії. У разі внесення змін до законодавства, що регулює порядок стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, суб'єкти господарювання можуть обрати новий порядок стимулювання.

Держава гарантує закріплення на законодавчому рівні на весь строк застосування "зеленого" тарифу вимог щодо закупівлі у кожному розрахунковому періоді електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) і не проданої за договорами безпосередньо споживачам або енергопостачальним компаніям, за встановленим "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 9^2 цього Закону, в обсягах та порядку, визначених статтею 15 Закону України "Про електроенергетику", а з дати початку дії нового ринку електричної енергії - в обсягах та порядку, визначених статтею 65 Закону України "Про ринок електричної енергії", а також щодо розрахунків за таку електричну енергію у повному обсязі, у встановлені строки та грошовими коштами.

Стаття 9^2. Надбавка до "зеленого" тарифу за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва

Для введених в експлуатацію з 1 липня 2015 року по 31 грудня 2024 року об'єктів електроенергетики, у тому числі черг будівництва електричних станцій (пускових комплексів), які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до "зеленого" тарифу встановлюється надбавка за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва.

Надбавка за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва є фіксованою у визначених цим Законом відсотках доплатою до "зеленого" тарифу, пропорційною до рівня використання суб'єктом господарювання на відповідному об'єкті електроенергетики обладнання українського виробництва.

Розмір надбавки до "зеленого" тарифу, %	Рівень використання обладнання українського виробництва, %
5	30 та більше, але менше 50
10	50 та більше

Надбавка за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва для відповідного об'єкта електроенергетики встановлюється у грошовому виразі Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на кожну дату перерахунку фіксованого мінімального розміру "зеленого" тарифу.

Порядок визначення рівня використання обладнання українського виробництва на об'єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва

електричних станцій (пускових комплексах), що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), та встановлення відповідної надбавки до "зеленого" тарифу затверджується Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Відповідність рівня використання обладнання українського виробництва вимогам, встановленим цим Законом, визначається Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на підставі поданого суб'єктом господарювання розрахунку та підтвердних документів.

Рівень використання обладнання українського виробництва на об'єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається як сума відповідних питомих відсоткових показників елементів обладнання. У разі наявності декількох однакових елементів обладнання на відповідному об'єкті електроенергетики (черзі/пусковому комплексі) питомий відсотковий показник такого елемента обладнання приймається до розрахунку рівня використання обладнання українського виробництва лише за умови українського походження кожного з таких однакових елементів. Питомі відсоткові показники елементів обладнання становлять:

а) на об'єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з енергії вітру:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Лопаті	30
Башта	30
Гондола	20
Головна рама	20
Разом по об'єкту	100;

б) на об'єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %

Фотоелектричні модулі	40
Металоконструкції під фотоелектричні модулі	15
Комплектна трансформаторна підстанція КТПБ-інверторна	15
Системи акумуляції енергії	15
Трекерні системи	15
Разом по об’єкту	100;

в) на об’єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з біомаси:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Котел	25
Турбогенератор	25
Мережеві насоси/водопідігрівачі	10
Система подачі палива (конвеєри безперервної дії для подачі палива)	10
Обладнання для фільтрування або очищення газів	15
Система водопідготовки	5
Градирні/конденсатори пари	5
Станції очистки господарсько-побутових стічних вод, дощових та виробничих вод, шнекові дегідратори осаду та аналогічне устаткування	5
Разом по об’єкту	100;

г) на об’єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з біогазу:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Металоконструкції/залізобетонні/сталеві конструкції, з яких побудований генератор газу (газгольдер/реактор анаеробного зброджування/газифікатор і т.п.)	35
Міксери підготовки та подачі біомаси і двигуни до них	10
Газові компресори/газодувки	5
Обладнання для фільтрування або очищення газів	15
Когенераційні установки (модулі)/ електрогенераторні установки з поршневим двигуном з іскровим запалюванням	35
Разом по об’єкту	100;

ґ) на об’єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з біогазу, видобутого з відведених місць чи об’єктів, на яких здійснюються операції із зберігання та захоронення відходів:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Труби для видобутку та збору газу	15
Газові компресори/газодувки	15
Система збору конденсату	5
Обладнання для фільтрування або очищення газів	10
Когенераційні установки (модулі)/ електрогенераторні установки з поршневим двигуном з іскровим запалюванням	45

Системи утилізації газу/факельні установки	10
Разом по об’єкту	100;

д) на об’єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з біогазу, отриманого шляхом примусової газифікації біомаси:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Система підготовки та подачі палива (конвеєри безперервної дії для подачі палива тощо)	15
Газифікатори та інфраструктура функціонування	35
Обладнання для фільтрування або очищення газів	10
Когенераційні установки (модулі)/ електрогенераторні установки з поршневим двигуном з іскровим запалюванням	40
Разом по об’єкту	100;

е) на об’єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з використанням гідроенергії на мікро-, міні- та малих гідроелектростанціях:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Турбіна гідравлічна	30
Генератор електричний	30
Головний щит управління генератора (розподільні щити, пульти та панелі)	15
Системи збудження генератора (машини та апарати електричні, що мають індивідуальні функції)	10
Регулятор до турбіни гідравлічної	10

Системи автоматичного регулювання (цифрові апарати керування)	5
Разом по об’єкту	100;

є) на об’єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), які виробляють електричну енергію з використанням геотермальної енергії:

Елементи обладнання	Питомий відсотковий показник, %
Гирлове обладнання свердловин	30
Турбогенератор	40
Головний щит управління генератором	5
Насоси подачі теплового носія в зону утворення пари	10
Теплообмінник охолодження теплового носія	10
Система автомагнітного регулювання	5
Разом по об’єкту	100.

Виробництво наявних на об’єкті електроенергетики елементів обладнання на території України підтверджується сертифікатом (сертифікатами) походження, виданим (виданими) у встановленому порядку Торгово-промисловою палатою України (її регіональними представництвами) на такі елементи.

Держава гарантує закріплення на законодавчому рівні на весь строк застосування "зеленого" тарифу вимог щодо закупівлі у кожному розрахунковому періоді електричної енергії, виробленої на об’єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), що використовують альтернативні джерела енергії (а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до цієї статті, в обсягах та порядку, визначених статтями 68 і 74 Закону України "Про ринок електричної енергії", а також щодо розрахунків за таку електричну енергію у повному обсязі, у встановлені строки та грошовими коштами";

7) частину першу статті 8 Закону України "Про впорядкування питань, пов’язаних із забезпеченням ядерної безпеки" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 46, ст. 511; 2014 р., № 23, ст. 41) викласти в такій редакції:

"Розмір відрахувань експлуатуючої організації (оператора) на спеціальний рахунок встановлюється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в ядерно-промисловому комплексі, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, з моменту введення ядерної установки в експлуатацію";

{Підпункт 8 пункту 24 розділу XVII втратив чинність на підставі Закону № 2189-VIII від 09.11.2017}

9) у Законі України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 20, ст. 278; 2011 р., № 29, ст. 272):

частину першу статті 2 викласти в такій редакції:

"Цей Закон регулює відносини, що виникають у сфері енергозбереження між власниками когенераційних установок і операторами систем розподілу незалежно від форми власності";

текст статті 3 викласти в такій редакції:

"Відносини у сфері комбінованого виробництва теплової та електричної енергії регулюються Законом України "Про енергозбереження", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами";

в абзаці четвертому частини другої та частині третій статті 8 слова "електричну та" виключити;

частини другу і третю статті 9 виключити;

у тексті Закону слова "власник когенераційної установки" в усіх відмінках замінити словами "власник (користувач) когенераційної установки" у відповідному відмінку;

10) частину другу статті 2 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 48, ст. 483 із наступними змінами) після слів "захисту економічної конкуренції" доповнити словами "на відносини щодо сертифікації оператора системи передачі відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

{Підпункт 11 пункту 24 розділу XVII втратив чинність на підставі Закону № 2465-IX від 27.07.2022}

12) частину другу статті 2 Закону України "Про адміністративні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409; 2016 р., № 51, ст. 833) доповнити пунктом 15 такого змісту:

"15) сертифікації оператора системи передачі відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

13) у Законі України "Про ліцензування видів господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158; 2016 р., № 51, ст. 833):

абзац другий частини п’ятої статті 2 після слів "Кабінет Міністрів України" доповнити словами "або інший орган державної влади у випадках, встановлених законом";

пункт 5 частини першої статті 7 викласти в такій редакції:

"5) діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про ринок електричної енергії", і діяльність у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії";

у статті 9:

абзац перший частини другої доповнити словами "крім випадків, визначених законом";

пункт 5 частини дев’ятої після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

"виконання передбачених законом вимог щодо відокремлення і незалежності".

У зв’язку з цим абзаци третій - п’ятий вважати відповідно абзацами четвертим - шостим;

статтю 21 доповнити пунктом 7^1 такого змісту:

"7^1. Положення частин першої і третьої статті 8 цього Закону застосовуються з урахуванням вимог Закону України "Про ринок електричної енергії";

14) у Законі України "Про публічні закупівлі" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 9, ст. 89):

абзац одинадцятий пункту 4 частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

"забезпечення функціонування ринку електричної енергії, ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, балансуючого ринку, ринку допоміжних послуг, а також надання послуг адміністратора розрахунків, адміністратора комерційного обліку, оператора ринку, гарантованого покупця відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії", надання допоміжних послуг на ринку допоміжних послуг та послуг із забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

пункти 7-10 частини четвертої статті 2 викласти в такій редакції:

"7) товари і послуги на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, балансуючому ринку та ринку допоміжних послуг відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

8) електрична енергія, що купується та продається на ринку електричної енергії гарантованим покупцем, оператором ринку, оператором системи передачі, стороною, відповідальною за баланс балансуючої групи, відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

9) послуги адміністратора розрахунків, адміністратора комерційного обліку, оператора ринку, гарантованого покупця відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

10) послуги із забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії";

15) у Законі України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 51, ст. 833):

у частині другій статті 2 слова "Про електроенергетику" виключити, а слова "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" замінити словами "Про ринок електричної енергії";

у статті 22:

в абзаці першому частини першої слова "Про електроенергетику" виключити, а слова "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" замінити словами "Про ринок електричної енергії";

в абзаці першому частини четвертої слова "Про електроенергетику" замінити словами "Про ринок електричної енергії".

Президент України **П.ПОРОШЕНКО**

м. Київ
13 квітня 2017 року
№ 2019-VIII

Про ринок електричної енергії
Закон України від 13.04.2017 № 2019-VIII
Редакція від **26.07.2026**, підстава — 4937-IX
Постійна адреса:
https://zakon.rada.gov.ua/go/2019-19

Законодавство України
станом на 11.09.2026
чинний
2019-19

Публікації документа

- **Голос України** від 10.06.2017 — / № 104-105 /
- **Офіційний вісник України** від 23.06.2017 — 2017 р., № 49, стор. 9, стаття 1506, код акта 86261/2017
- **Відомості Верховної Ради України** від 14.07.2017 — 2017 р., / 27-28 /, стор. 5, стаття 312
- **Урядовий кур'єр** від 09.08.2017 — № 147